

Liuru yaa ka chiñu'o ia Dios

LIURU XTNAÑU'U

Salmos 1—41

1

Kusii ini ñayiu ja kuantno'i tno'o ia Dios

¹ Na ta'u na ndetu ñayiu ja tu ndikin tno'o ja ka ska'an ña ñayiu kue'e,
te ni tu jikai nagua ichi ka jika ñayiu ka sa'a yika kuechi,
te ni tu junkoi jin ñayiu ka jaku ndee ña jin ia Dios.

² Chi saa sua'a kusii ini ja kuantno'i tno'o tatnuni ia Dios,

te nduu vi ñuu ni, ñu'u ini tno'o tatnuni ya.

³ Te ñayiu yun kui na kuinio in yutnu ja nukuiin tnu in yu'u yute,
te vi mamaa maa yoo kuun kitix vixin tnu,
te ni ja tu xii nda'a tnu,
te ndi'i ja sa'a ñayiu yun kee gua'a jin.

⁴ Su masu saa sa'un kuu jin ñayiu kue'e,
chi ka kui na kuinio mi'i ja xtechi ña tachi.

⁵ Te yun guaa ñayiu kue'e,
chi ma kuu vi ka'an ni'nui ja ja'i nuu sandaa ia Dios kuechi,
te ni ma vi koi nuu ka oo ñayiu ndaa.

⁶ Chi jito ña maa Jito'o Dios jin ñayiu ndaa nuu ichi ka jikai,

su ñayiu kue'e, chi kua'ankuei mai ichi nuu vi nai.

2

Kotatnuni ia ni kaji Dios

- 1 Ñayiu sava ka ñuu ja tu ka jini ia Dios, chi ka ndakoo vai,
te nino'o ni ja tu jini'u ka ndakani ini.
- 2 Te ka ndakoo tee ka kuu rey vi tee ka tatnuni nuu ñuu siki Jito'o Dios,
te inuu ka ndakani kue'e ini de siki ya vi siki ia ni chitniuu maa Dios,
te ka kachi de:
- 3 "Na vi kujooo, te ma kotatnuni ka ya nuo,
ni ma vi kunukuechi kao nuu ya", ka kachi de.
- 4 Su kuaku ndee ña Dios, ia tatnuni ndee andivi,
te skexiko ya ja ka ndakani ini ñayiu yun.
- 5 Yun te ka'an xeen ya nuu ñayiu ja kitinini ya,
te siu'u ña ya jin tno'o xeen ja ka'an ya, te jiñaa'ya:
- 6 "Ni jani maa rin rey rin nuu yuku Sión,
ja kuu yuku ii maa rin", jiñaa'ya.
- 7 Te jiñaa'ya rey yun:
"Na kaxtno'o san tno'o ni ka'an ia Dios nuu ni ka'an ya sua'a:
Se'e maa rin kuu ron, te maa rin ni sa'a ka'nú ña jin ron vitna.
- 8 Kakan, te na taa rin ndi'i ñuu na'nu vi ñuu kueli ja sa'a jajin ron,
te vi ndee ja'a ñuyiu taa rin ja kokuu kuenta maa ron.

⁹ Te kotatnuni xeen ron nuu tee ka tatnuni vi nuu rey,
na kuinio yutnu kaa ja kani kisi ñu'u, te skuechi kueli ña", jiña'a ya.

¹⁰ Te yun guaa maa ni ja ka kuu ni rey, vi tee ka tatnuni, vi junkui'nu ini ni ya'a,
te vi konini ni tno'o ja xtekü ña san.

¹¹ Vi kunukuechi ni nuu maa Jito'o,
te vi chiñu'u ni ya ja vi sua'a ka ni'i ni ja ka yu'u ni ya.

¹² Vi kindei vi kititi ni nuu Se'e ia Dios,
nagua ja ma kiti ini ya, te xnaa ña ya nuu ichi ka jika ni,
chi ñama ndeva'a kiti ini ya.

Su na ta'u na ndetu ndi'i ñayiu ka nduku ja na koto na kuni ña ya jin.

3

*Vi kakanta'uo nuu ia Dios ja na chituu ña ya
Yaa ni tee David nuu ni jino yu'u de nuu seyii
de Absalón*

¹ Kuakua'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin san, vi Jito'o san.

Kuakua'a ñayiu ka ndakoo siki san.

² Te kua'a ñayiu ka ka'an ndee ña jin san, te ka kachi:

"Ma skaku ni'nu ña ia Dios jin de".

³ Su maa ni, vi Jito'o san, kuu ni na kuinio kaa tikute ja tava'a ña ni,
te maa ni kuu ia taa jayiñu'u nuu san,

vi maa ni kuu ia ndataa tno'o ndee ini.
4 Ni jikanta'u san nuu ni ja chituu ña ni, vi Jito'o
 san,
 te ni onini ni ndee yuku ii nuu oo ni.

5 Jinkotuu san, te kixin san, te ndoto tuku san,
 chi maa Jito'o jito jini ña jin san.
6 Te ma koyu'u san visi kuakua'a ñayiu
 ni ka jionduu ña jin san, ja vi sa'a ñai jakue'e.

7 Ne'e ni, vi Dios, te skaku ni'nu ña ni,
 te kani ni mamaa jiki nuu tee ka ka'an u'u ña jin
 san,
 te ta'u ni no'o tee ka sa'a jakue'e, vi Jito'o san.

8 Maa ni, vi Jito'o, kuu ia skaku ni'nu ñayiu,
 te tetniuu ni javii java'a ni ja na koo jin ñayiu
 ñuu ni.

4

*Ia Dios taa tno'o mani
 Yaa ni tee David*

1 Konini ni joo tno'o ka'an san nuu jikanta'u san
 nuu ni, vi Dios,
 chi maa ni ka'an ni'nu ja ja'a san,
 te maa ni ndasa'a sii ini ña nuu kusuchi ini san.
 Ka'an nda'u ka'an kee ña ni, te konini ni joo nuu
 ndakuatu san.

2 Te maa ni ja ka kuu ni tee ka kuu nija'nu,
 ¿Nasaa ka kiuu guaa vi kotaan ni ja kanoo san
 nuu tniuu jayiñu'u?
 Chi ka kutoo ni ja tu jiniu'u,
 te ka nduku ni nino'o ni ja vi ka'an tno'o ni.

³ Vi kuni ni ja Jito'o, chi junkuaan ini ya jin ñayiu ndaa,
te yun guaa nini ya nuu jikanta'u san nuu ya.

⁴ Nuu ja vi ka kisi ni ja ka kití ini ni,
su ma vi sa'a ni yika kuechi.

Te nuu ka nduei ni nuu jito ni, te vi kasi yu'u ni,
te vi ndakani ini ni nagua kuu ja sa'a kue'e ña jin ni.

⁵ Vi soko ni nuu Jito'o jin in anu ndaa ni,
te vi kukanu ini ni ya.

⁶ Chi kua'a ñayiu ka ka'an: “¿Na in kuu ja xne'e in jagua'a nuo?”

Ka'an nda'u ka'an kee ña ni jin in in san, vi Jito'o san.

⁷ Maa ni sa'a ja kusii ndeva'a ini san, vi Jito'o san,
te kusii ini ka san saa ñayiu ka ni'i kua'a triu vi vinu.

⁸ Jinkotuu san jin tno'o mani, te saa kixin san,
chi maintno'o maa ni, vi Jito'o, taa tno'o kanu ini.

5

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios in in ne'e
Yaa ni tee David*

¹ Konini ni tno'o ka'an san, vi Jito'o san,
te tanuu ña ni joo nuu kana nda'u san.

² Konini ni nuu jikanta'u san nuu ni,
chi Dios maa san vi rey maa san kuu ni,
te nuu maa ni ndakuatu san.

³ Tno'o ne'e nini ni tno'o ka'an san, vi Jito'o san,
chi in in ne'e ndakuatu san nuu ni,
te ndetu ka'nu san ja taa ni nagua jikan san.

⁴ Chi masu in Dios ja junkuaan ini jakue'e kuu ni,
te ma kuu vi koo ñayiu kue'e nuu oo ni.

⁵ Te ni ma vi koo ñayiu ka sa'a teyii mai nuu ni,
chi skexiko ni ndi'i ñayiu ka sa'a jakue'e.

⁶ Te xnaa ni ñayiu ka ka'an tno'o tno'o,
vi skexiko ni ñayiu ka ja'ni ndiyi vi ñayiu ka xnda'u inka ñayiu.

⁷ Su sein, chi ja kunda'u ndeva'a ini ña ni jin san,
te kuu kiuu san ini ve'e ni, te junkuiin jiti san,
te chiñu'u ña san nuu veñu'u ii ni.

⁸ Kondeka ña ni jin san, vi Jito'o san, ja na sa'a
ndaa san
ja ja'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin san,
te na kaka ndaa san ichi maa ni.

⁹ Chi tu ka ka'an ndaa ñayiu yun,
te oo chitu jakue'e ini anui,
te sukuin kuu na kuinio yau ñaña ja nune,
chi luu ndeva'a ka ka'in jin yai ja ka xnda'ui
ñayiu.

¹⁰ Tetniuu ni tnundo'o siki, vi Dios,
te sa'a ni ja na vi nanakau mai nuu jakue'e ka
ndukui ja vi sa'i.

Skunu ni jin, chi kuakua'a jakue'e ka sa'i,
chi ka ndakoi siki ni.

¹¹ Su na vi kokusii ini ndi'i ñayiu ka kukanu ini
ñña jin ni,
te siun ni na vi kokatai ja ka kusii ini,
chi maa ni kuu ia in ni'nu in sagua ja ja'i,
te nuu maa ni na vi kokusii ini ñayiu ka kutoo
ñña jin ni.

12 Chi maa ni sa'a vii sa'a va'a ñayiu ndaa, vi Jito'o san,
te na kuinio in kaa tikute saa jionduu ni ñayiu ja chindee chituu ni jin.

6

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios nuu ka tna'o tnundo'o
Yaa ni tee David*

1 Ma kuxeen ni nuu san jin ja kitini ni, vi Jito'o san,
ni ma tetniuu ni tnundo'o siki san jin ja kitini
ndeva'a ni.

2 Kunda'u ini ña ni jin san, vi Jito'o san, chi ku'u san.
Ndasa'a ña ni jin san, vi Jito'o san, chi vi sua'a
ni'i ninii yiki kuñu san ja jatu san.

3 Yu'u ndeva'a san, vi Jito'o san,
¿te na kiuu saa ndasa'a ña ni?

4 Ndajokuiin ni, vi Jito'o san, te skaku ni'nu ni
anu san.

Skaku ni'nu ña ni jin san janda'u ini ni.

5 Chi ñayiu ni ka ji'i, tu na in kondaka'an ka ña
jin ni,
te ñuu ji'i, tu na in kosa'a ka'nu ka ña jin ni.

6 Ja ni kuita san ja nda'i san, te vi sua'a tnana
nda'u ni ka san,
chi ndi'i ni jakuaa nda'i san, te xtajin san jito nuu
kixin san jin tenuu san.

7 Ja ni kuita nduchi nuu san jin tno'o suchi ini ja
tna'a san,

te ja mandesi nuu san ja ja'a ñayiu ka ka'an u'u
ña jin san.

- ⁸ Vi kujioo ni nuu san, ndi'i ni ja ka sa'a ni
jakue'e,
chi ja ni onini Jito'o ja nda'i kana san nuu ya.
⁹ Ja ni onini Jito'o ja jikanta'u san nuu ya,
te ni janta'u ya tno'o ka'an san ja ndakuatu san
nuu ya.
¹⁰ Te ndi'i ñayiu ka ka'an u'u ña jin san vi
kukanoii,
te vi sua'a ka ni'i ja ka yu'u ndeva'i,
chi vi sanaa ni vi ndukanoii, te vi ndakaka yatai
ja ma vi sa'a ñai jakue'e.

7

*Dios kuu ia ja'nde ndaa kuechi
Yaa ni tee David*

- ¹ Nuu maa ni nduku san ja tava'a ña ni, vi Jito'o
ja kuu ni ia Dios san.
Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ndi'i ñayiu ka
sondikin ña jin san.
² Kana saa vi kakuiko ñai jin san na kuinio
ndika'a,
te vi skuechi kueli ñai, te tu na in skaku ni'nu ña
jin san.
- ³ Nuu ja na in jakue'e ni sa'a san, vi Jito'o ja kuu
ni ia Dios san,
nuu ja na in guaa tu ni sa'a ndaa san,
⁴ nuu ja na in jakue'e ni sa'a san jin ñayiu ka oo
mani jin san,

axi ni kindee ndeva'a san ja ka neva'a ñayiu ka
ka'an u'u ña jin san,

⁵ te na vi sondikin ña ñayiu ka ka'an u'u ña jin
san ndee na vi ni'i ñai,
te na vi kuain ni'nu ñai jin san nuu ñu'u,
te na vi skunta ñai jin san ndee nuu ñuyaka, te
na kendoo kanoo san.

⁶ Ndakoo ni jin ja kiti ini ni, vi Jito'o san,
te vi kintna'a ni jin ñayiu ka ka'an u'u ña,
chi ka kiti ini ndeva'i nuu san.

Chituu ña ni jin san, chi ja ni ka'an ni ja sa'a
ndaa maa ni ja ja'a san.

⁷ Sa'a ni ja na vi ndututu ñayiu ndi'i ñuu, te na
vi kionduu ñai jin ni,
te ndee sukun ichi siki nuu ka oi yun, junkoo ni
ja tatnuni ni.

⁸ Te maa ni ja sandaa ni kuechi ñayiu ñuyiu, vi
Jito'o san,
sandaa ni nagua tniuu ndaa ja sa'a san, vi Jito'o
san,
chi tu na jakue'e sa'a san.

⁹ Sa'a ni ja na vi xndendoo ñayiu kue'e jin jakue'e
ka sa'i yun.

Su sa'a ni ja na vi koyutnu ñayiu ndaa nuu ichi
ni,
chi ia Dios ndaa kuu maa ni, te skua'a ni naxa
ka ndakani ini ñayiu jin anui.

¹⁰ Kaa tikute ja tava'a ña jin san oo nuu maa Dios,
ia skaku ni'nu ñayiu ka oo ndaa ini anui.

¹¹ Maa Dios kuu ia ndaa ja ja'nde ndaa ya kuechi,
te ndi'i ni kiuu kiti ini ya siki ñayiu ka sa'a
jakue'e.

12 Te nuu ja ma vi ndatna'u ini ñayiu yun jakue'e
ka sa'i,

te ndakuun xenxeen ia Dios yuchi kani ya,
te vi ja oo tua'a ya jin kuji ya ja tiuu ña ya.

13 Te suni ja ni sa'a tua'a ya yutnu ndugua ja ka'ni
ñia ya,

te ja oo tua'a ya jin yutnu ndugua ja ka kai koko
koko nuu.

14 Vi kondia'a ni ñayiu kue'e ja ka ñu'u chitu
jakue'e ini anui, na kuinio ñasi'i ja ñu'u
lulu,

chi ñu'u chitu ña jane'e jayichi, te ka jatui na
kuinio ñasi'i ja ja'nde chii,

te ka skakui tno'o tno'o.

15 Ka jatei in yau, te ka sa'a kunui,

te vi maa nuu yau ja ka jatei yun vi nanakau mai.

16 Te jakue'e ja ka sa'i yun nanakau siki mai,

te vi nukuntuu mai jin jaxeen ndeva'a ka sa'i
yun.

17 Sa'a ka'nu san Jito'o, chi ia ndaa kuu ya,
te kata san yaa ja ndakakune'e san sivi maa
Jito'o, ia oo ndee sukun.

8

Luu ndeva'a ni sa'a ña ia Dios jin ñayiu

Yaa ni tee David

1 Maa ni, vi Jito'o Dios,

nase vivii ka'nu kuu ni nuu ndi'i ñuyiu ya'a,
te vii ndeva'a ye'e tajan ni ndee andivi.

2 Te vi ndee yu'u suchi kueli vi suchi ka jaxin
ni sava'a ni ja vi katai yaa nuu ni,

ja ja'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin ni,
 nagua ja saa, te vi skasi yu'u ñai
 jin ñayiu ka ka'an u'u ña
 vi ñayiu ka ndakoo siki ni.

³ Te nuu ndia'a san andivi ja ni sa'a maa ni,
 vi yoo vi kimi ja ni jani ni,

⁴ te ndakani ini san: “¿Nagua ka kuu ñayiu ja
 koku'un ini ni ja ja'i?”

Te tu nagua ka kuu sa'un se'e teyii ja kondi'ni ni
 ja ja'i.

⁵ Chi ni sa'a lule ka ni jin joo saa ia ka jinokuechi
 nuu ni,

te ni ndaskutu ni jin jayiñu'u vi javii java'a.

⁶ Chi ni chitniuu ni jin ja vi kotatnuni nuu ndi'i
 ja ni sa'a ni,

te ndi'i tu'u ni xndendoo ni nuu nda'i:

⁷ Ndi'i ndikachi vi ndi'i isndiki vi ndi'i kitu yuku,

⁸ vi ndi'i kitu ka ndagua ichi andivi, vi chiaka ja
 ka ñu'u nuu ndute mar,

vi ndi'i kitu ka jika ichi nuu ndute mar.

⁹ Maa ni, vi Jito'o Dios,

nase vivii ka'nu kuu ni nuu ndi'i ñuyiu ya'a.

9

*Vi ndakuanta'uo nuu ia Dios chi ja'nde ndaa
 ya kuechi*

Yaa ni tee David*

* ^{9:} 9:0 Salmo ya'a vi ndee Salmo uxi netna'a ja oo jin yukun alfabeto maa hebreo.

- ¹ Sa'a ka'nu ña san jin ni, vi Jito'o, jin ndi'i san
jin anu san,
te ndakani san ndi'i tniuu na'nu sa'a ni.
- ² Te kana san ja kusii ndeva'a ini san nuu ni,
te kata san yaa ja ndakakune'e san sivi ni ja oo
ni ndee sukun.
- ³ Te ni ka ndakaka yata ñayiu ka ka'an u'u ña jin
san nuu ni,
te ni ka ndonsoi, te vi yun ni ka nai.
- ⁴ Chi ia ndaa kuu maa ni, te ni junkoo ni nuu
tatnuni ni ja ka'nde ndaa ni kuechi,
te ni sa'a ndaa ni ja ja'a san.
- ⁵ Ni kuxeen ni nuu ñayiu tu ka kandija ña jin ni,
te ni xnaa ni ñayiu kue'e,
ni xnaa ni jin, ja ma vi kondaka'an sa'un ka ña
ñayiu jin nikuii nikani.
- ⁶ Te ni ka naa ñayiu ka ka'an u'u ña jin san,
te tu ka na in koo nikuii nikani, chi ni xnaa ni
ñui,
te tu sa'un ka na in kondaka'an ña jin ñayiu yun.
- ⁷ Su maa Jito'o, chi nikuii nikani tatnuni ya,
te ni jani yutnu ya mesa nuu ja'nde ya kuechi.
- ⁸ Te sandaa ya kuechi ñayiu ñuyiu
vi tatnuni ndaa ya nuu ñayiu.
- ⁹ Maa ya tava'a ñayiu ka tna'a tnundo'o nuu ka
sa'a ndeva'a ña jin,
vi jito jini ña ya nuu ka tna'i tno'o suchi ini.
- ¹⁰ Chi maa ni, vi Jito'o san, ka kukanu ini ñayiu
ka jini ña jin ni,
te tu xndendoo nda'u ni ñayiu ka ndanduku ña
jin ni.

11 Vi kata ni yaa nuu Jito'o, ia tatnuni ndee Sión,
te vi ndakani ni nuu ñayiu ndi'i ñuu taka tniuu
na'nu sa'a ya.

12 Chi ndaka'an ña ia Dios jin ñayiu ni ka ji'i ja
tu na kuechi, te xtaku ya niñi ñayiu yun,
te ma ndunaa ini ya nuu ka kana nda'u ñayiu ka
tna'a tno'o suchi ini.

13 Te nuu ndakuatu san, te jiña'a san: "Kunda'u
ini ña ni jin san, vi Jito'o san,
te kondia'a ni ja ndeva'a ndetnuni ka sa'a ña
ñayiu ka skexiko ña jin san,
te ndatau ña ni nuu tnundo'o ja ma kuu san,
14 nagua ja na ndakani san nuu ñayiu ye'e ñuu
Jerusalén ja na vi sa'a ka'nu ñai,
te kusii ini san, chi ni skaku ni'nu ña ni jin san".

15 Ni ka sa'u ñayiu tu ka kandija ña jin ni nuu
yau ja ni ka jate mai,
te ni ka ndeku'un si'in nuu ñunu ja ni ka tayu'u
mai.

16 Saa te ni ka jini ñayiu ja ia sa'a ndaa kuu Jito'o,
chi ni ka nanakau maa ñayiu kue'e nuu jakue'e
ni ka sa'a mai.

17 Ñayiu kue'e vi ndi'i ñayiu ni ka ndunaa ini ia
Dios kua'ankuei ñuu ji'i.

18 Su ñayiu ka kunda'u, chi ma ndunaa sa'un ini
ña ia Dios,
te ni ma junaa sa'un ja ka ndetu ka'nu ñayiu tu
nagua ka neva'a.

19 Ndakoo ni, vi Jito'o, te ma kuandetu ni ja vi
kokuu nija'nu ñayiu ñuyiu.

Kana ni ñayiu tu ka kandija ña jin ni, te sandaa
ni kuechi.

²⁰ Sa'a ni ja na vi koyu'u ni'nu ña ñayiu jin ni,
te na vi kuni ñayiu tu ka kandija ña jin ni ja masu
nagua ka kuu sa'uin,
chi maa ni yiki jin kuñu ka kui.

10

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios ja na skaku ni'nu ña
ya nuu nda'a ñayiu kue'e*

¹ ¿Nau ja kuu jika ni,
te tayu'u nuu ni nuu tna'a ndeva'a san tnundo'o,
vi Jito'o san?

² Te kuu teyii ndeva'a ñayiu kue'e ja sondikin ñai
jin ñayiu nda'u,
te skanakau ñai nuu jakue'e sa'i yun.

³ Ñayiu kue'e, chi kuu teyii jin ja ndioo ini ja
koneva'i,
te ka'an vii ka'an va'i jin ñayiu ja jio'o ndeva'i
xu'un, te skexikoi Jito'o.

⁴ Ñayiu kue'e, chi ninu ndeva'a nei nui, te tu
ndandukui ia Dios,
te ndakani ini ja tu na Dios oo.

⁵ Te ndi'i ni ja sa'i kee gua'a jin,
su tniuu ndaa ja sa'a ni, vi Dios, chi jika ndeva'a
oo nui,
te skexikoi ndi'i ni ñayiu ka nee u'u tna'a jin.

⁶ Te ndakani ini jin anui: "Tu na in, te sa'a ja
kanakaupo,
te ni ma tna'a sa'uon tnundo'o", kachi.

⁷ Te nino'o ni xtau tnia'i ñayiu vi ka'an tno'i vi
ndakani kue'e ini,

vi ka'an ne'e ka'an yichi.

⁸ Te tayu'u nui taka ñuu kueli, te yun ndetu yu'i
ja ka'ni ñayiu tu na kuechi,
te ndia'a yu'i ñayiu tu ka nee ini.

⁹ Te ndee in nuu yu'u není yu'i ñayiu tu nee tu
kuu ini, na kuinio ndika'a,
nagua ja kakuiko ñai, te skanakau ñai nuu nda'i.

¹⁰ Te jinkuindei vi ndututui nuu ñu'u,
te kua'a ñayiu tu ka nee ini ka kanakau nuu
nda'i.

¹¹ Te ndakani ini ñayiu kue'e yun jin anui: "Ni
ndunaa ini ña Dios jin ñayiu yun,
ni jasi ya nuu ya, te tu ndia'a sa'un ya nagua
sa'o", kachi.

¹² Ndakoo ni, vi Jito'o, te ndone'e nda'a ni siki
ñayiu kue'e yun,
te ma ndunaa ini ni ñayiu nda'u ka tna'a
tnundo'o, vi Dios.

¹³ Chi ka skexiko ña ñayiu kue'e jin ni, vi Dios,
te ka ndakani ini jin anui ja ma tetniuu ni
tnundo'o siki jin jakue'e ka sa'i.

¹⁴ Su maa ni, chi ndia'a gua'a ni jakue'e vi jane'e
jayichi ka sa'a ñayiu yun,
te sa'a ndaa ni jin nda'a ni, chi ka ndajatna'a ña
ñayiu ni ka tna'a tnundo'o jin ni,
te in ni'nu in sagua ni ja ja'a la'u kueli.

¹⁵ Kindee ni jandakui ñayiu kue'e, te
ndakantno'o ni jakue'e ka sa'i
vi guaa ndee kundee ni xnaa ndi'i ni.

¹⁶ Maa Jito'o kuu rey, ia oo nikuii nikani,

te nuu ñuu ya vi naa ñayiu tu ka kandija ña jin ya.

¹⁷ Nini maa ni, vi Jito'o san, tno'o ka ka'an ñayiu nda'u nuu ka ndakuatui nuu ni, te ndakuña'a maa ni tno'o ndee ini, vi konini gua'a ni nuu ka jikanta'ui nuu ni.

¹⁸ Sa'a ndaa ni ja ja'a la'u vi ja ja'a ñayiu ka tna'a tnundo'o, nagua ja ma vi kosiu'u ndeva'a ka ña ñayiu ni ka kuva'a jin ñuyaka.

11

*Jito gua'a ña maa ia Dios
Yaa ni tee David*

¹ Maa Jito'o tava'a ña jin san, te tu jini san nau ja ka ka'an ñayiu nuu san:
"Kunu ni kua'an ni ndee yuku yun, tayu'u nuu ni na kuinio tisala".

² Chi kondia'a ni ñayiu kue'e ya'a, te kuni ni naxa ka chi'i yutnu ndugua nuu kuji, te ka jiokuitai yo'o yun ja vi tiuu yu'u ñai jin ñayiu ka oo ndaa ini anui.

³ ¿Te naxa vi sa'a ñayiu ndaa nuu ja na vi ndakoo vaa ñayiu kue'e, te vi sa'i nagua ka kuini mai, te tu na in kuu ja tatnuni ka?, ka kachi.

⁴ Su oo maa Jito'o veñu'u ii ya, te ndee andivi oo ya tatnuni ya, te ndia'a guagua'a ya nagua ka sa'a ñayiu, te jin nduchi nuu ya skua'a guagua'a ya nagua ka sa'a ñayiu yun.

⁵ Te jito tnuni ña Jito'o jin ñayiu ndaa,

te skexiko ya ñayiu kue'e vi ñayiu inu ni'i ini.
6 Te skuun ya tikayi kai koko koko vi ñu'u jin azufre,
 vi tetniuu ya tachi ni'i ndeva'a ja kuu in tnundo'o
 ndeva'a ja vi tna'a ñayiu kue'e yun.

7 Chi ia ndaa kuu Jito'o, te kutoo ya ñayiu ka sa'a
 ndaa,
 te vi kuni ña ñayiu ndaa jin ya.

12

*Tava'a ña maa ia Dios jin ñayiu ndaa
 Yaa ni tee David*

- 1** Skaku ni'nu ña ni, vi Jito'o san, chi tu ka na ñayiu ndaa ka oo,
 te ni ka naa ñayiu ka ka'an ndaa nuu ñuyiu ya'a.
2 Te ndimaa ni ka ka'an tno'i nuu tna'a kuikin,
 te luu ndeva'a ka ka'in, su chia inu jani ini, chi masu ka ka'an ndai.
3 Te maa Jito'o na skasi yu'u ndi'i ñayiu ka ka'an tno'o luu ja ka sa'a jani ini
 vi tno'o teyii ja ka ka'in,
4 nuu ka kachi: "Jin tno'o ka ka'on, te vi kundeo vi ni'o nagua ka kuinio,
 chi ka kukanu inio tno'o ka ka'on, te tu na in kundee ja kotatnuni nuo", ka kachi.
5 Te kachi ia Dios: "Ja ja'a ñayiu ka kunda'u vi ñayiu inu vita ja ka sa'a ndeva'a ña jin,
 kuu ja ndakoo rin vitna ñu'ni ja chituu rin jin,
 te skaku ni'nu rin ñayiu ka tna'a tnundo'o",
 kachi ia Dios.
6 Te tno'o Jito'o kuu tno'o vii ndeva'a,

kuu na kuinio kaa kuu plata ja ni nduvii nuu
jitnu uja jichi.

⁷ Te koto ña maa ni, vi Jito'o, nikuii nikani,
te tava'a ña ni nuu nda'a ñayiu kue'e yun.

⁸ Chi nii ni nuu ka sa'a teyii ñayiu kue'e ja ka
jionditai,
nuu ka nee yiñu'u ñayiu nuu jakue'e oo ñuyiu
ya'a.

13

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios ja na chituu ña ya
Yaa ni tee David*

¹ ¿Nasaa ka kiuu guaa ndunaa ini ña ni jin san,
vi Jito'o san?

¿A vi siun ni ndunaa ini ña ni, vi Dios?

¿Nasaa ka kiuu guaa kotayu'u nuu ni?

² ¿Nasaa ka kiuu guaa kokusuchi ini san?

¿A vi ndi'i ni kiuu kotna'a san tnundo'o?

¿Nasaa ka kiuu guaa vi kokuu nija'nu tee ka
ka'an u'u ña jin san?

³ Kondia'a ña ni, vi Jito'o, ja kuu maa ni ia Dios
san, te konini ni tno'o ka'an san.

Kosie'e ni nduchi nuu san, nagua ja ma kusun
san ja kuu san,

⁴ nagua ja ma kachi tee ka'an u'u ña jin san: "Ja
ni kundeo ni skuitao de",
te vi kokusii ini ñayiu ka ka'an u'u ña jin san
nuu ja na skunaa san.

⁵ Su sein, chi kukanu ini ña san ja kunda'u ini ña
ni,

te kusii ini anu san, chi skaku ni'nu ña ni jin san.

⁶ Te kata san yaa nuu ni, vi Jito'o,
chi ni sa'a ni jagua'a jin san.

14

Ka sa'a ñayiu jakue'e

Yaa ni tee David

¹ Kachi ñayiu vasa jin anui:

"Tu na Dios oo".

Chi ndi'i ka kuu ñayiu kue'e ndeva'a,
te ka sa'i tniuu tne'e ndeva'a,
te tu na in ñayiu sa'a java'a.

² Te ndee andivi jito nuu Jito'o Dios
nuu ka oo se'e ñayiu ñuyiu,
nagua ja kondia'a ya a oo na in ñayiu jinkui'nu
ini,
ja ndanduku ña jin ya.

³ Su ndi'i ñayiu ni ka kujoo nuu ichi ia Dios,
te jane'e jayichi ni ka sa'i,
te tu na in ñayiu sa'a java'a, tu ni invaa in tno'i.

⁴ "Te tu ka jinkui'nu ini ñayiu yun, chi ndi'i ka
sa'a jakue'e,
te ka tanda'u ka takei ñayiu ñuu rin,
na kunio nuu ka jai xtaa,
te ni tu ka ndakakune'e ñai jin rin", kachi ia Dios.

⁵ Te vi sua'a ka ni'i ñayiu yun ja ka yu'i,
su oo maa ia Dios jin ñayiu ndaa.

⁶ Ka jaku ndee ña ñayiu kue'e jin ja ka ndakani
ini ñayiu nda'u ja vi sa'i,
su tava'a ña maa ia Dios jin.

⁷ Ndee ja ñu'u ka maa ia Dios,
te ndee Sión na tetniuu ya ia skaku ni'nu ña jin
ñayiu Israel.

Te nuu sa'a Jito'o Dios ja vi ndajiokuiin ñayiu
ñuu ya ja ndekuei nuu ni ka ojinokuechi,
saa te vi kusii ini ndikin tata Jacob ja ka kui ñayiu
Israel.

15

*Dios janta'u ña jin ñayiu ya'a
Yaa ni tee David*

¹ ¿Na in kuu koo nuu ve'e ii maa ni, vi Jito'o Dios?
¿Na in kuu koo nuu yuku ii nuu oo ni?

² Kuu vi koo maintno'o ñayiu tu sa'a jakue'e,
chi maa ni sa'a ndai,
te ni ini ni anui ka'an ndai,

³ vi ñayiu tu ka'an kue'e siki inka ñayiu,
ni tu sa'i jakue'e siki tna'a kuikin,

ni ma kuña'i jakanoo nuu ñayiu oo yatni jin,

⁴ vi ñayiu skexiko ña jin ñayiu skexiko ia Dios,
su nee yiñu'i nuu ñayiu nee yiñu'u nuu Jito'o
Dios,

te skunkui tno'o ka'in, visi na kendoo kue'e mai,
su tu sama ini,

⁵ vi ñayiu jiña'a nuu xu'in, su tu tno'o ñai se'e
xu'in,

ni tu janta'ui nagua vi skuta'u ña jin ja sa'i
jakue'e jin ñayiu tu na kuechi.

Ñayiu sa'a sia'a, chi siun ni koyutnui nuu maa
ya.

16

*Ka kukanu inio Jito'o Dios
Ndakuatu David nuu ia Dios.*

¹ Koto ña ni jin san, vi Dios,
chi kukanu ini san ja tava'a ña ni.

² Te kachi san nuu ni, vi Jito'o:
“Maa ni kuu Jito'o san,
te tu na jagua'a oo jin san
nuu ja tu maa ni oo jin san”.

³ Te chu'chi ja ka oo ñuyiu,
ka kachi ñayiu ka junkuaan ini ja ka ndikin,
ja ia ndakui ndeva'a ka kuu.

⁴ Te kaya kua'a ka tnundo'o vaji siki ñayiu
ka nee yiñu'u ndeva'a nuu chu'chi yun.
Su sein, chi ma vi nitna'a sa'un san jin ñayiu yun
ja vi kati san niñi nuu chu'chi yun,
te ni ma kondakakune'e sa'un san sivi chu'chi
yun.

⁵ Maa ni, vi Jito'o, kuu ia sa'a jajin san,
te taa maa ni javii java'a,
chi nuu maa ni vaji ja ni jine ta'u san ja koo gua'a
san.

⁶ Te vii ndeva'a nuu ni ka chikua'a jin in yo'o
ja ni kuta'u ni kundetu san,
vi luu ndeva'a kaa nuu ni ni'i san ja sa'a jajin
san, vi Dios.

⁷ Sa'a ka'nu san Jito'o Dios, chi xteku ña ya jin
san,

te vi ndee tno'o jakuaa ndaska'an ña jajintnuni
san jin san.

⁸ Te siun ni ñuu ini san Jito'o Dios,
te tu na in xtajioo ña jin san nuu ya,
chi oo ya ichi nda'a kua'a san.

⁹ Yun kuu ja kusii ini ndeva'a san jin anu san,
te kukanu ini san ja koo gua'a yiki kuñu san.

¹⁰ Chi ma xndendoo ni anu san nuu yau ñaña,
te ni ma kuandetu ni ja te'i yiki kuñu san,
ja kuu san tee jinokuechi gua'a nuu ni, vi Dios.

¹¹ Chi xne'e ni ichi kaka san ja koteku san,
te oo ndeva'a jasii ini nuu oo maa ni, vi Dios,
te siun ni oo tno'o sii ini ichi nda'a kua'a ni.

17

*Vi kakanta'uo nuu ia Dios ja na chituu ña ya
Ndakuatu David*

¹ Konini ni joo tno'o ja jikanta'u san nuu ni, vi
Jito'o,
te sa'a ndaa ni ja ja'a san, te tanuu ni joo tno'o
ja kana san nuu ni.

Konini ni tno'o ja ndakuatu san, chi tno'o ndaa
ka'an san, te masu xnda'u ña san.

² Te maa ni, guaa sa'a ndaa ni ja ja'a san,
te ndia'a maa ni nagua kuu ja oo ndaa.

³ Chi ni jito tnuni maa ni anu san, te ni ojito ña
ni tno'o jakuaa.

Te ni jito tnuni ña ni jin san, su tu na jakue'e ni
nuku'un ni,

chi ni jani ini san ja ma ka'an san tno'o ne'e.

⁴ Te tu sa'a san nagua ka sa'a sava ka ñayiu,

chi ni kujoo san nuu ichi ka jika ñayiu inu xeen,
nagua tatnuni maa ni.

⁵ Chi jika yutnu san nuu ichi ni, te tu kujoo san.

⁶ Kana nda'u san nuu ni, vi Dios, chi jini san ja
konini ni tno'o ka'an san.

Kune'e xini ni, te konini ni joo tno'o ka'an san,
vi Dios.

⁷ Xne'e ni maa ni ja ia nda'u ini kuu ni,
ja skaku ni'nu ni ñayiu jin jaka'nu ni nuu nda'a
ñayiu ka ka'an u'u ña jin,
nuu ka ndanduku ñai jin ni ja chituu ni jin.

⁸ Koto ña ni nagua jito ni tinuu nuu ni,
te tayu'u ña ni nuu kati chii ndijin ni,

⁹ nagua ja ma vi kuni ña ñayiu kue'e ja ka ndakoo
siki san
vi ñayiu ka ka'an u'u ña ja ka ndukui ja vi kindei
ja jichi ja kanda san.

¹⁰ Ni ka sa'a ndei ini anui, te ka ka'an xeen ka
ka'an u'u ni.

¹¹ Te vitna, chi ja ni ka jionduu ñai jin san nuu
ichi jika san,
te ka jito gua'a ñai ja vi skunta ñai jin san ndee
ñu'u.

¹² Chi ka kui na kuinio ndika'a ja ndioo ini ti
kakuiko ti kuñu kaa ti,
axi na kuinio ndika'a xeen ndeva'a ja ndia'a yu'u
ti kuñu kaa ti.

¹³ Ndakoo ni, vi Jito'o san, te majinki'in tna'a ni
jin ñayiu yun,
te sa'a ni ja na vi ka'nú jiti nuu ni,
te skaku ni'nu ña ni jin san nuu nda'a ñayiu
kue'e yun jin yuchi kani ni.

- 14** Te skaku ni'nu ña ni jin jaka'nu maa ni nuu
nda'a ñayiu kue'e ya'a, vi Jito'o san,
te xnaa ni jin, te ma vi koo kai nuu ñuyiu ya'a,
chi ja ni chitu chii mai jin jakuika ni sa'a ni,
te ni ka jaa chitu ni ka jaa ne'ne se'i, te vi ni
kendoo ka ja ni ka jaa señani.
- 15** Su ja maa san ja kuu san ñayiu ndaa, chi kuni
san yunu ni,
te kokusii ini san ja kuni ña san kiuu ja xndoto
ña ni.

18

*Ka ndakuanta'u ñayiu nuu ia Dios ja ni ka
kundei
Yaa ni jita David nuu ni kundee de nuu Saúl vi
nuu sava ka ñayiu ka ka'an u'u ña*

- 1** Kutoo ndeva'a ña san jin ni, vi Jito'o san,
chi maa ni taa jandakui san.
- 2** Maa ni, vi Jito'o, kuu kava ja jito jini ña.
Maa ni kuu ve'e ka'nu ja tava'a ña.
Maa ni kuu ia skaku ni'nu ña nuu tnundo'o.
Maa ni kuu ia Dios san.
Maa ni kuu kava ja tava'a ña, te kukanu ini ña
san jin ni.
Maa ni kuu kaa tikute ja jasi ni'nu nuu oo san.
Maa ni kuu ia ndakui ja skaku ni'nu ña.
Maa ni kuu in ve'e sukun nuu tayu'u nuu san.
- 3** Ni ndakakune'e san Jito'o, chi kanuu ja sa'a
ka'nu san ya,
te ni skaku ni'nu ña ya nuu nda'a ñayiu ka ka'an
u'u ña.

⁴ Ja ni ka jionduu ña jin san ja vi ka'ni ña,
te ni yu'u san nuu ni jini san ja ka nduku ja vi
xnaa ña jin san.

⁵ Te ja ni ka jionduu ña jin san ja vi tnaa ña ñuu
ji'i,
te ja ni ka nduku ja vi skanakau ña jin san nuu
yau ja kuu san.

⁶ Te jin ma'ñu sagua tno'o suchi ini yun ni
ndakakune'e san Jito'o,
te ni jikan san ja na chituu ña ia Dios.
Te ni onini ya tno'o ni ka'an san ndee ini veñu'u
ya,
chi ni kenta tno'o ja kana nda'u san ni onini ya.

⁷ Yun te vi ni ni'i vi ni tnaa ñuyiu,
te ni ka kanda nii ndee ja'a yuku,
te vi nii ni kisi, chi ni kiti ini ia Dios.

⁸ Te ni kee ñua'a xnii ya, te yu'u ya ni kee ñu'u
ja teñu'u ña,
te ni skunta ya tikayi ñu'u ja kai koko koko.

⁹ Te ni ndakune ya andivi, te ni kuun ya siki in
viko tnutnuu.

¹⁰ Te ni kaa ya yata in ia jinokuechi nuu ya ja oo
ndijin, te ni ndagua ya.
Ni ndagua ya nuu yi'i tachi.

¹¹ Te nuu viko tnutnuu yun ni tayu'u nuu ya, te
xinxiin ya ni jasi ya
na kuinio in sa'un in viko tnutnuu ja ndiso sau,
in ja oo nenee.

¹² Te vi ye'e tajan ndia'a ya,
te nuu viko yun ni kuun ñiñi vi tikayi ñu'u ja kai
koko koko.

¹³ Te ni ka'ndi ndee andivi ni sa'a Jito'o,

te ni kana jaa ya ndee sukun yun,
te ni kuun ñiñi vi tikayi ñu'u ja kai koko koko.

14 Te ni skunta ya yutnu ndugua ya,
te ni jatenuu ña ya jin ja ka ka'an u'u ña jin ya,
te ni tetniuu ya kua'a tajan, te ni kundee ya ni
skunu ña ya.

15 Yun te nuu ni ka'an xeen ni, vi Jito'o, vi ja ni
tiutachi ni jin xnii ni,
te ni ka ndatuu ndijin ndee ka'a ndute mar vi ni
ka ndatuu ndee ja'a ñuyiu.

16 Yun te ni skaa ia Dios nda'a ya ndee sukun
yun,
te ni tnii ya nda'a san, te ni ndatau ña ya jin san
nuu tnundo'o.

17 Te ni skaku ni'nu ña ya nuu nda'a tee inu
ndakui ja ka ka'an u'u ña jin san,
vi nuu ñayiu ka skexiko ña jin san, chi ñayiu
ndakui ka ni ka okui saa sein.

18 Chi ni ka ndakoi siki san kiuu ni tna'a san
tnundo'o,
su ni chindee ni chituu ña maa Jito'o.

19 Te ni ndatau ña ya ja koo san in nuu nune jite,
ni skaku ni'nu ña ya, chi junkuaan ini ña ya jin
san.

20 Ni taa ia Dios in ja kuta'u kundetu san, chi sa'a
ndaa san.

Te ni tniuya'u ña ya jin san, chi ni sa'a va'a san,
te tu na jakue'e sa'a san.

21 Chi jika san nuu ichi maa Jito'o,
te tu na jakue'e sa'a san, ni tu kujioo san nuu ia
Dios.

22 Chi siun ni ñu'u ini gua'a san nuu ndi'i tno'o kaxtno'o ya,

te tu kujioo san nuu tno'o tatnuni ya.

23 Kuu san ñayiu ndaa nuu ya, te tu na jakue'e sa'a san.

24 Ni taa ia Dios in ja kuta'u kundetu san, chi sa'a ndaa san.

Sa'a va'a san, te tu na jakue'e sa'a san nuu ya.

25 Chi sa'a ndaa ni jin ñayiu ka sa'a ndaa nuu ni, te tu xtavi kuechi ni ñayiu tu na kuechi.

26 Te xne'e ni maa ni ja ia vii kuu ni jin ñayiu vii, te ndichi ini ni na tnundo'o tetniuu ni siki ñayiu kue'e.

27 Chi skaku ni'nu maa ni ñayiu ka sa'a nda'u ka sa'a kee,

su sa'a nda'u ni jin ñayiu ka sa'a teyii mai.

28 Maa ni, vi Jito'o san, guaa sie'e ni lámpara san. Maa ni, guaa ye'e nuu ñunee jika san, vi Dios.

29 Maa ni, guaa chituu ña ni, vi Dios, te kundee san siki ñayiu ka jaxin tna'a jin san, te jin maa ni, vi Dios, te kuiso san muro ñayiu ka ka'an u'u ña jin san.

30 Te ichi ndaa kuu ichi ia Dios, te ka kukanu inio tno'o ka'an Jito'o, chi jito jini ya ndi'i ñayiu ka nutna'a ña jin ya ja na tava'a ña ya.

31 Chi maintno'o maa Jito'o kuu ia Dios, te maintno'o maa ya kuu kava ja jito jini ña ya.

32 Te maa ia Dios taa jandakui san, te ndakanu ichi ndaa ña ya.

- 33 Te sa'a ñama ya si'i san ja jino san na kuinio
    isu,
te sa'a ya ja oo yutnu san ndee sukun, te ma
    kanakau san.
- 34 Te sa'a ñama ya nda'a san ja kaxin tna'a san,
vi sa'a yutnu ya nda'a san nagua ja kakuko gua'a
    san kuji san ja kuu bronce.
- 35 Te ndesi ni'nu ni nuu oo san na kuinio in kaa
    tikute,
ja skaku ni'nú ña ni, vi Dios, te jin nda'a kua'a
    ni tnii gua'a ña ni,
te vi ja va'a ini ni, te ni chituu ña ni ja ni kee
    gua'a san.
- 36 Chi maa ni skaa ka si'in san ja jika ñama ka
    san,
te tu ndee kekaa san ja ndonso san.
- 37 Te ni sondikin san tee ka ka'an u'u ña jin san
    ndee ni jintna'a san de,
te tu ni ndajiokuiin san guaa ndee ni xnaa ndi'i
    san jin de.
- 38 Te ni skuechi kueli san de nagua ja ma vi
    kundee ka de ja vi ndakoo de,
te ni ka ndonso de nuu ja'a san.
- 39 Chi ni taa maa ni jandakui san ja ni ka jaxin
    tna'a san, vi Dios,
te ni sa'a ni ja ni ka sa'a nda'u ka sa'a kee tee ka
    ndakoo siki san.
- 40 Te ni sa'a ni ja ni ka ndajiokuiin tee ka ka'an
    u'u ña jin san,
saa te ni xnaa san tee yun ja ka skexiko ña de jin
    san.
- 41 Ni ka kana de ja vi chituu ña jin de, su tu na
    in ni skaku ni'nú ña.

Suni ni ka kana de nuu Jito'o, su tu ni onini ya
tno'o ka ka'an de.

42 Te ni sa'a yuchi san jin de, na kuinio ñuyaka
ja xtechi tachi,
te ni skunta jika san jin de, na kuinio nde'i nuu
ichi.

43 Te ni skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu ñuu
san ja ka ndakoo siki san.

Te ni jani ña ni ja kotatnuni san nuu ñayiu ñuu
na'nu,

te ka jinokuechi ñayiu nuu san ja tu ni ojini san.

44 Te nuu ka'an san, te ka jantno'o ñayiu yun nuu
san.

Te visi ñayiu inka ñuu ka kui, su ka yindei ka
yititi nuu san.

45 Te ni ka kuita ñayiu inka ñuu, te vi sua'a ka
ni'i ja ka yu'i,

ni ndekuei ve'e nuu ni ka tayu'u nui.

46 Na koteku Jito'o nikaa niki'in,
chi ka'nu kuu ia kuu na kuinio kava.
Ka'nu kuu Dios, ia ni skaku ni'nu ña.

47 Chi maa ya kuu ia Dios ja ndaxtenaa ya ñayiu
ni ka sa'a ña jakue'e,
te sa'a ya ja ka yindei ka yititi ñayiu yun nuu
san.

48 Maa ia Dios skaku ni'nu ña nuu nda'a ñayiu
ka ka'an u'u ña jin san,

te sa'a ka'nu ña ya nuu ñayiu ka ndakoo siki san.
Te maa ya skaku ni'nu ña nuu nda'a tee inu xeen.

49 Te yun kuu ja sa'a ka'nu ña san jin ni ne'u
ñayiu ñuu na'nu, vi Jito'o,
te kata san yaa nuu ni.

50 Te sa'a Jito'o ja kundee san ja kuu san rey,
chi xne'e ya ja nikuii nikani kunda'u ini ña ya
jin san
ja kuu san David, vi ndikin tata san.

19

*Maa andivi xne'e ja ka'nu ndeva'a kuu ia Dios
Yaa ni tee David*

1 Maa andivi xne'e ja vii ye'e tajan ia Dios,
te ye'e maa andivi kaxtno'o ja ni sa'a ya jin nda'a
ya.

2 Te in kiuu ndakani ja ka'nu ndeva'a kuu ia Dios
nuu inka kiuu,
te in jakuaa kaxtno'o tno'o ndichi nuu inka
jakuaa.

3 Visi tu na in ka'an, ni tu na in ndakani,
te ni tu na in nini,

4 su tno'o kaxtno'o andivi kenta ninii ñuyiu,
te vi ndee ja'a ñuyiu kenta tno'o ka'an.

Te nuu andivi ni sa'a ia Dios in ve'e nikandii,
5 te kusii ini nikandii kee ve'e yun, na kuinio in
tee inka ni tnanda'a jaa,

te otua'a ja kunu nuu ichi na kuinio in tee jino.

6 Te kee ndee in lado andivi, te jionduu kenta
ndee inka lado andivi.

Te ni in, tu na in kuu kaku nuu ja i'ni nikandii
yun.

Luu ndeva'a tatnuni ia Dios

7 Te ley Jito'o Dios kuu ley ndaa,
chi ndasa'a jaa ña jin ñayiu.

Te tno'o tatnuni Jito'o Dios kuu tno'o kukana
inio,

chi sa'a ndichi ña jin ñayiu sa'a nda'u mai.

⁸ Tno'o ja xtaku Jito'o Dios ka kuu tno'o ndaa,
chi sa'a ja kusii ini anu ñayiu.

Te tno'o tatnuni Jito'o Dios kuu tno'o vii,
chi sa'a ja ye'e nuu ñayiu.

⁹ Te ja yu'u ni'nuo Jito'o Dios kuu javii,
te oo nikuii nikani.

Te nuu sandaa Jito'o Dios kuechi, te sa'a ndaa ya,
chi ndi'i ja sa'a ya oo ndaa.

¹⁰ Te tno'o ka'an ya, chi junkuaan ka inio saa oro,
vi junkuaan ndeva'a ka inio saa kuakua'a oro ni
nduvii,

te vixin ka saa nduxi ñuñu, nduxi ja jati nuu maa
jioo.

¹¹ Te tno'o tatnuni maa ni xtekü ña jin san ja
jinokuechi san nuu ni, vi Jito'o,
te na ñayiu jantno'o, te ni'i in jaka'nu ja kuta'u
kundetui nuu ni.

¹² Su tu na in, te ndakuni jakue'e sa'i,
su koneka'nu ini ni, vi Jito'o, na jakue'e sa'a san,
te tu jini san.

¹³ Te suni kindee ni ja teyii san ja jinokuechi san
nuu ni,
te ma kuandetu ni ja kokuu nija'nu ja teyii yun
nuu san,
te junkau san nuu jakue'e.

Chi sa'a ni ja na kokuu san in teyii vii, ja tu na
yika kuechi kotavi san.

¹⁴ Te na junkuaan ini ni tno'o ka'an san vi ja
ndakani ini san, vi Jito'o san,
chi maa ni kuu in kava ja tava'a gua'a ña,

vi ia ni ndatau ña nuu jakue'e.

20

*Na skaku ni'nu ña ia Dios nuu nda'a ñayiu ka
ka'an u'u ña*

Yaa ni tee David

¹ Na konini Jito'o tno'o jikanta'u ni nuu tna'a ni tnundo'o,
te na kuiin ni'nu kuiin sagua ia Dios ni ochiñu'u
ndi Jacob ja ja'a ni.

² Te ndee veñu'u ii nuu oo ya, na chindee chituu
ña ya,
te ndee Sión na koto na kuni ña ya.

³ Te na ndaka'an ya ndi'i ja soko ni nuu ya,
te na kuanta'u ya kiti teñu'u ni nuu ya.

⁴ Te na ka'an nda'u ka'an kee ña ya nagua ndioo
ini anu ni,
te na sa'a ya ja kuu skunkuu ni ndi'i nagua
ndakani ini ni ja sa'a ni.

⁵ Sein, chi ka jita sii ini san ja ni kundee ni, vi
Dios.
Te ka ndasa'a sukun san Jito'o, ja na skunkuu ya
ndi'i nagua jikan ni nuu ya.

⁶ Vitna te jini san ja Jito'o, chi skaku ni'nu ya tee
ni kaji ya ja kotatnuni de,
te konini ya tno'o jikanta'u de ndee andivi nuu
ii oo ya,

te jin jaka'nu ya skaku ni'nu ña ya.

⁷ Sava tee ka jaxin tna'a, chi ka kukanu ini de
carreta de,
te sava de, chi ka kukanu ini de kuai de,

su yoon, chi ka kukanu inio Jito'o, ia kuu Dios
mao.

⁸ Tee yun, chi ka kuita de, te ka ndonso de,
su yoon, chi ka nduu ndakuio, te ka nukuiin
yutnuo.

⁹ Skaku ni'nu ni rey, vi Jito'o san,
te konini ni tno'o ka ka'an san
kiuu ka ndakakune'e ña san jin ni, vi Dios.

21

*Sa'a vii sa'a va'a ña ia Dios
Yaa ni jita David nuu ni kundee de*

¹ Kusii ini rey, chi ia ndakui kuu ni, vi Jito'o.
Te kusii ini ndeva'a de, chi ni chituu ni de ja ni
kundee de.

² Te ni jiña'a ni ja ndioo ini anu de,
vi ni jiña'a ni ja ni jikan de nuu ni.

³ Chi ni sa'a vii ni sa'a va'a ni de,
te ni ndaskutu ni xini de jin oro vii ndeva'a.

⁴ Ni jikan de ja koteku de kua'a kuia,
te ni jiña'a ni ja koteku de nikuii nikani.

⁵ Ni chituu ni de ja ni kundee de, te ni kuu ka'nú
de ja teku tno'o de,
te ni jiña'a ni jayiñu'u vi jaka'nu nuu de.

⁶ Chi ni sa'a vii ni sa'a va'a ni de nikuii nikani,
te kusii ini ndeva'a de ja oo maa ni jin de.

⁷ Chi kukanu ini ña rey jin Jito'o,
vi kukanu ini de ja kunda'u ini ña ia oo ndee
sukun jin de,
te ma kendoo kue'e sa'un de.

⁸ Te kenta ni kakuiko ni ndi'i ñayiu ka ka'an u'u
ñá,

te nda'a kua'a ni kakuko ni ñayiu yun ja ka skexiko ña jin ni.

⁹ Te nuu na ndenta ni, vi Jito'o, kiuu ja sandaa ni kuechi,

te tnaa ni ñayiu yun nuu in jitnu ja kai koko koko,
te jin jakiti ini ni, te xnaa ndi'i ni jin, te vi kai jin
ñu'u.

¹⁰ Te xnaa ni se'i vi ndikin tatai ja ka oo ne'u
ñayiu ñuyiu.

¹¹ Chi ni ka ndakoi siki ni ja vi sa'a ñai jakue'e,
te ni ka ndakani kue'e ini jin ni,
su ma vi kundei.

¹² Chi kundee maa ni, te skunu ni jin,
te koto gua'a ni jin kuji ni, te tiuu ni ñayiu yun.

¹³ Sa'a ka'nu ni maa ni jin jandakui ni, vi Jito'o,
te na vi kata san ja ka sa'a ka'nu ña san jin ni,
chi ia ndakui ndeva'a kuu ni.

22

*Vi kana nda'uo nuu ia Dios vi vi ndakuanta'uo
nuu ya*

Yaa ni tee David

¹ Dios maa san, Dios maa san, ¿nau ja ni
xndendoo maa in ña ni?

¿Nau ja ni kuu jika ni ja skaku ni'nu ña ni,
te tu nini ka ni ja kana nda'i san nuu ni?

² Dios maa san, kana san nuu ni tno'o nduu, te
tu nini ni tno'o ka'an san,
te kana san tno'o jakuaa, te ni tu kuu ja ndatatu
san.

³ Su maa ni, chi ia ii kuu ni,
te nukoo maa ni nuu tatnuni ni,

te ka jita ñayiu Israel nuu ni.

⁴ Te nuu maa ni, ni ka okukanu ini ndi nija'nu san,

ni ka kukana ini ñai, te ni skaku ni'nu ni jin.

⁵ Ni ka kanai nuu ni, te ni skaku ni'nu ni jin,

ni ka kukana ini ñai jin ni,

te tu ni xndendoo kue'e ni jin.

⁶ Su sein, chi masu in teyii kuu san, chi kuu san na ni kuinio in tindaku,

ka sa'a kuasun ña ñayiu vi ka skexiko ñai jin san.

⁷ Ndi'i ñayiu ka ndia'a ña jin san, te ka jaku ndee ñai,

vi ka sa'a xikoi yu'i nuu san vi ka skuiko xini, te ka kachi:

⁸ "Tee ya'a, chi kukana ini de Jito'o, tu na skaku ña Jito'o jin de,

te ja siun jinkuaan ini ña ya jin de, te na skaku ni'nu ña ya nuu saa", ka kachi.

⁹ Su maa ni, ni sa'a ja ni kaku san ndee chii si'i san,

vi maa ni ni sa'a ja kukana ini ña san ndee nuu ni ñundee ña nana san.

¹⁰ Te nuu nda'a maa ni oo san ndee nuu kuini ka ja kaku san,

te ndee nuu inee ii ka san chii si'i san, ja kuu maa ni Dios san.

¹¹ Ma kuu jika ni nuu san,

chi ja oo yatni ja tna'a san tno'o suchi ini,

te tu na in chindee chituu ña jin san, vi Dios.

¹² Chi ni ka jionduu ña kua'a tee ka ka'an u'u ña na kuinio isndiki,

na kuinio isndiki xeen ja ka oo ñuu Basán, saa
ni ka chikorra ña de jin san.

¹³ Te ka june de yu'u de ja vi kaa ña de,
na kuinio ndika'a xeen ja kokin ti,
te skuechi kueli ti ja kaa ti.

¹⁴ Te ndi joo ndi joo kua'an san naa san, na kuinio
ndute.

Te ndi'i yiki san ni ya'a ndoso tna'a,
te anu san ni nduu na kuinio ñuma,
ja ni ndute ma'ñu jiti san.

¹⁵ Te ni yichi jandakui san na kuinio in tichioo,
te ni tnindee yaa san ini la'la san,
te ni siaa ña ni ja vi ja oo ni ka san
ja nduu san ñuyaka ja kuu san.

¹⁶ Chi ni ka jionduu ña in tnii tee kue'e jin san
ja ka kuu de na kuinio ti'ina,
te ni ka kaan jioo de nda'a san vi si'in san.

¹⁷ Te kuu kondia'a san ndi'i yiki san,
su jin jakue'e ka ndakani ini tee yun,
te ka ndia'a guagua'a ña de jin san.

¹⁸ Te ni ka ndaka'nde de sua'a ni sa'un san,
te ni ka jitotnuni de siki sa'un san,
ndee de guaa kendoo jin.

¹⁹ Su maa ni, vi Jito'o, ja taa ni jandakui san,
ma kuu jika ni nuu oo san.

Ne'e ñama ni, te chindee chituu ña ni.

²⁰ Skaku ni'nú ña ni nuu yuchi kani tee ka ka'an
u'u ña jin san,
te ma kuandetu ni ja vi ka'ni ña ti'ina yun jin
san.

21 Skaku ni'nu ña ni yu'u ndika'a
vi skaku ña ni nuu ndiki isndiki yun.

22 Ndakani san ja ia ka'nu ndeva'a kuu ni nuu
ñani san,
te ma'ñiu sagua nuu ka ndututu san kata san yaa
nuu ni, vi Dios.

23 Te maa ni ja ka yu'u ni'nu ni Jito'o, vi kata ni
yaa nuu ya,
vi ndi'i maa ni, ndikin tata Jacob, vi sa'a ka'nu
ni ya,
ndi'i maa ni ja ka kuu ni ndikin tata Israel, vi
chiñu'u ni ya.

24 Chi tu skexiko ya ni tu ni kukini ini ya tnundo'o
tna'a ñayiu nda'u,
te tu tayu'u nuu ya, chi nini ya tno'o ka'in nuu
jikanta'ui nuu ya.

25 Te maa ni taa yaa ja jita san nuu ni, vi Dios,
nuu ka ndututu kua'a ndeva'a san,
te vi jin nuu ñayiu ka yu'u ni'nu ña jin ni,
skunkuu san tno'o ni kee yu'u san.

26 Te maa ni ja ka kunda'u ni, vi kaa ni guaa ndee
vi chitu chii ni,
te maa ni ja ka ndanduku ni Jito'o Dios, vi sa'a
ka'nu ni ya,
te vi koo vii vi koo va'a ni nikuii nikani.

27 Te ndi'i tu'u maa ni ja ka oo ndee ja'a ñuyiu,
vi ndaka'an ni Jito'o Dios,
te vi ndajioukiin ni nuu ya.
Te ndi'i tatatno'o vi ñayiu ñuu, na vi jinkuiin jiti
nuu ni, vi Dios, ja vi chiñu'u ñai.

28 Chi maa Jito'o Dios kuu rey,
te maa ya tatnuni nuu ñayiu nii ñuu.

29 Te ndi'i maa ni, ñayiu kuika ja ka oo ñuyiu
ya'a,
vi kindei vi kititi ni, te vi chiñu'u ni ia Dios.
Te ndi'i ñayiu vi ja ka oi ja vi ndui ñuyaka,
chi ma kuu vi sa'a mai ja vi koteukui.

30 Te vi kokunukuechi ndikin tata san nuu ya,
te vi koka'in tno'o ya guaa ndee nuu sava ka
ndikin tatai ja kikuei nuu kuee ka.

31 Te vi ndakani ndee nuu ñayiu kuini ka ja vi
kaku,
ja sa'a ndaa ia Dios vi ndi'i tniuu ja ni sa'a ya.

23

*Jito jini ña maa Jito'o Dios jion
Yaa ni tee David*

1 Maa Jito'o Dios jito jini ña,
te tu nagua ja'ni ña jin san.

2 Te jaka ña ya na kunio ndikachi nuu ite kuikuii,
te yun ndatatu san,
vi jaka ña ya nuu tu jika ni'i ndute.

3 Te ndataa ya jandakui san,
vi jaka ña ya ja na kaka ndaa san nuu ichi ya,
nagua ja na koo jayiñu'u nuu maa ya.

4 Te visi na ki'in san in chiko'i nuu nee ndeva'a,
su ma koyu'u san ja na jakue'e ndo'o san,
chi oo maa ni jin san, vi Jito'o san,
te xtnuu nee ni ja jito ña ni vi yutnu ja tuu ni,
ndataa tno'o ndee ini nuu san.

- ⁵ Te ndaskutu vii ni nuu kaa san xtaa jin nuu
ñayiu ka ka'an u'u ña jin san,
te joso ni tatna xiko xini san ja janta'u ña ni,
te taa kua'a ni nuu san na kunio ja vi jati jati
vasu san.
- ⁶ Te jandaa ndija ja jagua'a ni vi janda'u ini ni
koo jin san ndi'i ni kiuu ja teku san,
te ve'e maa ni, vi Jito'o, koo san nikuii nikani.

24

*Maa ia Dios kuu rey ia ye'e tajan
Yaa ni tee David*

- ¹ Kuenta maa Jito'o kuu ninii ñuyiu vi ndi'i tu'u
ja oo nuu,
vi ndi'i ja ka jichi ka kanda.
- ² Chi maa ya ni sa'a ja ni junkoo ñuyiu siki ndute
mar
vi ni jani ya siki taka yute.
- ³ ¿Te na in kuu kaa ndee nuu yuku Jito'o?
¿Na in kuu kiuu nuu ii oo ya?
- ⁴ Maintno'o na in oo vii nda'a vi oo vii ini anu ja
tu na yika kuechi sa'a,
na in tu chiñu'u chu'chi ja tu ka jiniu'u,
ni tu kee yu'u jin tno'o ja xnda'u ña.
- ⁵ Na in sa'a sia'a, te ni'i javii java'a Jito'o,
te maa Dios, ia skaku ni'nu ña, sa'a ndaa ya ja
ja'i.
- ⁶ Te tatatno'o ya'a ka kuu ñayiu ka ndanduku ña
jin ia Dios,
te ka ndanduku ñai ja kuu ya ia Dios ndi Jacob
ja vi koi jin ya.

⁷ Na ndanune ye'e veñu'u, na vi ndanune ye'e ja
ka oo nikuii nikani,
nagua ja na ndiuu rey, ia ye'e tajan.

⁸ ¿Te na in kuu rey ye'e tajan ya'a?
Suu ya kuu Jito'o, ia ndakui, ia tu yu'u,
Jito'o, ia ndakui ja jaxin tna'a ya.

⁹ Na ndanune ye'e veñu'u, na vi ndanune ye'e ja
ka oo nikuii nikani,
nagua ja na ndiuu rey, ia ye'e tajan.

¹⁰ ¿Na in kuu rey ye'e tajan ya'a?
Suu ya kuu Jito'o, ia ndakui ndeva'a.
Maa ya kuu rey, ia ye'e tajan.

25

*Na vi ndakuatuo ja na chituu ña ia Dios jion
Yaa ni tee David*

¹ Nuu maa ni kana nda'u san, vi Jito'o san.

² Kukanu ini ña san jin maa ni, vi Dios,
te ma kuandetu ni ja kendoo san ja kanoo,
te ma vi kuaku ndee ña tee ka ka'an u'u ña jin
san.

³ Chi jandaa ja ni in ñayiu ka ndetu ka'nu ña jin
ni, ma vi kendoo kanoo sa'uin,
su na vi kendoo kanoo ñayiu ka ndakoo siki ni,
visi masu nagua kuu.

⁴ Xne'e ni ichi ni nuu san, vi Jito'o san,
te kaxtno'o ni ichi kuiñi ni ja na kaka san.

⁵ Kondeka ña ni ja na kaka san ichi ndaa ni, te
kaxtno'o ni nuu san,
chi maa ni kuu ia Dios san ja skaku ni'nu ña ni,
te ndetu ka'nu ña san jin ni ndi'i ni kiuu.

⁶ Kona'a ni, vi Jito'o, ja ia va'a ini kuu ni,

chi siun ni kunda'u ini ña ni jin san.

⁷ Te ma kondaka'an ni yika kuechi san vi jakue'e
ja ni sa'a san nuu lule san,
su kona'a ña ni jin san nagua nda'u ini ni, chi ia
gua'a kuu ni, vi Jito'o san.

⁸ Ia ndaa vi ia gua'a kuu Jito'o,
te yun kuu ja kaxtno'o ya ichi ndaa ya nuu ñayiu
ka sa'a yika kuechi.

⁹ Te ndeka ña ya jin ñayiu ka sa'a nda'u mai ja
na vi sa'a ndai,
vi kaxtno'o ya ichi ya nui.

¹⁰ Te ndi'i ichi kuiñi Jito'o kuu ichi ndaa,
te kunda'u ini ya ñayiu ka tava'a tno'o ni kee
yu'u ya vi tno'o tatnuni ya.

¹¹ Sa'a ni ja na koo jayiñu'u nuu ni, vi Jito'o san,
te koneka'nu ini ni yika kuechi san,
chi kua'a ja ya'a ja tuku san.

¹² Ñayiu ja yu'u ni'nu Jito'o,
chi kaxtno'o maa ya ja kaji na ichi kakai.

¹³ Te koo vii koo va'i, te kuña'i ñunde'i ja vi sa'a
jajin ndikin tatai.

¹⁴ Te ka'an vii ka'an va'a ña Jito'o jin ñayiu ka
yu'u ni'nu ña jin ya,
te kaxtno'o ya nui naxa oo tratu ni sa'a ya.

¹⁵ Te siun ni yinuu san nuu Jito'o,
chi maintno'o maa ya, guaa skaku ni'nu ña ya ja
ma kanakau san nuu tnundo'o.

¹⁶ Kondia'a ni, vi Dios, te kunda'u ini ña ni jin
san,

chi maintno'o ni maa san oo, te kusuchi ini san.

¹⁷ Chi kua'an makaya ja kusuchi ndeva'a ini san,

te skaku ni'nu ña ni nuu tno'o suchi ini ya'a.

¹⁸ Kondia'a ni tno'o suchi ini vi tnundo'o ja tna'a
san,

te kuaka'nú ini ni ndi'i yika kuechi san.

¹⁹ Kondia'a ni ja ni ka kaya kua'a ñayiu ka ka'an
u'u ña jin san,

te ka sa'a xeen ndeva'i ja ka skexiko ñai jin san.

²⁰ Koto ña ni, te skaku ni'nu ña ni,

te ma kuandetu ni ja kendoo san ja kanoo,
chi kukanu ini ña san jin maa ni.

²¹ Te tniuu ndaa ja sa'a san vi ja tu na kuechi san,
na koto ña jin san, chi ndetu ka'nu ña san jin ni.

²² Skaku ni'nu ni ñayiu Israel nuu ndi'i tno'o
suchi ini ja ka tna'i, vi Dios.

26

*Tu na yika kuechi ka tavi kao nuu ia Dios
Yaa ni tee David*

¹ Sa'a ndaa ni ja ja'a san, vi Jito'o san, chi jika
ndaa san, te tu na jakue'e sa'a san,

te kukanu ini ña san jin maa ni, vi Jito'o san, te
tu kasiki san ja sa'a san.

² Koto tnuni ña ni, vi Jito'o san, te kuni ni naxa
oo san.

Skua'a ni jajintnuni san vi anu san, te kuni ni.

³ Chi na'a san ja kunda'u ini ña ni,
te siun ni jika san ichi ndaa ni.

⁴ Te tu ka junkoo san jin tee inu tno'o,
te ni tu ka nitna'a san jin ñayiu ka sa'a jani ini.

⁵ Te skexiko san nuu ka ndututu tee ka sa'a
jakue'e,

te tu ka junkoo in ni san jin tee kue'e ndeva'a.

6 Ndakate san nda'a san ja xne'e san ja tu na yika
kuechi san,
te kuu kiondita san nuu ka soko kitu nuu ni, vi
Jito'o san.

7 Te kata san yaa ja ndakuanta'u san nuu ni,
te ndakani san ndi'i tniuu na'nu sa'a ni.

8 Kutoo san ve'e nuu oo ni, vi Jito'o san,
vi nuu oo ndia'a ni ja ye'e tajan ni.

9 Te ma kuandetu ni ja in ni vi kuu san jin ñayiu
ka sa'a yika kuechi,
te ni ma ndakindee ni ja jichi ja kanda san inuu
jin nagua sa'a ni jin ñayiu ka ja'ni ndiyi.

10 Chi nino'o ni jakue'e ka sa'a ñayiu yun jin
nda'i,
te nda'a kua'i ñu'u chitu ja ka kuta'ui jin jakue'e
ka sa'i.

11 Su sein, chi jika ndaa san,
te kunda'u ini ña ni, te skaku ni'nu ña ni jin san.

12 Chi nukuiin yutnu san nuu ichi ni,
te chiñu'u ña san jin ni, vi Jito'o san, nuu ka
ndututu ñayiu maa ni.

27

*Maa Jito'o Dios kuu ia ye'e ni'nu vi skaku ni'nu
ñña ya*

Yaa ni tee David.

1 Maa Jito'o Dios kuu ia ye'e ni'nu nuu ichi jika
san, vi skaku ni'nu ñña ya.

¿Te na in kuu ja koyu'u san?

Te maa Jito'o Dios ndesi ni'nu gua'a nuu oo san,
te tu na in kosiu'u ña jin san.

² Te nuu ka kuyatni ñayiu kue'e vi ñayiu ka ka'an
u'u ña
ja ka ndakoi siki san ja vi xnaa ñai jin san,
te ni ka skunai, te tu ni kuu nagua vi sa'i.

³ Te visi na vi kionduu ña soldado jin san,
su ma koyu'u san jin anu san.
Te visi na vi ndakoo ñayiu ja vi kaxin tna'a jin
san,
su kukanu ini san ya.

⁴ Te invaa ni ja jikan san nuu Jito'o,
te yun kuu ja nduku san ja koo san ve'e ya
ndi'i ni kiuu ja teku san,
nagua ja kondia'a san ja luu ndeva'a kaa Jito'o,
nagua ja kochiñu'u san ya nuu veñu'u ya.

⁵ Chi nuu kenta kiuu kue'e, te tava'a ña ya nuu
ve'e ii ya,
te tayu'u ña ya ndee nuu kunu ka nuu oo maa
ya,
te sonee ña ya ndee nuu sukun, siki in kava, te
tu nagua ndo'o san.

⁶ Yun te saa kuu ja ndanenuu san
ndee siki nuu ni ka jionduu ña, ñayiu ka ka'an
u'u ña jin san.
Saa te saa soko san kitu nuu ve'e ii ia Dios,
te kana jaa san ja kusii ini san,
vi kata san yaa nuu Jito'o.

⁷ Konini ni tno'o ka'an san, vi Jito'o san, nuu
jikanta'u san nuu ni.

Ka'an nda'u ña ni jin san, te konini ni tno'o ka'an san.

⁸ Chi kachi anu san nuu san:
"Ndanduku ia Dios".

Te ndanduku ña san jin ni, vi Jito'o san.

⁹ Ma tayu'u nuu ni nuu oo san,
te ni ma skexiko ña ni jin san
ja jinokuechi san nuu ni jin ja kiti ini ni,
chi maa ni kuu ia chituu ña jin san.

Ma xndendoo ña ni, te ni ma kujoo ni nuu oo san,
chi maa ni kuu ia Dios ja skaku ni'nu ña jin san.

¹⁰ Chi visi na vi xndendoo ña tata san vi nana san,

su maa ni, vi Jito'o, chi oo ni jin san.

¹¹ Kaxtno'o ni ichi ni ja na kaka san, vi Jito'o san,
te kondeka ña ni ja na kaka san ichi ndaa,
ja ja'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin san.

¹² Te ma ndasia'a ña ni nuu nda'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin san,
ja vi sa'a ñai nagua ka kuini mai,
chi ni ka ndakoo testiu tno'o siki san,
te ka kuini ja vi sa'a ñai jakue'e.

¹³ Nuu sua'a te tu kandija san ja kuni san
ja ka'an nda'u ka'an kee ña Jito'o Dios nini oo san ñuyiu ya'a,

vaa vi ja ni kuita sa'un san.

¹⁴ Kondetu ka'nu ni Jito'o Dios, te sa'a ndakui ni maa ni.

Sa'a ndee ni ini anu ni.

Saa sa'a ni, kondetu ka'nu ni ja chituu ña Jito'o Dios jin ni.

28

*Nini ia Dios nuu ka jikanta'uo nuu ya
Yaa ni tee David*

- ¹ Nuu maa ni kana san, vi Jito'o san, chi kuu ni na kuinio in kava ja jito jini ña ni.
Konini ni joo tno'o ka'an san, chi nuu ja ma konini ni tno'o ka'an san,
te kuu san na kuinio ndiyi ja makee nuu yau ñaña.
- ² Konini ni joo tno'o jikanta'u san nuu ni, nuu kana san ja chituu ña ni jin san,
te kane'e san nda'a san ichi nuu oo veñu'u ii ni.
- ³ Te ma kindee ni ja jichi ja kanda san inuu jin nagua sa'a ni jin ñayiu kue'e,
te ni jin ñayiu ka sa'a jakue'e ndeva'a,
ja ka ka'in ja ka oo mani jin in ñani in tna'i,
su nino'o jakue'e ka ndakani ini jin anui.
- ⁴ Su tetniuu ni tnundo'o vi tna'i jin nagua ka sa'a mai.
Sa'a ni ja na vi ndatniuya'ui jin jakue'e ka sa'i.
Ndaxtenaa ni jin nagua ka sa'i jin sava ka ñayiu,
te na vi ndani'i vi ndatna'a mai jin jakue'e ka sa'i yun.
- ⁵ Chi tu ni ka tanui tniuu na'nu ni sa'a ni, vi Jito'o,
te ni tniuu ni sa'a ni jin nda'a ni,
te yun guaa xnaa ni jin, te ma ndone'e sa'un ka ni jin.
- ⁶ Ka'nu kuu Jito'o, chi ni onini ya tno'o ni jikanta'u san nuu ya.
- ⁷ Te Jito'o, chi taa ya jandakui san, vi kuu ya kaa tikute ja in ni'nu in sagua ya ja ja'a san,

te ni kukanu ini anu san ya, te ni chituu ña ya.
 Te yun guaa kusii ini san, te jita san in yaa ja
 ndakuanta'u san nuu ya.

⁸ Jiña'a Jito'o jandakui ñayiu ñuu ya,
 te in ni'nu in sagua ya vi skaku ni'nu ya tee ni
 kaji ya ja kotatnuni de.

⁹ Skaku ni ñayiu ñuu ni, vi Jito'o san, te sa'a vii
 sa'a va'a ni ñayiu maa ni.

Koto ni jin na kuinio in tee jito ndikachi, te
 kondeka konduu ni jin nikuii nikani.

29

Ioo ndeva'a sa'a maa Jito'o

Yaa ni tee David

¹ Vi sa'a ka'nu Jito'o, roon ja ka oo ron ndee
 andivi,
 te vi kuña'a jayiñu'u vi jaka'nu nuu ya.

² Vi sa'a ka'nu Jito'o ja koo jayiñu'u jin sivi ya.
 Vi chiñu'u Jito'o nuu veñu'u ii ndeva'a nuu oo
 ya.

³ Te vi sua'a ni'i kana Jito'o siki ndute mar,
 te ka'ndi sa'a Dios, ia ye'e tajan ja oo ya siki ndute
 kua'a nuu mar.

⁴ Te vi sua'a ni'i jandakui ndeva'a kana Jito'o,
 te vi ye'e tajan kana ya.

⁵ Te vi tna'nu yutnu kana Jito'o,
 te ni ja'nu Jito'o tnu itni na'nu ka oo Líbano.

⁶ Te ni skanta ña ya jin Líbano na kuinio in
 chikeru ja kanta ti,
 te ni skanta ya Sirión na kuinio se'e isndiki ka
 kuu búfalo.

⁷ Te nuu kana Jito'o, te vi sua'a kanda'a ñu'u.

⁸ Te nuu kana Jito'o, te vi sua'a kisi ñu'u te'a,
chi sa'a Jito'o ja kisi ñu'u te'a nani Cades.

⁹ Te vi ka tna'nu tnu ndii nuu kana Jito'o, te
xndonso ya ndi'i yutnu ka oo yun.

Te ndi'i ñayiu ka kana ini veñu'u ya:
"Ka'nu kuu ia Dios".

¹⁰ Maa Jito'o tatnuni ya nuu sau,
te junkoo ya tatnuni ya ja kuu ya rey nikuii
nikani.

¹¹ Maa Jito'o jiña'a jandakui ñayiu ñuu ya.
Maa Jito'o sa'a vii sa'a va'a ñayiu ñuu ya ja vi
koo mani.

30

*Na vi katao nuu ia Dios ja ka ndakuanta'uo
nuu ya*

Yaa ni tee David ja vi kata nuu veñu'u

¹ Sa'a ka'nu ña san jin ni, vi Jito'o, chi ni ndatau
ñá ni nuu tnundo'o,
te tu ni jandetu ni ja vi kuaku ndee ña ñayiu ka
ka'an u'u ña jin san.

² Ni jikan san ja chituu ña ni jin san, vi Jito'o, ja
kuu ni ia Dios maa san,
te ni ndasa'a ña ni.

³ Te ni ndatau ña ni jin san ñuu ji'i, vi Jito'o san,
te ni ndataa ni ja teku san,
nagua ja ma ki'in san ja jinkoyu'u san nuu yau
ñaña.

⁴ Vi kata ndi'i maa ni ja ka kuu ni ñayiu ndaa in
yaa nuu ia Dios,

te vi sa'a ka'nu ni ya ja ka ndaka'an ni ya ja ia ii
kuu ya.

⁵ Chi nunuu ni kiti ini ya, su nikuii nikani ka'an
nda'u ka'an kee ña ya,
chi tno'o jakuaa ni ka nda'io, te nuu tuu inka
kiuu, te ka ndusii inio.

⁶ Chi nuu kukanu ini san ja oo gua'a san, te ni
kachi san:

"Tu sa'un na in kundee nuo ja skanakau ña".

⁷ Chi ni chituu ña maa ni jin san, vi Jito'o,
te ni sa'a yutnu ña ni na kuinio in yuku ndakui,
su nuu ni xndendoo ña ni, te ni yu'u san vi ni
jinonuu ini san.

⁸ Te ni kana san nuu maa ni, vi Jito'o, vi ni
jikanta'u san nuu ni.

⁹ Chi tu nagua ni'i ni ja kuu san, te ki'in san ja
jinkoyu'u san nuu yau ñaña,
chi ma kuu ndasa'a ka'nu ña ñuyaka jin ni,
te ma kuu ndakani ja ia ndaa kuu ni.

¹⁰ Konini ni tno'o ka'an san, vi Jito'o, te kunda'u
ini ña ni jin san.

Chindee chituu ña ni jin san, vi Jito'o san.

¹¹ Ni ndasama ni tno'o suchi ini ni tna'a san, te
jita ja'a san.

Ni xtajioo ni sa'un ndayi ni oni'nu san ja kusuchi
ini san, te ni ndusii ini san.

¹² Te yun kuu ja kata san yaa ja sa'a ka'nu ña
san, te ma kasi yu'u san.

Te siun ni kosa'a ka'nu ña san jin ni, vi Jito'o ja
kuu ni ia Dios maa san.

31

*Vi kukanu inio ia Dios
Yaa ni tee David*

- ¹ Nuu maa ni nduku san ja tava'a ña ni, vi Jito'o,
te ma kuandetu sa'un ni ja kendoo kanoo san.
Skaku ni'nu ña ni jin san, chi ia ndaa kuu ni.
- ² Konini ni joo tno'o ka'an san, te ñama skaku
ni'nu ña ni,
te kokuu maa ni in kava ndakui ja tava'a ña ni,
vi in ve'e ka'nu ja skaku ni'nu ña.
- ³ Chi maa ni kuu in kava san vi in ve'e sukun
san,
te sa'a ni ja na koo jayiñu'u nuu ni,
te kondeka ña ni jin san na ichi kaka san.
- ⁴ Te skaku ni'nu ña ni ja ma kanakau san nuu ja
ni ka tayu'u ñayiu,
chi maa ni kuu ia tava'a ña.
- ⁵ Te nuu nda'a maa ni xndendoo san anu san,
te ndatau ña ni, vi Jito'o, chi ia Dios ndaa kuu ni.
- ⁶ Skexiko san ñayiu ka chiñu'u chu'chi ja tu ka
jiniu'u,
su maa san, chi kukanu ini ña san jin ni, vi Jito'o
san.
- ⁷ Kusii ini ndeva'a san ja kunda'u ini ña ni jin
san,
chi ni jini ni tnundo'o tna'a san, vi ni jini ni ja
kusuchi ini san.
- ⁸ Te tu ni jandetu ni ja kanakau san nuu nda'a
ñayiu ka ka'an u'u ña jin san,
chi ni jani ña ni in nuu jite ndeva'a.
- ⁹ Kunda'u ini ña ni jin san, vi Jito'o, chi tna'a san
tno'o suchi ini,

te mandesi nduchi nuu san ja nda'i ndeva'a san,
vi makuita anu san vi yiki kuñu san.

¹⁰ Chi kua'an mandi'i san jin tno'o suchi ini,
te kua'an kuia san jin ja tnana nda'u san,
te kua'an makuita san jin tnundo'o tna'a san vi
makuita yiki kuñu san.

¹¹ Te ndi'i ñayiu ka ka'an u'u ña ka sa'a kuasun
ña jin san,

te ka jaku ndee ña ñayiu ka oo yatni jin san,
te ka yu'u ña ñayiu ka ndeka tna'a gua'a jin san,
chi nuu ka jini ñai jin san nuu ichi, te ka jinoi.

¹² Te ja ni ka ndunaa sa'un ini ña ñayiu jin san,
na kuinio ja ni ji'i san,

te kuu san na kuinio in tindo'o ja ni ta'u.

¹³ Chi nini san ja ka kani ñayiu kuentu san,

te ndi'i ni nuu yu'u ndeva'a san,
chi ka ndatno'o tna'a ñayiu ja vi ndakoi siki san,
te ka ndakani ini ja vi ka'ni ñai jin san.

¹⁴ Su sein, chi kukanu ini ña san jin maa ni, vi
Jito'o,

te kachi san: "Maa ni kuu ia Dios san".

¹⁵ Te nuu nda'a maa ni oo nagua kokuu jin san.
Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu ka ka'an u'u
ña,

vi nuu nda'a ñayiu ka sondikin ña jin san.

¹⁶ Sa'a ni in javii java'a jin san ja jinokuechi san
nuu ni,

te skaku ni'nu ña ni jin janda'u ini maa ni.

¹⁷ Ma kuandetu ni, vi Jito'o, ja kendoo kanoo san,
chi nuu maa ni jikan san ja chituu ña ni.

Su na vi kendoo kanoo maa ñayiu ka sa'a jakue'e,
te vi saa vi kasi yu'i ndee chii ñu'u chii nde'i.

18 Te na vi kasi yu'u ñayiu inu tno'o ja ka ka'in
siki ñayiu ndaa jin tno'o teyii,
vi ka skexiko ñai vi ka ka'an kue'e ñai.

19 Nase vivii ka'nu ja kunda'u ini ni ñayiu ka yu'u
ni'nu ña jin ni,
te tava'a ni janda'u ini ni na kuinio in jakuika
ndeva'a,
te vi jin nuu sava ka ñayiu, te ja'nde ni jiña'a ni
nuu ñayiu ka kukanu ini ña jin ni.

20 Te ndee nuu yu'u ka nuu oo ndia'a maa ni,
tayu'u ni jin,
nagua ja ma vi ni'i ña ñayiu ka ndakani ini ja vi
sa'a ñai jakue'e,
te tava'a ni jin ve'e nuu oo maa ni, nagua ja ma
vi nani ka ña jin.

21 Ka'nu kuu Jito'o, chi ni sa'a ya kua'a tniuu
na'nu ja kunda'u ini ña ya jin san,
nuu ni oo san ñuu ka'nu, te ni ka jionduu ña
ñayiu ka ka'an u'u ña jin san.

22 Su nuu ni yu'u san, te ni kachi san:
“Ni xtajioo ña ni, te tu ka san oo jin ni”.
Su ni onini ni tno'o ni jikanta'u san nuu ni, nuu
ni ndakuatu san.

23 Ndi'i maa ni ja ka kuu ni ñayiu maa ia Dios, vi
kokutoo ni Jito'o,
chi jito jini maa ya ñayiu ndaa,
su tetniuu ya tnundo'o ka ndani'i ka ndatna'a
maa ñayiu ka sa'a teyii mai.

24 Te vi koyutnu ndi'i maa ni ja ka kukanu ini ni
Jito'o,

te vi kondee ini anu ni.

32

*Vi na'mao yika kuechio te koneka'nu ini ia Dios
Tno'o ja'vi ni tee David.*

¹ Na ta'u na ndetu ñayiu ni jaka'nu ini ia Dios
jakue'e sa'i

vi ni kindee ya yika kuechi.

² Na ta'u na ndetu tee ja tu xtavi ña ia Dios jin
yika kuechi de,

vi tu na tno'o xnda'u ña oo ini anu de.

³ Te nuu tu ni na'ma san yika kuechi san,
te makuita yiki kuñu san,

te ndi'i ni kiuu tnana nda'u san.

⁴ Chi nduu vi ñuu ni tetniuu ni tnundo'o siki san,
te na kuinio ita ja maxii sa'a ja i'ni yoo yichi,
saa makuita san, vi Jito'o san.

⁵ Su ni na'ma san yika kuechi san nuu ni,
te tu ni tayu'u san jakue'e sa'a san,
chi ni kachi san: "Na na'mao yika kuechio nuu
Jito'o Dios".

Te ni jaka'nu ini ni jakue'e sa'a san vi yika kuechi
san.

⁶ Yun guaa ka ndakuatu ndi'i ñayiu vii
nuu maa ni, nuu ka tna'i tno'o suchi ini.

Te visi na ndachitu kuakua'a ndute,
su ma kenta de nuu ka oi.

⁷ Chi maa ni kuu ia in ni'nu in sagua,
te tava'a ña ni nuu tno'o suchi ini,
te sa'a ni ja vi kionduu ña ñayiu jin san,
te vi katai yaa ja skaku ni'nu ña ni.

⁸ Te kachi Jito'o: "Kaxtno'o maa rin nuu ron,
vi xne'e rin na ichi kaka na ichi kuu ron,
vi koxtelu ña maa rin,
vi kinuu gua'a ña rin jin ron.

⁹ Te ma kokuu ron na kuinio kuai, axi na kuinio
kiti ndee,
ja tu ka jinkui'nu ini ti,
ja vi nini kuu ja vi tnaa ñayiu yo'o yu'u ti, te vi
chi'i in kaa yu'u ti,
saa vi kundei ja vi ka'nui ti ja jatna'a ña ti jin
ron", kachi ya.

¹⁰ Te kuakua'a tno'o suchi ini vi tna'a ñayiu
kue'e,
su ñayiu kukanu ini Jito'o Dios, chi ka'an nda'u
ka'an kee ña maa ya jin.

¹¹ Vi kokuu sii ini maa ni, ñayiu gua'a, nuu Jito'o,
te vi kata vi kana ndi'i maa ni ja ka kuu ni ñayiu
ndaa.

33

Yaa ja ndakuanta'uo nuu ia Dios

¹ Vi kata maa ni nuu Jito'o ja ka kuu ni ñayiu
ndaa,
chi luu ndeva'a kuu ja vi kata ñayiu gua'a.

² Vi tee ni arpa ja ka ndakuanta'u ni nuu Jito'o,
te vi kata ni jin xtnuu uxi tuchi.

³ Vi kata ni yaa jaa, te vi tee ni yaa vii ja ka sa'a
ka'nui ni ya,
te vi kana ni ja ka kusii ini ni.

⁴ Chi tno'o ndaa kuu tno'o Jito'o,
te sa'a ya ndi'i tniuu nagua ni kee yu'u ya.

⁵ Te kutoo ya ja sa'a ndaa ya vi sa'a gua'a ya,

te janda'u ini ya oo ninii ñuyiu.

⁶ Chi jin tno'o ka'an Jito'o, te ni junkoo andivi,
te jin ja tiutachi ya, te ni ka junkoo ndi'i kimi.

⁷ Te maa ya ni ndatatutu ndute,
te ni tava'a ya ndee nuu kunu ka nuu mar.

⁸ Ndi'i ñayiu ka oo nuu ñu'u na vi koyu'u ni'nui
Jito'o,

te ndi'i ñayiu ñuyiu na vi chiñu'i ya.

⁹ Chi ni ka'an ya, te ndi'i ni junkoo,
te ni tatnuni ya, te ndi'i ka junkoo yutnu.

¹⁰ Maa Jito'o sa'a ja tu jiniu'u nagua ka ndakani
ini ñuu na'nu ja vi sa'i,
vi ndasama ya nagua ka skaka tna'a ñayiu ja vi
sa'i.

¹¹ Su ja ndakani ini maa Jito'o ja sa'a ya, chi
nikuii nikani oo,

te ja kuini ya ja sa'a ya, chi siun ni kosa'a ya.

¹² Te na ta'u na ndetu ñayiu ñuu ja maa Jito'o
kuu ia Dios mai,
vi na ta'u na ndetu ñuu ja ni kaji maa ya ja sa'a
jajin ya.

¹³ Chi ndee andivi ndia'a Jito'o,
te jini ya ndi'i ñayiu.

¹⁴ Te ndee nuu oo ya ndia'a ya ndi'i ñayiu ka oo
ñuyiu.

¹⁵ Maa ya ni sa'a anu ndi'i ñayiu,
te ndia'a gua'a ya ndi'i nagua ka sa'i.

¹⁶ Te ma kaku ni'nu rey jin kuakua'a soldado de,

te ni ma kaku tee ndee ini jin jandakui ndeva'a de.

¹⁷ Te kuai, chi tu jiniu'u ti ja skaku ni'nu ti ñayiu, te visi ndakui ndeva'a ti, su ma kuu skaku ni'nu ti ni in ñayiu.

¹⁸ Su Jito'o, chi jito jini ña ya jin ñayiu ka yu'u ni'nu ya vi ñayiu ka ndetu ka'nu ja ka'an nda'u ka'an kee ña ya,

¹⁹ nagua ja skaku ni'nu ña ya ja ma vi kui, te koxteku ña maa ya kiuu ja koo soko.

²⁰ Yoon, chi ka kukanu inio Jito'o, chi maa ya chituu ña vi jito jini ña ya.

²¹ Te ka kusii inio nuu ya, chi ka kukanu inio ya ja ia ii kuu ya.

²² Te siun ni kokunda'u ini ña ni jin san, nagua ka ndetu ka'nu ña san jin ni, vi Jito'o san.

34

*Jito jini ña ia Dios jin ñayiu ndaa
Yaa ni tee David nuu ni sa'a jani ini de ja ni
ndukue'e de*

¹ Ndi'i ni jichi na kochiñu'u san Jito'o, te siun ni na kokata san yaa nuu ya.

² Te kosa'a ka'nu san Jito'o, te na vi konini ñayiu ka sa'a nda'u ka sa'a kei mai, te vi kokusii ini.

³ Vi kata ni, na vi kata inuo nuu Jito'o, te na vi sa'a ka'nuo ya.

⁴ Chi ni ndanduku san Jito'o, te ni onini ya tno'o ni ka'an san,

te ni skaku ña ya nuu ndi'i ja yu'u san.

⁵ Te ñayiu ka yinuu nuu ya, chi ka tnuu ka ye'e
nui,

te tu ka kendoo kanoi.

⁶ Chi ni jikanta'u maa sein ja kuu san tee nda'u
nuu Jito'o,

te ni onini ya tno'o ni ka'an san,

te ni skaku ña ya nuu ndi'i tno'o suchi ini tna'a
san.

⁷ Te jionduu ña ia jinokuechi nuu Jito'o ninii nuu
ka oo ñayiu ka yu'u ni'nu ya,

te skaku ni'nu ña.

⁸ Vi skua'a ni naxa oo Jito'o, te vi kuni ni ja ia
gua'a kuu ya.

¡Na ta'u na ndetu ñayiu kukanu ini ya!

⁹ Vi koyu'u ni'nu maa ni nuu Jito'o ja ka kuu ni
ñayiu maa ya,

chi tu nagua koka'ni ña jin ñayiu ka yu'u ni'nu
ya.

¹⁰ Chi vi ndee ndika'a ja'ni ña ja vi kaa ti, te ka
kokin ti,

su ñayiu ka ndanduku Jito'o, chi tu nagua
koka'ni ña jin.

¹¹ Ne'ekuei, vi se'e, te vi konini ron,

na kaxtno'o rin naxa vi koyu'u ni'nu ron Jito'o.

¹² Nuu ja ka kuini ron ja vi koo vii vi koo va'a
ron,

te vi kosii ini ron ndi'i ni kiuu,

¹³ vi ka'nu yaa ron ja ma vi kane'e ron

te vi koto yu'u ron ja ma vi ka'an tno'o ron.

¹⁴ Vi kujioo nuu jakue'e, te vi sa'a java'a,

vi nduku ja vi koo vii vi koo va'a ron, te saa vi
kondikin ron vi sa'a ron.

15 Chi maa Jito'o jito jini ñayiu ndaa,
te nini gua'a ya nuu ka jikanta'ui nuu ya.

16 Su kitu ini ya nuu ñayiu ka sa'a jakue'e, te xnaa
ña ya nuu ñuyiu,
te ma vi kondaka'an sa'un ka ña jin ñayiu kue'e
yun.

17 Ka jikanta'u ñayiu ndaa nuu Jito'o, te nini ya
tno'o ka ka'in,

te skaku ña ya nuu ndi'i tno'o suchi ini ka tna'i.

18 Chi yatni ñu'u oo Jito'o ja chituu ya ñayiu ka
tna'a tnundo'o,
vi skaku ni'nu ya ñayiu ka kusuchi ini, ja tu sa'un
ka nagua ka ndetui.

19 Te kuakua'a tnundo'o tna'a tee ndaa,
su maa Jito'o skaku ni'nu ña nuu ndi'i tnundo'o
yun.

20 Chi maa ya jito ndi'i yiki de,
te ni invaa ma tna'nu.

21 Su ñayiu kue'e, chi kuu mai nuu jakue'e sa'i
yun,

te ñayiu ka skexiko ña jin ñayiu ndaa, chi vi
tniuya'u mai jakue'e ka sa'i yun.

22 Su ndatau ña maa Jito'o jin ñayiu ka ji-
nokuechi nuu ya,
te ma ki'inkuei ja vi tniuya'ui yika kuechi, chi ka
kukanu ini ñai jin maa ya.

35

*Vi kakanta'uo nuu ia Dios ja na skaku ni'nu ña
ya
Yaa ni tee David*

¹ Ndakoo maa ni siki ñayiu ka ndakoo siki san,
vi Jito'o,
te kaxin tna'a maa ni jin ñayiu ka kuini ja vi
kaxin tna'a jin san.

² Kakuiko ni kaa tikute ni,
te ne'e ni, chituu ña ni jin san.

³ Kene'e ni lanza ni, te kasi ni nuu vajikuei ñayiu
ka sondikin ña jin san.

Te kuini san konini san ka'an ni:
“Maa rin kuu ia skaku ni'nu ña jin ron”.

⁴ Te na vi kunu nuu ini,
vi na vi kendoo kanoo maa ñayiu ka nduku ja vi
ka'ni ña jin san.

Te na vi ndakaka yata maa ñayiu
ka kuini ja vi sa'a ña jakue'e jin san ja ka
ndukanoi.

⁵ Te na vi kokui na kuinio mi'i ja xtechí ña tachi,
ja ni ka sondikin ña ia ka jinokuechi nuu Jito'o.

⁶ Te ichi nuu vi kunu yu'i na kokuu ichi nee vi
ichi ndi'vi,
te na vi sondikin ña ia ka jinokuechi nuu Jito'o
jin.

⁷ Chi vini masu nagua sa'a san, te ni ka ndukui
naxa vi skanakau ñai,
vi ni ka jatei in yau nagua ja yun na kanakau
san.

⁸ Te vini ma vi kuni, te tetniuu ni jakue'e siki,
te na vi nanakau mai nuu jakue'e ka sa'i yun,
te na vi nanakau mai nuu yau ni ka jatei.

⁹ Yun te kokusii ini anu san nuu ni, vi Jito'o,
te kokusii ini san ja skaku ni'nu ña ni.

¹⁰ Te ndi'i san jin anu san kachi san:
“Tu na inka ia saa maa ni, vi Jito'o san,

chi skaku ni'nu ni ñayiu ka tna'a tnundo'o nuu
 nda'a ñayiu inu ndakui,
 te skaku ni'nu ni ñayiu ka kunda'u vi ka ja'ni ña
 jin, nuu nda'a ñayiu ka su'u ña jin".

11 Te ka ndakoo testiu kue'e ndeva'a,
 te ka jikan tno'o ña tno'o ja tu jini san ja vi
 skanakau ña.

12 Te ka ndasa'a ña de jakue'e jin san nuu tniuu
 ja gua'a sa'a san,
 te yun kuu ja ndende'e kusuchi ini san.

13 Su ndia sein, chi nuu ni ka oku'u maa de,
 te ni okusuchi ini san, ni okekui'nu san sa'un
 ndayi,
 vi ni ondite san, te vi ni ini ni anu san ni
 ondakuatu san ja ja'a de.

14 Ni okusuchi ini san ja ja'a de,
 na kuinio in ñani maa san axi na kuinio in tee
 ndeka tna'a gua'a jin san,
 te ni osa'a nda'u ni osa'a kee san ja tna'u ini san,
 na kuinio ja ni ji'i nana san.

15 Su nuu ni tna'a san tnundo'o, te ni ka kusii ini
 de,
 ni ka kututu tee tne'e ndeva'a ja tu jini san na in
 ka kuu,
 te ni ka ndakoo de siki san, te ndeva'a ndetnuni
 ni ka sa'a ña de jin san.

16 Te ka skexiko ña de vi ka sa'a kuasun ña de,
 te vi ka ka'ñi no'o de ja ka kiti ini ndeva'a de nuu
 san.

17 Jito'o san, ¿nasaa ka tiempu kondia'a ni ja siun
 kondo'o san?

Skaku ni'nu ña ni nuu jakue'e ka sa'a ña de.

Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a tee ka kuu na kuinio
ndika'a yun.

¹⁸ Te ndakuanta'u san nuu ni, nuu ka ndututu
kua'a ñayiu ka chiñu'u ña jin ni,
vi sa'a ka'nu ña san nuu ka oo kuakua'a ñayiu
ñuu ni.

¹⁹ Te ma kuandetu ni ja kendoo kue'e san, te vi
kokusii ini tee ka ka'an u'u ña jin san.

Te ni ma vi kondakuene tee ka skexiko ña jin san
nuu san,
chi masu nagua sa'a san.

²⁰ Chi tu ka ka'an de tno'o mani,
chi sua'a ka ndakani ini de ja vi xnda'u ña de
jin ñayiu ka oo mani ñuu ya'a.

²¹ Te ka june ko'o de yu'u de ka xtavi kuechi ña
de,
te ka kachi de: "Ni ka jini san de ja siun sa'a de".

²² Su maa ni, chi jini ni, vi Jito'o san,
te ma kasi yu'u ni, te ni ma kuu jika ni nuu oo
san.

²³ Ndakoo ni, vi Dios, te sa'a ndaa ni ja ja'a san,
kuiin ni'nu kuiin sagua ni ja ja'a san, vi Jito'o
san.

²⁴ Ndanduku ni'nu ni ja ja'a san, vi Dios, chi ia
sa'a ndaa kuu ni,
te ma kuandetu ni ja vi kokuaku ndee ka ña de
jin san.

²⁵ Te ma vi ndakani ini de jin anu de: "Vi ni kee
nagua ni ka kuinio".

Te ni ma vi kachi de: "Vi ni ka koko nio de".

²⁶ Na vi kendoo kanoo maa de,

vi na vi kunu nuu ini maa tee ka kusii ini jin
 tnundo'o tna'a san,
 te sa'a ni ja na vi kuu kanoo vi na vi kunu nuu
 ini maa tee ka sa'a ka'nu ka maa siki sein,
 vi Dios.

²⁷ Su maa ni ja ka chituu ña ni jin san ja kundee
 san, vi kata ni, te vi kokusii ini ni.
 Te siun ni vi kokuña'a ni: "Ka'nu kuu Jito'o,
 te junkuaan ini ya ja vi koo vee vi koo va'a ñayiu
 ka jinokuechi nuu ya".

²⁸ Te jin yu'u maa san koka'an san ja sa'a ndaa
 ni,
 te ndi'i ni kiuu kosa'a ka'nu ña san, vi Dios.

36

*Ka sa'a ñayiu jakue'e su ia Dios chi ia nda'u
 ini kuu ya*

Yaa ni tee David tee jinokuechi nuu Jito'o

¹ Jakue'e oo ini anu ñayiu kue'e ka'an nuu anui,
 te jiña'a:

"Tu yu'u ni'nu ron ia Dios".

² Te ndakani ini ja oo jayiñu'u nui,
 su tu skexikoi jakue'e sa'i.

³ Te nino'o ni tno'o kue'e vi tno'o xnda'u ña ka'in,
 te ni xndoi ja ñayiu ni'nu ini kui, vi ja sa'a gua'i.

⁴ Te vi ndee nuu katui nuu jitoi, ndakani ini ja
 sa'i jakue'e,

te vini ja tu kuini ja kujioi nuu ichi kue'e, te ni ja
 xndendoi jakue'e sa'i.

⁵ Te ja kunda'u ini ni ñayiu, vi Jito'o, kenta ndee
 andivi,

te tno'o ndaa ni, kenta ndee nuu viko.

⁶ Te tniuu ndaa ja sa'a ni kuu na kuinio yuku sukun,

te tnundo'o ja tetniuu ni nuu sandaa ni kuechi kuu na kuinio in mar ja ka'nu vi kunu.

Te maa ni, vi Jito'o, guaa jito jini ni ñayiu vi kit.

⁷ Te nase vivii kunda'u ini ña ni, vi Dios.

Yun guaa ndi'i ñayiu ka nduku kati chii ndijin ni ja kisa'u ni jin.

⁸ Te vi ndenuu ini jin kua'a jagua'a oo ve'e ni, te kuña'a ni ndute in yute vii ndeva'a ja vi ko'i.

⁹ Chi nuu maa ni vaji ja ka teku san, te vi kuni san jaye'e, chi maa ni sie'e nuu san.

¹⁰ Te kokunda'u ini ni ñayiu ka jini ña jin ni, te sa'a ndaa ni ja ja'a ñayiu ndaa.

¹¹ Te ma kuandetu ni ja vi kuain ni'nu ña ñayiu inu teyii jin san,

te ni ma vi xtajooo ña ñayiu ka sa'a jakue'e jin san nuu ichi ni.

¹² Vi kondia'a ni ja ni ka kanakau ñayiu ka sa'a jakue'e.

Te ni ka ndondisoi, te ma kuu ka ja vi ndakoi.

37

Siin nuu ki'inkuei ñayiu gua'a te siin nuu ki'inkuei ñayiu kue'e

Yaa ni tee David

¹ Ma kitin ni ja ja'a ñayiu kue'e,

te ni ma kokuu kuasun ini ni jin ñayiu ka sa'a jakue'e.

² Chi ka kui na kuinio yuku ja ñama xii,

axi na kuonio ite kuii ja ñama yichi te ji'i.

³ Kukanu ini ni Jito'o, te sa'a ni java'a,
saa te koo ni nuu ñu'u ja ni kee yu'u ia Dios, te
kokaka ni nuu ichi ndaa.

⁴ Kokusii ini ni nuu Jito'o,
te taa ya nagua jikan ni jin anu ni.

⁵ Kuña'a ni nuu Jito'o ja maa ya na kondeka
kunduu ña nuu ichi jika ni.

Kukanu ini ni ya, te na chituu ña ya jin ni.

⁶ Te sa'a ya ja koye'e tniuu ndaa ja sa'a ni na
kuonio ñu'u,
te ye'e tniuu gua'a ja sa'a ni na kuonio nikandii
nuu sagua nduu.

⁷ Kasi yu'u ni, ma ka'an sa'un ni nuu Jito'o, te
kondetu ka'nu ni ja na chituu ña ya.

Ma kuxii ini ni jin ñayiu ka sa'a jakue'e ja kekuei
gua'i jin ja ka sa'i.

⁸ Ma kukui'a ini ni; xndoo ni ja kitu ini ni.

Ma kuxii ini ni, chi nani ja jaka ña ja sa'a ni
jakue'e kuu.

⁹ Chi vi naa ñayiu ka sa'a jakue'e,
te ñayiu ka ndetu ka'nu Jito'o vi sa'a jajin ñu'u
ni kee yu'u ya.

¹⁰ Chi joo ni ka kiuu, te ma vi koo ka ñayiu kue'e.
Visi na ndanduku ka ni, su ma ndani'i ka ni jin.

¹¹ Su ñayiu ka sa'a nda'u ka sa'a kee maa, chi vi
ni'i ñu'u vi sa'a jajin,

te vi koo vii vi koo va'i, te vi koo mani.

12 Ñayiu kue'e, chi ndakani ini ja ndakoi siki
ñayiu ndaa,

te vi sua'a ka'ñi no'i ja kitii ini siki ñayiu yun.

13 Su jaku ndee ni ña Jito'o jin ñayiu kue'e yun,
chi jini ya ja makuyatni kiuu ja vi tna'i tnundo'o
nuu sandaa ya kuechi.

14 Ñayiu kue'e, chi taui yuchi kani nuu ñii ñu'u,
vi tnai yutnu ndugua nuu kuji,
nagua ja skuntai ñayiu ka kunda'u vi ñayiu ka
sa'a nda'u ka sa'a kee maa,
vi ja ka'ni ñayiu ka sa'a ndaa.

15 Su vi maa anu mai ndiuu yuchi kani,
te kuechi kueli kuji.

16 Te gua'a ka kuu jin joo ni ja neva'a ñayiu ndaa,
saa jakuika ja ka neva'a kua'a ñayiu kue'e.

17 Chi kindee ya jandakui ñayiu kue'e,
su kotnii gua'a ña maa Jito'o jin ñayiu ndaa.

18 Chi jito ña maa Jito'o jin ñayiu ka sa'a ndaa in
kiuu in kiuu ja ka tekui,
te nikuii nikani oo ja vi sa'a jajin.

19 Te ma vi kendoo kanoi kiuu nuu kenta jakue'e,
chi vi koneva'i ja vi kokai nuu koo tnundo'o soko.

20 Su ñayiu kue'e, chi vi nai, na kuinio ita oo nuu
yuku,

te ñayiu ka nee u'u tna'a jin Jito'o, vi ndutei na
kuinio ñua'a.

21 Ñayiu kue'e, chi ka kinui, su tu ka ndatni-
uya'ui,

su ñayiu ndaa, chi inu nda'u ini, te ka jiña'i.

22 Chi ñayiu ni sa'a vii ni sa'a va'a ia Dios, ni ka
ni'i ñu'u ja vi sa'a jajin,

su ñayiu ni xtau tnia'a ya, chi vi nai.

²³ Chi maa Jito'o ndeka nduu ña jin ñayiu,
te jani ña ya nuu ichi junkuaan ini maa ya.

²⁴ Te nuu ja ka kachi ja'a ñayiu yun, te ma vi
ndonsoi,

chi tnii gua'a maa Jito'o nda'i.

²⁵ Chi ni oo lule san, te vitna makunija'nu san,
su tu na in kiuu, te kuni san in ñayiu ndaa ja
xndendoo nda'u ña ia Dios,

te ni ndikin tatai ja vi kokakain ja vi kai.

²⁶ Te ndi'i ni kiuu ka kunda'u ini sava ka ñayiu,
te ka jiña'a nui nuu ñayiu yun,
te se'i ka kuu in javii java'a.

²⁷ Vi kujioo ni nuu jakue'e, te vi sa'a ni java'a,
te vi ni'i ni in nuu vi koo ni nikuii nikani.

²⁸ Chi kutoo Jito'o ja sa'a ndaa ya,
te ma xndendoo ya ñayiu maa ya,
chi tava'a ña ya nikuii nikani,
su ndikin tata ñayiu kue'e, chi xnaa ya.

²⁹ Ñayiu ndaa, chi vi sa'a jajin ñu'u,
te nikuii nikani vi koi nuu ñu'u yun.

³⁰ Ñayiu ndaa, chi ka ka'in tno'o ndichi,
vi ka ka'in tno'o ndaa.

³¹ Te tno'o ja tatnuni maa ia Dios oo ini anui,
te ma vi kekai ja vi kujioi nuu tno'o ya.

³² Ka ndia'a yu'u ña ñayiu kue'e jin ñayiu ndaa,
chi ka nduku ndei ja vi ka'ni ñai.

³³ Su ma kuandetu Jito'o ja junkuei ñayiu ndaa
nuu nda'a ñayiu kue'e,

te ni ma kuandetu ya ja vi xtavi kuechi ña tee ka ja'nde kuechi.

34 Vi kondetu ka'nu ni Jito'o, te vi kaka ni nuu ichi ya,

te sa'a ka'nu ña maa ya jin ni, nagua ja vi sa'a jajin ni ñu'u ni kee yu'u ya,

te vi kuni ni jin nuu ni, nuu vi naa ñayiu kue'e yun.

35 Chi ni jini san in tee kue'e ja ni sa'a teyii ndeva'a de,

te sa'a ka'nu de maa de na kuinio in yutnu ndoko.

36 Su kua'an de, te tu ka de oo.

Ni ndanduku san de, su tu ni nuku'un ka san de.

37 Vi kondia'a ni tee tu sa'a jakue'e ja kuu de tee ndaa,

chi kiuu sandi'i, te oo in nuu sii ini ki'in de ja koo mani de.

38 Su tee ka sa'a jakue'e, chi vi naa ndi'i de,

te nuu ki'inkuei ñayiu kue'e yun kuu nuu vi nai.

39 Su maa Jito'o skaku ni'nu ñayiu ndaa,

te jiña'a ya jandakui nuu ka tna'i tno'o suchi ini.

40 Maa Jito'o chituu ña vi skaku ni'nu ña.

Te ndatau ña ya nuu nda'a ñayiu ka sa'a jakue'e, chi ni ka kukanu ini ñai jin ya.

38

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios ja na chituu ña ya
Yaa ni tee David*

1 Ma kuxeen ni nuu san jin jakiti ini ni, vi Jito'o san,

te ni ma tetniuu ni tnundo'o siki san nuu kitin
ndeva'a ni.

² Chi ni tna'a san jin yutnu ndugua ni,
te ni kanakau nda'a ni siki san.

³ Te vi nii nuu yiki kuñu san ku'u ja ja'a ja kitin
ini ni,
te vini ja in yiki san tu oo va'a ja ja'a yika kuechi
san.

⁴ Chi vi ja ni jinonta jakue'e sa'a san ndee xini
san,
na kuinio in javee ndeva'a ja ma kundee san
kondiso san.

⁵ Te vi te'i san vi ja'an xiko kue'e san ja ja'a tniuu
vasa ja ni sa'a san.

⁶ Te vi sua'a ndatoso san ja jatu san, te vi makuita
sa'un san,
te ndi'i ni kiuu kusuchi ini san jika san.

⁷ Chi nii yata san jatu ja yi'i ndeva'a ña kiji,
te nii nuu yiki kuñu san ku'u.

⁸ Te vi makuita sa'un san, te vi jechi kueli san,
vi sua'a kuu kitni anu san ja tnana nda'u san.

⁹ Ja jini maa ni ndi'i nagua ndiooo ini san, vi Jito'o
san,
te ja jini maa ni ja jaka nda'u ini san.

¹⁰ Te vi sua'a ni ka kanta anu san, te makuita
sa'un san,
te vi ndee nduchi nuu san masa'u.

¹¹ Te ni ka kuu jika ñayiu ka ndeka tna'a gua'a
jin san

vi ñayiu ka oo yatni jin san ja ja'a kue'e ku'u san,
te vi ndee ñayiu ve'e maa san ni ka kuu jika nuu
oo san.

¹² Te ñayiu ka nduku ja vi ka'ni ña, ka nduku
ndeva'i naxa vi skanakau ñai,

te ñayiu ka kuini ja vi sa'a ñai jakue'e, ka ka'in
 ja vi xnaa ñai,
 te ndi'i ni kiuu ka ka'in tno'o tno'o siki san.

13 Su sein, chi sa'a so'o san maa san, te tu nini
 san tno'o ka ka'in,

te sa'a san na kuinio ñi'i, te tu ka'an sa'un san.

14 Te kuu san na kuinio in tee ja tu nini,
 te ni tu kuu ja ka'an ni'nu de ja ja'a de.

15 Chi ndetu ka'nu ña san jin maa ni, vi Jito'o,
 te maa ni, vi Jito'o ja kuu ni ia Dios maa san,
 ka'an ni'nu ni ja ja'a san.

16 Te ni kachi san: "Ma vi kokusii ini ñayiu ja ja'a
 san,
 te ni ma vi kosa'a ka'nui mai nuu ja kekaa san,
 te kanakau san nuu tnundo'o".

17 Su ja oo yatni ja kanakau san, chi ni ja tu
 junkuiin ka ja jatu san.

18 Te yun guaa na'ma san jakue'e sa'a san,
 chi kusuchi ndeva'a ini san jin yika kuechi san.

19 Chi inu na'nu vi inu ndakui tee ka ka'an u'u
 ña jin san,
 te ka kaya ñayiu ka skexiko ña jin san, visi masu
 nagua sa'a san.

20 Te ja sa'a san jagua'a, te ka ndasa'a ñai jakue'e.
 Te ja nduku ndee san ja sa'a san jagua'a, te ka
 ndakoi siki san.

21 Ma xndendoo ña ni, vi Jito'o.

Ma kuu jika ni nuu oo san, vi Dios.

22 Ne'e ñama ni, te chituu ña ni jin san, vi Jito'o,
 chi maa ni kuu ia skaku ni'nu ña.

39

*Nunuu ni ka tekuo ñuyiu ya'a
Yaa ni tee David*

- ¹ Ni kachi san jin maa san: “Nini oo nuu ka oo
ñayiu kue'e ya'a,
te na koto mao naxa koo naxa kakao,
te ma ka'an kue'o ja sa'o yika kuechi,
te na kasi yu'o”, ni kachi san.
- ² Te ni jasi yu'u san, te tu ni ka'an sa'un san,
te vini tno'o va'a, tu ni ka'an san,
su ni kusuchi ndeva'a ka ini san.
- ³ Te vi sua'a jatu anu san ja siun ndakani ini san,
te ni kusuchi ndeva'a ini san, te ni kachi san:
- ⁴ “Kaxtno'o ni nuu san na kiuu kuu ja kuu san,
vi Jito'o,
vi nasaa ka kiuu kuu ja koteku san,
nagua ja kuni san ja masu na'a koteku san ñuyiu.
- ⁵ Chi joo ni kiuu ni taa ni ja koteku san,
te masu na ja vavi'i kuu ja teku san nuu ni.
Te ja ka teku ndi'i ñayiu kuu nani kuinio in ja
jaka inio.
- ⁶ 'Chi jandaa ja nani kuinio in kuanda'u ka kuu
ñayiu, chi nunuu ni ka tekui,
te jandaa ja tu jiniu'u ja ka ndioo ndeva'a ini
ñayiu, te ka tatutui ja kuika ka neva'i,
su tu ka jini na xiin nda'a kendoo.
- ⁷ 'Nuu saa, ¿te nagua kuu ja ndetu san, vi Jito'o
san?
Maintno'o maa ni, guaa ndetu ka'nu san.
- ⁸ Ndatau ña ni nuu ndi'i jakue'e sa'a san,

te ma kuandetu ni ja vi kuaku ndee ña ñayiu
vasa jin san.

⁹ Ni jasi yu'u san, te tu ni ka'an sa'un san, chi saa
sa'a maa ni jin san.

¹⁰ Xtajioo ni tnundo'o ni tetniuu ni siki san,
chi kua'an san mandi'i san jin tnundo'o ja ni
tetniuu ni jin nda'a ni.

¹¹ Chi ja ja'a yika kuechi ñayiu kuu ja tetniuu ni
tnundo'o ja ndakanu ndaa ni jin,
te na kuinio tikixin, saa xnaa ni jin ja ka kutoo
ka ñayiu,
chi jandaa ja ndi'i ñayiu ka kuu nani kuinio in
ja jaka inio.

¹² 'Konini ni tno'o ndakuatu san nuu ni, vi Jito'o.
Konini ni joo ja kana nda'u san nuu ni, te ma
kondia'a ña ni sua'a ni
ja nda'i san jin tenuu san.

Chi kuu san na kuinio in ñayiu inka ñuu,
axi na kuinio in ñayiu jika nda'u nuu ni,
nagua ni ka ojika nda'u ndi tata velu san nuu
ñuyiu.

¹³ Xndendoo ña ni, nagua ja na ndusii ini san,
ama ka ja kuu san, te naa san nuu ñuyiu ya'a."

40

*Na ta'u na ndetu ñayiu kukanu ini ia Dios
Yaa ni tee David*

¹ Ni ondetu ka'nu san Jito'o, te ni onini ya tno'o
ni jikanta'u san nuu ya.

² Te ni ndatau ña ya nuu yau ja vi ja oo san ja
kuu san,

vi ni ndatau ña ya ja ma tnii san nuu nde'i nuu
ndo'yo,
te ni jani ña ya siki in kava, ja na kaka san nuu
ñu'u kaji.

³ Te ni tnaa ya in yaa jaa yu'u san, in yaa ja sa'a
ka'nú san ia Dios mao,
te nuu vi kuni kua'a ñayiu ja sa'a ya, te vi yu'u
ni'nui ya, te vi kukanu ini Jito'o.

⁴ Na ta'u na ndetu ñayiu kukanu ini Jito'o,
te tu ndukui ja vi chituu ña ñayiu ka sa'a teyii
mai,
ni ñayiu ka chiñu'u chu'chi ja masu Dios kuu.

⁵ Kua'a tniuu vii tniuu va'a sa'a ni, vi Jito'o ja kuu
ni ia Dios maa san,
te vii ndeva'a ndakani ini ni ja sa'a ni jin san,
te tu sa'un na in kitna'a inuu jin ni.

Te nuu ja na ndakani san, te ka'an san ndi in ndi
in tniuu sa'a ni,
te ni ma kenta san ja ndakani san.

⁶ Chi tu junkuaan ini ni kiti ja ka soko ñayiu ni
ndatniuu ja ka soko nuu ni,
te ni tu jikan ni ja vi teñu'u ñayiu kiti, ni ja
vi sokoi nuu ni, ja koneka'nu ini ni yika
kuechi.

Su ni june ni so'o san ja konini san tno'o ka'an
ni.

⁷ Yun te kachi san: "Ya'a vaji san, nagua yoso
nuu tutu ii ja ja'a san,

⁸ chi junkuaan ini san ja sa'a san nagua kuini
maa ni, vi Dios,
te ini anu san ndiso san tno'o tatnuni ni.

9 'Te ni ndakani san tniuu ndaa ja sa'a ni nuu ka
ndututu kua'a ñayiu,
te ja jini maa ni, vi Jito'o, ja ka'an san, te tu ni
jasí yu'u san.

10 Te tu ni tayu'u san tniuu ndaa sa'a ni,
chi ni ndakani san ja siun ni skunkuu ndaa ni,
te skaku ni'nu ni ñayiu.
Te tu ni tayu'u tno'o san ja ia nda'u ini vi ia ndaa
kuu ni
nuu ka ndututu kua'a ñayiu.

11 'Ma kuxii ni ja kunda'u ini ña ni jin san, vi
Jito'o,
te siun ni koto kuni ña ni jin ja kunda'u ini ña ni
vi tno'o ndaa ni.

12 Chi ni kenta kua'a jakue'e siki san ja vini ma
kundee san ja ka'u san,
ja ni kenta jakue'e sa'a san siki san, te ña kuu ka
ja kondia'a san.
Te kua'a ka jakue'e yun ni sa'a san saa ixi xini
san,
te kua'an makuita anu san, jini san.

13 'Tanunda'a ni ne'e ni, ndatau ña ni nuu
tnundo'o, vi Jito'o.

Ne'e ñama ni, te chituu ña ni, vi Jito'o san.

14 Sa'a ni ja na vi kendoo kanoo maa ñayiu ka
nduku ja vi ka'ni ña jin san,
vi na vi kunu nuu ini mai,
te na vi ndajiokuiin kanoo mai, chi ka ndukui ja
vi sa'a ñai jakue'e jin san.

15 Te na vi ndakaka yata maa ñayiu ka jaku ndee
ñá jin san,

ja ka nduu kanoi.

¹⁶ Su ndi'i ñayiu ka ndanduku ña jin ni, na vi kokusii ndeva'a ini nuu ni, te ñayiu ka kutoo ja skaku ni'nu ni jin, siun ni na vi koka'in:
Ka'nu kuu Jito'o.

¹⁷ 'Su sein, visi kunda'u san vi kusuchi ini san, su ma ndunaa ini ña ni jin san, vi Jito'o.
Maa ni kuu ia chituu ña vi ia ndatau ña nuu tnundo'o.
Ne'e ni, te ma kokuu kuee ni, vi Dios."

41

*Ndakuatu in tee ku'u nuu ia Dios
Yaa ni tee David*

- ¹ Na ta'u na ndetu ñayiu ndi'ni ja ja'a ñayiu kunda'u, chi kiuu koo tnundo'o silki mai, te skaku ni'nu ña Jito'o.
- ² Chi koto kuni ña maa Jito'o, te kuña'a ya ja koteuki.
Te koo vii koo va'i nuu ñu'u ni jiña'a ia Dios ja koi, te ma kuandetu ya ja kanakaui nuu nda'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin.
- ³ Te kuña'a maa Jito'o jandakui nuu katui nuu jitoi ja ku'i,
te ndasa'a ña ya jin nuu katui nuu jitoi, te nduva'i.
- ⁴ Te jiña'a san: "Kunda'u ini ña ni jin san, vi Jito'o, te ndasa'a ña ni, chi nuu maa ni, ni sa'a san yika kuechi".

- ⁵ Chi ñayiu ka ka'an u'u ña jin san ka ka'an kue'e
siki san, te ka kachi:
“¿Na kiuu kuu ja kuu tee ya'a, te vi naa inio jin
de?”, ka kachi.
- ⁶ Te nuu ja vajikuei ja mavikikoto ñai, te nino'o
ni tno'o tno'o ka ka'in,
te ka xtutui tno'o tika'ndu, te kua'ankuei ka
ndakani nuu ñayiu.
- ⁷ Te ka kututu ñayiu yun ja ka skexiko ña jin san,
te ka ka'an kue'i siki san,
te ka ndakani ini ja kuechi maa san kuu ja tna'a
san tnundo'o, te ka kachi:
- ⁸ “Kue'e ja ku'u de, chi tinuu u'u kuu,
te ni jinkau de nuu jito de, te ma kuu ka ja
ndakoo de”.
- ⁹ Te vi ndee tee ka ndeka tna'a guagua'a jin san
ja ni okukanu ini san de,
vi ni ka ojaa in ni san jin de xtaa, ni ndakoo de
siki san.
- ¹⁰ Su kunda'u ini ña maa ni jin san, vi Jito'o,
te ndone'e ña ni jin san, nagua ja na ndakuña'a
san yu'u ta'ui.
- ¹¹ Te jin ya'a, te kuni san ja junkuaan ini ña ni
jin san,
ja ma vi kokuu teyii ñayiu ka ka'an u'u ña jin
san,
ja ja ni ka kundei nuu san.
- ¹² Su ja maa san, chi yinda'a gua'a ña ni, te tu na
jakue'e sa'a san,
te sa'a ña ni ja siun ni koo san nuu oo ndia'a maa
ni.

13 Ka'nu kuu ia Dios ñayiu Israel, ja oo ya nikuii nikani.

Saa na kokuu vi saa na kokuu.

LIURU KUU UU

42

Salmos 42—72

Vi kondetu ka'nuo ia Dios

Yaa ka jita ndikin tata Coré

1 Na kuinio isu ja nda'i ti, nduku ti in yute nuu ko'o ti ndute,
saa kana nda'u san ndanduku ña san jin ni, vi
Dios.

2 Te yichi kokin san ja koo san jin ni, vi Dios, chi
Dios teku kuu maa ni.

¿Te na kiuu saa kuu ja ndajokuiin san ja koo san
nuu ni, vi Dios?

3 Te tenuu san kuu na kuinio xtaa ja teku san,
te nduu vi ñuu ni nda'i san.

Te ndi'i ni kiuu ka kachi ñayiu nuu san:

“¿Ndenu oo tu Dios ni?”

4 Nuu ndaka'an san ya'a, te vi kukueli san ja
kusuchi ini san,
chi ndaka'an san naxa ni ka ojika san jin ñayiu
kua'a,
te ni ojaka san jin, ni oja'ankuei san ndee ve'e
maa ia Dios.

Te ni ka okana san ja ka kusii ini san vi ni ka
ondakuanta'u san nuu ya,

te ni ka osa'a san in viko ka'nu kiuu yun.

5 ¿Te nau ja kokusuchi inio?

¿Nau ja kondi'ni ndeva'o?

Te na kondetu ka'nuo ia Dios,
 chi kuu ka ja sa'a ka'nuo ya,
 chi maa ya kuu ia Dios mao,
 vi ia ja skaku ni'nu ña jion.

⁶ Chi kusuchi ndeva'a ini san, vi Dios.
 Yun kuu ja ndaka'an ña san jin ni ndee nuu ñu'u
 oo jioo yute Jordán
 vi ndee nuu yuku Hermón vi ndee yuku lule
 Mizar.

⁷ Te in ndua'a kunu ndeva'a kana jin inka ndua'a
 nuu jiso ja kuei ni'nu ndute,
 te ndi'i ola ja tetniuu ni, ni jiso siki san.

⁸ Su tno'o nduu kunda'u ini ña Jito'o Dios jin san,
 te tno'o jakuaa kokata san nuu ya.
 Te kondakuatu san nuu Dios, ia taa ja teku san.

⁹ Te kuña'a san nuu Dios, ia kuu kava ja in ni'nu
 in sagua ja ja'a san:
 “¿Nau ja ni ndunaa ini ña ni jin san?
 ¿Nau ja kokusuchi ini san,
 te ndeva'a ndetnuni ni vi kosa'a ña ñayiu ka
 ka'an u'u ña jin san?”

¹⁰ Chi vi ndee yiki kaji san u'u,
 nuu ka taa kanoo ña ñayiu ka ka'an u'u ña jin
 san,
 nuu vi ndi'i kiuu ni ka kachi nuu san:
 “¿Ndenu oo tu Dios ni?”

¹¹ ¿Te nau ja kokusuchi inio?
 ¿Nau ja kondi'ni ndeva'o?
 Te na kondetu ka'nuo ia Dios,
 chi kuu ka ja sa'a ka'nuo ya,
 chi maa ya kuu ia Dios mao,

vi ia ja skaku ni'nu ña jion.

43

Vi ndakuatu ka'nuo nuu ia Dios*

¹ Sandaa ni ja ja'a san, vi Dios,
te kuiin ni'nu kuiin sagua ni ja ja'a san
nuu ñayiu ja tu ka kandija ña jin ni.
Skaku ni'nu ña ni nuu ñayiu tno'o vi ñayiu kue'e
ndeva'a.

² Chi maa ni kuu Dios san,
ia jito jini ña.

¿Te nau ja ni skexiko ña ni?
¿Nau ja kokusuchi ini san,
te ndeva'a ndetnuni ni vi kosa'a ña ñayiu ka
ka'an u'u ña jin san?

³ Tetniuu ni tno'o ndaa ni, vi ñu'u ni ja koye'e
nuu san,
nagua ja na kondeka ña jin san ja na ndenta san
nuu yuku ii,
nuu oo maa ni, vi Dios.

⁴ Saa te kiuu san ndee nuu altar ni, vi Dios,
te yun kata san yaa nuu ni jin arpa.

Chi maa ni kuu ia Dios maa san, ja taa ni jasii ini
ndeva'a san.

⁵ ¿Te nau ja kokusuchi inio?
¿Nau ja kondi'ni ndeva'o?
Te na kondetu ka'nuo ia Dios,
chi kuu ka ja sa'a ka'nuo ya,
chi maa ya kuu ia Dios mao,
vi ia ja skaku ni'nu ña jion.

---

* **43:** 43:0 Salmo ya'a, chi invaa ni kuu jin uu xiko uu nuu tutu jana'a.

44

*Ka ndakuatu ñayiu nuu ia Dios ja na chindee
chituu ña ya*

Yaa ni ka tee ndikin tata Coré

¹ Ka nini san jin so'o san, vi Dios, ja ka ndakani
tata san
tnieuu na'nu ni sa'a ni kiuu ja ni ka oo de ndee
tiempu ja ni ya'o yun.

² Ka ndakani de ja jin jaka'nu maa ni, te ni skunu
ni ñayiu ñuu yun,
te ni jiña'a ni ñunde'i yun ja ni ka jinkoo ndi tata
velu san,
te ni tetniuu ni tnundo'o siki ñayiu ñuu yun,
te ni sa'a ni ja ni ka kaya ndi tata velu san.

³ Chi masu jin yuchi kani de, te ni ka ni'i de
ñunde'i yun,
te ni masu jin nda'a de ni skaku ni'nu ña,
chi jin jaka'nu maa ni vi jin jandakui ni vi jin ja
ye'e tajan ni,
chi ni okutoo ni jin de.

⁴ Maa ni kuu rey san, vi maa ni kuu Dios san.
Sa'a ni ja na vi kundee ndikin tata Jacob.

⁵ Chi jin maa ni, vi Dios, te vi kundee san nuu
ñayiu ka ka'an u'u ña jin san,
te jin sivi ni, te vi kuain ni'nu san ñayiu ka
ndakoo siki san.

⁶ Chi tu kukanu ini san kuji san ni yuchi kani san
ja skaku ni'nu ña jin san.

⁷ Chi maa ni skaku ni'nu ña nuu nda'a ñayiu ka
ka'an u'u ña,
te jiña'a ni ja kanoo nuu ñayiu ka skexiko ña jin
san.

⁸ Te ndi'i ni kiuu vi kokuu teyii san jin ni, vi Dios,

te siun ni vi kondakuanta'u san nuu ni.

⁹ Su ni skexiko ña ni, te ni sa'a ni ja ni ka kendoo
kanoo san,

te tu ja'an ka ni jin soldado ñuu san.

¹⁰ Te ni sa'a ni ja ni ka ndakaka yata san nuu
ñayiu ka ka'an u'u ña jin san,

te ka su'u ñayiu ka skexiko ña jin san nagua ka
neva'a san.

¹¹ Te ni ndasia'a ña ni na kuinio ndikachi ja
kua'ankuei ti nuu vi kuu ti,

te ni jatenuu ña ni ne'u sava ka ñuu.

¹² Te baratu ni xiko ni ñayiu ñuu ni,

te tu nagua ni ni'i ni ja ni xiko ni jin.

¹³ Te ni sa'a ni ja ka nani ka ndujin ña ñayiu ka
oo yatni jin san,

vi ka jaku ndee ña vi ka sa'a kuasun ña ñayiu ka
oo nuu oo san.

¹⁴ Te ni sa'a ni ja ka kani ñayiu ñuu na'nu kuentu
san,

te ndi'i ñayiu ka skuiko xini nuu ka jini ñai jin
san ja ka sa'a kuasun ñai.

¹⁵ Te ndi'i ni kiuu tna'a san jakanoo,

te vi sua'a ni ndukua'a san ja kukanoo san,

¹⁶ nuu nini san ja ka nani ña vi ka kane'e ña jin
san

ja ja'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin san

ja ka nduku de ja vi ndaxtenaa ña de jin sein.

¹⁷ Te visi ndi'i tnundo'o ya'a ka tna'a san, su tu
ka ndunaa ini ña san jin ni,

te ni tu ka jiso kava san tratu ni sa'a ni.

¹⁸ Te ni tu ka ndatna'nu ini san,

ni tu ka kujioo san nuu ichi ni.

¹⁹ Te visi ni saa, te ni tnaa ña ni ndee kava ve'e
nuu ka oo va'u lobo,
te ni chisa'u ña ni jin janee ndeva'a ja na vi kuu
san.

²⁰ Axi nuu sua'a te ni ka ndunaa ini ña san jin
ni, vi Dios,
te ni ka kane'e san nda'a san nuu inka chu'chi
siin ja tu ka jini san ja ka chiñu'u san,

²¹ te kuni maa ni, vi Dios,
chi jini maa ni ndee nagua ndakani yu'u ini
ñayiu jin anui.

²² Su ja ja'a maa ni, te ndi'i ni kiuu ka kuini ja vi
ka'ni ña jin san,
chi ka sa'a ña jin san na kuinio ndikachi ja
kua'an ti nuu kuu ti.

²³ Ndoto ni, vi Jito'o san.

¿Nau ja kixin kixin ni?

Ndakoo ni te ma xndendoo nda'u ña ni nikuii
nikani.

²⁴ ¿Nau ja tayu'u nuu ni?

¿Nau ja ndunaa ini ña ni, te ka tna'a ndeva'a san
tnundo'o?

²⁵ Te vi ndeva'a ndetnuni ka sa'a ña, na kuinio
ñuyaka,

te vi ndee nuu ñu'u ni ka kanduei san.

²⁶ Ndakoo ni te chituu ña ni.

Skaku ni'nú ña ni jin janda'u ndeva'a ini ni, vi
Dios.

45

*Yaa ka jita nuu tnanda'a rey
Yaa ni ka tee ndikin tata Coré*

1 Ndee anu san kana tno'o gua'a ja ka'an san, te
jita san nuu rey.

Te yaa san kuu na kuinio yutnu tee in tee ñama
tee.

2 Maa ni kuu in tee luu ka na'a ne'u seyii ñayiu,
te ka'an ni tno'o vii ndeva'a,
te yun guaa siun ni sa'a vii sa'a va'a ña ia Dios.

3 Te ndachindee ni yuchi kani ni xiin chii ni, chi
tee tu yu'u kuu ni,
te yun kuu ja sa'a ja ye'e tajan ni vi oo jayiñu'u
nuu ni.

4 Te ja ye'e tajan ni kuu nuu kua'an ni kundee ni
ja ja'a tno'o ndaa,
te sa'a ndaa ni ja ja'a ñayiu ka sa'a nda'u ka sa'a
kee mai.

Te jin nda'a kua'a ni sa'a ni tniuu ioo ndeva'a.

5 Te vi mamaa anu ñayiu ka ka'an u'u ña jin ni,
kiuu yutnu ndugua ni, vi rey,

te junkuei ñayiu ñuu na'nu nuu ja'a ni.

6 Chi nuu tatnuni maa ni, vi rey, oo nikuii nikani,
na kuinio nuu tatnuni ia Dios,
te vara ja nee ni xne'e ja ndiso ni tniuu ja tatnuni
ndaa ni.

7 Chi kutoo ni ja sa'a ndaa ni, te skexiko ni
jakue'e,
te yun guaa ni kaji ña ia Dios, ia kuu Dios maa
ni,

te ni joso ña ya texe'en ja kokusii ini ka ni, saa
sava ka ñayiu ka oo jin ni.

8 Te ndi'i sa'un ni ja'an xiko asin jin tatna xiko ja
kuu suja ugua vi yuku nani áloe vi canela.

Te ndee ini ve'e tniuu ja ni ndukutu jin yuu vii
ndeva'a nani marfil,

ka tee yaa nuu ni, ja na kokusii ini ni.

⁹ Te ne'u ñasi'i ka kuu na'nu ja ka oo jin ni, ka oo sesi'i tee ka kuu rey,
te ichi kua'a ni, nukoo reina ja ni'nu ña sa'un ni ndukutu jin oro vii ndeva'a.

¹⁰ Konini tno'o ka'an rin, vi sesi'i, konini gua'a tno'o ka'an rin.

Ndunaa ini ñayiu ñuu ron vi ñayiu ve'e ron,

¹¹ nagua ja na jio'o ña rey jin ron ja luu kaa ron,
te kindei kititi nuu de, chi maa de kuu jito'o ron.

¹² Te kikuei sesi'i ñayiu ñuu Tiro jin ja vi skuta'u ñai jin ron,

te vi kakan ñayiu kuika ñuu yun in jandiuxi nuu ron.

¹³ Te vi ye'e vi tajan sesi'i rey oi ini ve'i,

ni'nui in sa'un ni ndukutu jin yua'a kuu oro.

¹⁴ Te ni'nui in sa'un ni kiku vii ndeva'a kua'in nuu oo rey,

te ka ndikin ña sava ka suchi si'i ndutu, ja mavijinsia'a ñai nuu oo maa rey.

¹⁵ Te ndi'i kua'ankuei sii ini ndeva'a ja makiukuei ini ve'e tniuu nuu oo maa rey.

¹⁶ Te se'e ni, vi rey, vi kotatnuni nuu tniuu ndi tata velu ni,

te chitniuu ni jin ja na vi kotatnuni ndi'i ñuu.

¹⁷ Te sa'a san ja vi siun ni vi kondaka'an ña jin ni,

te nikuii nikani vi kosa'a ka'nu ña ñayiu ñuu jin ni.

46

Dios kuu ia jito jini ña

Yaa ni ka tee ndikin tata Coré

¹ Dios kuu ia jito jini ña, vi taa ya jandakuio,
ia chituu ñama ña nuu ka tna'o tnundo'o.

² Te yun guaa ma vi koyu'o, visi na kisi ñu'u,
te na junkuei yuku ndee ka'a ndute mar.

³ Te visi na kana xeen ndute mar vi na kagua
tna'a xeen nuu de,
visi na kisi yuku ja xeen ndeva'a oo de, su ma vi
koyu'o.

⁴ Te oo in yute ja jiña'a jasii ini nuu ñayiu ñuu
maa ia Dios,
te ya'a ndute yun nuu ii, nuu oo maa ia ka'nu
ndeva'a.

⁵ Te oo maa ia Dios ma'ñu sagua ñuu yun,
te yituu gua'a ña maa ya,
vi chituu ña ya nuu tuu ndii ja ndaki'in inka
kiuu.

⁶ Ni ka kucaa ñayiu, vi ni ka kisi nuu ka tatnuni
rey;

ni kana jaa ia Dios, te ni naa ñuyiu.

⁷ Te oo maa Jito'o Dios jion, ia ndakui ndeva'a,
te maa ia tava'a ña jion kuu ia Dios ndi Jacob.

⁸ Ne'ekuei ni te vi kondia'a ni tniuu ni sa'a Jito'o,
ja siu'u ya ñayiu jin tnundo'o ja tetniuu ya ñuyiu.

⁹ Chi maa ya sa'a ja tu ka jaxin tna'a ka ñayiu nii
guaa ndee ja'a ñuyiu.

Te maa ya ja'nú kuji vi skuechi ya lanza,
vi teñu'u ya carreta ñayiu ka jaxin tna'a.

¹⁰ Te kachi ia Dios: "Vi koo titi'i,

te vi ndakuni ja maa rin kuu Dios,
 chi kokuu ka'nu rin nuu ñayiu in in ñuu,
 vi kokuu ka'nu rin nuu ñayiu ninii ñuyiu".
11 Te oo maa Jito'o, ia ndakui ndeva'a jion,
 te maa ia tava'a ña jion kuu ia Dios ndi Jacob.

47

*Dios kuu rey ndi'i ñayiu ñuyiu
 Yaa ni ka tee ndikin tata Coré*

- 1** Vi katu nda'a maa ni, ñayiu ndi'i ñuu ja ka oo ñuyiu,
 te vi sa'a ka'nu ni ia Dios, te vi kana ni ja ka kusii ini ni.
- 2** Chi ndi'i ñayiu ka yu'u ni'nu Jito'o, ia oo ndee sukun,
 ia kuu rey ka'nu ndeva'a ndi'i ñayiu ñuyiu.
- 3** Chi ni ja'nu ya ñayiu ñuu, te ni jani ña ya ja vi kotatnunio nui,
 te ni sa'a ya ñayiu ñuu na'nu ndee chii ja'o.
- 4** Te ni kaji ya in nuu taa ya ja vi sa'a jajion,
 ja kuu in nuu luu ndeva'a kaa nuu ni oo ndi tata veluo Jacob, tee kutoo ya.
- 5** Te vi ka kana ñayiu ja ka kusii ini vi ka tiui trompeta
 nuu ni ndaa Jito'o nuu mesa ja tatnuni ya.
- 6** Vi kata ni, vi kata ni yaa nuu ia Dios, vi kata ni.
 Vi kata ni yaa nuu ia kuu rey mao.
- 7** Vi kata ni in yaa ja ka sa'a ka'nu ni ya,
 chi ia Dios kuu rey ndi'i ñayiu ñuyiu.
- 8** Ni junkoo ia Dios nuu mesa ii nuu tatnuni ya.

Te tatnuni ya nuu ndi'i ñayiu ñuyiu.

⁹ Te ni ka ndututu taka tee ka kuu na'nu nuu
ñuyiu
jin ñayiu ñuu maa Dios, ia ni ochiñu'u ndi
Abraham.

¹⁰ Chi nuu nda'a maa ia Dios oo tniuu ka ndiso
ndi'i tee ka tatnuni nii ñuyiu,
te maa ya kuu ia ka'nu ndeva'a.

48

*Luu ndeva'a kaa Sión, ñuu maa ia Dios
Yaa ni ka tee ndikin tata Coré*

¹ Ka'nu kuu Jito'o, te kanuu ja vi sa'a ka'nuo ya
nuu ñuu maa ya nuu oo yuku ii ya.

² Nase vivii sukun yuku Sión, te jiña'a jasii ini
nuu ndi'i ñayiu ñuyiu,
te ichi norte kuu ñuu maa ia ka'nu kuu rey.

³ Te ndee ve'e tniuu maa ia Dios,
xne'e ya ja tava'a gua'a ña ya jin ñayiu.

⁴ Chi ni ka kututu rey sava ka ñuu,
te tutu kua'ankuei de siki ñuu Jerusalén.

⁵ Su nuu ni ka jini de ñuu yun, te ni ka sa'u kuii
ini de,
te ni ka yu'u de, te ni ka jino yu'u de.

⁶ Te vi sua'a ka ni'i de ja ka yu'u de,
te vi ka ndakuioo kuiti de ja ka jatu ndeva'a de,
na kuinio in ñasi'i ja kaku lulu ña,

⁷ axi na kuinio tachi ja makana nuu ichi nuu
kana nikandii
ja skuechi kueli barco na'nu ñuu Tarsis.

⁸ Te vi nagua ni ka onini san ja ni ka ndakani,

saa ni ka jini san jin nduchi nuu san nuu ñuu
 maa Jito'o, ia ndakui ndeva'a,
 chi jani yutnu maa ia Dios ñuu Jerusalén ja koo
 nikuii nikani.

⁹ Te ka ndaka'an san ja nda'u ndeva'a ini ni, vi
 Dios,
 nuu ka oo san ini veñu'u ni.

¹⁰ Te nagua ka'nu kuu ni, vi Dios, saa kenta ja ka
 sa'a ka'nu ña ndi'i ñayiu ñuyiu,
 te jin jaka'nu ni, ja'nde ndaa ni kuechi.

¹¹ Te na vi kokusii ini ñayiu ka oo yuku Sión,
 na vi kosii ini ñayiu ka oo ñuu ja tnii Judá,
 ja siun sa'a ndaa ni.

¹² Vi kiondita maa ni yuku Sión, te vi kionduu ni
 nii nuu oo,

te vi ka'u ni nasaa torre neva'a,

¹³ te vi kondia'a guagua'a ni muro ja ndesi ñuu
 yun vi ve'e tniuu,

nagua ja vi ndakani ni nuu señani ni ja vajikuei
 nuu kuee ka.

¹⁴ Chi ia ni sa'a ndi'i ya'a kuu ia Dios mao, ia oo
 nikuii nikani,

te kondeka konduu ña maa ya guaa ndee na vi
 kuo.

49

*Ma kuu vi tniuya'uo jin xu'on nuu ia Dios ja
 skaku ni'nu ña ya*

Yaa ni ka tee ndikin tata Coré

¹ Vi konini maa ni ñayiu ndi'i ñuu tno'o ya'a.
 Vi konini gua'a ndi'i maa ni, ñayiu ñuyiu, tno'o
 ka'an san.

- ² A ka kuu ni ñayiu nda'u axi ñayiu xtila,
a ñayiu kuika axi ñayiu ka kunda'u, ndi'i ni vi
konini.
- ³ Chi ka'an san jin yu'u san tno'o ndichi,
te ka'an san tno'o ja jinkui'nu ini san vi ndakani
ini san jin anu san.
- ⁴ Te nduku ndee san ja ka'an san tno'o ja'vi,
te vi nini skaxin san arpa, te kaxtno'o san tno'o
skintna'a san.
- ⁵ ¿Te nau ja koyu'u san nuu kenta kiuu kue'e
vi nuu ka jionduu ña ñayiu ka ka'an u'u ña jin
san ja vi sa'a ñai jakue'e?
- ⁶ Chi ka kukanu ini ñayiu yun jin jakuika ka
neva'i,
vi ka kuu teyii jin kua'a ja ka neva'i.
- ⁷ Su tu na in ñayiu kuu skaku ni'nui in ñani in
tna'i,
te ni ja tniuya'ui jin xu'in nuu ia Dios ja ndatau
ñai.
- ⁸ Chi ya'u ndeva'a ndee anu in ñayiu,
te ma kundee xu'un ja ndatau ña,
- ⁹ nagua ja kotekui nikuii nikani,
te ma kuni sa'uin ja te'i yiki kuñui.
- ¹⁰ Su ja ka jinio ja inuu ka ji'i ndi'i ni ñayiu.
Chi na ni ka ji'i ñayiu ndichi, te suni saa ni ka ji'i
ñayiu vasa vi ñayiu tu jinkui'nu ini,
te ka xndendoi jakuika ka neva'i nda'a inka
ñayiu.
- ¹¹ Te visi ka neva'i ñunde'i nuu ka yoso sivi, su
yau ñaña kuu ve'e nuu siun ni vi koi,
te yun ni kokuu ve'e nuu vi koi nikuii nikani.
- ¹² Te visi neva'a kuakua'a ñayiu jakuika,

su ma kotekui nikuii nikani, chi inuu ni ka ji'i jin
nagua ka ji'i kiti.

¹³ Saa ka naa ñayiu ka kukana ini mai,
te suni saa ka naa ñayiu ka sa'a teyii mai jin tno'o
ka ka'in.

¹⁴ Te ñayiu yun, chi ka kui na kuinio ndikachi,
te ja ja'ni ña kuu na kuinio in tee jito ña, te jaka
ñá de ja kua'ankuei nuu yau ñaña.

Su nuu kenta tno'o ne'e, te vi kotatnuni ñayiu
ndaa nui,
te nuu vi kui, te vi te'i yiki kuñui, te yau ñaña
yun kokuu ve'e nuu vi koi.

¹⁵ Su skaku ni'nu ña maa ia Dios jin san nuu
nda'a yau ñaña,
te ndakuaka ña maa ya jin san.

¹⁶ Te ma sa'u kuii ini ni nuu ja kuu kuika inka
ñayiu,
te kaya javii neva'i ve'i.

¹⁷ Chi nuu kui, te ni in ja ma kondisoi ki'in jin,
te ni ma ki'in jin javii neva'i nuu yau ñaña.

¹⁸ Te visi na kachi jin anui: "Na ta'u na ndetuo
ja ni kuu kuikao", nini ja tekui,
te na vi sa'a ka'nu ña ñayiu ja ni jinkoo va'i,
¹⁹ su kentai ja ki'in vi ndanitna'i jin ndi nija'nui,
te ma kuni sa'un kai ja ye'e nui.
²⁰ Te ñayiu ni kuu kuika, chi tu jinkui'nu ini,
te kuu inui jin kiti ja ka ji'i ti.

50

*Gua'a ka kuu ja vi soko yaa nuu ia Dios, masu
ja vi soko kitii
Yaa ni tee Asaf*

¹ Ni ka'an Jito'o, ia kuu Dios ndi'i chu'chi,
te ndakana ya ñayiu ka oo ndee nuu jinonta
nikandii vi ndee nuu kee,
ja na vi ndututui.

² Te ye'e ia Dios ndee Sión, ñuu nuu oo ndi'i javii
ndeva'a.

³ Kii ya, te ma kasi yu'u ya,
te yoxno'o in ñu'u ja teñu'u ndi'i,
te xiin xiin ya kuun xeen sau tachi vi ye'e te kani
tajan.

⁴ Te kana ña ia Dios jin andivi vi ñuyiu
ja na vi kokuu testiu nuu sandaa ya kuechi ñayiu
ñuu ya.

⁵ "Roon ja ka kuu ron ñayiu maa rin, vi ndututu
nuu oo rin,
ja ka kuu ron ñayiu ni ka sa'a in tratu jin rin nuu
ni ka teñu'u ron kitii nuu rin".

⁶ Te ndee andivi ka kana, ja Dios kuu ia ndaa,
chi ia ja'nde ndaa kuechi kuu ya.

⁷ "Vi konini ron, ñayiu Israel, ja ka kuu ron ñayiu
ñuu rin,
chi ka'an kuechi rin siki ron.
Maa rin kuu Dios, maa rin kuu ia Dios ron.

⁸ Ma kuxeen rin nuu ron ja ja'a kitii ka soko ron,
ni kitii ja ka teñu'u ron,
chi siun ni ka soko ron ti nuu rin.

⁹ Su ma kakan rin chikeru ron, ni chivatu ja ñu'u
nuu korra ron,

- ¹⁰ chi kitia maa rin ka kuu ndi'i kitia yuku vi ndi'i
kitia tata.
- ¹¹ Jini rin ndi'i kitia ndagua ja ka oo ti yuku,
vi kitia maa rin ka kuu ndi'i kitia ka jichi ka kanda
nuu ñunde'i.
- ¹² Te nuu ja kokin rin, te ma kakan rin nuu ron,
chi kuenta maa rin kuu ñuyiu vi ndi'i ja oo nui.
- ¹³ ¿Te a ka ka'an ron ja jaa ru'un kuñu isndiki
axi ji'i rin niñi chivatu?
- ¹⁴ Te yun guaa vi soko in yaa ja ka ndakuanta'u
ron nuu rin ja kuu rin ia Dios ron,
te vi skunkuu tno'o ni ka kee yu'u ron nuu rin ja
oo rin ndee sukun.
- ¹⁵ Vi ndakakune'e ña jin rin kiuu ja ka tna'a ron
tno'o suchi ini,
te skaku ni'nu ña rin, te vi kochiñu'u ña ron jin
rin."
- ¹⁶ Su jiña'a ia Dios nuu tee kue'e:
"Tu na tniuu ron ja kondaka'an ron tno'o
kaxtno'o rin,
axi tratu ja ni sa'a rin jin ñayiu.
- ¹⁷ Chi skexico ña ron nuu ndakanu ichi ndaa ña
rin,
te chiyata ron tno'o ka'an rin.
- ¹⁸ Te nuu jini ron in kui'na, te ka nitna'a ron jin
ja ka su'u ron,
vi ka nitna'a ron jin tee ka skindee ñasi'i de, ja
ka jika jin ron.
- ¹⁹ Te nino'o ni tno'o kue'e ka'an ron jin yu'u ron,
te yaa ron, chi oo tua'a ja xnda'u ña jin ñayiu.
- ²⁰ Te junkoo ron, te ka'an kue'e ron siki ñani ron,
te vi ndee siki ñani maa ron ja ni kaku ji'in ron,
kane'e ron.

21 Ndi'i ya'a ni sa'a ron, su tu ka'an sa'un ni rin,
te ¿a ndakani ini ron ja nani sa'a ron te sa'a rin?
Su kuxeen rin nuu ron, te vi jin nuu ron, te ka'an
kuechi rin siki ron.

22 'Te roon ja ni ka ndunaa ini ron ia Dios ron,
vi jinkui'nu gua'a ini ron tno'o ya'a.
Kana saa kakuiko ña rin, te skuechi kueli ña rin,
te tu na in skaku ña jin ron.
23 Na in soko yaa ja ndakuanta'ui nuu rin, te sa'a
ka'nu ñai jin rin.
Te na in nukuiin ndaa ja jikai nuu ichi rin, te
skaku ni'nu rin jin."

51

*Vi ndatna'u inio nuu yika kuechio
Yaa ni tee David nuu ni xtuu ña Natán, tee
ni ndakani tno'o ia Dios, ja ni chitna'a David jin
Betsabé*

1 Kunda'u ini ña ni, vi Dios, nagua kutoo ni
ñayiu,
chi ia nda'u ndeva'a ini kuu maa ni,
te kindee ni jakue'e sa'a san.
2 Ndakate ña ni in kiuu in kiuu ka nuu ndi'i
jakue'e sa'a san,
te kindee ni yika kuechi san.

3 Chi ndakuni san jakue'e sa'a san,
te tu kuu ja ndunaa ini san yika kuechi san.
4 Nuu maa ni, ni sa'a san yika kuechi, maintno'o
ni nuu maa ni.
Te ni sa'a san jakue'e nuu ni, yun guaa sa'a ndaa
maa ni nuu ka'an ni nuu san,

- te vatuka ka sa'a ni nuu sandaa ni kuechi san.
⁵ Chi jandaa ja ñayiu kue'e kuu san ndee nuu ni
                   kaku san,
 te vi ja tavi kuechi san ndee chii si'i san.
⁶ Te jandaa ja kutoo ni ñayiu oo tno'o ndaa ini
                   anui,
 te yun guaa ndee ini anu san kaxtno'o ni tno'o
                   ndichi nuu san.
- ⁷ Ndasavii ña ni jin nda'a tnu hisopo, te na nduvii
                   san.
 Ndakate ña ni, te na nduyaa ka san saa ti iñu
                   nuu kuun.
⁸ Ndataa ni tno'o sii ini, te na ndusii ini tuku san,
 visi ndee yiki kaji san ni kusuchi ini jin tnundo'o
                   ni tetniuu ni siki san.
⁹ Ma kondia'a ni yika kuechi san,
 te kindee ni ndi'i jakue'e sa'a san.
- ¹⁰ Ndataa ni in anu vii nuu san, vi Dios.
 Ndasajaa ña ni ja na kokuu san in ñayiu ndaa
                   nuu ni.
¹¹ Ma xtajioo ña ni jin san nuu oo ni,
 te ni ma kindee ni espíritu ni ja oo jin san.
¹² Ndataa ni tno'o sii ini, ja skaku ni'nu ña ni,
 te kinda'a tnuu ña ni ja na kuantno'o gua'a san
                   nuu ni.
- ¹³ Saa te saa kaxtno'o san ichi maa ni nuu ñayiu
                   ka sa'a jakue'e,
 te na vi kiunduu ñayiu ka sa'a yika kuechi yun
                   nuu maa ni.
¹⁴ Skaku ña ni ja ma ka'ni ka san ndiyi, vi Dios,
 chi maa ni kuu ia skaku ni'nu ña jin san,
 te na kata san yaa ja ia sandaa kuu maa ni.

- ¹⁵ Kune ni yu'u san, vi Jito'o san,
te na kata san yaa ja sa'a ka'nu ña san.
- ¹⁶ Chi tu junkuaan ini ni ja soko san nuu ni,
te ni kiti ja teñu'u san nuu ni,
chi kuu taa san nuu siun, su masu yun junkuaan
ini ni.
- ¹⁷ Chi ja junkuaan ini ni ja vi soko nuu ni kuu ja
vi kusuchi ini ñayiu jin jakue'e ka sa'i.
Chi ma skexiko maa ni, vi Dios, in ñayiu ja vi
kukueli ja ndatna'u ini.
- ¹⁸ Sa'a ni javii java'a jin ñuu Sión,
chi ia nda'u ini kuu maa ni,
te ndasa'a ni muro ja ndesi ñuu ya'a ja kuu
Jerusalén.
- ¹⁹ Yun te saa junkuaan ini ni ja vi soko ndaa san
nuu ni,
kiti vi ndi'i ja ka soko san vi ja ka teñu'u ndi'i
san nuu ni.
Yun te saa vi soko san chikeru nuu altar ni.

52

*Xnaa ña ia Dios jin ñayiu kue'e
Yaa ni tee David nuu ni xtuu ña Doeg, tee ñuu
Edom, nuu ni kaxtno'o de ja ve'e Ahimelec oo
David*

- ¹ Maa ni ja ndakani ini ni ja kuu ni in tee ka'nu
ndeva'a,
¿nau ja sa'a teyii ni jin jakue'e sa'a ni?
Te siun ni kunda'u ini ña ia Dios.
- ² Te ndakani ini ni jin yaa ni ja sa'a ni jakue'e,
chi yaa ni kuu na kuinio in yuchi xeen ja xnda'u
ñayiu.

³ Chi kutoo ka ni ja sa'a ni jakue'e, masu java'a, vi kutoo ni ja ka'an ni tno'o tno'o, masu ja ka'an ndaa ni.

⁴ Maa ni kuu ja xnda'u ñayiu, chi kutoo ni ja ka'an ni tno'o ne'e ja sa'a kue'e ña jin ñayiu.

⁵ Yun kuu ja xnaa ña ia Dios jin ni, in jichi ni. Kakuiko ña ya, te kene'e nda'a ña ya jin ni nuu ve'e ni,

te kindee ya ja jichi ja kanda ni nuu ñuyiu.

⁶ Te nuu vi kuni ñayiu ndaa, te vi yu'u ni'nui ia Dios,

su vi kuaku ndee ñai jin ni ja kuu ni ñayiu kue'e, te vi kachi:

⁷ "Vi kondia'a ni ñayiu yun, ja tu ni ndukui ia Dios ja koto ja kuni ña ya,

chi saa sua'a ni kukanu ini jin kua'a jakuika neva'i,

te ni sa'a yutnui mai nuu jakue'e sa'i yun".

⁸ Su sein, chi kuu san na kuinio in tnu olivo ja oo kuikuii tnu ini ve'e ia Dios,

chi siun ni kukanu ini san ia Dios ja nikuii nikani kunda'u ini ña ya.

⁹ Te siun ni kosa'a ka'nu ña san jin ni, vi Dios, jin ja sa'a ni,

te kondetu ka'nu ña san jin ni nuu ka ndututu ñayiu maa ni, chi ia gua'a kuu ni.

53

*Ka sa'a ñayiu jakue'e
Yaa ni tee David*

¹ Kachi ñayiu vasa jin anui: “Tu na Dios oo”.
 Chi ndi'i ka kuu ñayiu kue'e ndeva'a,
 te ka sa'i jakue'e vi tniuu tne'e ndeva'a,
 te tu na in ñayiu sa'a java'a.

² Te ndee andivi jito nuu ia Dios nuu ka oo se'e
 ñayiu ñuyiu,
 nagua ja kondia'a ya a oo na in ñayiu jinkui'nu
 ini ja ndanduku ñai jin ya.

³ Su ndi'i ñayiu ni ka kujoo nuu ichi ia Dios, te
 jane'e jayichi ni ka sa'i,
 te tu na in ñayiu sa'a java'a, tu ni invaa in tno'i.

⁴ “Te tu ka jini ñayiu yun, chi ndi'i ka sa'a jakue'e,
 te ka tanda'u ka takei ñayiu ñuu rin, na kuinio
 nuu ka jai xtaa,

te tu ka ndakakune'e ñai jin rin”, kachi ia Dios.

⁵ Te yun vi sua'a ka kanta sukuin ja ka yu'i, nuu
 tu nagua kuu sa'un ja vi koyu'i,
 chi ni jatenuu ia Dios yiki ndiyi ja ni ka ondakoo
 siki ni,
 te vi kuña'a ni jakanoo nui, chi ni skexiko ña ia
 Dios jin.

⁶ Ndee ja ñu'u ka maa ia Dios, te ndee Sión
 na tetniuu ya ia skaku ni'nu ña jin ñayiu
 Israel.

Te nuu sa'a maa ia Dios ja vi ndajiokuiin ñayiu
 ñuu ya ja ndekuei nuu ni ka ojinokuechi,
 saa te vi kusii ini ndikin tata Jacob, ja ka kui
 ñayiu Israel.

54

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios ja na chindee chituu
ña ya*

*Yaa ni tee David nuu ni ka xtuu ña ñayiu ñuu
Zif jin de*

¹ Skaku ni'nu ña ni jin san, vi Dios, chi ia gua'a kuu ni.

Kuiin ni'nu kuiin sagua ni ja ja'a san jin jaka'nu ni.

² Konini ni tno'o ka'an san nuu ndakuatu san nuu ni, vi Dios.

Konini ni joo tno'o ka'an san jin yu'u san.

³ Chi ni ka ndakoo tee inka ñuu siki san, te ka nduku tee inu yachi ndeva'a ini ja vi ka'ni ña de jin san,

te tu ka ndi'ni de ja oo ni, vi Dios.

⁴ Su maa Dios kuu ia chindee chituu ña jin san, chi maa Jito'o sa'a ja teku ka san.

⁵ Te maa ya sa'a ja nanakau jakue'e ka sa'a ña tee ka ka'an u'u ña jin san siki maa de.

Xnaa ni de, vi Jito'o san, chi ia ndaa kuu ni.

⁶ Te soko maa san kitu nuu ni, te sa'a ka'nu ña san jin ni, vi Jito'o san, chi ia gua'a kuu ni.

⁷ Chi ni skaku ni'nu ña ni nuu ndi'i tno'o suchi ini ja tna'a san,

te ni jini san jin nuu san ja ni xnaa ni tee ni ka oka'an u'u ña jin san, vi Dios.

55

Vi ndakuatuo nuu ia Dios nuu ka sondikin ña jion

Yaa ni tee David

¹ Konini ni tno'o ka'an san nuu ndakuatu san nuu ni, vi Dios,

te ma sia'a ni tno'o ja jikanta'u san nuu ni.

² Konini ni joo tno'o ka'an san, te sa'a ni nagua jikan san,

chi kana san nuu ndakuatu san nuu ni.

Te vi tu ni'i ini ka san nagua sa'a san,

³ ja ja'a ja ka chindetu ña ñayiu ka ka'an u'u ña jin san.

Te ndeva'a ndetnuni ni ka sa'a ña ñayiu kue'e, chi ni ka xtavi ñai in jakue'e jin san, te vi ja ka kitii ini ndeva'i, te ka sondikin ñai jin san.

⁴ Te vi sua'a kanta anu san ja yu'u ndeva'a ndetnuni san ja vi ka'ni ña jin san.

⁵ Te vi sua'a ni'i san ja yu'u san,

chi ni kenta in ja ioo ndeva'a ndetnuni oo jin san.

⁶ Te ni kachi san: "Nuu sua'a te nukoo ndijion na kuinio in sata, te ndaguao ki'on guaa ndee nuu ni'o in nuu ndatatuuo.

⁷ Te jandaa ndija ja kunu yu'o, te ki'in jikao, te koo nuu tu na ñayiu ka oo.

⁸ Te nduku ndeo ja kunu jikao ja skakuo mao nuu yi'i xeen tachi vi nuu kuun xeen ndeva'a sau", ni kachi san.

⁹ Su xnaa ni jin ñayiu yun, vi Jito'o san.

Skunu nuu ini ni jin, chi ndimaa ni ja ka jaxin
tna'i kuu ja jini san,
te ka nee u'u tna'i nuu ñuu.

¹⁰ Te nduu vi ñuu ka jiondui muro ja ndesi ñuu
ya'a,

te ini ñuu ya'a oo kua'a jakue'e vi jane'e jayichi.

¹¹ Chi ini ñuu ya'a oo kua'a jakue'e, te ndeva'a
ndetnuni ka sa'a tna'a ñayiu,

vi ka xnda'u tna'i nuu ichi.

¹² Chi nuu ja in tee ka'an u'u ña kuu tee nani ña
jin san, te kuandee ni ini san,

axi in tee skexiko ña kuu tee ndakoo siki san, te
tayu'u nuu san nuu siun.

¹³ Su ña'a, chi saa maa ni kuu, maa ni ja ka ndeka
tna'a gua'o,

maa ni ja kuu ni in tna'a kuikin san, te in ni ka
jikao.

¹⁴ Te luu ndeva'a ni ka ondatno'o,

te in ni ka ojikao ne'u ñayiu kua'a yun, nuu ni
oja'ankueio ve'e maa ia Dios.

¹⁵ Te vi sanaa ni, te na vi kuu tee ka ka'an u'u ña
jin san,

te vi na junkuei teku de ñuu ji'i, chi oo chitu ña
jakue'e jin de.

¹⁶ Su ja maa san, chi kana san nuu ia Dios,
te skaku ni'nu ña Jito'o jin san.

¹⁷ Te tno'o ne'e vi sau nduu vi tno'o jakuaa
ndakuatu san nuu ia Dios,

vi kana nda'u san nuu ya, te nini ya tno'o ka'an
san.

¹⁸ Te ndatau ña ya nuu ka jaxin tna'a san,

te skaku ni'nu ña ya jin san, visi kuakua'a ñayiu
ka ndakoo siki san.

19 Te konini Dios, ia tatnuni nikuii nikani, tno'o
ja jikanta'u san,

te tetniuu ya tnundo'o vi tna'a ñayiu yun,
chi tu ka xndendoi jakue'e ka sa'i, te ni tu ka yu'u
ni'nui ia Dios.

20 Chi ni ndakoo tee kue'e yun siki tee ka oo mani
jin de,

te tu ni skunkuu de tno'o ni kee yu'u de ja vi
kondeka tna'a gua'a de.

21 Te ka'an vita ndeva'a de na kuinio xe'en,
su anu de, chi nino'o ni ja kaxin tna'a de ndakani
ini de.

Ka'an vita de na kuinio tee xe'en,
su tno'o ka'an de kuu na kuinio yuchi kani ja ni
kana nuu ñii ñu'u.

22 Vi xndendoo ni ja ka ndi'ni ndeva'a ni nuu
nda'a Jito'o,

te maa ya, guaa kituu gua'a ña ja vi koo yutnu
ni,

te ma kuandetu ya ja siun ni kotuu ñayiu ndaa
ndee nuu ñu'u.

23 Su maa ni, vi Dios, chi sa'a ni ja junkuei
ñayiu ka ja'ni ndiyi vi ñayiu ka xnda'u
inka ñayiu nuu yau ñaña ja vi nai,

te ma kentakuei ni sagua ñui ja vi kotekui.

Su sein, chi kukanu ini ña san jin ni, vi Jito'o san.

56

*Vi kukanu inio ia Dios
Yaa ni tee David nuu ni ka kakuiko ña ñayiu
filisteo jin de*

- ¹ Kunda'u ini ña ni jin san, vi Dios, chi ka oo
ñayiu ka sondikin ña jin san,
te ndi'i ni ore ka ndakoi siki san, te ndeva'a
ndetnuni ka sa'a ñai.
² Ndi'i ni kiuu ka sondikin ña tee ka ka'an u'u ña
jin san,
chi kua'a ñayiu inu teyii ndeva'a ka ndakoo siki
san.

³ Su kiuu ja yu'u san,
te kukanu ini ña san jin ni, vi Dios.

⁴ Te kukanu ini san ia Dios, te sa'a ka'nu san tno'o
ya.

Kukanu ini san ia Dios, te tu yu'u san,
chi tu nagua kuu sa'a ña in ñayiu jin san.

⁵ Te siun ni ka kagua de tno'o ka'an san,
te ka ndakani ini de ja vi sa'a ña de ndi'i jakue'e
jin san.

⁶ Te ka ndututu de, te ka neni yu'u ña de,
te ka jito guagua'a ña de na ndenu jika san,
te ka ndetu de naxa kuu ja vi ka'ni ña de jin san.

⁷ Ma skaku ni jin de nuu jakue'e ka sa'a de yun,
vi Dios.

Xnaa ni ñayiu sava ka ñuu yun jin ja kitu ini
ndeva'a ni.

⁸ Chi ja ni ka'u maa ni na kusaa jichi jino yu'u
san,
te ni tnaa va'a ni tenuu san nuu in tindo'o ni,

te yun kuu ja yoso nuu liuru ni.

⁹ Te vi kunu ñayiu ka ka'an u'u ña jin san kiuu
ja kana san nuu ia Dios ja chituu ña ya,
chi jini san ja oo ya yituu ña ya jin san.

¹⁰ Te kukanu ini san ia Dios, te sa'a ka'nu san
tno'o ya.

Kukanu ini san Jito'o, te sa'a ka'nu san tno'o ya.

¹¹ Te kukanu ini san ia Dios, te tu yu'u san,
chi tu nagua kuu sa'a ña in ñayiu jin san.

¹² Skunkuu san tno'o ni kee yu'u san nuu ni, vi
Dios,

te soko san in yaa ja ndakuanta'u san nuu ni.

¹³ Chi ni skaku ni'nu ña ni jin san ja tu ni ji'i san,
te ni skaku ña ni ja tu ni kanakau san nuu nda'a
ñayiu yun,

nagua ja kaka san nuu ichi ni, vi Dios, nuu ye'e
ni'nu ja ka jika ñayiu ka teku.

57

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios ja skaku ni'nu ña ya
Yaa ni tee David nuu ni ka sondikin ña Saúl jin
de te ni tayu'u nuu de in kava ve'e*

¹ Kunda'u ini ña ni jin san, vi Dios. Kunda'u ini
ñá ni, chi kukanu ini ña san jin ni,
te nduku san ja koo va'a san chii ndijin ni, guaa
ndee na ya'a tnundo'o tna'a san.

² Te kana san nuu Dios, ia oo ndee sukun yun,
nuu ia ja ka'an nda'u ka'an kee ña jin san.

³ Te ndee andivi chituu ña ya jin san, te skaku
ni'nu ña ya,
chi skunu ya tee ka sondikin ña jin san.

Te tetniuu ya janda'u ini ya vi tno'o ndaa ya.

⁴ Te oo san ne'u ñayiu ka kuu na kuinio ndika'a
vi kixin san ne'u tee xeen ja ka koko de ñayiu.
Te no'o de ka kuu na kuinio yutnu ndugua,
te yaa de kuu na kuinio yuchi kani xeen xeen.

⁵ Ka'nu ndeva'a kuu maa ni ndee ichi siki andivi,
vi Dios.

Te jaye'e tajan ni na kenta ninii nuu ñuyiu.

⁶ Ni ka sa'a tua'a tee ka ka'an u'u ña jin san
ja vi skanakau ña de nuu ichi jika san,
te vi ja ni ja'nde ja ni kuu ini san ja ma kaku san,
su maa de ni ka nanakau nuu yau ni ka jate de
yun.

⁷ Oo yutnu anu san ja kata san yaa nuu ni, vi
Dios,

te kata san jin ndi'i san jin anu san yaa nuu ni.

⁸ Ndoto, vi anu. Ndoto ron ja kuu ron xtnuu
kaxin ja oo uxi tuchi, vi arpa,

te ne'e ndeva'a na vi ndakoo.

⁹ Te sa'a ka'nu ña san jin ni, ne'u ñayiu ñuu ni,
vi Jito'o,

vi kata san yaa nuu ni ne'u ñayiu ninii ñuyiu.

¹⁰ Chi ka'nu ndeva'a kuu janda'u ini ni, ja vi
kenta ndee andivi,

te kenta tno'o ndaa ni ndee nuu viko.

¹¹ Chi ka'nu ndeva'a kuu maa ni ndee ichi siki
andivi, vi Dios,

te jaye'e tajan ni kenta ninii ñuyiu.

58

*Tetniuu ia Dios tnundo'o siki ñayiu kue'e
Yaa ni tee David*

- ¹ Te maa ni ja ka netniuu ni, ¿a ka ka'an ndaa ni?
¿A ka sa'a ndaa ndija ni ja ja'a ñayiu ñuyiu?
- ² Na'a, chi saa sua'a jakue'e ka ndakani ini anu
ni ja vi sa'a ni,
te saa sua'a ka june ni ichi ja vi ndeva'a ndetnuni
ka satna'a ñayiu ñuyiu.
- ³ Ñayiu kue'e, chi vi ndee chii si'i ni ka ndoñu'i
nuu jakue'e,
te ñayiu tno'o, chi vi ndee nuu ni ka kakui, ni ka
kujioi nuu ia Dios.
- ⁴ Te inu xeen ndeva'i na kuinio texeen koo,
te ka kui na kuinio in koo xeen ndeva'a ja sa'a
so'o ti, chi jasi ti so'o ti,
- ⁵ nagua ja ma konini ti yaa ja tiuu lamu ti nuu ti,
te vini tee ja tiuu ñama ndeva'a yaa, tu nini ti.
- ⁶ Ta'u ni no'o ñayiu xeen yun, vi Dios.
Ta'u ni no'o yoso ñayiu ka kuu na kuinio ndika'a
yun.
- ⁷ Te na vi naa de na kuinio ndute ja jati nuu ñu'u,
te na vi tna'nu yutnu ndugua de nuu ka nduku
de ja vi tiuu de ñayiu.
- ⁸ Te na vi naa de na kuinio kitu ñu'u nuu yiki ja
ndute maa ti nuu teyu'u ti,
axi na kuinio in lulu ja ni nui, te tu ni tnuu tu ni
ye'e nui.
- ⁹ Te vini ma vi kuni, te ñama vi kai na kuinio tnu
iñu,
te xnaa ña ia Dios jin ja kitu ini ya na kuinio yuku
kuii, nuu kuun xeen sau tachi.

¹⁰ Te vi kusii ini ñayiu ndaa nuu vi kuni ja
ndaxtenaa ña ia Dios jin ñayiu kue'e,
te vi kuchi si'in jin niñi ñayiu kue'e yun.

¹¹ Yun te vi kachi ñayiu: "Jandaa ndija ja ka
ndani'i ya'u ñayiu ndaa.

Jandaa ndija ja oo in Dios ja sa'a ndaa ya
jin ñayiu ñuyiu."

59

*Vi ndakuatuo ja na skaku ni'nu ña ia Dios nuu
nda'a ñayiu ka ka'an u'u ña*

*Yaa ni tee David nuu ni ka nduku ja vi ka'ni ña
jin de*

¹ Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu ka ka'an u'u
ña jin san, vi Dios.

Skaku ña ni nuu nda'a ñayiu ka ndakoo siki san.

² Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu ka sa'a
jakue'e,

vi skaku ña ni nuu nda'a ñayiu ka ja'ni ndiyi.

³ Chi ka není yu'u ña tee inu ndakui jin san ja vi
ka'ni ña de,

te ka ndakoo de siki san, su tu na yika kuechi
san, ni tu na jakue'e sa'a san, vi Jito'o san.

⁴ Te visi tu na in jakue'e sa'a san, su ka nuu ka
ne'e ini de ka ndakoo de siki san.

Ndakoo ni, te ne'e ni chituu ña ni, te kuni ni ja
sia'a kaa ja ndo'o san.

⁵ Chi maa ni, vi Jito'o, kuu ni ia Dios ndakui
ndevara.

Maa ni kuu Dios ñayiu Israel.

Ndakoo ni te tetniuu ni tnundo'o siki ñayiu ndi'i
ñuu,

te ma kunda'u ini ni ndi'i ñayiu ka sa'a jakue'e
ja ka ndakoo yu'u siki inka ñayiu.

⁶ Te ka ndajiokuiin ñayiu kue'e yun tno'o jakuaa,
te ka kañu xein na kuinio ti'ina, te ka jiondui nii
ñuu.

⁷ Te vi sua'a ka jaa ti'iñu yu'i, te ka ka'in tno'o
xeen ndeva'a,

te ka kachi: "Tu na in nini tno'o ka ka'on".

⁸ Su maa ni, vi Jito'o, chi kuaku ndee ni jin,
te sa'a kuasun ni ñayiu ndi'i ñuu yun.

⁹ Chi maa ni kuu ia ndakui, te kondetu ka'nu ña
san jin ni,
chi maa ni kuu ia Dios ja in ni'nu in sagua ni ja
ja'a san.

¹⁰ Te maa ni kuu ia Dios ja kunda'u ini ña ni jin
san, te koxno'o ni nuu san,
nagua ja sa'a ni ja kuni san ja vi skunaa ñayiu
ka ka'an u'u ña jin san.

¹¹ Ma ka'ni ni jin, nagua ja ma vi ndunaa ini
ñayiu ñuu san ja ia ka'nu kuu ni.

Te jin jaka'nu maa ni, te katenuu ni jin.

Te nune'e ni jin ja na vi sa'a nda'ui mai, vi Jito'o
san,

chi maa ni jito jini ña jin san.

¹² Chi jin ndi'i tno'o ka ka'in ka sa'i yika kuechi.
Te na vi tna'a mai tnundo'o ja inu teyii vi ja ka
xtau tnia'i ñayiu vi ja ka ka'an tno'i.

¹³ Te xnaa ni jin ja kitu ini ni.

Xnaa ni jin, te ma vi koo kai,

nagua ja ndi'i ñayiu ninii ndee ja'a ñuyiu

na vi kuni ja maa ia Dios tatnuni nuu ndikin tata
Jacob.

¹⁴ Chi ka ndajokuiin ñayiu kue'e tno'o jakuaa,
te ka kañu xein na kuonio ti'ina, te ka jiondui nii
ñuu.

¹⁵ Te ka jika nui ka ndukui ja vi kai,
te nuu tu ka ni'i kua'i, te vi sua'a ka kañu xein.

¹⁶ Su sein, chi kata san yaa nuu ni, vi Dios,
te ndee tno'o ne'e kata sii ini san nuu ni ja sa'a
ka'nú ña san.

Chi nda'u ndeva'a ini ni, te ni tava'a ña ni,
vi ni jito ni jini ña ni kiuu ni tna'a san tno'o suchi
ini.

¹⁷ Te kata san yaa nuu ni, vi Dios, chi maa ni taa
jandakui san, te jito jini ña ni,
chi maa ni kuu ia Dios ja kunda'u ini ña ni jin
san.

60

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios ja na chituu ña ya
Yaa ni tee David nuu ni ka jaxin tna'a de jin
ñayiu inka ñuu*

¹ Nuu ni kitu ini ni nuu san, vi Dios, te ni skexiko
ñá ni, vi ni skana ichi ñá ni,

su ndajokuiin ni nuu ka oo san, te chituu ña ni.

² Ni sa'a ni ja ni tnaa ñu'u, te ni ka ndata.

Ndasa'a ni nuu ni ka ndugua, chi kua'an kuei.

³ Te ni sa'a ni ja ni ka tna'a ndeva'a san tnundo'o
ja ka kuu san ñayiu ñuu ni,

te ni sko'o ñá ni vinu ja ni skuiko ini ñá.

⁴ Su ni jiña'a ni in seña nuu ñayiu ka yu'u ni'nu
ñá jin ni, vi Dios,

nagua ja na vi kakui nuu nda'a ñayiu ka tiuu ña
yutnu ndugua jin,

⁵ nagua ja na vi kaku ni'nu ñayiu kutoo maa ni.

Konini ni joo tno'o ka ka'an san, te skaku ni'nu
ña ni jin jaka'nu ni.

6 Te ni kachi ia Dios ndee ve'e ii nuu oo ya:
"Kusii ini rin ja ni kundee rin, te ka'nde rin ñu'u
Siquem

vi chikua'a rin chiko'i Sucot ja kuña'a rin vi koo
ñayiu ñuu rin.

7 Chi kuenta maa rin kuu ñuu Galaad vi ñuu nuu
ka oo ndikin tata Manasés,
te ndikin tata Efraín ka kuu na kunio ixini kaa
ja ñu'u xini rin,
te ndikin tata Judá ka kuu na kunio yutnu nee
rin ja tatnuni rin.

8 Te ñuu Moab kuu na kunio in tija'an nuu ñu'u
ndute ja nda'a rin,
te siki ñuu Edom skunta rin ndijan rin,
te kana sii ini rin ja ni kundee rin siki ñayiu
filisteo."

9 Su ni kachi san: "¿Na in kondeka ña jion ja
ki'on nuu oo ñuu ja yikorra gua'a yun?
¿Vi na in kondeka ña jion ki'on ja kentao guaa
ndee ñuu Edom?"

10 Tu na inka, chi maintno'o ni maa ni, vi Dios,
guaa junsia'a ña ni,

maa ni, ja ni skexiko ña ni jin san,

te tu ka ja'an ni jin soldado san ja chituu ni de.

11 Chituu ña ni ja na vi kundee san siki ñayiu ka
ka'an u'u ña jin san,
chi tu nagua jiniu'u ja vi chituu ña ñayiu ñuyiu
jin san.

12 Chi chituu ña maa ia Dios, te vi sa'o tniuu
na'nu,

te kuain ni'nu maa ya ñayiu ka ka'an u'u ña jion.

61

Vi kukanu inio ia Dios ja na koto na kuni ña ya

Yaa ni tee David

¹ Konini ni joo tno'o ja kana nda'u san nuu ni, vi
Dios,

te tanuu ni joo tno'o ja ndakuatu san.

² Te ndee ja'a ñuyiu kana nda'u san nuu ni, chi
ja ni kuita sa'un anu san.

Te kondeka ña ni na ki'in san ndee siki in kava
sukun ka saa maa san nuu na kaku ni'nu
san.

³ Chi maa ni kuu ia tava'a ña,
te maa ni kuu in si'in ndee ja skaku ni'nu ña ni
nuu nda'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin san.

⁴ Te ka'an san ja siun ni koo san ve'e ii ni,
te kisa'u gua'a san chii ndijin ni.

⁵ Chi ni onini ni tno'o ni kee yu'u san,
te ni taa ni in nuu vi sa'a jajin san jin ñayiu ka
yu'u ni'nu ña jin ni.

⁶ Kuña'a ni kuakua'a kuia ja na koteku rey,
te na koteku de kua'a ndeva'a ndetnuni kuia.

⁷ Te siun ni na koo de nuu maa ni, ja kotatnuni
de nuu ñayiu.

Te jin janda'u ini ni vi ja siun ni skunkuu ni, na
koto na kuni ña jin de.

⁸ Saa te siun ni kokata san yaa nuu ni ja sa'a
ka'nu ña san,
te skunkuu san tno'o ni kee yu'u san nuu ni in
kiuu in kiuu.

62

*Maintno'o ia Dios kuu ia tava'a ña
Yaa ni tee David*

- ¹ Maintno'o nuu ia Dios ni'i san ja ndatatu anu san,
chi nuu maa ya vaji ja skaku ni'nu ña jin san.
- ² Maintno'o maa ya kuu kava ka'nu vi ia skaku ni'nu ña.
Te maa ya tava'a ña, te ma kanakau sa'un san.
- ³ ¿Nasaa ka kiuu vi kondakoo ndi'i ni siki invaa sein
ja ka nduku ni ja vi kuun ndeyuu ña ni ja kuu san,
na kuinio in yika ve'e ja ni jindita xiin,
axi na kuinio in korra ja vi ja yatni ja ndonso?
- ⁴ Te maintno'o ni ka ndakani ini ni ja vi xtajioo ña ni,
ja ma kokuu ka'nu ka san,
te inu too ni ja ka ka'an ni tno'o tno'o.
Te ka sa'a ni ja ka ka'an vii ka ka'an va'a ni jin san,
su anu ni, chi ka xtau tnia'a ña ni.
- ⁵ Te maintno'o nuu ia Dios ni'i san ja ndatatu anu san,
chi maintno'o nuu maa ya vaji ja ndetu ka'nu san.
- ⁶ Maintno'o maa ya kuu kava ka'nu vi ia skaku ni'nu ña.
Te maa ya tava'a ña, te ma kanakau sa'un san.
- ⁷ Te nuu maa ia Dios vaji ja skaku ni'nu ña jin san, vi ja yiñu'u,
te maa Dios kuu kava ka'nu ja taa jandakui san
vi tava'a ña ya.

⁸ Te maa ni ja ka kuu ni ñayiu ñuo, siun ni vi
kukanu ini ni ia Dios.

Vi ndakuatu ni nuu ya, te vi ka'an ni jin ya, chi
tava'a ña ya jion.

⁹ Tu nagua ka jiniu'u ñayiu ka kunda'u, te ni
ñayiu kuika, chi nino'o ni ja xnda'u ña
kuu,

te nuu ja na kata kua'o jin ndi in ndi in nuu
chikua'o, te tu inu vee sa'uin.

¹⁰ Ma vi kukanu ini ni ñayiu inu xeen, te ni ma
vi kokuu teyii ni jin ja ka su'u ni.

Te visi na vi kuu kuika ni, su ma vi kukanu ini
ni jin ja ka neva'a ni yun.

¹¹ Chi in jichi ni ka'an ia Dios, te uu jichi ni onini
san tno'o ya'a:

Ja nuu maa ia Dios oo jaka'nu ya.

¹² Te maa ni, chi nda'u ndeva'a ini ni, vi Jito'o,
te tniuya'u ni nuu in in ñayiu na kuu na kuu
nagua ni ka sa'i.

63

*Maa ni kuu ia Dios san
Yaa ni tee David nuu ni oo de nuu ñu'u te'a
Judá*

¹ Dios maa san kuu ni, vi Dios, te ndee nuu inka
matuu ndanduku ña san jin ni,
chi yichi anu san, te ndioo ndeva'a ini san ja koo
san jin ni,
chi kuu san na kuinio ñu'u yichi ja kua'an
makasun, nuu tu na ndute oo.

- ² Te kuini san ja kondia'a san jaka'nu ni vi jaye'e tajan ni,
nagua ni ondia'a ña san jin ni nuu ve'e ii ni.
- ³ Chi gua'a ka kuu ja kunda'u ini ña ni, masu ja teku san,
te yun kuu ja kata san yaa nuu ni ja sa'a ka'nu ña san.
- ⁴ Te kosa'a ka'nu ña san jin ni ndi'i ni kiuu ja teku san,
te kane'e san nda'a san nuu ni nuu ndakuatu san.
- ⁵ Saa te ndenuu ini san, na kuinio in ñayiu jaa sii ini ndeva'a in ndei asin,
te sii ini ndeva'a kata san nuu ni ja sa'a ka'nu ña san.
- ⁶ Te nuu katuu san nuu jito san, te ndaka'an ña san jin ni,
te nuu kuu sagua ñuu, te ndakani ini san jin ni.
- ⁷ Te ndee chii ndijin ni kata sii ini san,
chi maa ni chituu ña jin san.
- ⁸ Chi oo ndi'i san jin anu san nuu nda'a ni,
te jin nda'a kua'a ni tnii gua'a ña ni.
- ⁹ Su ñayiu ni ka nduku ja vi ka'ni ña jin san,
chi ki'inkuei ndee nuu kunu ka chii ñu'u chii nde'i.
- ¹⁰ Chi jin yuchi kani vi ka'ni ña jin,
te vi kaa ña va'u lobo jin.
- ¹¹ Su rey, chi kokusii ini de ja oo de jin ia Dios,
te ndi'i ñayiu ja ka ndakakune'e ia Dios vi katai yaa nuu ya ja ka sa'a ka'nui ya.
Su ñayiu inu tno'o, chi vi ndesi yu'i.

64

*Vi kakaon nuu ia Dios ja na koto ña ya
Yaa ni tee David*

- ¹ Konini ni joo tno'o ka'an kuechi san nuu ni, vi
Dios,
te koto ña ni jin san, chi ka skoto ioo ña ñayiu
ka ka'an u'u ña jin san.
- ² Tayu'u ña ni jin san nuu nda'a ñayiu kue'e ja
ka ndatno'o yu'i ja vi ndakoi siki san,
vi tava'a ña ni nuu nda'a ñayiu ka sa'a jakue'e
ja ka ndakoo vai siki san.
- ³ Chi ka ndasa'a xein yai na kuinio yuchi kani,
te ka ka'in tno'o xeen ndeva'a na kuinio yutnu
ndugua.
- ⁴ Te ka neni yu'u ñai, te ndee yun, te ka tiuu ñai
jin ñayiu tu na kuechi,
te vi sanaa ni, te ka tiuu ñai, te tu ka yu'i.
- ⁵ Te ka ska'an tna'i ja vi sa'i jakue'e,
te ka ndatno'i naxa vi sa'i ja tno'o yu'u vi
skanakaui ñayiu,
te ka kachi: ¿Na in jini nagua ka sa'o?
- ⁶ Te ñayiu ka ndakani ini ja vi sa'i jakue'e, chi ka
skua'a guagua'i nagua vi sa'i,
te tu na in jini nagua ka ndakani ini in in ñayiu
jin anui.
- ⁷ Su tiuu ña ia Dios jin yutnu ndugua ya,
te vi sanaa ni, te xtuji ña ya.
- ⁸ Te vi nanakau mai nuu tno'o ka ka'in,
te ndi'i ñayiu vi kuaku ndee ña jin nuu vi kuni
ja siun ka ndo'i.
- ⁹ Yun te ndi'i ñayiu vi koyu'u ni'nu ia Dios,

te vi ndakani tniuu na'nu sa'a ya, te vi junkui'nu
ini tniuu sa'a ya.

¹⁰ Te vi kokusii ini ñayiu ndaa nuu Jito'o,
te vi kokukanu ini ñai jin ya,
te vi sa'a ka'nu ña ñayiu ndaa jin ya.

65

*Kua'a javii java'a sa'a ia Dios te na vi chiñu'o
ya*

Yaa ni tee David

¹ Ndee Sión ka sa'a ka'nu ña san jin ni, vi Dios,
te nuu maa ni vi skunkuu san tno'o ni ka kee
yu'u san.

² Chi nini maa ni tno'o ka ka'an san nuu ka
ndakuatu san,
te nuu maa ni vajikuei ndi'i ñayiu ñuyiu.

³ Te nuu kundee jakue'e ja skuita ña jin san, te
jakuei san nuu ni,
te maa ni, chi jaka'nu ini ni yika kuechi ka sa'a
san.

⁴ Na ta'u na ndetu ñayiu ni kaji maa ni vi jaka ni
jin ja vi koo yatni nuu oo ni,
nagua ja na vi koi nuu ve'e ii ni.

Saa te vi koneva'a san ndi'i jagua'a vi javii oo
nuu veñu'u ni.

⁵ Maa ni, vi Dios, kuu ia skaku ni'nu ña, chi nini
ni tno'o ka ndakuatu san nuu ni,

te sa'a ni tniuu vii ndeva'a ja sa'a ndaa ni.

Te ndi'i ñayiu ñuyiu ka kukanu ini ña jin ni,
te suni ndi'i ñayiu ka oo ndee jika ka yu'u ndute
mar ka kukanu ini ña.

⁶ Te ni jani yutnu maa ni yuku na'nu jin jaka'nu
ni,

chi ia ndakui kuu ni.

⁷ Te maa ni junkani ja ka kañu xeen ndute mar
vi ja jiso ndeva'a kagua tna'a nuu de,
vi ja ka sa'a ni'i ka sa'a ioo ñayiu ndi'i ñuu.

⁸ Te yun kuu ja ka yu'u ñayiu ka oo ninii ñuyiu
tniuu vii tniuu va'a sa'a ni,
te sa'a maa ni ja ka kana ñayiu ka oo ichi nuu
jinonta nikandii vi ichi nuu makee ja ka
kusii ini.

⁹ Te jito maa ni ñunde'i, te skuun ni sau ja joso
ni,
te sa'a ni ja vii ndeva'a kuva'a.

Te ñu'u chitu ndute yute maa ni, vi Dios, te sa'a
tua'a ni ñunde'i,
nagua ja vi kua'nu vii triu.

¹⁰ Te joso gua'a ni ja vi ndee kiundo'o ndute nuu
yukun vi skuechi ni ti'vi,
vi skuun ni sau ja nduu vita ñunde'i, vi sa'a vii
sa'a va'a ni ja kee nuu ñunde'i yun.

¹¹ Te sa'a vii sa'a va'a ni in in kuia,
te ndee nuu viko, skuun vii ndeva'a ni sau.

¹² Te vi ndee vivii kyii ka oo ite nuu ñu'u te'a,
te vi ndee sii ini sii ini ka oo tinduu.

¹³ Te vi ninii nuu yoso ka ñu'u chitu ndikachi,
te ninii chiko'i kaa triu,
te ndi'i ka jita vi ka kana ja ka kusii ini.

66

Yaa ja ndakuanta'u nuu ia Dios

¹ Ndi'i maa ni, ñayiu ñuyiu, vi kata ni nuu ia Dios
ja ka kusii ini ni.

² Vi kata ni yaa, ja na koo jayiñu'u nuu ya.

Vi kata ni yaa vii nuu ya, chi ia ka'nu ndeva'a
kuu ya.

³ Te vi kuña'a ni nuu ya: "Nase vivii na'nu tniuu
sa'a ni, vi Dios,
te jin jaka'nu ndeva'a maa ni, te vi ndee ñayiu
ka ka'an u'u ña ka ja'nu jiti nuu ni.

⁴ Te ndi'i ñayiu ñuyiu ka chiñu'u ña jin ni, te ka
jitai yaa nuu ni.

Ka jitai ja ka ndakakune'e ñai jin ni."

⁵ Ne'ekuei ni te vi kondia'a ni tniuu na'nu sa'a ia
Dios,
vi tniuu vii ndeva'a sa'a ya ja chituu ña ya jin
ñayiu.

⁶ Chi ni ja'nde ya ndute mar, te ni nduu ñu'u
yichi,
te ni ka jika ja'a ñayiu ñuu ya, ni ka ya'a nuu
yute yun,
te yun kuu ja na vi kokusii inio nuu ya.

⁷ Chi siun ni tatnuni maa ia Dios nuu ñuyiu jin
jaka'nu ya,
te ndia'a gua'a ya ñayiu ka oo ndi'i ñuu,
nagua ja ma vi ndakoo ñayiu tu ka jantno'o yun
siki ya.

⁸ Te maa ni, ñayiu ndi'i ñuu, vi sa'a ka'nu ni ia
Dios,
te na kenta yaa ka jita ni ja ka sa'a ka'nu ni ya
ja na vi konini ñayiu.

⁹ Chi maa ya kuu ia jito jini ña jion ja ka tekuo,
te tu ni jandetu ya ja vi kachi ja'o te junkueio.

¹⁰ Chi ni jito tnuni ña maa ni, vi Dios, te ni
ndasavii ña ni,

nagua ka ndasavii kaa kuu plata.

11 Chi ni jandetu ni ja ni ka junkau san nuu nda'a
ñayiu kue'e,
te ni skuiso ña ni in ja vee ndeva'a ja kuu nino'o
tnundo'o.

12 Te ni jandetu ni ja nani kuu ñayiu ni ka jain
ni'nu ña jin san,
te ni ka ya'a san nuu tnundo'o vijin ndeva'a, ja
kuu na kuinio nuu ndute vi nuu ñu'u,
su sandi'i te ni ndatau ña ni yun, te ka ndatatu
nuu san.

13 Te kiuu san veñu'u ni, te teñu'u san kitia soko
san nuu ni,

te skunkuu san tno'o ni kee yu'u san,

14 tno'o ja ni kee yu'u san nuu ni, nuu ni tna'a
san tno'o suchi ini.

15 Te soko san kitia inu ndatnu ka ja teñu'u san ti
nuu ni.

Soko san isndiki yii vi chivatu jin ñua'a karneru
ja kuu in xiko asin nuu ni.

16 Ne'ekuei ndi'i ni ja ka yu'u ni'nu ni ia Dios, te
vi konini ni.

Na ndakani san naxa ni sa'a ya jin san.

17 Ni kana nda'u san nuu ya vi ni sa'a ka'nu san
ya.

18 Te nuu ja ni ndakani kue'e ini san,
te ma konini Jito'o san tno'o ni jikanta'u san nuu
ya.

19 Su ni onini ya, te ni sa'a ya nagua ni jikan san
nuu ni ndakuatu san nuu ya.

20 Te ka'nu kuu ia Dios ja tu ni skexiko ya tno'o
ni ndakuatu san nuu ya,

te ni xne'e ya ja kunda'u ini ña ya jin san.

67

Ndi'i ñayiu ñuu na vi sa'a ka'nui ia Dios

- ¹ Kunda'u ini ña ni jin in in san, vi Dios,
te sa'a ña ni javii java'a,
vi ka'an nda'u ka'an kee ña ni,
² nagua ja na vi kuni ndi'i ñayiu ichi ni,
te na vi kuni ñayiu ndi'i ñuu ja skaku ni'nu ni
jin.
³ Te na vi sa'a ka'nu ña ñayiu jin ni, vi Dios.
Te ñayiu ndi'i ñuu na vi sa'a ka'nu ña jin ni.

⁴ Na vi kokuu sii ini ñayiu nii ñuu,
te na vi kata vi kanai nuu ni,
chi maa ni tatnuni ndaa nuu ñayiu,
te maa ni jito jini ñayiu ñuyiu.

⁵ Te na vi sa'a ka'nu ña ñayiu jin ni, vi Dios.
Te ñayiu ndi'i ñuu na vi sa'a ka'nu ña jin ni.

⁶ Te vii ndeva'a na kuva'a nuu ñunde'i,
chi maa ni, vi Dios, ja kuu ni ia Dios maa san,
sa'a ña ni javii java'a.

⁷ Sa'a vii sa'a va'a ña ni,
te ndi'i ñayiu nii ñuyiu
na vi koyu'u ni'nu ña jin ni, vi Dios.

68

*Vi katao yaa nuu ia Dios chi ni kundee ya
Yaa ni tee David*

- ¹ Na ndakoo ia Dios, te na katenuu ya ñayiu ka
ka'an u'u ña jin ya,

te na vi kunu yu'u ñayiu ka skexiko ña jin ya
ki'inkuei.

² Te na vi nai nagua naa ñua'a nuu yi'i tachi,
te na vi ndutei nagua ndute ñuma nuu ñu'u.
Saa na vi naa ñayiu kue'e nuu ia Dios.

³ Su ñayiu ndaa, chi vi kokusii ini nuu ia Dios,
te vi kantai ja ka kusii ini ndeva'i.

⁴ Vi kata ni nuu ia Dios, vi kata ni yaa ja ka
ndakakune'e ni sivi ya,
vi sa'a ka'nu ni ia yoxnee ndee siki viko,
vi kokusii ini ni nuu ya, chi maa ya nani Yavé.

⁵ Te Dios, ia oo ve'e ii ya, kuu tata suchi kueli ka
kuu la'u,
vi ia ka'an ni'nu ja ja'a ñasi'i ni ka ji'i yii.

⁶ Maa ia Dios jiña'a in ve'e nuu ka oo ñayiu ja vi
koi jin in ñayiu oo maintno'o ni,
te kene'e ya ñayiu ka ndesi vekaa, te chituu ña
ya ja vi kee va'i.
Su ñayiu ka ndakoo siki ya, chi vi koi nuu ñu'u
yichi.

⁷ Nuu ni kee ni, vi Dios, ja ni oyoxno'o ni nuu
ñayiu ñuu ni,

nuu ni ka ojika ni jin nuu ñu'u te'a,

⁸ te ni tnaa nuu ñu'u, te suni ni kuun sau ndee
andivi nuu ndia'a maa ni, vi Dios,
te ni tnaa yuku Sinaí yun nuu ni, ja kuu maa ni
ia Dios ñayiu Israel.

⁹ Te ni sa'a ni ja ni kuun gua'a sau, vi Dios,
nagua ja nuku'un ndee ini ñu'u ni ja ni kuu ava.

¹⁰ Te nuu ñu'u yun ni ka junkoo ñayiu ñuu ni,

chi ia nda'u ndeva'a ini kuu ni, te ni sava'a ni
nuu vi koo ñayiu ka kunda'u.

11 Te maa Jito'o ni jiña'a tno'o,
te kua'a ndeva'a ñasi'i ni ka xtutenuu ña tno'o
va'a ya.

12 Ni ka jino yu'u rey vi soldado de,
te ñasi'i ja ni ka kendoo ve'e yun ni ka ndaka'nde
ñaa

ja ni ka kindee nuu ñayiu ka nee u'u tna'a jin ña.

13 Te roon ja ni ka tayu'u nuu ron ne'u nuu ka
yi'i lelu,

te suni vi ni'i ron in jagua'a na kuinio ndijin sata
ja ni ndukutu jin kaa kuu plata

te kuaan kuaan tnoo ti ja ni ndukutu jin oro.

14 Te nuu ni jatenuu ña ia Dios ndakui ndeva'a
jin rey,

kuu na kuinio ja kuun ti'iñu nuu yuku Salmón.

15 Yuku maa ia Dios kuu yuku Basán,
yuku inu sukun ka kuu yuku Basán.

16 Te roon yuku inu sukun yun,
¿nau ja ka kukuasun ini ron nuu yuku ni
jinkuaan ini maa ia Dios ja koo ya?

Te jandaa ndija ja yun koo Jito'o nikuii nikani.

17 Te kua'a ndeva'a ndetnuni carreta ja jaxin
tna'a neva'a ia Dios,

te ni kii Jito'o jin carreta yun ndee yuku Sinaí
nagua ja ndiuu ya ve'e ii ya.

18 Te ni ndaa ni ndee sukun ka, vi Dios,
te kua'an ni jin ja ni ju'ni ni ja xiin siki ni kundee
ni,

te ni janta'u ni ja ka soko ñayiu nuu ni,
 te suni ndee ñayiu ka ndakoo siki ni, ni ka soko
     nuu ni,
 nagua ja koo ni ne'u nuu ka oi, vi Jito'o san.

¹⁹ Te vi sa'a ka'nu ni Jito'o, chi in kiuu in kiuu
     jiso ya tnundo'o ka tna'o,

te maa ya kuu ia Dios ja skaku ni'nu ña ya jion.

²⁰ Te maa ya kuu ia Dios mao, ia skaku ni'nu ña,
 te maa Jito'o kuu ia ndatau ña ja ma vi kuo.

²¹ Te jandaa ndija ja kaxin yuu maa ia Dios yiki
     xini ñayiu ka ka'an u'u ña jin ya,

chi xtaji ya yiki xini ñayiu ka sa'a yika kuechi.

²² Te jiña'a Jito'o nuu ñayiu ñuu ya: "Ndee Basán
     ndajione'e ña rin ja no'okuei ron ñuu ron,
 te ndee kaka'a ndute mar, te ndajione'e ña rin ja
     vi ndajokiuiin ron,

²³ nagua ja vi ndukua'a si'in ron ja vi kuchi niñi
     ñayiu ka ka'an u'u ña jin ron,

te vi yundee ti'ina ron ja suni vi ndakuni ndee ti
     joo".

²⁴ Te vi kuni ñayiu ichi jika ni kua'an ni, vi Dios,
 te ichi nuu ndajokiuiin ni, vi chiñu'u ña ñayiu
     jin ni, vi Dios san vi rey san,

ja ndiuu ni ini ve'e ii ni.

²⁵ Te ichi nuu, kua'ankuei ñayiu ka jita, te ichi
     yata kua'ankuei ñayiu ka tee yaa,

te ma'ñu kua'ankuei suchi si'i kuechi ka skaxin
     pandero.

²⁶ Vi sa'a ka'nu ni ia Dios nuu ka ndututu ni,

vi sa'a ka'nu ni Jito'o, maa ni ja ka kuu ni ndikin tata Israel.

27 Te yun ka oo ñayiu ka kuu ndikin tata lule Benjamín, ja ka ndeka ña jin ñayiu kua'a yun,

vi tee ka tatnuni ja ka kuu ndikin tata Judá, kua'ankuei de jin ñayiu ka kuu tatatno'o de,

vi tee ka tatnuni ja ka kuu ndikin tata Zabulón, vi tee ka tatnuni ja ka kuu ndikin tata Neftalí, ka ndikin ña kua'ankuei.

28 Xne'e ni jaka'nu ni, vi Dios, ndasa'a yutnu ni nagua ni sa'a ni nuu ni chituu ña ni jin san.

29 Te ja ja'a veñu'u ni ja oo Jerusalén, te kikuei rey jin ja vi soko de nuu ni.

30 Tetniuu ni tnundo'o siki ñayiu ka jaxin tna'a ja ka kuu na kuinio kití xeen ka oo ne'u yuku ja ni nana yu'u ndute,

vi ka kuu na kuinio isndiki xeen ja ka oo ne'u ñayiu sava ka ñuu ja ka kuu na kuinio chikera.

Sa'a ni ja na vi kindei vi kititi ndi'i ñayiu yun nuu ni, te na kikuei jin kaa kuu plata ja vi sokoi nuu ni.

Te katenuu ni ñayiu ñuu ka junkuaan ini ja vi kaxin tna'a, na ki'inkuei.

31 Te ndee Egipto kikuei tee ka jinokuechi nuu rey,

te kikuei ñayiu ñuu Etiopía jin ja vi sokoi nuu ni.

32 Maa ni ja ka kuu ni ñayiu ñuu nuu ka tatnuni rey,

vi kata ni nuu ia Dios, vi kata ni yaa nuu Jito'o.
³³ Chi maa ya kuu ia yoxnee ndee siki andivi,
 andivi ja oo ndee ja nana'a.
 Te vi konini ni, chi vi jiso kuiti ka'an ya na kuinio
 tajan, chi ndakui ndeva'a ka'an ya.
³⁴ Vi ndakuni ni jaka'nu ia Dios, chi ye'e tajan ya
 ninii nuu ka oo ñayiu Israel,
 te jaka'nu ya oo ndee andivi.
³⁵ Chi ka'nu ndeva'a kuu ni, vi Dios, ndee ve'e ii
 nuu oo ni,
 te maa ni kuu ia Dios ñayiu Israel ja jiña'a ni
 jaka'nu vi jandakui nuu ñayiu ñuu ni.

Ka'nu kuu ia Dios.

69

*Ndatau ña ni nuu tnundo'o, vi Dios
 Yaa ni tee David*

¹ Skaku ni'nu ña ni jin san, vi Dios,
 chi na kuinio ja ni jinonta ndute guaa ndee sukun
 san.
² Te makee san nuu ndo'yo kunu ya'a, te tu na
 ndenu chituu san si'in san,
 chi ni kunjino san ndee ka'a ndute, te ni jiso ña
 teñu'u jin san.
³ Te ja ni kuita san ja kana san nuu ni, te ja ni
 kukaya sukun san ja kana kana san,
 te ja mavikuita nduchi nuu san ja ndetu ndeva'a
 ña san ja chituu ña ni jin san, vi Dios.
⁴ Te ni ka kaya kua'a ka ñayiu ka skexiko ña jin
 san, saa ixi xini san,
 te inu ndakui ka ñayiu ka ka'an u'u ña jin san ja
 ka kuini ja vi xnaa ñai,

visi masu nagua sa'a san, te ka xtavi kuechi ñai
     ja ni su'u san,
     su ¿nagua ndatniuya'u san, te masu nagua su'u
     san?
⁵ Ja jini maa ni, vi Dios, nagua tu jiniu'u ja sa'a
     san,
     te ma kuu tayu'u san yika kuechi san nuu ni.
⁶ Te ma vi kendoo kanoo ñayiu ka kukanu ini
     ña jin ni ja ja'a sein, vi Jito'o, ia ndakui
     ndeva'a,
     te ma kuandetu ni ja vi kendoo kue'e ñayiu ka
     ndanduku ña jin ni, ja kuu ni ia Dios ñayiu
     Israel.
⁷ Chi ja ja'a maa ni, te kundee ini san ja ka nani
     ña ñayiu jin san,
     vi tna'a san jakanoo.
⁸ Te na kuinio ja ñayiu inka ñuu kuu san nuu
     ñani san,
     na kuinio ja tu ka jini ña ñani ni kaku ji'in san.
⁹ Chi vi sua'a kai anu san ja ndi'ni ndeva'a san
     ja ja'a ve'e ni,
     chi ja ni ka nani ña ñayiu ka kane'e ña jin ni,
     kuu na kuinio ja ka ka'in siki maa san.
¹⁰ Te nuu nda'i san vi ondite san ja kusuchi ini
     san,
     te ka sa'a kuasun ña ñayiu jin san.
¹¹ Te nuu kekui'nu san sa'un ndayi,
     te ka kani ñayiu kuentu san.
¹² Te ñayiu ka junkoo ye'e nuu ndiukuei ñayiu
     ñuu ka ka'an kue'e siki san,
     te ka jita yaa ña ñayiu ka jini jin ndixi jin san.
¹³ Su sein, chi ndakuatu san nuu ni, vi Jito'o san,
     mamaa kiuu ja chituu ña ni jin san.

Te jin janda'u ndeva'a ini maa ni, vi Dios, te konini ni tno'o jikanta'u san nuu ni, te ja ia skunkuu ndaa kuu ni, te skaku ni'nu ña ni.

¹⁴ Ndatau ña ni nuu nde'i ya'a, te ma kuandetu ni ja sa'u san.

Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin san, vi nuu ñu'u kunu ndute ja kuu tnundo'o ja tna'a san.

¹⁵ Te ma kuandetu ni ja tneni san nuu teñu'u, te ni ma kuandetu ni ja sa'u san ka'a ndute, te ni ma kee san nuu poso, te ndandesi yu'u siki san.

¹⁶ Konini ni tno'o ka'an san, vi Jito'o san, chi va'a ndeva'a ini ni vi nda'u ini ni.

Te ndajioküin ni nuu oo san, te chituu ña ni, chi kunda'u ndeva'a ini ña ni jin san.

¹⁷ Te ma kuu jika ni nuu oo san ja kuu san tee jinokuechi nuu ni,

te ñama konini ni tno'o ka'an san, chi tna'a ndeva'a san tnundo'o.

¹⁸ Ne'e ni nuu oo san, te ndatau ña ni.

Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin san.

¹⁹ Chi ja jini maa ni ja ka kane'e ña jin san, vi ka taa kanoo ña jin san vi ka sa'a ne'e ka sa'a yichi ña.

Te ja jini maa ni na ñayiu ka kuu ñayiu ka ka'an u'u ña jin san.

²⁰ Te jin ja ka kane'e ña jin san ni ka xtiji anu san, te kusuchi ndeva'a ini san,

te ni ondetu san na in kunda'u ini ña jin san, su
tu na in ni kunda'u ini ña,
te ni nduku san na in ndataa tno'o sii ini, su tu
na in ni ni'i san.

²¹ Te ni ka tnaa kagua kitu nuu ndei ja kaa san,
te nuu yichi san, te ni ka taa vinagre ja ko'o san.

²² Te viko kueli ja ka sa'i, na nduu in ja skanakau
ñna jin mai,

te ja kekuei va'a jin, na nduu in nuu vi nanakau
mai.

²³ Te na vi ndesi nduchi nui nagua ja ma vi
kondia'a kai,

te na vi koni'i vi kondeyui nikuii nikani.

²⁴ Tetniuu ni tnundo'o jin ja kitu ini ni siki ñayiu
yun,

te na kenta ja kitu ini ndeva'a ni na jinki'in ña
jin.

²⁵ Te na kendoo nda'u ve'i,

te tu ka na ñayiu vi koo nuu ve'e sa'uin.

²⁶ Chi ni ka sondikin ñna ñayiu jin tee ni xtaji ni,
te ka jaku ndee ñai ja jatu ndeva'a tee ni xtaji ni
yun.

²⁷ Te ndatetniuu ni jakue'e siki ñayiu ka sa'a
jakue'e yun,

te ma kuandetu ni ja kiukuei ja vi koi nuu ka oo
ñayiu ndaa ni.

²⁸ Xnaa ni sivi ñayiu kue'e yun nuu liuru nuu ka
yoso ñayiu ka teku,

te ma vi koyoso sivi jin sivi ñayiu ndaa.

²⁹ Su sein nda'u ja kusuchi ini san vi jatu san.

Ndone'e sukun ñna ni, vi Dios, te skaku ni'nu ña
ni.

³⁰ Te kata san yaa ja sa'a ka'nu san sivi ia Dios,
te sa'a ka'nu san ya jin yaa ja ndakuanta'u san
nuu ya.

³¹ Te junkuaan ka ini Jito'o yaa ja soko san nuu
ya,
masu ja soko san in mansu axi in chikeru jin
ndiki ti vi tnii ti.

³² Te nuu vi kuni ñayiu ka kusuchi ini, te vi kusii
ini.
Te vi nuku'un ndee ini ñayiu ka ndanduku ia

Dios.

³³ Chi nini Jito'o tno'o ka jikanta'u ñayiu ka
kunda'u,
te tu skexiko ya ñayiu maa ya ja ka ndesi vekaa.

³⁴ Roon ja ka oo ron andivi vi nuu ñu'u vi nuu
ndute mar,
ndi'i ron ja ka jichi ka kanda ron ja ka oo ron nii
nuu, vi sa'a ka'nu Jito'o.

³⁵ Chi skaku ni'nu ia Dios ñayiu Sión, te ndasa'a
ya ndi'i ñuu ja tnii Judá,
te yun vi koo ñayiu ñuu ya, te vi sa'a jajin ñuu
yun.

³⁶ Te vi sa'a jajin ndikin tata tee ka jinokuechi
nuu ya,
te yun vi koo ñayiu ka kutoo ia Dios.

70

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios ja na chindee chituu
ña ya*

Yaa ni tee David

¹ Tanunda'a ni ne'e ni, vi Dios, te ndatau ña ni
nuu tnundo'o.

Ne'e ñama ni, te chituu ña ni jin san, vi Jito'o san.

² Sa'a ni ja na vi kendoo kanoo maa ñayiu ka nduku ja vi ka'ni ña jin san, vi na vi kunu nuu ini mai, te na vi ndajiokuiin kanoo mai, chi ka ndukui ja vi sa'a ñai jakue'e jin san.

³ Te na vi ndakaka yata maa ñayiu ka jaku ndee ña jin san, ja ka ndukanoi.

⁴ Su ndi'i ñayiu ka ndanduku ña jin ni, na vi kokusii ini ndeva'i nuu ni.

Te ñayiu ka kutoo ja skaku ni'nu ni jin, siun ni na vi koka'in:
“Ka'nu kuu ia Dios”.

⁵ Su sein, chi kunda'u san vi kusuchi ini san.

Ne'e ñama ni, vi Dios, chi maa ni kuu ia chituu ña vi ia ndatau ña nuu tnundo'o.

Ne'e ni te ma kokukuee ni, vi Jito'o san.

71

Ndakuatu in tee nije'nu nuu ia Dios

¹ Nuu maa ni, vi Jito'o, nduku san ja tava'a ña ni, te ma xndendoo sa'un ña ni ja kendoo kanoo san.

² Maa ni kuu ia Dios ndaa, te chituu ña ni vi ndatau ña ni nuu tnundo'o.

Konini ni joo tno'o ka'an san, te skaku ni'nu ña ni.

³ Te kokuu maa ni na kuinio in kava, te siun ni kojaan san nuu ni ja tava'a ña ni jin san, chi ni tatnuni ni ja kaku ni'nu san, chi maa ni kuu kava san vi ia ndakui san.

⁴ Skaku ña ni nuu nda'a ñayiu kue'e, vi Dios,
vi nuu nda'a ñayiu ka sa'a jakue'e ndeva'a vi
ñayiu ni'i ini.

⁵ Chi ndetu ka'nu ña san jin maa ni, vi Jito'o san,
te ndee kuechi san kukanu ini ña san jin ni.

⁶ Te maa ni kuu ia xtekü ña jin san guaa ndee
nuu ni ñu'u san chii si'i san.

Te maa ni ni sa'a ja ni kaku san, te siun ni kosa'a
ka'nu ña san.

⁷ Te kua'a ñayiu ka sa'u kuii ini ka ndia'a ñai jin
san,
su maa ni kuu ia ndakui ja tava'a ña jin san.

⁸ Te na ku'un chitu yaa yu'u san,
te ndi'i ni kiuu na kokata san ja ia ka'nu ndeva'a
kuu ni.

⁹ Te ma skexiko ña ni kiuu ja kuu nija'nu san,
te ma xndendoo ña ni nuu ma koo ndakui ka san.

¹⁰ Chi ka ndatno'o tna'a tee ka ka'an u'u ña jin
san ja vi ndakoo de siki san,
te ka ska'an tna'a ñayiu ka kuini ja vi ka'ni ña
jin san.

¹¹ Te ka kachi: "Ni xndendoo ña ia Dios jin de, te
vi sondikin ni de,
te vi kakui ko ni de, chi tu na in skaku ni'nu ña
jin de", ka kachi.

¹² Ma kuu jika ni nuu oo san, vi Dios.

Ne'e ñama ni, vi Dios, te chituu ña ni jin san.

¹³ Te na vi kendoo kanoo tee ka ka'an ja vi ka'ni
ñá jin san, vi na vi naa de.

Te ñayiu ka nduku ja vi sa'a ñai jakue'e, na vi
kendoo kanoi, vi na vi kunu nuu ini.

14 Su sein, chi siun ni kondetu ka'nu ña san,
te in kiuu in kiuu ka, kosa'a ka'nu ña san jin ni.

15 Te ndi'i ni kiuu koka'an san ja sa'a ndaa ni,
vi ni skaku ni'nu ña ni, visi ma kenta san ja
jinkui'nu ini san.

16 Te ndakani san tniuu na'nu ja sa'a ni, vi Jito'o
san,
te kondaska'an san ñayiu tniuu ndaa ja sa'a ni,
chi maintno'o maa ni guaa sa'a ni.

17 Te ndee nuu lule san ni kaxtno'o ni nuu san,
vi Dios,
te ndee kiuu vitna ndakani ni san tniuu na'nu ja
sa'a ni.

18 Te ma xndendoo ña ni jin san, vi Dios,
visi ja ni kuu nija'nu san vi ja ni kuvixi sa'un san,
guaa ndee na ndakani san jaka'nu ni nuu ñayiu
kuechi ka,
vi nuu ñayiu vi koo nuu kuee ka ja ia ndakui
ndeva'a kuu ni.

19 Te tniuu ndaa ja sa'a ni kenta ndee andivi,
te sa'a ni tniuu na'nu ndeva'a, vi Dios,
te tu na in kuu sa'a nagua sa'a maa ni.

20 Te visi ni sa'a ni ja ni kii kua'a jakue'e siki san,
vi ni tna'a san tno'o suchi ini,
su ndaxteku ña ni, te ndatau ña ni ndee nuu
kunu chii ñu'u.

21 Te ndataa ni kua'a jayiñu'u nuu san,
vi ndataa ni tno'o sii ini.

22 Te sa'a ka'nu ña san jin ni, vi Dios, chi tee san
yaa jin arpa,
te kata san ja ia ndaa kuu ni, vi kata san yaa jin
xtnuu kaxin, chi ia ii ñayiu Israel kuu ni.

- ²³ Te kokusii ini san ja kata san nuu ni,
vi suni kokusii ini ndi'i san jin anu san, chi ni
skaku ni'nu ña ni.
²⁴ Te ndi'i ni kiuu koka'an san ja sa'a ndaa ni,
chi ka kendoo kanoo ñayiu ka nduku ja vi sa'a
ñai ja kue'e jin san,
vi ni ka jinonuu ini.

72

*Na koo in rey ndaa ja kotatnuni de
Yaa ja kua'an nuu rey Salomón*

- ¹ Kuña'a ni tno'o ndichi nuu rey ja na kuni de
ka'nde ndaa de kuechi nagua sa'a maa ni,
vi Dios,
te kaxtno'o ni nuu seyii rey ja na sa'a ndaa de.
² Te na tatnuni ndaa de nuu ñayiu ñuu ni,
vi sa'a ndaa de ja ja'a ñayiu ka tna'a tno'o suchi
ini.
³ Te na vi kuña'a yuku vi tinduu javii java'a ja na
vi koo va'a ñayiu ñuu ni.
⁴ Te sa'a ndaa rey ja ja'a ñayiu ka kusuchi ini nuu
ñuu,
vi skaku ni'nu de se'e ñayiu ka kunda'u,
te tetniuu de tnundo'o siki ñayiu ka tatnuni xeen.
⁵ Te siun ni na vi koyu'u ni'nu ña ñayiu jin ni, vi
Dios,
nini ye'e nikandii vi yoo andivi.
⁶ Te rey yun kokuu na kuinio sau ja kuun siki
yuku ja ni te'nde
axi na kuinio yuyu ja joso nuu ñunde'i.
⁷ Te kosa'a ndaa de tiempu ja kotatnuni de, te vi
koo mani ñayiu,

te vi koo vii vi koo va'i, guaa ndee nuu ma ye'e
ka yoo andivi.

⁸ Te kenta de kotatnuni de guaa ndee nuu
jinkituu ndute mar
jin guaa ndee inka nuu jinkituu ndute mar.
Keja'a guaa ndee yute Éufrates te kenta guaa
ndee ja'a ñuyiu.

⁹ Te na vi kindei vi kititi ñayiu ka ka'an u'u ña
jin de ja ka oo nuu ñu'u te'a,
te na vi kindei ñayiu yun guaa ndee nuu ñuyaka.

¹⁰ Te rey ka oo Tarsis vi ñayiu ka oo yu'u ndute
mar kikuei jin ja vi skuta'u ñai jin de.

Te rey ka oo ñuu Sabá vi ñuu Seba kikuei de ja
vi kuña'a de xu'un impuestu nuu de.

¹¹ Te ndi'i tee ka kuu rey vi kindei vi kititi nuu
de.

Te ndi'i ñayiu ndi'i ñuu na'nu vi kunukuechi nuu
de.

¹² Chi skaku ni'nu tee kuu rey yun ñayiu ka
kunda'u ja ka jikanta'u nuu de,
vi ñayiu nda'u kusuchi ini ja tu na in chituu ña
jin.

¹³ Te kunda'u ini de ñayiu ka kunda'u vi ñayiu
tu nagua ka neva'a sa'un,

te skaku ni'nu de ñayiu ka kunda'u ja ma vi kui.

¹⁴ Te skaku ni'nu ña de nuu nda'a ñayiu ka sa'a
ndeva'a ndetnuni ña
vi nuu nda'a ñayiu inu xeen ndeva'a,
chi ya'u ndeva'a ndee ja ka teku ñayiu ka kuu
nda'u yun nuu de.

¹⁵ Te na koteku rey nikuii nikani, te na vi kuña'a
oro oo ñuu Sabá nuu de,

te siun ni na vi kondakuatuo nuu ia Dios ja ja'a de,
te ndi'i ni kiuu na kosa'a vii kosa'a va'a ña ia Dios jin de.

16 Te na koo kua'a triu nuu ñuu de, te na kava kua'a triu nuu yuku,

te na vi kokanda yoko triu na kuinio yutnu ka oo Líbano,

te na vi kaya kua'a ñayiu vi koo ñuu de na kuinio yuku ja nana kua'a nuu ñunde'i.

17 Te nikuii nikani koo sivi rey yun, te siun ni vi kosa'a ka'nu ña jin de nini ye'e ka nikandii.

Te ndi'i ñayiu ñuyiu vi koo vii vi koo va'a jin ma'ñu sagua de, te ndi'i ñayiu vi ka'an nuu de:

"Na ta'u na ndetu ni".

18 Ka'nu kuu Jito'o Dios, ia Dios ñayiu Israel, chi maintno'o maa ya sa'a tniuu vii ndeva'a.

19 Te ka'nu kuu sivi ya, chi siun ni ye'e tajan ya, te ninii nuu ñuyiu ye'e tajan ya.

Saa na kokuu vi saa na kokuu.

20 Ya'a jindi'i tno'o ndakuatu David, seyii Isaí.

LIURU KUU UNI

73

Salmos 73—89

*Ka'an nda'u ña ia Dios jin ñayiu ndaa
Yaa ni tee Asaf*

1 Jandaa ndija ja ia va'a ini kuu Dios jin ñayiu Israel,
vi va'a ini ya jin ñayiu ka oo vii ini anui.

- ² Su sein, chi joo ni ka te kanakau san nuu jakue'e,
te vi joo luluu ni ka, te kekaa si'in san.
- ³ Chi ni kuu kuasun ini san jin ñayiu inu teyii,
vi ja mavikukuika ñayiu ka sa'a jakue'e.
- ⁴ Chi ni tu ka ndi'ni ja vi kui,
chi ka oo ndakui vi ka oo va'i.
- ⁵ Chi tu na tno'o suchi ini ka tna'i nagua ka ndo'o
ñayiu ñuyiu,
te ni tu na tnundo'o ka tna'i nagua ka ndo'o sava
ka ñayiu.
- ⁶ Te yun guaa ja inu teyii yun kuu na kuinio chi'i
ja ka ñu'u sukuin,
te ja inu xein yun kuu na kuinio sa'un ja ka
ni'nui.
- ⁷ Te vi ja yatni ja kanakuei nduchi nui ja inu
ndatnui,
te kua'a ndeva'a jakue'e ka ndakani ini.
- ⁸ Te ka sa'a kuasun ñai jin ñayiu vi ka ka'in
nino'o tno'o kue'e,
vi ka ka'an teyii ndeva'i vi ka sa'a xeen ndeva'i.
- ⁹ Te ka ka'an ne'i siki ia Dios oo ndee andivi,
vi ka ka'in kuentu ñayiu nii ñuyiu.
- ¹⁰ Te ka kani ka kani ñayiu maa ia Dios,
te ka nda'i ñayiu ya guaa ndee ka yichi tenui.
- ¹¹ Te ka kachi ñayiu kue'e yun: “¿Naxa kuni tna
ia Dios?
¿Naxa jinkui'nu tna ini ia oo ndee sukun yun?”
- ¹² Te kondia'a ni ñayiu kue'e ya'a, ja vini ja tu ka
nduku ndei nuu ñuyiu,
te kua'ankuei mavikukuikai.
- ¹³ Te jandaa ja tu nagua jiniu'u ja ni ndasavii san
anu san,

vi ni ndakate san nda'a san jin ndi'i jakue'e.

¹⁴ Te ndi'i ni kiuu ka kuun ka kani ña jin san,
te ndi'i ni ne'e tna'a san tnundo'o.

¹⁵ Te nuu ja na kachi san: "Na ka'on nagua ka
ka'an mai",

nuu ja saa te xnda'u san ndikin tata ni, vi Dios.

¹⁶ Te nuu ni, nduku ndee san ja jinkui'nu ini san
ndi'i ya'a,

su vijin ndeva'a ni kuu ja kuni san.

¹⁷ Guaa ndee ni kiuu san ini ve'e ii ni, vi Dios,
te ni jinkui'nu ini san ndenu kentakuei ñayiu
kue'e.

¹⁸ Chi ja ndaa ndija ja ni sa'a ni jin in nuu ndi'vi
ndeva'a

te tunda'a ni jin ja junkuei nuu vi nai.

¹⁹ Te vi nunuu ni te vi nai,

te ioo ndeva'a kokuu nuu vi naa ndi'i.

²⁰ Te ñayiu kue'e yun, chi vi kokuu na kuinio in
jani ja ñama ndunaa ini ñayiu nuu ndotoi,
te saa ñama skexiko ni jin nuu ndakoo ni siki, vi
Jito'o san.

²¹ Te kusuchi ndeva'a ini san,

te vi sua'a jatu anu san ja tna'u ini san.

²² Te nase nde'e ña jini san nagua kuu, ja tu ni
jinkui'nu ini san,

te ni okuu san na kuinio in kitu ndee nuu ni.

²³ Te visi ni saa, te siun ni oo san jin ni,

te tnii ni nda'a kua'a san.

²⁴ Te ndeka ña ni jin san ichi jika san vi xtekú ña
ni jin san,

te nuu kuee ka, te ndakuaka ña ni nuu ye'e tajan
ni.

²⁵ Te tu nagua neva'a san andivi, chi maintno'o
maa ni, vi Dios.

Te nuu ja oo san jin ni, te tu ndioo ka ini san
nagua oo nuu ñuyiu ya'a.

²⁶ Kua'an yiki kuñu san vi anu san makuita,
su maa ni kuu kava, vi Dios, ja ndasa'a ndakui
ni anu san,
te maa ni kuu ia sa'a jajin san nikuii nikani.

²⁷ Chi vi jinaa ñayiu ka kuu jika nuu ni,
te xnaa ni ndi'i ñayiu ka kujoo nuu ni.

²⁸ Su ja maa san, chi gua'a ka kuu ja koo yatni
san nuu ni, vi Dios,
te kukanu ini ña san jin ni, vi Jito'o san, ja maa
ni kuu ia Dios san,
ja jito jini ña ni, nagua ja ndakani san ndi'i tniuu
na'nu sa'a ni.

74

*Vi ndakuatuo ja na skaku ni'nu ña ia Dios
Yaa ni tee Asaf*

¹ ¿Nau ja vi nikuii nikani ni xndendoo ña ni, vi
Dios?

¿Nau ja kiti ini ndeva'a ni nuu ñayiu ñuu ni
ja ka kui na kuinio ndikachi ja ka ñu'u ti nuu ite
kuikuii ni?

² Ndaka'an ni jin ñayiu ñuu ni ja ni ni'i ni ndee
janana'a,

ñayiu ni ndatau ni ja vi kokui ñayiu sa'a jajin ni,
te ndaka'an ni yuku Sión nuu ni oo ni.

³ Ne'e ni te kiondita ni nuu ka nduei ve'e ñuu ni
ja ni ka ndaa ya'a,

te kondia'a ni ja ni ka xnani ndi'i tee ka ka'an
u'u ña jion ve'e ii ni.

⁴ Te ka kañu xeen tee ka ndakoo siki ni ini ve'e
ii ni,

te ni ka jani de sa'un ii ja xne'e ja ni ka kundee
de.

⁵ Te ni ka ndakoo de siki veñu'u ni jin kaa yoko,
na kuinio tee ja'nde yutnu nuu ka ndaa nenee
tnu.

⁶ Te jin kaa yoko yun vi jin martiyu ni ka ja'nde
de ndi'i yutnu

ja ni ndukutu ini veñu'u ni.

⁷ Te ni ka teñu'u de veñu'u ni,
vi ni ka sa'a ne'e ni ka sa'a yichi de ve'e ii nuu
ka ndakakune'e sivi ni,
te ni ka skunta de ndee nuu ñu'u.

⁸ Te ni ka ndakani ini de jin anu de: "Na vi xnao
in jichi ni jin".

Te ni ka teñu'u de ndi'i ve'e ii nuu ni ka ondututu
san ja ni ka ochiñu'u ña san, vi Dios.

⁹ Te tu ka jini ka san tniuu na'nu ja sa'a ni,
te ni tu ka na tee ka ndakani tno'o ni ka oo,
te ni tu na in ka'an na kiuu saa ndi'i tnundo'o
ya'a.

¹⁰ ¿Te nasaa ka kiuu guaa vi kokuaku ndee ña
tee ka ka'an u'u ña jin san, vi Dios?

¿A vi nikuii nikani vi kokane'e ña ñayiu ka ka'an
u'u ña jin ni?

¹¹ ¿Nau ja vi tu sa'un nagua sa'a ni jin ñayiu yun?
¿Nau ja tayu'u ni nda'a ni, te vi sua'a ni ndia'a
ni?

12 Su maa ni kuu rey san ndee janana'a, vi Dios, te maa ni sa'a tniuu na'nu ja skaku ni'nu ni ñayiu ñuyiu.

13 Te ni ja'nde maa ni ndute mar jin ja ka'nu ni, vi ni ta'u ni xini kitu na'nu ka ñu'u nuu ndute mar yun.

14 Te ni jaxin ni xini inka kitu ka'nu oo nuu ndute mar,

te ni jiña'a ni ja ni ka jaa kitu ka oo nuu ñu'u te'a.
15 Te ni sa'a ni ja ni ka jinonta nuu ndute vi yute, te ni sichi ni yute nuu jika ni'i ndute ja tu yichi de.

16 Te kuenta maa ni kuu tno'o nduu vi suni tno'o jakuaa,

te maa ni, ni jani yoo vi nikandii ja ka oo yutnu.

17 Te maa ni, ni chikua'a ndenu yituu ja'a ñayiu, vi ni sa'a ni yoo i'ni vi yoo vijin.

18 Te ma ndunaa ini ni, vi Jito'o san, jin ñayiu ka ka'an u'u ña jin ni,

ja ka jaku ndee ñai, vi ñayiu ja tu ka jini nagua kuu, te ka kane'e ñai jin ni.

19 Te ma kuandetu ni ja vi ka'ni ña ñayiu ka kuu na kuinio kitu xeen, jin sein

ja tu inu ndakui san ja ka kuu san na kuinio kuku.

Te ni ma ndunaa ini ni in jichi ni jin ñayiu ñuu ni ja ka tna'i tno'o suchi ini.

20 Te kondia'a ni tratu ni sa'a ni jin ñayiu ñuu ni, te koto kuni ña ni,

chi vi ninii nuu yu'u ñuu ya'a ka oo ñayiu xeen.

21 Te ma kuandetu ni ja vi kendoo kanoo ñayiu ka tna'a tnundo'o,

te na vi sa'a ka'nu ña ñayiu ka tna'a tno'o suchi ini vi ñayiu tu nagua ka neva'a.

- ²² Ndakoo ni, vi Dios, te ka'an ni'nu ni ja ja'a maa ni.
 Ndaka'an ni ja in kiuu in kiuu, ka kane'e ña ñayiu vasa jin ni.
- ²³ Te ma ndunaa ini ni ja ka kana jaa ñayiu ka ka'an u'u ña jin ni,
 vi ja ka kucaa ka kuu ioo ñayiu ka ndakoo siki ni.

75

*Maa Dios kuu ia sandaa
 Yaa ni tee Asaf*

- ¹ Ka ndakuanta'u san nuu ni, vi Dios,
 ka ndakuanta'u san nuu ni, chi yatni ñu'u oo ni,
 te ka ndakani ñayiu tniuu na'nu sa'a ni.
- ² Te kachi Jito'o: "Vi mamaa kiuu ja jani rin,
 te sa'a ndaa rin ja ja'a in in ñayiu.
- ³ Te nuu tnaa ñuyiu vi ndi'i ja oo nui,
 te maa rin guaa yituu gua'a ndee ja'a ñuyiu ja tu ndonso.
- ⁴ Te jiña'a rin nuu ñayiu ka sa'a ka'nu maa: Ma vi sa'a sukun ron maa ron.
 Te nuu ñayiu ka sa'a jakue'e, jiña'a rin: Ma vi kokuu teyii ron.
- ⁵ Ma kokuu vixin ron ja ka'nu kuu ron,
 ni ma ka'an teyii ron."

- ⁶ Chi ni masu ichi nuu jinonta nikandii, ni masu ichi nuu makee,
 ni masu in ñu'u te'a, vaji ja kuu ka'nu ñayiu.
- ⁷ Chi maa Dios kuu ia sa'a ndaa, te nune'e ña ya jin sava ñayiu,

su sa'a ka'nu ña ya jin sava ka ñayiu.

⁸ Te nee tua'a Jito'o in vasu nuu ñu'u chitu vinu
ja kuu ja kiti ini ya,
vi jaa jaa ti'iñu nuu ja ni saka tna'a jin ndinuu
nuu yuku,
te nuu koso ya, te ndi'i ñayiu ka sa'a jakue'e vi
ko'o, te vi ni in yuyu ka ma kendoo.

⁹ Su sein, chi siun ni koka'an san tno'o ya'a,
te kata san yaa ja sa'a ka'nu san ia Dios ndi Jacob.

¹⁰ Chi kachi Jito'o: "Kindee rin ndi'i ja ka sa'a
teyii ñayiu ka sa'a jakue'e,
su skaya kua'a rin jandakui ñayiu ndaa", kachi
Jito'o.

76

*Maa Dios kuu ia kundee siki ñayiu kue'e
Yaa ni tee Asaf*

¹ Ñayiu Judá, chi ka jini gua'i ia Dios,
te teku tno'o ndeva'a ya nuu ñayiu Israel.

² Te ñuu Salem oo veñu'u ya,
te yuku Sión kuu nuu oo ndia'a ya.

³ Te yun ni ja'nu ya yutnu ndugua ja ka tiuu jin
kuji,
vi kaa tikute vi yuchi kani vi ndi'i ja ka jantniuu
ñayiu nuu ka jaxin tna'a.

⁴ Te maa ni, guaa vivii ye'e tajan ni, vi Dios,
te ka'nu ka kuu ni saa yuku ja ka oo nikuii nikani.

⁵ Te ni ka ndondee ndi'i ja ka neva'a tee inu
ndakui yun,

te ni ka kixin in jichi ni de, te ni tu ni ka ndone'e
nda'a sa'un ka de.

⁶ Te nuu ni kuxeen ni, vi Dios ndi Jacob,
te vini ja tu ni ka kanda ka carreta vi kuai ñayiu
ka ka'an u'u ña.

⁷ Ka yu'u ndeva'a ña ñayiu jin ni, vi Dios,
¿te na in kundee ini ja konokuiin nuu ni nuu kití
ini ni?

⁸ Te ndee andivi oo ni, te sandaa ni kuechi ñayiu,
te ndi'i ñayiu ni ka yu'u, te ni ka jasi yu'i.

⁹ Te nuu ndakoo ni, vi Dios, ja sandaa ni kuechi
ñayiu,
te skaku ni'nu ni ndi'i ñayiu inu luu ini nuu
ñuyiu ya'a.

¹⁰ Te ja ka kití ini ñayiu nduu yaa ja vi katai nuu
ni,
te visi joo luluu ni ka ñayiu vi kendoo, su vi sa'a
ka'nu ñai jin ni.

¹¹ Vi kee yu'u ni nuu ia Dios, su vi skunkuu ni
nuu ya.

Te ndi'i maa ni ja ka oo ni nii nuu oo ia ka yu'u
ndeva'a ñayiu,

ne'ekuei ni te vi soko ni nuu ya,

¹² chi maa ya kindee ja ka jichi ka kanda tee ka
kuu na'nu,

vi sa'a ya ja ka yu'u tee ka kuu rey nuu ñuyiu.

77

*Na vi ndaka'on tniuu na'nu ni sa'a ia Dios
Yaa ni tee Asaf*

¹ Ni kana jaa san nuu ia Dios, ni kana jaa san nuu
ya,

nagua ja na konini ya tno'o ja jikanta'u san nuu
ya.

² Kiuu ja kusuchi ini san, te ndanduku san Jito'o,
te ni ja tu jinkuin san ja kane'e san nda'a san
nuu ndakuatu san tno'o jakuaa,
su tu ya'a ini anu san ja ndusii ini san.

³ Te nuu ndaka'an san ia Dios, te tnana nda'u san,
te ndakani ini san tniuu sa'a ya, te kuita anu san.

⁴ Te tu jandetu ni ja kusun san, vi Jito'o san,
te vini ja tu jini san nagua sa'a san, te ni ja tu
kuu ja ka'an san.

⁵ Ndaka'an san ndee kiuu xtñañu'u
vi nagua ni kuu ndee janana'a yun.

⁶ Te ndaka'an san yaa ja ni ojita san tno'o jakuaa,
te ndakani ini san jin anu san, te kachi san:

⁷ “¿A vi in jichi ni, ni skexiko ña Jito'o,
te ma ka'an nda'u ka'an kee ka ña ya jion?

⁸ ¿A vi ma kunda'u sa'un ka ini ña ya jion?
¿A vi nikuii nikani ja ni ndi'i tno'o ni kee yu'u
ya?

⁹ ¿A ni ndunaa ini ia Dios ja kunda'u ini ña ya
jion?
¿A kiti ini ndeva'a ya ja vini ja tu ka'an nda'u
ka'an kee ka ña ya?”

¹⁰ Te ni kachi san: “Ya'a kuu ja kusuchi ka inio,
chi masu inuu ka sa'a ia oo ndee sukun tniuu
na'nú jin nagua ni osa'a ya ndee ama ka”.

¹¹ Kondaka'an san tniuu na'nú ni sa'a Jito'o,
te kondaka'an san javii java'a ni sa'a ya ndee ja
ni kuu nana'a yun.

12 Te kondaka'an san ndi'i tniuu na'nu ni sa'a ni,
vi Dios,

te koka'an san tniuu vii ni sa'a ni.

13 Te ichi vii kuu ichi ni, vi Dios.

Te tu na inka chu'chi ka'nu ka saa maa ni.

14 Chi maa ni kuu ia Dios ja sa'a ni tniuu vii tniuu
va'a,

te ni xne'e ni jaka'nu ni nuu ñayiu taka ñuu.

15 Te jin jandakui ni, ni ndatau ni ñayiu ñuu ni,
ja ka kui ndikin tata Jacob vi se'e de José.

16 Nuu ni jini ña ndute mar jin ni, vi Dios, te ni
yu'u de,

te vi ni kisi ka'a ndute mar ja ni yu'u.

17 Te ni kuun sau ndee nuu viko,

te ni ka'ndi andivi, vi ni kuun tajan.

18 Te vi jiso kuiti ka'ndi sa'a ni nuu yi'i tikacha
andivi,

te nii kuiti ñuyiu ye'e ja kuun tajan, te ni kisi
ñu'u ja ni tnaa.

19 Te ni june ni ichi nuu ndute mar, vi ni ja'nde
ni ndute mar,

su tu na in ni nuku'un ndenu na'a si'in ni.

20 Te ni ondeka ni ñayiu ñuu ni ja ni ka ojikai na
kuinio ndikachi,

jin ma'ñu sagua Moisés vi Aarón.

78

*Siun ni jito jini ia Dios ñayiu ñuu ya
Yaa ni tee Asaf*

1 Maa ni ja ka kuu ni ñayiu ñuu san, vi tanuu ni
tno'o ja kaxtno'o san nuu ni,
te vi konini gua'a ni tno'o ka'an san.

- ² Chi ndakani san tno'o ja'vi,
te ka'an san tno'o ja ni yiyu'u ndee janana'a yun.
- ³ Su ja ka jinio tno'o yun,
chi ja ni ka oninio ni ka ndakani ndi tata ja'nuo.
- ⁴ Te ma vi tayu'u tno'o nuu se'o, chi na vi kondakanio nuu ndikin tatao ja vajikuei
nuu kuee ka,
te siun ni vi kosa'a ka'nuo Jito'o, te na vi kondakanio jaka'nu ya vi tniuu na'nu ja
ni sa'a ya.
- ⁵ Ni tatnuni Jito'o nuu Jacob vi nuu ndikin tata
de ja ka kui ñayiu Israel
naxa vi koo naxa vi kakai, vi ni jiña'a ya ley ya
nui.
Te ni tatnuni ya nuu ndi nija'nuo ja na vi
kaxtno'o de nuu ndikin tata de,
- ⁶ nagua ja na vi kuni ñayiu kikuei nuu kuee ka,
vi na vi kuni se'i ja inka vi kakui, te ñayiu yun
na vi ndakani nuu se'i,
- ⁷ nagua ja vi kukanu ini ia Dios, te ma vi ndunaa
ini tniuu na'nu ni sa'a ya,
te na vi kuantno'i tno'o ja tatnuni ya,
- ⁸ te ma vi kosa'i nagua ni ka osa'a ndi nija'nui,
ja ni ka okuu ñayiu tu ka jini nagua ka sa'a, vi
ni ka ondakoo siki ia Dios,
vi ni ka okuu ñayiu ja ya'a yun ni ja ni ka
ondakani ini,
te tu ni ka okuu ñayiu ndaa nuu ia Dios.
- ⁹ Te tee ka kuu tañatno'o Efraín, chi visi ka nee
de kuji de vi yutnu ndugua de,
su ni ka jino yu'u de kiuu ja ni ka jaxin tna'a de.

¹⁰ Te tu ni ka skunkuu de tratu ni ka sa'a de jin
ia Dios,
ni tu ni ka kuini de ja vi kondikin de tno'o ni
kaxtno'o ya nuu de.

¹¹ Chi ni ka ndunaa ini de tniuu na'nu ni sa'a ya
vi tniuu vii tniuu va'a ja ni xne'e ya nuu de.

¹² Chi ni sa'a ia Dios javii java'a jin nuu ndi
nija'nu de
nuu ñunde'i Zoán ja oo ñuu Egipto.

¹³ Ni ja'nde sagua ya ndute mar, te ni ka ya'a ndi
nija'nu de,
te ni oyituu gua'a ya ndute yun na kuinio in
muro.

¹⁴ Te tno'o nduu ni ondeka ya ñayiu yun jin in
viko,

te niñu niñu tno'o jakuua ni oye'e ni'nu in ñu'u.

¹⁵ Te ni ndata sagua ya kava nuu ñu'u te'a,
te ni kee in nuu ka'nu ndute ja ni jiña'a ya ja ni
ka ji'i ñayiu Israel.

¹⁶ Chi ni sa'a ya ja ni jinonta in nuu ndute yika
kava,
te ni jika de na kuinio yute.

¹⁷ Su visi ni saa, te ni ka sa'a ni de yika kuechi
nuu ia Dios,
chi ni ka ndakoo de siki ia oo ndee sukun nuu
ñu'u te'a yun.

¹⁸ Chi ni ka kii ini de ja ni ka jito tnuni de ia Dios,
te ni ka jikan de ja vi kaa de vi nagua ka
junkuaan ini maa de.

¹⁹ Te ni ka ka'an kuechi de siki ia Dios, te ni ka
kachi de:
“¿A kuu taa ia Dios ndei nuu ñu'u te'a ya'a, te vi
junkoo ja vi kao?

- ²⁰ Chi jandaa ja ni ndata ya kava yun, te ni jinonta ndute ja ni jika de na kuinio in yute,
te ni junku'un de nuu ñu'u te'a yun. Te vitna, ¿a
kuu taa ya xtaa ja vi kao?
¿Vi a kuu taa ya kuñu ja vi kao?", ka kachi de.
- ²¹ Te nuu ni onini Jito'o tno'o ya'a, te ni kitini
ya,
te ni kitini ndeva'a ya na kuinio in ñu'u ja
ni ja'nu ja'nu siki ñayiu Israel ja ka kui
tatatno'o Jacob.
- ²² Chi tu ni ka kukanu ini de ia Dios,
te ni tu ni ka kandija de ja skaku ni'nu ña ya jin
de.
- ²³ Su visi ni saa, te ndee sukun yun ni tatnuni ia
Dios nuu viko,
te ni june ya ye'e andivi.
- ²⁴ Te ni sa'a ya ja ni kuun na kuinio xtaa triu nani
maná ja oo ndee andivi yun,
ja ni ka jaa ñayiu ñuu ya.
- ²⁵ Te ni ka jaa ñayiu xtaa ja ka jaa ia ka
jinokuechi nuu Dios,
te ni tetniuu ya ja ni ka jai vi ndee ni ka ndutu
chii.
- ²⁶ Te ni sa'a ia Dios ja ni jinki'i in tachi ichi andivi
ja vaji nuu jinonta nikandii,
te jin jaka'nu ya ni sa'a ya ja ni kii in tachi ichi
sur.
- ²⁷ Te ni sa'a ya ja ni junkuei kuñu na kuinio sau
nuu ka oo ñayiu ñuu ya,
chi ni junkuei kitin ndagua na kuinio ñuti ja nduei
yu'u ndute mar.

- 28** Chi ni sa'a ya ja ni junkuei ti ma'ñu nuu ka
ndaa ve'e ka oi
vi nii xiin ve'e sa'un nuu ka oi.
- 29** Te ni ka jai vi ndee ni ka ndenuu ini,
chi saa te ni skunkuu ia Dios nagua ni ka ondioo
ini.
- 30** Te vi kuini ka ja vi ndutu chii,
chi vi ka jaa ii kai
- 31** nuu ni kiti ini ia Dios jin ñayiu yun, te ni sa'a
ya ja ni ka ji'i ñayiu inu ndakui ka
vi ni ka naa ñayiu gua'a ka ne'u ñayiu Israel.
- 32** Su visi ndi'i yun ni sa'a ya, su ni ka sa'a ni
ñayiu yun yika kuechi,
te tu ni ka kandijai tniuu na'nu ja ni sa'a ya.
- 33** Yun kuu ja ni sa'a ya ja joo ni kiuu ni ka oteku
ñayiu yun,
chi ni okuu na ni kuinio nuu jaka inio,
te kuia ja ni ka otekui ni okuu nino'o ni tnundo'o.
- 34** Su nuu ni osa'a ia Dios ja ni ka oji'i sava ñayiu
yun, te ni ka ondanduku sava kai ia Dios,
saa ndia te vi ni ini ni anui ni ka ondandukui ya.
- 35** Chi saa te ni ka ondaka'in ja Dios kuu ia tava'a
ña,
te suu maa ia Dios oo ndee sukun yun kuu ia ni
ndatau ña jin.
- 36** Su masu inu ndijai ja ni ka oka'an lui nuu ia
Dios,
chi chia inu tno'i.
- 37** Chi masu ñayiu ndaa ni ka okui nuu ia Dios,
te tu ni ka oskunkui tratu ni sa'a ya jion.
- 38** Su visi ni saa, te ni okunda'u ini ña ia Dios jin
ñayiu yun,

te ni ojaka'nu ini ya jakue'e ni ka osa'i, te tu ni
 xnaa ña ya jin,
 te kua'a jichi ni ja'nu ni'nu ya ja kitu ini ya, te tu
 ni tetniuu ya tnundo'o siki ñayiu yun.
 39 Chi ni ndaka'an ya ja in ñayiu ñuyiu sua'a ni
 ka kui,
 na kuinio nuu junki'i tachi, te ya'a kua'an, te tu
 ndajiokuiin ka.
 40 Chi kuakua'a jichi ni ka ondakoi siki ia Dios
 nuu ñu'u te'a yun,
 te ni ka ojiña'i tno'o suchi ini nuu ya nuu tu na
 ñayiu ka oo.
 41 Te ni ka ondajiokuiin kua'a jichi ni ka ojito
 tnuni ia Dios,
 te ni ka osa'i ja ni okiti ini ia Dios ñayiu Israel.
 42 Chi ni ka ndunaa ini jaka'nu ia Dios
 vi naxa ni sa'a ya ja ni ndatau ña ya nuu nda'a
 ñayiu ni ka oka'an u'u ña jin,
 43 na ni sa'a ya tniuu na'nu ñuu Egipto
 vi ni sa'a ya javii java'a nuu ñunde'i Zoán,
 44 vi ni sa'a ya ja ndute yute Egipto ni nduu niñi,
 te tu ni kuu ka vi ko'o ñayiu ndute yun.
 45 Vi ni tetniuu ya kua'a ndeva'a chiukun ja ni ka
 jaa ña ti jin ñayiu Egipto yun,
 vi likuara ja ni ka sa'a ti kua'a jakue'e.
 46 Vi ni tetniuu ya tika langosta ja ni ka jaa ti ja
 kee nuu ñunde'i
 vi ni ka xnaa ti taka ja ka jitu ñayiu.
 47 Vi ni sa'a ia Dios ja ni kuun ñiñi na'nu ndeva'a
 ja ni xnaa ña jin tnu uva
 vi yua'a xeen ndeva'a ja ni teñu'u ña jin tnu tichi
 iuu.
 48 Te ni ja'ni ña ñiñi yun jin ndikachi,

te ni kuun ña tajan jin isndiki, te ni ka ji'i ti.

49 Te ni sa'a ya ja ni ka tna'a ndeva'a ñayiu Egipto
tnundo'o,

chi ni tetniuu ya ja kitu ini ya vi tno'o xeen vi
tno'o suchi ini,

ndi'i ka kuu na kuinio in yukun ka'nu ia ka
jinokuechi nuu ya ja vi xnaa ña.

50 Chi ni xne'e ia Dios ja kitu ini ya siki ñayiu yun,
te tu ni skaku ña ya ja vi kui,

chi ni jandetu ya ja ni ka ji'i ñayiu yun ndi'i ni
nuu kue'e.

51 Chi ni sa'a ya ja ni ka ji'i ndi'i seyii xtñañu'u
ñayiu Egipto,

ja ka kui tatatno'o Cam.

52 Yun te ni ndene'e ya ñayiu ñuu ya na kuinio
jin in taju ndikachi,

te kua'an ya jin, ichi nuu ñu'u te'a.

53 Te ni ondeka gua'a ña ya jin, nagua ja ma vi
koyu'i.

Su ñayiu Egipto ja ni ka oka'an u'u ña, chi ni sa'a
ya ja ni ka sa'ui nuu ndute mar.

54 Yun te ni jino ya jin ñayiu ñuu ya nuu ñu'u ii
ya,

nuu oo yuku ja ni kindee ya jin jandakui ya nuu
ñayiu ni ka oo ñuu yun.

55 Te vi jin nuu ñayiu ñuu ya, te ni skunu ya
ñayiu ni ka oo ñuu yun,

te ni ja'nde ya ñu'u yun ja vi sa'a jajin ñayiu
Israel,

te ni jiña'a ya ve'e ja ni ka xndendoo ñayiu yun
ja vi koi.

- 56 Su ni ka jito tnuni ñayiu Israel ia Dios, te ni
     kiti ini ia oo ndee sukun,
     chi tu ni ka skunkui tno'o ni tatnuni ya.
- 57 Chi saa sua'a ni ka ndajioküin, te ni ka ndakoi
     siki ia Dios,
     nagua ni ka osa'a ndi nija'nui, chi inu tno'o
     ndeva'i, nagua sa'a in kuji ja tu tiuu ndaa.
- 58 Chi ni ka sa'i ja ni kiti ini ya nuu ka chiñu'i
     chu'chi,
     vi ni kuu kuiñu ya nuu ni ka sa'i chu'chi jin
     yutnu.
- 59 Te nuu ni jini ia Dios ja siun ka sa'i, te ni kiti
     ini ndeva'a ya,
     te in jichi ni ni skexiko ya ñayiu Israel.
- 60 Te ni xndendoo ya ve'e ii ya ja oo ñuu Silo,
     ja ni okuu ve'e sa'un nuu ni oo ya ne'u ñayiu
     Israel.
- 61 Te ni jandetu ya ja ni ka jiso ñayiu ka ka'an
     u'u ña jin ya,
     jatnu ii nuu xne'e ja ni oo jaka'nu ya vi ja ye'e
     tajan ya.
- 62 Te ni kiti ini ndeva'a ya nuu ñayiu ñuu ya,
     te ni jandetu ya ja kua'i ni ka ja'ni ña jin yuchi
     kani.
- 63 Te ni ka kai suchi yii kuechi,
     te tu na in ni jita ka yaa ja vi tnanda'a suchi si'i
     ndutu.
- 64 Te jin yuchi kani ni ka ja'ni ña jin sutu,
     te tu ni kuu ja vi nda'i ndee ña ñasi'i de ja ni ka
     ndonda'u ña.
- 65 Yun te ni ndakoo Jito'o na kuinio in ñayiu ja
     ni ndoto nuu kixin,

axi kuu ya na kuinio in tee jaxin tna'a ja ni jini
de jin texeen,
te kana kua'an kana vaa de.

66 Te ni kundee ya nuu ñayiu ka ka'an u'u ña jin
ya, te ni ka ndakaka yatai,
te ni ka kendoo kanoi nikuii nikani.

67 Te ni skexiko ya ñayiu ka kuu ndikin tata José,
te tu ni kaji ya ñayiu ka kuu tatatno'o Efraín.

68 Su ni kaji ya tatatno'o Judá,
vi yuku Sión ja kutoo ndeva'a ya.

69 Te nuu yuku sukun yun ni sa'a ya ve'e ii ya ja
sukun na kuinio andivi,
te ni jani yutnu ya ja siun ni na koo nagua oo
ñuyiu.

70 Te ni kaji ya David, tee jinokuechi nuu ya,
ja ni okuu de tee ni ojito ndikachi.

71 Te ni xtajioo ña ya ja ma kotaa ka de ndikachi,
nagua ja kokoto de ñayiu ñuu ya ja ka kui ndikin
tata Jacob,
ja suni ka kui ñayiu Israel, ja ni sa'a jajin maa ia
Dios.

72 Te ni ojito gua'a ña David jin ñayiu ñuu ia Dios
vi ni ondeka ndaa kuiti ña de vi ni ojini de naxa
koto ña de.

79

*Ka kusuchi ini ñayiu ja ni naa Jerusalén
Yaa ni tee Asaf*

1 Ni kiukuei ñayiu inka ñuu nuu ñuu ja ni sa'a
jajin ni, vi Dios,
te ni ka sa'a ne'e ni ka sa'a yichi veñu'u ii ni, vi
ni ka xnani ndi'i Jerusalén.

- ² Te ni ka xndendoi yiki kuñu tee ni ka oji-nokuechi nuu ni,
ja ni ka jaa ña kiti ndagua, vi ni ka jaa ña kiti yuku jin ñayiu maa ni.
- ³ Te ni ka jati niñi ñayiu Israel ninii Jerusalén na kuinio ndute,
te ni in ñayiu, tu na in ni oo ja tayu'u ña jin.
- ⁴ Te ka kendoo san jakanoo nuu ñayiu sava ka ñuu ja ka oo yatni jin san,
vi ka jaku ndee ña ñayiu ka oo xiin nuu ka oo san, vi ka sa'a kuasun ñai.
- ⁵ ¿Nasaa ka kiuu kuu ja kokiti ini ni nuu in in san, vi Jito'o san?
¿A vi siun ni kokiti ini ni, na kuinio in ñu'u ja kai koko koko?
- ⁶ Kokiti ini ni nuu ñayiu sava ka ñuu ja tu ka jini ña jin ni,
vi nuu ka tatnuni rey ja tu ka ndakakune'e ña jin ni.
- ⁷ Chi ni ka ja'ni ña de jin ndikin tata Jacob,
te ni ka xnaa de ñuu ni.
- ⁸ Te ma tetniuu ni tnundo'o siki in in sein ja ja'a yika kuechi ni ka osa'a ndi nija'nu san.
Ne'e ñama ni, te kunda'u ini ña ni, chi ja ni ka kuita sa'un san.
- ⁹ Chituu ña ni, vi Dios, chi maa ni kuu ia skaku ni'nu ña, nagua ja na koka'nu sivi ni.
Skaku ni'nu ña ni nagua ja na koo jayiñu'u nuu ni,
te kuaka'nu ini ni jin yika kuechi ka sa'a san.
- ¹⁰ Chi kana saa vi kachi ñayiu sava ka ñuu:
“¿Ndenu oo tu Dios ñayiu ya'a?”

Te kuandetu ni na vi kuni san naxa ndaxtenaa
 ni ñayiu ni ka ja'ni ña jin tee ni ka
 ojinokuechi nuu ni,
 nagua ja suni na vi kuni ñayiu tu ka jini ña jin
 ni.

¹¹ Te konini ni ja ka kana nda'u ñayiu ka ndesi
 vekaa,
 te jin ja jaka'nu ni skaku ni'nu ni ñayiu ka oo ja
 vi kui.

¹² Te ndajione'e ni uja jakue'e siki ñayiu sava ka
 ñuu ja ka oo yatni jin san,

nagua ni ka takanoo ñai jin ni, vi Jito'o san.

¹³ Te sein, chi ñayiu ñuu maa ni ka kuu san,
 vi ka kuu san na kuinio ndikachi ja ka ñu'u ti
 nuu ite kuikuii ni,
 te siun ni vi kosa'a ka'nu ña san,
 te nikuii nikani vi kokata san yaa ja ka sa'a ka'nu
 ña san.

80

*Vi kakanta'uo ja na chituu ña ia Dios
 Yaa ni tee Asaf*

¹ Konini ni joo tno'o ka'an san, vi Dios, maa ni ja
 jito jini ni ñayiu Israel,
 vi ndeka nduu ni ndikin tata José na kuinio
 ndikachi,
 maa ni ja nukoo ni tatnuni ni ne'u nuu ka
 nukuiin ja ka nani querubin siki jatnu ii
 ni.

Xtuu nuu ni,

² te xne'e ni jaka'nu ni nuu ndikin tata Efraín vi
 nuu ndikin tata Benjamín,
 vi nuu ndikin tata Manasés.
 Ne'e ni te skaku ni'nu ña ni.

³ Tata Dios, ndasa'a ña ni nagua ni ka oo san ndee ama ka.

Kunda'u ini ña ni jin in in san, te skaku ni'nu ña ni.

⁴ Jito'o ja kuu ni ia Dios ndakui ndeva'a, ¿nasaña ka kiuu kuu ja kokiti ini ni ja vi ma konini kuiti ni tno'o ja ka ndakuatu ñayiu ñuu ni?

⁵ Te ni sa'a ni ja ka kusuchi ndeva'a ini san, te vi tenuu san kuu ja ka jaa ka ji'i san.

⁶ Te ni jandetu ni ja ka sa'a kuasun ña ñayiu sava ka ñuu ja ka oo yatni jin san, vi ka jaku ndee ña ñayiu ka ka'an u'u ña jin san.

⁷ Tata Dios ja kuu ni ia ndakui ndeva'a, ndasa'a ña ni nagua ni ka oo san ndee ama ka.

Kunda'u ini ña ni jin in in san, te skaku ni'nu ña ni.

⁸ Chi ni ndene'e ña ni na kuinio in tnu uva ndee ñuu Egipto, te ni skunu ni ñayiu tu ka jini ña jin ni, ja ni ka oo ñuu ya'a, te yun ni ndaxtee ña ni na kuinio in tnu uva.

⁹ Te ni ndasavii ni ñunde'i nuu oo tnu, te ni ndee yo'o tnu, te ni chitu nii ñuu ya'a.

¹⁰ Te ni chisa'u kati tnu yuku ka oo ya'a, vi ni ka chisa'u nda'a tnu uva yun tnu itni na'nu.

¹¹ Te ni ka kuu nani nda'a tnu ja ni kentakuei guaa ndee yu'u ndute mar,

te se'e tnu ja ni nana ndee yika tnu, ni kentakuei guaa ndee yute Éufrates.

12 Te ¿nau ja ni xnani ni korra ja ndesi nuu oo
tnu uva ni?

Te ndi'i ni ñayiu ka ya'a ichi yun ka ja'nde ti.

13 Te ka skuechi kueli ña kini yuku
vi ka jaa ña kitu yuku.

14 Vitna te ndajiokuiin ni, vi Dios, ja kuu ni ia
ndakui ndeva'a,
te nuu oo ni ndee andivi, kondia'a ni naxa ndo'o
tnu uva ni.

Ne'e ni te kokoto ni tnu.

15 Chi jin nda'a maa ni ni ndaxtee ni tnu,
te ni sa'a yutnu maa ni se'e tnu ja ni nana ndee
yika tnu.

16 Te ni ka ja'nde ñayiu tnu uva ni vi ni ka teñu'u
tnu.

Te xnaa ni ñayiu yun jin ja kitu ini ni.

17 Su chituu ni tee ni kaji maa ni
vi se'e tee ni jani yutnu ni.

18 Chi saa te ma vi kujoo san nuu ni.
Ndataa ni ja ka teku san, te vi kondakakune'e ña
san jin ni.

19 Jito'o ja kuu ni ia Dios ndakui ndeva'a, ndasa'a
ñña ni nagua ni ka oo san ndee ama ka.

Kunda'u ini ña ni jin in in san, te skaku ni'nú ña
ni.

81

*Vi kata sii ini ni nuu ia Dios
Yaa ni tee Asaf*

1 Vi kata sii ini ni nuu ia Dios, ia taa ja ndakuio.
Vi kana sii ini ni ja ka sa'a ka'nu ni ia Dios ñayiu
ka kuu ndikin tata Jacob.

2 Vi kata ni yaa vi skaxin ni pandero,

te vi tee ni yutnu kaxin vi yutnu nda'i.

³ Te vi tiuu ni ndikin kiuu ndayoso jaa yoo, vi
kiuu ja nduu sagua yoo ja kuu llena,
vi kiuu ka sa'o viko ka'nu.

⁴ Te ya'a kuu in ja kanuu ja vi sa'a ñayiu Israel,
chi in tno'o ja ni tatnuni ia Dios nuu ndikin tata
Jacob kuu.

⁵ Te ya'a kuu ja ni tatnuni ya nuu ndikin tata
José,
na ni ndakoo ya siki ñayiu Egipto.

Ni onini san in sa'an ka ka'an ñayiu ja tu
jinkui'nu ini san.

⁶ Te kachi ia Dios: "Ni kindee rin in javee ja ni
ka ondiso ron,
te ni ka ndoo uun nda'a ron jin tniuu ndee ja ni
ka osa'a ron.

⁷ Te nuu ni ka tna'a ron tno'o suchi ini, ni ka kana
ron nuu rin,
te ni skaku ni'nu ña rin, te ndee nuu viko
tnutnuu yun oo rin,
te ni onini rin tno'o ka ka'an ron, te ni jito tnuni
ñá rin nuu ñu'u ndute nuu nani Meriba.

⁸ 'Te maa ron ja ka kuu ron ñayiu ñuu rin, vi
konini tno'o ja na ka'an rin nuu ron,
vaa nuu sua'a te vi konini ron ñayiu Israel tno'o
ka'an rin.

⁹ Vaa ma vi koneva'a ron chu'chi ñayiu inka ñuu
ve'e ron,
ni ma vi junkuiin jiti ron nuu chu'chi ja tu ka jini
ron.

¹⁰ Chi maa rin kuu Jito'o Dios ron ja ni ndene'e
ñá rin Egipto.

Vi kune yu'u ron, te na tnaa rin ja vi kaa ron,
jiña'a rin.

11 'Su tu ni ka kuini ñayiu ñuu rin ja vi konini
tno'o ni ka'an rin,

te ni tu ni ka kuini ñayiu Israel ja vi kuantno'o
ñai.

12 Te yun kuu ja ni xndendoo rin jin, chi inu ndee
ndeva'a ini anui,

te ni ka sa'a mai nagua ka kuini.

13 Su nuu sua'a te ni ka onini ñayiu ñuu rin tno'o
ni ka'an rin nui,

te ni ka jika ñayiu Israel nuu ichi rin.

14 Nuu saa, chi vi nunuu sua'a ni, te xnaa rin ndi'i
ñayiu ka ka'an u'u ña jin nuu siun,

te tetniuu rin tnundo'o vi tna'a ñayiu ka ndakoo
siki.

15 Te ñayiu ka skexiko ña jin rin ja kuu rin Jito'o,
vi ka'nu jiti nuu rin ja vi chiñu'u ñai nuu
siun.

Su tuu, chi nikuii nikani vi kotna'i tnundo'o.

16 Te nuu maa ñayiu ñuu rin, chi kokuña'a rin
triu gua'a ja vi kokai,

te kokuña'a rin nduxi ja kee yika kava ja vi koko'i
vi ndee vi ndenuu ini nuu siun",

kachi ia Dios.

82

*Dios kuu ia ka'nu ja ja'nde ndaa ya kuechi
Yaa ni tee Asaf*

1 Maa ia Dios tatnuni nuu ka ndututu chu'chi ka
oo ndee andivi,
nagua ja ka'nde ndaa ya kuechi siki chu'chi yun.

² Te jiña'a ya: “¿Nasaa ka kiuu vi koka'an ni'nu
ron ja ja'a tniuu kue'e,

ja maa ni ka chituu ron ñayiu ka sa'a jakue'e?

³ Vi ka'an ni'nu ja ja'a ñayiu inu vita vi ja ja'a
suchi ka kuu la'u.

Vi sa'a ndaa ja ja'a ñayiu ka tna'a tnundo'o vi
ñayiu tu sa'un nagua ka neva'a.

⁴ Vi ndatau ñayiu ka tna'a tnundo'o vi ñayiu tu
sa'un nagua ka neva'a.

Vi skaku ni'nu jin nuu nda'a ñayiu kue'e.

⁵ 'Chi tu ka jini ron ja ka kuu ron chu'chi, te ni
tu ka jinkui'nu ini ron,

te ka jika ron ñunee, te ka kisi ndi'i ja oo ñuyiu.”

⁶ Te jiña'a rin: “Chu'chi ka kuu maa ron,

te ndi'i ron ka kuu se'e Dios, ia oo ndee sukun.

⁷ Su visi ni saa, te vi kuu ron, nagua ka ji'i ndi'i
ñayiu,

te vi ndonso ron nagua ka ndonso tee ka tat-
nuni”, jiña'a rin.

⁸ Ndakoo ni, vi Dios, te sandaa ni kuechi ñayiu
ñuyiu,

chi maa ni kuu Jito'o ñayiu ndi'i ñuu.

83

*Ka ndakuatu ñayiu ja na chituu ña ia Dios
Yaa ni tee Asaf*

¹ Ma kasi yu'u ni, vi Dios, ja ma ka'an ni,
te ni ma kendoo titi'i ni.

² Chi ni ka kucaa ñayiu ka ka'an u'u ña jin ni,
te ni ka ndakoo ñayiu ka skexiko ña siki ni.

- ³ Chi ka ndatno'o yu'i ja vi ndakoi siki ñayiu ñuu ni,
vi ka ndatno'i ja vi ndakoi siki ñayiu jito jini maa ni, vi Dios.
- ⁴ Te ka kachi: "Ne'ekuei ni te na vi xnao jin, nagua ja ma vi koo kai ñuu ya'a, nagua ja ma vi kondaka'an sa'un ka ña jin ñayiu Israel", ka kachi.
- ⁵ Chi ni kintna'a tno'o ka ndatno'i, te invaa ni tno'o ka ka'in, te ni ka sa'i in tratu ja vi ndakoi siki ni, vi Dios.
- ⁶ Te sui ka kuu tatatno'o Edom vi tatatno'o Ismael, vi ñayiu ñuu Moab vi ndikin tata Agar,
- ⁷ vi ñayiu Gebal vi ñayiu Amón, vi ñayiu Amalec, vi ñayiu filisteo vi ñayiu ka oo ñuu Tiro.
- ⁸ Te suni ndee ñayiu Asiria ni ka kututu jin ñayiu yun, te ni ka chituu ñai jin ñayiu ka kuu tatatno'o Lot.
- ⁹ Sa'a ni jin ñayiu yun, vi Dios, nagua ni sa'a ni jin ñayiu ñuu Madián vi nagua ni sa'a ni jin Sísara vi jin Jabín yute Cisón.
- ¹⁰ Te ni xnaa ni de nuu nani Endor, te ni ka te'i yiki kuñu de ja ni ka nduu ja'an nuu ñu'u yun.
- ¹¹ Sa'a ni jin tee ka kuu nija'nu yun nagua ni sa'a ni jin Oreb vi jin Zeeb.
Sa'a ni jin ndi'i tee ka tatnuni yun nagua ni sa'a ni jin Zeba vi jin Zalmuna,
- ¹² chi ni ka kachi de: "Na vi sa'a jajion nuu oo ite maa ia Dios".

13 Sa'a ni, vi Dios, ja na vi kiotuu de na kuinio in yutnu tindiki ja jiso ña tikacha,

axi na kuinio nda'a yichi ja xtechi ña tachi,

14 axi na kuinio ñu'u ja teñu'u in tinduu ka'nu, na kuinio yaa ñu'u ja teñu'u yúku nuu ka oo yutnu.

15 Te saa sondikin ni ñayiu yun jin sau xeen ni, vi siu'u ni ñayiu jin tikacha ni.

16 Sa'a ni ja na vi ndukanoo ndeva'a ñayiu yun, nagua ja na vi ndanduku ñai jin ni, vi Jito'o san.

17 Te siun ni na vi kendoo kanoi vi na vi kunu nuu ini,

te vi ka kukanoi, te na vi kui.

18 Te na vi kuni ñayiu yun ja maa ni kuu Jito'o, te maintno'o maa ni oo ndee sukun, siki ndi'i ja oo ñuyiu.

84

Ka ndioo inio ja vi koo ve'e ia Dios

Yaa ni ka tee ndikin tata Coré

1 Nase luluu kaa ve'e nuu oo ni, vi Jito'o san, ja kuu ni ia ndakui ndeva'a.

2 Te ndioo ndeva'a ini anu san ja koo san veñu'u ni, vi Jito'o san,

te ndi'i san jin anu san vi jin yiki kuñu san kata san yaa ja kusii ini san nuu ni, vi Dios, ja kuu ni ia teku.

3 Te vi ndee tisala ka kuu tixi'i ka ni'i ti ve'e ti ini veñu'u ni,

vi tixiko ka sa'a ti tako ti nuu vi ta'u se'e kueli ti yatni nuu oo altar ni, vi Jito'o san,

ja kuu ni ia ndakui ndeva'a, vi rey san vi Dios san.

4 Na ta'u na ndetu ñayiu ka oo ve'e ni,
chi nikuii nikani ka sa'a ka'nu ñai jin ni.

5 Na ta'u na ndetu ñayiu ka ni'i jandakui nuu ni,
te maa ni ka ndioo ini ja vi kakai nuu ichi ni ja
kentakuei ndee yuku Sión, vi Dios.

6 Te nuu ka jikai in chiko'i nani "nuu ka nda'i"
ja kuu ñu'u yichi,
te ndasama ja nduu na kuinio in nuu kee ndute,
te kuun sau, te chitu ndute nuu pila.

7 Te in kiuu in kiuu vi nduu ndakui kai nuu
kua'ankuei,
te nuu kentakuei Sión, te yun vi kuni ia Dios.

8 Konini ni joo tno'o ja ndakuatu san nuu ni, vi
Jito'o san, ja kuu ni ia ndakui ndeva'a.
Konini ni joo tno'o ka'an san, vi Dios Jacob.

9 Kondia'a gua'a ni tee kuu rey ja ni kaji maa ni,
vi Dios,
chi maa ni kuu ia jito jini ña jin in in san.

10 Chi gua'a ka kuu ja koo san in kiuu nuu ve'e
maa ni, vi Dios,

masu ja koo san in mil kiuu ndee inka nuu.

Chi junkuaan ka ini san ja kokoto san ye'e ve'e
ia Dios, masu ja koo san nuu oo jakue'e.

11 Chi ye'e ia Dios nuu ka oo vi jito jini ña ya jion.
Te jiña'a ya java'a vi jayiñu'u nuu ñayiu ka jika
ndaa nuu ya,

te tu kuxii ya javii java'a ya nui.

12 Te na ta'u na ndetu ñayiu ka kukanu ini ña jin
ni, vi Jito'o san,
ja kuu ni ia ndakui ndeva'a.

85

*Xne'e ni ja kunda'u ini ña ni, yi Dios
Yaa ni ka tee ndikin tata Coré*

- ¹ Gua'a ndeva'a Jito'o kuu ni jin ñayiu ñuu ni, vi
Dios,
chi ni sa'a ni ja ni ka ndajiokuiin ndikin tata
Jacob nuu ni ka oi ñuu ñayiu ni ka ka'an
u'u ña.
- ² Te ni jaka'nú ini ni jakue'e ka sa'a ñayiu ñuu
ni,
vi ni xnaa ni ndi'i yika kuechi.
- ³ Te ni ya'a ini ni jin ja kiti ini ni,
te tu ka kiti ini ndeva'a ni nuu in in san.
- ⁴ Ndasa'a ña ni inka jichi, vi Dios, ja kuu ni ia
skaku ni'nu ña,
te ma kokiti ini ka ni nuu in in san.
- ⁵ Chi ¿a vi siun ni kokiti ini ni nuu in in san?
¿Te a vi nikaa niki'in ni kokiti ini ni?
- ⁶ ¿A ma ndataa ni tno'o ndee ini,
nagua ja na vi ndusii ini ñayiu ñuu ni?
- ⁷ Ne'e ni, te kunda'u ini ña ni, vi Jito'o san,
te skaku ni'nu ña ni.
- ⁸ Te konini san tno'o ja ka'an Jito'o Dios,
chi ka'an ya ja vi koo mani ñayiu ñuu ya vi ñayiu
ka sa'a ndaa nuu ya,
nagua ja ma vi ndukue'i ja vi ndajiokuiin vi sa'i
taka jakue'e.
- ⁹ Chi jandaa ja yatni ñu'u oo ia Dios ja skaku
ni'nu ya ñayiu ka yu'u ni'nu ña jin ya,
nagua ja koo ja ye'e tajan ya nuu ñuo.
- ¹⁰ Te vi nukuntna'a ja nda'u ini ya jin tno'o ndaa,

te vi ndakanu ni'nu tna'a tniuu ndaa jin jamani.

¹¹ Te kute tno'o ndaa nuu ñu'u,

te vi kunio tniuu ndaa ndee andivi.

¹² Chi tetniuu Jito'o kua'a sau,

te vii ndeva'a vi kuva'a nuu ñunde'io.

¹³ Te kokoxno'o tniuu ndaa nuu ya ki'in

ja kosava'a ichi nuu ki'in ya.

86

*Maintno'o maa Dios kuu Jito'o
Yaa ni tee David*

¹ Kune'e xini ni joo, vi Jito'o san, te konini ni tno'o ka'an san,

chi kusuchi ndeva'a ini san vi tu sa'un nagua neva'a san.

² Koto kuni ña ni jin san, chi tee ndaa kuu san nuu ni, vi Dios.

Skaku ni'nu ña ni jin san, chi nuu maa ni jinokuechi san, te kukanu ini ña san jin ni.

³ Kunda'u ini ña ni jin san, vi Jito'o san, chi ndi'i ni kiuu jikanta'u san nuu ni.

⁴ Ndataa ni tno'o sii ini nuu anu san ja kuu san tee jinokuechi nuu ni,

chi nuu maa ni ndakuatu san, vi Jito'o san.

⁵ Chi ia gua'a kuu ni, vi Jito'o san, te jaka'nu ini ni yika kuechi ñayiu,

te kunda'u ndeva'a ini ni jin ndi'i ñayiu ka ndakakune'e ña jin ni.

⁶ Konini ni joo tno'o ja ndakuatu san nuu ni, vi Jito'o san,

te tanuu ni tno'o ja jikanta'u san nuu ni.

⁷ Te kiuu ja tna'a san tno'o suchi ini, te kana
nda'u san nuu ni,
chi jini san ja konini ni tno'o ka'an san.

⁸ Tu na in chu'chi ja kitna'a inuu jin maa ni, vi
Jito'o,

te ni tu na in kuu sa'a tniuu sa'a maa ni, vi Dios.

⁹ Te ndi'i ñayiu ñuyiu ja ni sa'a ni, kikuei nuu
maa ni, vi Jito'o san,

ja vi chiñu'u ñai, te vi sa'a ka'nu ñai jin ni.

¹⁰ Chi ia ka'nu kuu ni, te sa'a ni tniuu vii tniuu
va'a,
te maintno'o maa ni kuu ia Dios.

¹¹ Kaxtno'o ni ichi ni nuu san, vi Jito'o san, te na
kaka san ichi ndaa ni.

Sa'a ni ja ndee ini ndee anu san na koyu'u ni'nu
ña san jin ni.

¹² Te na kosa'a ka'nu ña san jin ni, jin ndi'i san
jin anu san, vi Jito'o, ja kuu ni ia Dios san,
te nikuii nikani kochiñu'u ña san jin ni.

¹³ Chi kunda'u ndeva'a ini ña ni jin san,
te ni skaku ni'nu ña ni ja tu ni kanakau san nuu
ñuu ji'i.

¹⁴ Ni ka ndakoo ñayiu inu xeen siki san, vi Dios,
vi in tnii ñayiu ka ja'ni ndiyi ka nduku ja vi ka'ni
ña jin san,

te ñayiu yun, chi tu ka nee yiñu'u sa'uin nuu ni.

¹⁵ Su maa ni, vi Jito'o, chi kuu ni ia Dios nda'u
ini vi ka'nu ndeva'a ini ni,
te kuekuee kiti ini ni vi kutoo ni ñayiu, te sa'a
ndaa ni.

¹⁶ Ndaka'an ña ni jin san, te kunda'u ini ña ni.

Ndataa ni ja ndakui ni nuu san ja kuu san tee
jinokuechi nuu ni,
te skaku ni'nu ña ni jin san.

¹⁷ Xne'e ni ja kunda'u ini ña ni jin san, nagua ja
na vi kuni ñayiu ka skexiko ña jin san,
te na vi kukanoi, chi ni chituu ña maa ni, vi Jito'o,
vi ni ndasa'a sii ini ña ni.

87

*Kutoo ia Dios ñuu Jerusalén
Yaa ni ka tee ndikin tata Coré*

¹ Ndee nuu yuku ii Sión ni skuja ia Dios cimiento
ñuu ya.

² Te kutoo ka Jito'o ye'e yuku Sión,
saa nagua kutoo ya sava ka ñuu ñayiu Israel.

³ Ka kachi ñayiu ja luu ndeva'a ka kaa ron ja kuu
ron ñuu ia Dios.

⁴ Te ñayiu ja ka jini ña jin san ka kuu ñayiu
Egipto vi ñayiu Babilonia,
vi ñayiu filisteo vi ñayiu ñuu Tiro vi ñayiu
Etiopía,

te ka kachi: “Ñayiu ya'a ni ka nduu ñayiu yuku
Sión”.

⁵ Te ñayiu yuku Sión ya'a vi kachi: “Ñayiu ya'a
vi ñayiu yun ni ka kaku ñuu ya'a,
te maa ia Dios oo ndee sukun ni jani yutnu ñuu
ya'a”.

⁶ Te ndasoo maa Jito'o sivi in in ñayiu nuu liuru
nuu ka yoso sivi maa ñayiu ñuu ya,
te tee ya nuu tutu ja koka'an: “Ñayiu ya'a ni ka
kaku yuku Sión”.

⁷ Te ñayiu ka jita yaa vi ñayiu ka jita ja'a, vi kachi:
 "Nuu maa ron ja kuu ron yuku Sión oo ndi'i ja teku rin".

88

Chituu ña ni jin san, vi Dios

Yaa ni ka tee ndikin tata Coré vi Hemán

¹ Jito'o san, maa ni kuu Dios, ia skaku ni'nu ña jin san,
 te nduu vi ñuu ni kana nda'u san nuu ni ja chituu ña ni jin san.

² Te na kenta joo tno'o ja ndakuatu san ndee nuu ni,

te konini ni joo tno'o ja kana nda'u san.

³ Te kua'a ndeva'a jakue'e oo siki san,

ja vi ja oo ni ka san ja kanakau san nuu ñuu ji'i.

⁴ Te vi ja ka ka'u ña jin san ne'u ñayiu ka jinkoyu'u,

te kuu san na kuinio in tee ja tu ondakui sa'un ka de,

⁵ ja ni ka xndendoo ña jin san ne'u ndiyi.

Te kuu san na kuinio in tee ni ka ja'ni ña jin yuchi kani,

te ni ka tayu'u ña chii ñu'u, na kuinio ñayiu ni ndunaa ini ni,

te tu jito jini ka ni jin.

⁶ Te ni tnaa ña ni in yau kunu ndeva'a, vi in nuu nee ndeva'a.

⁷ Te kiti ini ndeva'a ni siki san,

te ni tetniuu ni tnundo'o tna'a san, na kuinio nuu kani xeen ña ola ndute mar.

⁸ Te ni xtajooo ni ñayiu ka ndeka tna'a gua'a jin san,

te ni sa'a ni ja ni ka skexiko ñai jin san,
te na kuinio ja ni ndesi san, te ña kuu ja yaa san.

⁹ Te kua'an masa'u nduchi nuu san ja nda'i
ndeva'a san,

te ndi'i ni kiuu kana san nuu ni, vi Jito'o san,
te kane'e san nda'a san ichi nuu oo ni.

¹⁰ Te ¿a sa'a ni in tniuu vii tniuu va'a nuu ñayiu
ni ka ji'i?

¿A kuu vi ndakoo ndiyi, te vi ndakuanta'ui nuu
ni?

¹¹ Te ¿a kuu vi kuña'a nuu ndiyi ja ka yiyu'u chii
ñu'u ja kunda'u ini ni jin?

¿Axi kuu vi kuña'a ja ia ndaa kuu ni nuu ndiyi
ka oo ñuu ji'i?

¹² ¿Te a kuu vi ndakuni ndiyi ka oo ñunee, tniuu
vii tniuu va'a vi tniuu ndaa ja sa'a ni
nuu ka oi ñuu nuu ni ka ndunaa ini?

¹³ Su sein, chi kana nda'u san nuu ni, vi Jito'o
san, ja chituu ña ni,

te in ne'e in ne'e ndakuatu san nuu ni.

¹⁴ Te ¿nau ja skexiko ña ni jin san, vi Jito'o san?

¿Nau ja tu kuini ni ja konini ni tno'o ka'an san?

¹⁵ Te vi ndee nuu lule san tna'a ndeva'a san tno'o
suchi ini,

te vi ja oo yatni san ja kuu san, chi ni tetniuu ni
tnundo'o xeen ndeva'a ja tna'a san,

te ma kundee ka ini san.

¹⁶ Chi ni junkau ja kití ini ni siki san,

te ni skuita ña tnundo'o ni tetniuu ni.

¹⁷ Te ndi'i ni kiuu jionduu ña tnundo'o jin san na
kuinio ndute,

te ja ni jasi sa'un ña jin san.

18 Chi ni xtajioo ni ñayiu ka ndeka tna'a gua'a jin san, vi ñayiu ka jika in ni jin san, te vitna, chi maa ni ñunee kuu ja ka oo gua'a jin san.

89

*Tu na inka ja kuu inuu jin Jito'o
Yaa ni tee Etán, ndikin tata Ezra*

1 Siun ni kokata san ja ia nda'u ini kuu ni, vi Jito'o san,

te nikuii nikani kondakani san ja ia skunkuu ndaa kuu ni.

2 Chi kachi san: "Siun ni oo yutnu ja kunda'u ini ni ñayiu, vi Dios, te maa andivi ja tu sama, xne'e kaji ja skunkuu ndaa ni".

3 Te ni kachi ni, vi Dios: "Ni sa'a rin in tratu jin in tee ni kaji rin, te ni kee yu'u rin nuu David, tee jinokuechi nuu rin, te jiñ'a rin:

4 Sa'a rin ja siun ni vi koo ndikin tata ron, te nikuii nikani vi koo tee vi kotatnuni nuu tniuu ron", kachi ya.

5 Ndi'i ja ka oo andivi ka sa'a ka'nu ña jin ni, vi Jito'o san, jin tniuu vii tniuu va'a ja sa'a ni, te suni ka chiñu'u ña ia ka jinokuechi nuu ni ja skunkuu ndaa ni.

6 Chi tu na in ia oo andivi ja kintna'a inuu jin maa Jito'o,

te ni tu na in chu'chi ja kintna'a inuu jin ya.

7 Ka ndututu ia Dios jin ia ka jinokuechi nuu ya, te ndi'i ia yun ka yu'u ni'nu ña vi ka nee yiñu'u nuu ya,

- te ka'nu ndeva'a kuu ya vi ioo ndeva'a tniuu sa'a
     ya saa ndi'i ia ni ka jionduu ña jin ya.
- ⁸ Maa ni kuu ia ka'nu ndeva'a, vi Jito'o san,
     te tu na in kintna'a inuu jin ni, te oo maa ni jin
         ndi'i jaka'nu ni vi tno'o ndaa.
- ⁹ Te maa ni tatnuni nuu ndute mar ja jiondiso
     xeen ndeva'a nuu de,
     vi junkani ni ola ndute ja ndakoo sukun ndeva'a
         de.
- ¹⁰ Te ni skuechi ni kiti xeen ñu'u nuu ndute mar
     nani Rahab na kuinio in yiki kuñu ndiyi,
     te jin jandakui ni, ni jatenuu ni ja ka ka'an u'u
         ñá jin ni.
- ¹¹ Te kuuenta maa ni kuu andivi vi suni kuuenta
     maa ni kuu ñuyiu,
     chi maa ni ni sa'a ñuyiu vi ndi'i ja oo nui.
- ¹² Maa ni, ni sa'a ñu'u oo ichi norte vi ñu'u oo
     ichi sur,
     te yuku Tabor vi yuku Hermón ka jita yaa nuu
         ni.
- ¹³ Te ka'nu ndeva'a kuu nda'a ni, te ndakui nda'a
     kua'a ni,
     te xne'e nda'a ni ja kundee ni, kuu nija'nu ni.
- ¹⁴ Te tatnuni ni jin tno'o ndaa vi sa'a ndaa ni,
     te yoxno'o ja nda'u ini ni vi tno'o ndaa ichi nuu
         ni kua'an.
- ¹⁵ Na ta'u na ndetu ñayiu ka jini vi ndakakune'e
     ñá jin ni,
     chi koye'e ni nuu ichi ka jikai.
- ¹⁶ Chi ndi'i ni kiuu ka kusii ini ja ka ndakakune'e
     ñai jin ni,
     te ka sa'a ka'nu ñai jin tniuu ndaa ja sa'a ni.
- ¹⁷ Chi maa ni kuu jandakui mai vi in jaka'nu
     ndeva'i,

te kaya kua'a jandakuio, chi saa kuini maa ya ja
sa'a ya.

¹⁸ Chi maa ni, vi Jito'o san, kuu ia jito jini ña,
te maa ni kuu ia ii ñayiu Israel, vi kuu ni rey san.

¹⁹ Yun te ni ka'an ni nuu ni skuni ni ñayiu ka
jinokuechi ndaa nuu ni,

te jiña'a ni: "Ni kaji rin in tee tu ioo,
te ni sa'a ka'nu rin de vi ni chituu rin jin de.

²⁰ Te ni junku'un rin David, tee jinokuechi nuu
rin,

te ni joso rin texe'en rin xini de, te ni jani rin de
ja kokuu de rey.

²¹ Te siun ni kochituu rin de,

te jin jaka'nu rin, suni kuña'a rin jandakui de.

²² Te ma vi kakuiko sanaa ña tee ka ka'an u'u ña
jin de,

te ni in tee ka sa'a jakue'e ma vi kundee siki de.

²³ Chi vi jin nuu de, te vi sua'a kitu xia'an rin
ñayiu ka ka'an u'u ña jin de,

te xnaa rin ñayiu ka skexiko ña jin de.

²⁴ Te koo de jin tno'o ndaa rin vi jin ja nda'u ini
rin,

te jin maa rin, te kokuu ka'nu de.

²⁵ Chi kuña'a rin jaka'nu rin nuu de ja kotatnuni
de nii ñuu ka oo yu'u ndute mar,

vi guaa ndee yute Éufrates."

²⁶ Yun te kachi de: "Maa ni kuu tata san, maa ni
kuu ia Dios san,

vi maa ni kuu kava ja skaku ni'nu ña jin san".

²⁷ "Te sa'a rin ja nduu de seyii xtnañu'u rin,
te kokuu de in rey ka'nu ndeva'a ka ja oo ñuyiu
ya'a.

²⁸ Te siun ni kokunda'u ini rin jin de,
te koo yutnu tratu ja ni sa'a rin jin de.

²⁹ Te siun ni vi koo ndikin tata de,
te vi kotatnuni nagua kiuu ja koo andivi.

³⁰ 'Su visi na vi xndendoo ndikin tata de ley rin,
te ma vi kondikin kai nagua tatnuni rin,

³¹ te nuu ja na vi kuiso kavai tno'o ja kaxtno'o
rin,

te ma vi kuantno'o kai tno'o ja tatnuni rin,

³² te visi na ki'in rin in xtnuu xii, te na kani rin
jin ja ja'a jakue'e ka sa'i,

te na kuun na kani rin jin ja ja'a yika kuechi,

³³ su ma xndendoo sa'un rin ja kunda'u ini rin
jin David,

te ni ma ka'ni ña ja sa'a ndaa rin jin de.

³⁴ Te ma ndunaa ini rin tratu ja ni sa'a rin jin de,
te ni ma ndasama rin tno'o ja ni kee yu'u rin jin
de.

³⁵ Chi ni kee yu'u maa rin ja ia ii kuu rin,

te ma skua'a tno'o rin nuu David.

³⁶ Chi jiña'a rin nuu de, siun ni vi koo tatatno'o
de,

te koo ni nuu tatnuni de nini ye'e nikandii.

³⁷ Te siun ni koyutnu nuu tatnuni de nini oo yoo
andivi,

te yoo yun kokuu testiu ndaa ja siun ni kotatnuni
de."

³⁸ Su ni xndendoo nda'u ni rey ja ni kaji maa ni,
vi Dios, vi ni skexiko ni de,

te ni kitu ini ndeva'a ni nuu de.

³⁹ Te ni ndaxtu'u ni tratu ja ni sa'a ni jin David,
tee jinokuechi nuu ni,

- te ndee ñuñu'u ni skunta ni tniuu ka'nu ja ndiso
de.
- 40** Te ni xnaa ni ndi'i muro ja ndesi ñuu de,
vi ni xnani ni ndi'i ñuu ndakui de.
- 41** Te ndi'i ñayiu ja ka ya'a yun ka su'u nagua ka
kuini maa,
te ka jaku ndee ña ñayiu sava ka ñuu ja ka oo
yatni yun.
- 42** Te ni sa'a ni ja ni ka kundee ñayiu ka ka'an
u'u ña jin de nuu ni ka jixin tna'a de,
vi ni sa'a ni ja ka kusii ndeva'a ini ñayiu yun ja
ni ka kundei.
- 43** Vi ni sa'a ni ja tu inu xeen ka yuchi kani ka
nee de,
te tu ni chituu ni jin de ja vi kundee de nuu ni
ka jixin tna'a de.
- 44** Te ni kindee ni jaka'nu de, te ni xnani ni nuu
tatnuni de,
te ni skunta ni ndee nuu ñu'u.
- 45** Chi ni sa'a ni ja ñama ni yii de, visi ñayiu
kuechi kuu de,
te ni sa'a ni ja kukanoo ndeva'a de.
- 46** ¿Nasaa ka kiuu ma konini ni tno'o ka ka'an
san, vi Jito'o san?
- ¿A vi siun ni kokiti ini ndeva'a ni nuu in in san
na kuinio ñu'u ja kanda'a?
- 47** Ndaka'an ni, vi Dios, ja nunuu ni oo san ñuyiu
ya'a,
te ndi'i ñayiu ja ni sa'a maa ni, chi nunuu ni ka
tekui, te vi kui.
- 48** Chi tu na in ñayiu teku nikuii nikani ja ma kui,
te ni in ñayiu ma kuu ja kaku nuu kue'e ja ja'ni
ña.

49 Jito'o san, ¿ndenu oo ja ni okunda'u ini ni
David ndee jana'a,

nagua ni kee yu'u ni jin tno'o ndaa ni?

50 Ndaka'an ni tee ka jinokuechi nuu ni, vi Jito'o
san,

ja kua'a ñayiu ka jaku ndee ña jin san, vi ñayiu
kua'a ñuu ka nani ña jin san.

51 Chi ka kane'e ña ñayiu ka ka'an u'u ña jin ni,
vi Jito'o san,

te ka nani ñai jin san ja kuu san tee ni kaji ni,
ndee ni nuu jika san.

52 ¡Ka'nu kuu Jito'o nikuii nikani!

Saa na kokuu vi saa na kokuu.

LIURU KUU KUUN

90

Salmos 90—106

Joo ni kuia ka teku ñayiu

Ndakuanta'u Moisés nuu ia Dios

1 Maa ni kuu ia tava'a ña jin san, vi Jito'o san,
ndee janana'a vi ndee kiuu vitna.

2 Ndee ama ka ja vi junkoo yuku, vi ja sa'a ni
ñu'u vi ñuyiu,
guua ndee janana'a vi guaa ndee kiuu sandi'i,
maa ni kuu Dios.

3 Chi maa ni sa'a ja ka nduu ñayiu ñuyaka,
nuu kachi ni: "Roon, ñayiu ñuyiu, chi vi nduu
ron ñuyaka".

4 Chi in mil kuia kuu na kuinio iku
ja inka ni ya'a nuu maa ni,
axi na kuinio ndesaa ni ore ja ni ya'a nuu jakuaa.

⁵ Te xnaa ni ñayiu na kuinio nuu kee teñu'u,
chi ka kui na ni kuinio in jani,
axi na ni kuinio yuku ja ni jite, te oo kuikuii tno'o
ne'e.

⁶ Tno'o ne'e ja'nu, te jaa ita,
su tno'o jañini xii, te yichi ndi'i.

⁷ Chi nuu kitu ini ni, te xnaa ña ni jin san,
te nuu ka'an xeen ni, te ka yu'u san.

⁸ Ni xne'e ni jakue'e ka sa'a san nuu ni,
te ni ndaxtuu ni yika kuechi ja ka sa'a yu'u san.

⁹ Chi ndi'i kiuu ja ka teku san kua'an naa ja ja'a
ja kitu ini ni,
te ñama ya'a kuia ja ka teku san, na kuinio nuu
jaka nda'u ini san.

¹⁰ Te kuia ja ka teku san kuu maa ni uni xiko uxi
kuia,
te ñayiu inu ndakui ka kentakuei kuun xiko kuia.
Su visi kua'a kuia ka teku san, su ndimaa ni ka
satniuu ndee ndeva'a san,
te kua'a tnundo'o tnuneni ka tna'a san,
te kuia, chi ñama ya'a, te suni sein, chi ñama ka
ji'i san.

¹¹ Chi tu na in jini jandakui ndeva'a kuu ja kitu
ini ni,
te ka'nu ndeva'a kuu ja kitu ini ni ja kuini ja vi
koyu'u ni'nu ña ñayiu jin ni.

¹² Kaxtno'o ni nuu san ja na vi ka'u san nasaan
kiuu ka teku san,
nagua ja na vi ni'i san tno'o ndichi ni ja koo ini
anu san.

13 ¿Nasaa ka kiuu te saa ndajiokuiin ni nuu ka oo san, vi Jito'o san?

Kunda'u ini ña ni jin san ja ka jinokuechi san nuu ni.

14 Ka'an nda'u ka'an kee ña ni nuu ndaki'in in kiuu in kiuu, te na vi kokataq san vi na vi kokusii ini san ndi'i ni kiuu ja ka teku san.

15 Ndataa ni tno'o sii ini, nagua kiuu ja ni tetniuu ni tnundo'o ni ka tna'a san, vi nagua kuia ja ni ka jini san jakue'e.

16 Xne'e ni tniuu ka'nu sa'a ni nuu maa san ja ka jinokuechi san nuu ni, vi jaye'e jatajan ni nuu ndikin tata san.

17 Te na koo javii java'a ni nuu in in san, vi Jito'o san.

Sa'a ni ja na kee gua'a tniuu ka sa'a san jin nda'a san.

Janjaan, sa'a ni ja na kee gua'a tniuu ka sa'a san jin nda'a san.

91

Skaku ni'nu ña Jito'o Dios nuu tnundo'o

1 Na ñayiu ja oo nuu nda'a ia oo ndee sukun, te koo va'i nuu kati maa ia ndakui ndeva'a yun.

2 Te kuña'i nuu Jito'o Dios: "Maa ni kuu ia tava'a ña, vi ia yituu gua'a ña, vi Dios san, ia kukanu ini san".

3 Te maintno'o maa ya, guaa skaku ña jin ni nuu nda'a ñayiu ka ka'an u'u ña,

vi nuu kue'e xeen ja kuini ja ka'ni ña jin ni.

4 Te chisa'u ña ya jin ndijin ya,

te ndachindijin ña ya, na kunio in kitu ndagua,
 te yun koo gua'a ni,
 chi tava'a ña tno'o ndaa ya jin ni,
 na kunio kaa tikute.

⁵ Te ma koyu'u ni ja siu'u ndeva'a ña tno'o
 jakuaa,
 ni yutnu ndugua ja ka tiuu ña jin ni tno'o nduu,
⁶ ni kue'e xeen ja jika nuu nee,
 ni jakue'e ja jika sagua nduu ja xnaa ña.

⁷ Chi visi in mil ñayiu vi ndonso ja vi kuu ichi
 nda'a satni ni,
 te uxi mil ichi nda'a kua'a ni,
 su maa ni, chi tu nagua ndo'o ni.

⁸ Chi maa ni kondia'a gua'a ni,
 te kuni ni ja vi ndani'i vi ndatna'a maa ñayiu
 kue'e jin ja ni ka sa'i.

⁹ Chi ni kaji ni Jito'o Dios ja tava'a ña ya jin ni,
 te maa ia ka'nu ndeva'a yun kuu ia jito jini ña
 jin ni.

¹⁰ Te ma kii ni in jakue'e siki ni,
 te ni kue'e xeen, ma koo nuu ve'e ni.

¹¹ Chi tatnuni ya nuu ia ka jinokuechi nuu ya
 ja vi kokoto ña ya ndi'i ni nuu ichi jika ni.

¹² Te vi kotnii ya nda'a ni ki'in ni
 nagua ja ma kachi ja'a ni jin ni in yuu.

¹³ Te kuain ni'nu ni ndika'a vi koo xeen ndeva'a,
 vi kachi ja'a ni se'e kueli ndika'a vi kitu xeen
 ndeva'a.

¹⁴ Te kachi ia Dios: "Skaku ni'nu maa rin jin nuu
 ndi'i jakue'e yun,

chi kutoo ñai jin rin,
 te koto kuni rin jin, chi jini ñai jin rin.
15 Te nuu ndakakune'e ñai jin rin,
 te konini rin tno'o ka'in,
 te koo maa rin jin nuu tna'i tno'o suchi ini,
 te skaku ni'nu rin jin, te kuña'a rin jayiñu'u nui.
16 Te suni kuña'a rin kuakua'a kuia ja kotekui,
 te xne'e rin nui ja na kuni ja skaku ni'nu rin jin."

92

*Ka ndakuanta'u ñayiu nuu ia Dios
 Yaa ka jita kiuu ndatatu*

- 1** Nase guagua'a kuu ja ndakuanta'u san nuu ni,
     vi Jito'o san,
     te kata san in yaa nuu maa ni, vi Dios, ja oo ni
         ndee sukun.
- 2** Te tno'o ne'e ndakani san ja ia nda'u ini kuu ni,
     te tno'o jakuaa ndakani san ja ia skunkuu ndaa
         kuu ni,
- 3** nagua kua'an maa yaa ja jita xtnuu kaxin ja oo
     uxi tuchi,
     vi nagua vita vita jita arpa.
- 4** Chi sa'a ni ja kusii ndeva'a ini san jin tniuu vii
     tnieuu va'a sa'a ni, vi Jito'o san,
     te kana san ja kusii ini san jin tniuu ja sa'a ni jin
         nda'a ni.
- 5** Nase nde'e ka'nu tniuu sa'a ni, vi Jito'o san,
     te ndichi ndeva'a ndakani ini ni.
- 6** Te ñayiu vasa, chi tu ka jini naxa ndakani ini
     ni,
     te ni tu ka jinkui'nu ini.

- ⁷ Te ñayiu ka sa'a jakue'e, chi ka jitei na kuinio
yuku kuii,
te ndi'i ñayiu ka sa'a jane'e jayichi, chi ka jai na
kuinio ita jin ja ka sa'i,
su nikuii nikani ni vi nai.
- ⁸ Su maa ni, vi Jito'o san, chi nikuii nikani kuu ni
ia ka'nu ndeva'a.
- ⁹ Chi jandaa, vi Jito'o san, ja ndi'i ja ka ka'an u'u
ñia jin ni vi naa,
te vi kutenuu ndi'i ñayiu ka sa'a jakue'e.
- ¹⁰ Su maa ni, ndataa jandakui san, nagua ndakui
in isndiki makaa sukun.
Te ni joso ni tatna xiko asin xini san ja ni kaji ña
ni.
- ¹¹ Te kuni san jin nuu san naxa ka ndondiso
ñayiu ka ka'an u'u ña jin san,
te konini san ja ka kana nda'u ñayiu ka ndakoo
siki san.
- ¹² Te ñayiu ndaa, chi vi jaa vii ndeva'i na kuinio
yutnu kuun ñuu,
te vi kua'nui na kuinio tnu itni ka oo Líbano,
- ¹³ ja ka nukuiin tnu ini ve'e maa Jito'o,
te ka jaa ita tnu ini nuu oo ve'e ia Dios.
- ¹⁴ Te visi ja ni ka yii tnu, su vi kokuun ni ndia'a
tnu,
te siun ni vi koo ndakui tnu vi vi koo kuii tnu.
- ¹⁵ Te yun vi koi nagua ja vi koka'in nuu ñayiu
ñuyiu ja ia ndaa kuu Jito'o,
te maa ya guaa tava'a ña, te tu na tniuu ja tu sa'a
ndaa ya.

93

Maa Jito'o kuu ia tatnuni

- 1** Maa Jito'o kuu rey, te ni ndekui'nu ya sa'un vii
ya ja tatnuni ya
vi ni ndaku'ni ya sinchu chii ya ja kuu jaka'nu
ya,
te ni sa'a yutnu ya ñuyiu nagua ja ma kokanda
sa'un.
- 2** Te ndee janana'a oo yutnu nuu tatnuni ni, vi
Jito'o san,
te nikuii nikani oo ni.
- 3** Ka kajan yute, vi Jito'o san, vi jiso ja jika ni'i
ndute,
vi ka ja'nu nuu ndute ja kagua tna'a de.
- 4** Su ka'nu ka kuu maa ni, vi Jito'o, ja oo ni ndee
sukun, saa ja jiso nuu jika kuakua'a ndute,
vi ka'nu ka kuu ni saa ja kañu xeen ndute mar.
- 5** Te kukana ini san tno'o ja tatnuni ni, vi Jito'o
san,
te ve'e ii kuu veñu'u ni ja oo nikuii nikani.

94

Maa Jito'o kuu ia sandaa kuechi ñayiu ñuyiu

- 1** Maa ni, vi Jito'o san, kuu ia Dios ja ndaxtenaa
ni ñayiu,
xne'e ni maa ni ja ndaxtenaa ni ñayiu ka sa'a
jakue'e, vi Dios.
- 2** Maa ni kuu ia sandaa kuechi ñayiu ñuyiu,
ndakoo ni te tetniuu ni tnundo'o, na vi tna'a
ñayiu ka sa'a teyii mai.
- 3** ¿Nasaa ka kiuu guaa vi kokusii ini ñayiu ka
sa'a jakue'e, vi Jito'o san?

⁴ Te ndi'i ñayiu ka sa'a jakue'e yun, ka kane'e vi ka kuvixin vi ka kuteyii ndeva'a jin jakue'e ka sa'a.

⁵ Te ka sa'a jakue'e jin ñayiu ñuu ni, vi ndeva'a ndetnuni ka sa'a ña jin ñayiu ni sa'a jajin ni.

⁶ Ka ja'ni ña jin ñasi'i ni ka ndonda'u vi ñayiu ka jika nuu nda'u nuu ñuu san, vi ka kindee ja ka jichi ka kanda suchi ka kuu la'u.

⁷ Te ka kachi: "Tu ndia'a Jito'o, te ni ma kuni ia Dios ndi Jacob nagua ka sa'o", ka kachi.

⁸ Te maa ni, ñayiu vasa, vi ñayiu tu ka jini sa'un nagua kuu,
¿na kiuu te saa vi jinkui'nu ini ni?

⁹ Chi ¿a ma kuu konini ia ni sa'a so'o ni, tno'o ka ka'an ni?

Te ¿a ma kuu kondia'a ia ni sa'a nduchi nuu ni, nagua ka sa'a ni?

¹⁰ Te ia ndakanu ichi ndaa ña jin ñayiu sava ka ñuu, chi tetniuu ya tnundo'o siki ñayiu ka sa'a jakue'e, te kuni ia kaxtno'o tno'o ndichi nagua ka sa'a ñayiu yun.

¹¹ Chi jini Jito'o nagua ka ndakani ini ñayiu, ja nino'o ni masu ja jiniu'u kuu ja ka ndakani ini.

¹² Na ta'u na ndetu ñayiu ndakanu ichi ndaa ni, vi Jito'o,

vi kaxtno'o ni ley ni nui,

¹³ nagua ja vi kosii ini nuu na kenta kiuu tnundo'o,

nini sava'a ni in yau nuu vi kanakau ñayiu ka
sa'a jakue'e.

¹⁴ Chi ma xndendoo nda'u Jito'o ñayiu ñuu ya,
ni ma xndendoo maintno'o ya ja ni sa'a jajin ya.

¹⁵ Te tnundo'o ja tetniuu ia Dios nduu ja ka'nde
ndaa ya kuechi,
te ndi'i ñayiu ndaa vi kondikin tniuu ndaa ja sa'a
ya.

¹⁶ ¿Na in ndakoo ja ja'a san ja kaxin tna'a jin
ñayiu kue'e?

¿Na in chituu ña jin san ja kaxin tna'a jin ñayiu
ka sa'a jakue'e?

¹⁷ Nuu sua'a te tu ni chituu ña Jito'o jin san,
vaa vi ñama kuiti ja katuu san ndee chii ñu'u
nuu tu na in ka'an na in kuu.

¹⁸ Te nuu ni kachi san nuu ni: "Ni kecaa si'in
san",
te ni kunda'u ini ña ni jin san, vi Jito'o san, te ni
chituu ña ni.

¹⁹ Te nuu ndakani ndeva'a ini san vi kusuchi ini
san,
te ni ndataa ni tno'o sii ini ja ni ndusii ini anu
san.

²⁰ Maa ni, chi ma kuu vi kondeka tna'a gua'a ni
jin tee kue'e ja ka ja'nde kuechi,
ja ka jantniuu de Ley ja vi sa'a de jakue'e jin sava
ka ñayiu.

²¹ Te ka kututu de ja ka ndakoo de siki ñayiu
ndaa,

te ka ka'an de ja na kuu ñayiu tu na kuechi.

²² Su maa Jito'o kuu ia tava'a ña jin san,
vi ia Dios san, chi kuu ya na kuinio kava ja jito
jini ña ya.

²³ Te sa'a ya ja nanakau jakue'e ka sa'a maa de
siki de,
te nuu maa jakue'e ka sa'a de yun, xnaa ña ya
jin de.
Chi xnaa ña maa Jito'o, ia kuu Dios mao.

95

Ne'ekuei ni na vi katao nuu ia Dios

¹ Ne'ekuei ni na vi katao nuu Jito'o Dios ja ka
kusii inio,
na vi katao vi kanao ja ka kusii ndeva'a inio nuu
ia kuu kava
ja jito jini ña ya vi skaku ni'nu ña ya.

² Na ki'inkueio nuu oo ya, ja vi ndakuanta'uo nuu
ya.

Te na vi katao yaa nuu ya.

³ Chi maa Jito'o kuu ia Dios ka'nu ndeva'a,
te maa ya kuu rey ka'nu ka saa ndi'i chu'chi.

⁴ Te nuu nda'a maa ya oo ndee nuu kunu ka chii
ñu'u,

te kuenta maa ya ka kuu yuku sukun.

⁵ Te suni kuenta maa ya kuu ndute mar,
chi maa ya ni sa'a,
te jin nda'a maa ya ni sa'a ya ñu'u yichi.

⁶ Ne'ekuei ni na vi jinkindei vi jinkititio nuu ia
Dios,

ja vi chiñu'o ya.

Na vi junkuiin jitio nuu Jito'o Dios, ia ni sa'a ña
jion.

⁷ Chi maa ya kuu ia Dios mao,
te yoon ka kuu ñayiu ñuu ya ja ka oo nuu ite kuii
ya,

chi ka kuo na kuinio ndikachi ja jito maa ya.

Vitna te vi konini ni tno'o ka'an ya:

⁸ Ma vi sa'a ndee ron ini anu ron,
nagua ni ka sa'a ñayiu nuu ni ka oi nuu nani
Meriba,*

vi nagua ni ka sa'i in kiuu nuu suni nani Masah[†]
nuu ñu'u te'a yun,

⁹ na ni ka ndakoo ndi nija'nu ron siki rin,
te ni ka jito tnuni ñai,

visi ni ka jini tniuu na'nu sa'a rin.

¹⁰ Te uu xiko kuia ni okiti ini rin nuu ñayiu yun,
te ni kachi rin: "Ñayiu ñuu ya'a, chi ya'a yun ni
ka jikai,

te tu ka jini ichi mao", ni kachi rin.

¹¹ Te yun kuu ja ni kee yu'u rin jin ja kitu ini rin,
ja ma kiukuei sa'uin nuu ñuu kuña'a maa rin ja
vi ndatatui,

kachi ya.

96

Na vi katao in yaa jaa nuu ia Dios

¹ Vi kata ni in yaa jaa nuu Jito'o Dios.

Na vi kata ndi'i ñayiu ñuyiu nuu Jito'o Dios.

² Vi kata ni nuu Jito'o Dios, te vi sa'a ka'nu ni ya.
Vi kana ni in kiuu in kiuu ja skaku ni'nu ña ya.

³ Vi ndakani ni nuu ñayiu ninii ñuu ja ia ye'e
tajan kuu ya,

te vi kaxtno'o ni tniuu vii tniuu va'a ja sa'a ya
nuu ndi'i ñayiu.

* **95:8** 95:8 Meriba kei ka'an: ndakoo siki. † **95:8** 95:8 Masah
kei ka'an: jito tnuni.

⁴ Chi ka'nu kuu Jito'o Dios, te gua'a kuu ja koo
kua'a jayiñu'u nuu ya.

Te na vi koyu'u ni'nu ka ñayiu nuu ya saa nuu
ndi'i chu'chi.

⁵ Chi ndi'i chu'chi sava ka ñuu, chi masu nagua
ka kuu sa'un,

su maa Jito'o Dios kuu ia ni sa'a andivi.

⁶ Chi vii ndeva'a ye'e tajan ndia'a ya,

te oo jaka'nu ya vi luu ndeva'a kaa ini ve'e ii ya.

⁷ Vi chiñu'u ndi'i ñayiu nii ñuu Jito'o Dios.

Vi chiñu'u ni Jito'o Dios, chi ia ka'nu ia ye'e tajan
kuu ya.

⁸ Vi chiñu'u ni Jito'o Dios, chi kanuu ja koo
jayiñu'u nuu ya.

Kua'ankuei ni veñu'u ya, te vi soko ni nuu ya.

⁹ Vi chiñu'u ni Jito'o Dios nuu luu ndeva'a kaa
ini ve'e ii ya.

Te ndi'i ñayiu ñuyiu na vi koyu'u ni'nu ña jin ya.

¹⁰ Vi kuña'a ni nuu ñayiu nii ñuyiu ja maa Jito'o
Dios kuu ia tatnuni,

te ni jani yutnu ya ñuyiu ja ma kanda sa'un,
te sa'a ndaa maa ya kuechi ñayiu ndi'i ñuu.

¹¹ Te na koo jasii ini andivi, te na koo tno'o sii ini
ñuyiu.

Na kana ndute mar ja kusii ini vi ndi'i ja oo nuu
de.

¹² Na koo jasii ini nuu yuku vi ndi'i ja oo nuu.

Na vi kata yutnu ka oo nuu yuku ja ka kusii ini
tnu.

¹³ Na vi kata ja ka kusii ini nuu maa Jito'o Dios,
ia vaji,

chi vaji ya ja sandaa ya kuechi ñayiu ñuyiu.

Vaji ya ja ka'nde ndaa ya kuechi ñayiu ñuyiu jin
tno'o ndaa ya.

97

Maa Jito'o kuu ia tatnuni nuu ñuyiu

¹ Vi kokuu sii ini maa ni ja ka oo ni nii ñuyiu,
te vi kokusii ini ndi'i ni ja ka oo ni ndee yu'u
ndute mar, chi maa Jito'o tatnuni.

² Te ni jionduu ña viko kokin vi viko tnutnuu jin
ya,
te yituu gua'a ña tniuu ndaa vi tniuu gua'a jin
nuu tatnuni ya.

³ Te yoxno'o ñu'u ichi nuu ya kua'an,
te teñu'u ña jin ñayiu ka ka'an u'u ña jin ya, ja
ka oo xiin ya.

⁴ Te ye'e ni'nu ja kuun tajan ya nuu ñuyiu,
te nuu jini ñu'u, te kisi.

⁵ Te ka ndute yuku na kuinio ñuma nuu ka jini
Jito'o,
ia kuu Jito'o ndi'i ñuyiu.

⁶ Te kana andivi kaxtno'o tniuu ndaa sa'a ya,
te ñayiu ndi'i ñuu ka ndia'a ja ye'e tajan ya.

⁷ Te ka kendoo kanoo ñayiu ja ka chiñu'u chu'chi,
vi ñayiu ka kuu teyii jin chu'chi yun.
Te ndi'i roon, chu'chi, vi jinkindei nuu ia Dios.

⁸ Nuu ni ka onini ñayiu yuku Sión tno'o ya'a, te
ni ka kusii ini,
vi ni ka kusii ini ñayiu ñuu Judá ja sa'a ndaa ni,
vi Jito'o san.

⁹ Chi ia oo ndee sukun yun kuu ni, vi Jito'o san,

te tatnuni ni siki ndi'i ñuyiu, vi ka'nu ndeva'a ka
kuu ni saa ndi'i chu'chi.

10 Te maa ni ja ka kutoo ni Jito'o, vi skexiko ni
jakue'e,

chi jito jini ña ya jin ñayiu maa ya,
vi skaku ni'nu ña ya nuu nda'a ñayiu ka sa'a
jakue'e.

11 Chi ye'e ni'nu ya nuu ñayiu ndaa,
te jiñ'a ya jasii ini nuu ñayiu ka oo ndaa ini
anui.

12 Te maa ni ja ka kuu ni ñayiu ndaa, vi kokusii
ini ni nuu Jito'o,

te vi sa'a ka'nu ni ya, chi ia ii kuu ya.

98

Ndi'o na vi kata in yaa nuu ia Dios

1 Vi kata ni in yaa jaa nuu ia Dios,
chi ni sa'a ya tniuu vii tniuu va'a,
te jin nda'a kua'a ya vi jin jaka'nu ya ni kundee
ya.

2 Chi ni xne'e ya nuu ñayiu ja maa ya ni skaku
ni'nu ña,
te vi jin nuu ñayiu sava ka ñuu, ni xne'e ya tniuu
ndaa sa'a ya.

3 Chi ni ndaka'an ya ja kunda'u ini ña ya,
vi ja sa'a ndaa ya jin ñayiu ñuu Israel.

Te ndi'i ñayiu ka oo ndee ja'a ñuyiu ni ka jini ja
ni skaku ni'nu ña ia Dios mao.

4 Ndi'i ni ja ka oo ni ninii ñuyiu, vi kata ni ja ka
kusii ini ni nuu Jito'o,

vi kana jaa ni, te vi katu nda'a ni, vi kata ni yaa
nuu ya.

⁵ Vi kata ni yaa nuu Jito'o, nagua kua'an yaa ja
ka tee jin arpa.

Vi kata ni nagua kua'an yaa ja ka tee jin xtnuu
kaxin.

⁶ Vi kata ni yaa ja ka kusii ini ni nuu Jito'o, ia kuu
rey,

nagua kua'an yaa ja ka tiuu jin ndiki vi jin
strumentu.

⁷ Na kañu ndute mar jin ndi'i kitu ka ñu'u nuu,
vi na kana ñuyiu vi ndi'i ja ka oo nuu.

⁸ Te na vi katu nda'a yute,
vi na vi kata ndi'i yuku ja ka kusii ini,

⁹ te na vi kata nuu Jito'o, chi vaji ya ja kotatnuni
ya nuu ñayiu ñuyiu.

Te sa'a ndaa ya, te inuu inuu ka'nde ndaa ya
kuechi ñayiu ñuyiu.

99

Maa Jito'o kuu rey ka'nu ndeva'a

¹ Maa Jito'o kuu rey, te nukoo ya ichi siki nuu
ka oo ia ka jinokuechi nuu ya ja ka nani
querubin,

te ñayiu ndi'i ni ñuu ka ni'i ja ka yu'i, vi kisi nii
ñuyiu.

² Ka'nu kuu Jito'o nuu yuku Sión,
te ka'nu ka kuu ya siki ndi'i ñuu.

³ Na vi sa'a ka'nu ñayiu sivi Jito'o, chi ia ka'nu
ndeva'a kuu ya,

te ioo ndeva'a tniuu sa'a ya, chi ia ii kuu ya.

⁴ Maa ni, vi Dios, kuu rey ndakui ndeva'a, te kutoo ni ja sa'a ndaa ni, te maa ni sa'a ja inuu ka kuu ñayiu, te ni ja'nde ndaa ni kuechi ñayiu,

vi ni sa'a ndaa ni ja ja'a ndikin tata Jacob.

⁵ Vi sa'a ka'nu ni Jito'o, ia kuu Dios mao, te vi junkuiin jiti ni nuu ja'a ya, chi ia ii kuu ya.

⁶ Chi Moisés vi Aarón ni ka oo de ne'u tee ni ka okuu sutu ya,

te Samuel ni oo de ne'u ñayiu ni ka ojikanta'u nuu ya.

Te nuu ni ka ojikanta'u de nuu Jito'o ja chituu ña ya,

te ni onini ya tno'o ni ka oka'an de.

⁷ Te ndee nuu viko kani ni oka'an ia Dios jin de, te ni ka skunkuu de tno'o ni tatnuni ya, vi ley ja ni jiña'a ya nuu de.

⁸ Te ni onini maa ni tno'o ja ni ka ojikanta'u de nuu ni, vi Jito'o, ja kuu ni ia Dios maa san, te ni okuu ni in ia Dios ja ni ojaka'nu ini ni ja ni ka osa'a de,

visi suni ni tetniuu ni tnundo'o ni ka tna'a de ja ja'a jakue'e ni ka osa'a de.

⁹ Vi sa'a ka'nu ni Jito'o, ia kuu Dios mao, te vi junkuiin jiti ni nuu yuku ii ya, chi ia ii kuu Jito'o, ia kuu Dios mao.

100

Na vi konee yiñu'u nuu ia Dios

¹ Vi kata sii ini ndi'i maa ni ja ka oo ni nii ñuyiu nuu ia Dios.

2 Vi chiñu'u sii ini ni Jito'o Dios.
Ne'ekuei ni te vi kana sii ini ni nuu ya.

3 Vi ndakuni ni ja Jito'o kuu maa ia Dios.
Te maa ya ni sa'a ña, masu yoon ni ka ndasa'o
mao.
Ñayiu ñuu maa ya ka kuo,
te ka kuo na kuinio ndikachi ya
ja ka jao ite kuii maa ya.

4 Ne'ekuei ni ichi yuye'e ya ja ka ndakuanta'u ni
nuu ya.
Te makiukuei ni ini veñu'u ya,
te vi ka jita ni yaa ja ka sa'a ka'nu ni ya.
Te vi ndakuanta'u ni nuu ya,
te vi ka'an vii vi ka'an va'a ni jin ya.
5 Chi ia gua'a kuu maa Jito'o Dios,
te nikuii nikani kunda'u ini ña ya,
vi siun ni skunkuu ndaa ya.

101

*Na vi nduku ndeo ja vi kovio nuu ia Dios
Yaa ni tee David*

1 Na kata san yaa ja kunda'u ini ni ñayiu vi ja
sa'a ndaa ni,
chi kuini san ja kata san yaa nuu ni, vi Jito'o san.
2 Te kuini san kutua'a san ja kaka san nuu ichi
ndaa.
¿Te na kiuu saa kii ni ja kikoto ña ni jin san?

Te kokuu san ñayiu vii ñayiu va'a nuu oo san jin
ñayiu ve'e san.

3 Te ma ndakani ini san ja sa'a san ni in jakue'e.

Chi skexiko san ñayiu ka kujoo nuu ichi ndaa,
te ma kuandetu san ja na in kitna'a ña ja
chikuechi ña jin san.

⁴ Te xtajoo san ndi'i jakue'e ja ndakani ini san,
te ma sa'a san ni in jakue'e.

⁵ Te skasi yu'u san in jichi ni jin ñayiu ka ka'an
kue'e siki inka ñayiu,
te ma kuandee ini san jin ñayiu inu vixin vi
ñayiu inu teyii.

⁶ Su ndanduku san ñayiu ja siun ni ka sa'a gua'a
ja ka oo taka ñuu,
nagua ja vi koo yatni san jin.

Te maa ni ñayiu ka jika ichi ndaa ka kuu ja vi
kokunukuechi nuu san.

⁷ Te ma vi koo ñayiu xnda'u ña nuu ve'e san,
te ni in ñayiu tno'o, ma koo nuu san.

⁸ Te in in ne'e koskasi yu'u san in jichi ni jin ndi'i
ñayiu kue'e ja ka oo nuu ñuu san,
nagua ja saa te xnaa san ndi'i ñayiu ja ka sa'a
jakue'e nuu ñuu Jito'o.

102

Ndakuatu in ñayiu tna'a tnundo'o nuu ia Dios

¹ Konini ni joo tno'o ka'an san nuu ndakuatu san
nuu ni, vi Jito'o san,

te na kenta tno'o ja kana nda'u san nuu ni.

² Ma chiyata ña ni jin san nuu tna'a san tnundo'o.
Tanunda'a ni konini ñama ni joo tno'o ka'an san
nuu jikanta'u san nuu ni.

³ Chi ñama kuiti kua'an mandi'i kiuu ja teku san
na kuinio ñua'a,

te kai yiki san na kuinio ñu'u tikayi.

⁴ Chi kua'an ma kuita anu san, te ni yichi na
kuinio yuku kuii,

te vini ja tu kokin san ja kaa san xtaa.

⁵ Te vini ndatnii yiki san nuu ñii san ja kana
nda'u ndeva'a san.

⁶ Te kuu san na kuinio chiukun maa ja oo ti nuu
ñu'u te'a,
axi kuu san na kuinio ndikasa kutu ja oo ti nuu
ka ndaa ve'e tikundu.

⁷ Te tu kii ñua'na nuu san ja kusun san,
te kuu san na kuinio tisala ja oo maintno'o ni ti
xtuu in ve'e.

⁸ Te ndi'i ni kiuu ka nani ña ñayiu ka ka'an u'u
ñá jin san,

te ka jaku ndee ña vi ka xtau tnia'a ña jin san.

⁹ Te jaa san yaa nuu tniuu ja kaa san xtaa,
te tenuu san saka tna'a jin ndute ji'i san.

¹⁰ Te ja ja'a ja kitii ini ndeva'a ni vi ja tu nini ña
ni,

te ni kakuiko ña ni, te ni skunta jika ña ni.

¹¹ Te kua'an mandi'i kiuu ja teku san na kuinio
in kuanda'u ja ya'a kua'an,

te kua'an san mayichi sa'un san na kuinio yuku
kuii.

¹² Su maa ni, vi Jito'o, chi nikuii nikani oo ni,
te siun ni vi kondaka'an ña ñayiu jin ni.

¹³ Ndakoo ni, te kunda'u ini ni ñuu Sión,
chi ja ni jino tiempu ja kunda'u ini ni,
te ja ni jino kiuu ja ni jani ni.

¹⁴ Chi ka kutoo ñayiu ka jinokuechi nuu ni yuu
nduei yun,

vi ka kunda'u ini ve'e tikundu yun.

15 Te ñayiu ndi'i ñuu vi koyu'u ni'nu ña jin Jito'o,
te ndi'i tee ka kuu rey vi sa'a ka'nu ña de jin ya.

16 Chi nuu ndasa'a Jito'o ñuu Sión,
te yun xne'e ya ja ye'e tajan ya ja vi kuni ñayiu.

17 Te konini ya tno'o ja ka ndakuatu ñayiu ni ka
kendoo nda'u,
te ma skexiko ya tno'o ja ka jikanta'ui nuu ya.

18 Te na vi tee tno'o ya'a, nagua ja na vi kuni
ñayiu vajikuei nuu kuee ka,
saa nagua ja ñayiu kuini ka ja vi kakui vitna, na
vi sa'a ka'nui Jito'o.

19 Chi ni ndia'a Jito'o ndee ini ve'e ii nuu oo ya
ndee andivi,
chi ndee sukun yun oo ya, te ni ndia'a ya ndee
nuu ñu'u,

20 nagua ja konini ya nuu ka kana nda'u ñayiu
ka yi'i vekaa,

te skaku ni'nu ya ñayiu vi ja ka oo ja vi kuu,

21 nagua ja na vi kana ndoso sivi Jito'o nuu ñuu
Sión,

te na vi sa'a ka'nu ña ñayiu Jerusalén jin ya,

22 nuu vi ndututu ñayiu ndi'i ñuu,

ja vi koi ja vi chiñu'i Jito'o.

23 Ni skuita ña ia Dios jin san nuu ichi jika san,
vi ni sa'a ya ja joo ni ka kiuu koteku san.

24 Te jiña'a san: "Tata Dios, ma ndakuaka ña ni
nuu inka makuu ma'ñu san,

chi maa ni, chi nikuii nikani oo ni.

25 Chi ndee jaxtnañu'u ni sa'a maa ni ñuyiu,
te jin nda'a maa ni ni sa'a ni andivi.

26 Te ñuyiu vi andivi, chi vi naa,

su maa ni, chi nikuii nikani oo ni,
 te ndi'i yun, chi vi kutu'u na kuinio in sa'un,
 te ndasama ni nagua ka sa'a ja ka ndasama sa'un,
 te ndasama ndi'i.

²⁷ Su maa ni, chi in ni oo ni, te tu sama sa'un ni,
 te ma naa ni, chi nikuii nikani oo ni.

²⁸ Te se'e ñayiu ka jinokuechi nuu ni,
 chi vi kukanu ini ja koo jamani nuu vi koi ñuu
 Sión,
 te señani, chi siun ni vi koi nuu ni."

103

*Na vi sa'a ka'nuo ia Dios
 Yaa ni tee David*

¹ Na sa'a ka'nuo Jito'o Dios jin ndi'o jin anuo.

Na sa'a ka'nuo sivi ya jin ndi'o jin yiki kuñuo.

² Na sa'a ka'nuo Jito'o Dios jin ndi'o jin anuo,
 te ma ndunaa inio taka tniuu gua'a sa'a ya jion.

³ Chi maa ya kuu ia jaka'nu ini ndi'i jakue'e sa'o.
 Te maa ya kuu ia ndasa'a ña ndi'i ni nuu kue'e
 ja ku'o.

⁴ Te maa ya skaku ña nuu yau ñaña,
 te maa ya ndaskutu ña jin ja kutoo ña ya
 vi ja kunda'u ini ña ya jion.

⁵ Maa ya taa ndi'i jagua'a neva'o,
 te ndasajaa ña ya ja nduu kuechio na kuinio in
 ya'a na'nu.

⁶ Ia ndaa kuu maa Jito'o Dios,
 te sandaa ya ja ja'a ñayiu nuu ka sa'a ndeva'a ña
 jin.

⁷ Te ni xne'e ya ichi ya nuu Moisés,
 te ni ka jini ñayiu Israel tniuu na'nu ni sa'a ya.

- ⁸ Nda'u ndeva'a ini Jito'o Dios vi ka'nu ini ya.
 Te kuekuee kitu ini ya, vi kutoo ndeva'a ña ya
 jion.
- ⁹ Chi masu vi siun ni kokuxeen ya nuo,
 ni masu vi nikuii nikani kokiti ini ya.
- ¹⁰ Chi tu ndaxtenaa ña ya jin nagua jakue'e ka
 sa'o,
 ni tu sa'a ya ja vi ndatniuya'uo jin yika kuechio.
- ¹¹ Chi vi nagua sukun ndeva'a ndee nuu ñu'u jin
 ndee andivi,
 saa ka'nu ja kunda'u ini ña ya jin ñayiu ka yu'u
 ni'nu ya.
- ¹² Chi vi nagua jika nuu kana nikandii jin nuu
 kee,
 saa jika ni skunta ya yika kuechio.
- ¹³ Chi vi nagua kunda'u ini tata jin se'e de,
 saa kunda'u ini ña Jito'o Dios jin ñayiu ka yu'u
 ni'nu ya.
- ¹⁴ Chi ja jini ya naxa ni ka kuva'o,
 te ja na'a ya ja ñuyaka ni ka kuo.
- ¹⁵ Chi nani kuinio yuku kuii ka kuu ñayiu,
 te kiuu ja ka tekui kuu na ni kuinio nuu jaa ita
 nuu yuku.
- ¹⁶ Te ni tee sua'a ni tee sua'a ni ña tachi,
 te ni naa ndi'i ni, te ni ja tu na ndena'a ka ndenu
 ni oo.
- ¹⁷ Su ñayiu ka yu'u ni'nu ia Dios, chi siun ni
 kunda'u ini ña ya,
 te sa'a ndaa ya jin se'e ñayiu yun vi señani,
- ¹⁸ vi ka skunkui tratu ni sa'a ya jin,
 te ka ndaka'in tno'o ni tatnuni ya,
 te ka sa'i nagua kuini ya.

19 Chi ni jinkoo Jito'o Dios nuu tatnuni ya ndee
andivi,
te tatnuni ya nuu ndi'i tu'u.

20 Vi sa'a ka'nu ni Jito'o Dios, maa ni ja ka kuu ni
ia ka jinokuechi nuu ya,
ja ka ndiso ni tniuu na'nu ndeva'a,
te ka sa'a ni nagua ka'an ya vi ka jantno'o ni
tno'o tatnuni ya.

21 Vi sa'a ka'nu ni Jito'o Dios,
maa ni ja ka oo ni ndee andivi ja ka jaxin tna'a
ni ja ja'a ya,
vi ka jinokuechi ni nuu ya, vi ka sa'a ni nagua
kuini ya.

22 Vi sa'a ka'nu Jito'o Dios, ndi'i ron ja ni sa'a ña
ia Dios,
vi ndi'i tu'u nuu tatnuni ya.

Na sa'a ka'nuo Jito'o Dios jin ndi'o jin anuo.

104

Jito Jito'o ndi'i ja ni sa'a ya

1 Na sa'a ka'nu san Jito'o jin ndi'i san jin anu san.
Nase vivii ka'nu kuu ni, vi Jito'o, ja kuu ni ia Dios
san,
ja ye'e tajan ni vi oo jayiñu'u nuu ni.

2 Te vi ninii ni ye'e na kuinio ja ñutuu ni in sa'un,
te jata ni andivi na kuinio in sa'un.

3 Te ni sa'a ni ve'e sukun nuu oo ni siki ndute,
te viko ni jantniuu ni na kuinio karreta ni,
te jiondita ni nuu yi'i tachi ndee andivi.

4 Te tachi ja yi'i, sa'a ni ja ka xtutenuu tno'o ni,
te yaa ñu'u ka kuu ja ka jinokuechi nuu ni.

- ⁵ Te ni sonee ni ñuyiu siki nuu ni sama gua'a ni,
nagua ja ma kujoo sa'un nuu oo.
- ⁶ Te ni skakondii ni jin ndute mar na kuinio in
sa'un,
te ni chisa'u ña ndute yun jin yuku na'nu.
- ⁷ Su nuu ni kuxeen ni nuu ndute yun, te ni jino
de kua'an de,
te nuu ni kana ni'i ni nuu de, te ñama kuiti ni
jino yu'u de kua'an de.
- ⁸ Ni ndaa sukun ndute yun ndee nuu yuku, te ni
nujino de ndee chiko'i,
te ni jino de ndee nuu ni jiña'a maa ni ja koo de.
- ⁹ Te ni chikua'a maa ni nuu kituu ndute mar,
nagua ja ma ya'a ka de ja ndachitu de nuu ñuyiu.
- ¹⁰ Chi maa ni sa'a ja ta'u nuu ndute,
te jika de ja kuu in yute ja makuun de ndee ne'u
yuku.
- ¹¹ Te ndute yun ka ji'i kiti yuku,
vi yun ka ji'i mentu ka oo yuku yun ndute nuu
ka yichi ti.
- ¹² Te yu'u ndute yun ka tnaa kiti ndagua taka ti,
te ka jita ti taka nuu nda'a yutnu yun.
- ¹³ Te maa ni joso ndute nuu yuku na'nu guaa
ndee sukun jian nuu oo ni ve'e ni, vi Dios,
te kuva'a vii ñunde'i jin sau ja skuun ni.
- ¹⁴ Te sa'a ni ja ka jite yuku kuii ja ka jaa kiti tata,
vi ka jite ja ka jitu ñayiu, nagua ja vi ni'i ja vi kai
nuu ñunde'i.
- ¹⁵ Te vi ni'i ñayiu vinu ja ndasa'a sii ini anui,
vi ndute xe'en ja sa'a ja nduye'e nui,
vi xtaa ja jiña'a jandakui ja vi kotekui.
- ¹⁶ Te joso gua'a maa Jito'o yutnu ka oo yun

vi tnu itni ja ni ndaxtee ya Líbano.

¹⁷ Te nuu nda'a yutnu yun ka tnaa kiti ndagua
taka ti,
te nuu tnuyuja na'nu yun ka oo ve'e kiti ka nani
cigüeña.

¹⁸ Te nuu yuku sukun yun ka oo ndixi'u yuku,
te taka kava ve'e ka yi'i ndiñaña.

¹⁹ Te ni sa'a ni yoo andivi ja xne'e na kiuu
ndaki'in in in yoo,
vi nikandii ja jini gua'a maa na ore kuu ja sa'u
ki'in.

²⁰ Te ni sa'a ni janee ja kuu tno'o jakuaa,
te nuu nee yun kekuei ndi'i kiti yuku ja ka
jiondita ti.

²¹ Te ka kañu ndika'a ja ka nduku ti ja vi kaa ti,
te ka jikan ti nuu ni, vi Dios, ja kuña'a ni ja vi
kaa ti.

²² Su nuu jinonta nikandii, te ka ndajiokuiin ti
kava ve'e ti,

te ka jinkonduei ti, te ka ndatatu ti.

²³ Yun te kekuei ñayiu kua'ankuei ka satniui,
te guaa ndee nuu mañini, te saa ka ndajiokuiin
ve'i.

²⁴ Nase kuakua'a tniuu ni sa'a ni, vi Jito'o,
te ndi'i ni sa'a ni jin jandichi ni,
te oo chitu ndi'i ja ni sa'a ni nuu ñuyiu.

²⁵ Te yun oo mar ka'nu vi jite ndeva'a nuu ka
ñu'u kuakua'a kiti ndute,
kiti na'nu vi kiti kueli ja vini ja ma vi kundee san
ja vi ka'u san ti.

²⁶ Te nuu ndute mar yun ka jika barco

vi yun inee kití ka'nu ndeva'a nani Leviatán ja
ni sa'a ni ja kasiki ti nuu ndute yun.

²⁷ Te ndi'i ti ka ndetu ka'nu ña ti jin ni, vi Dios,
ja kuña'a ni ja vi kaa ti mamaa ore ja ka kokin
ti.

²⁸ Te jiña'a ni ja vi kaa ti, te ka ndaxtutu ti,
chi june ni nuu nda'a ni ja jiña'a ni, te ka jaa ti
vi ndee ka ndutu chii ti.

²⁹ Te nuu kujoo ni nuu ka oo ti, te ka yu'u ti,
te nuu kindee ni ja ka ndakuantachi ti, te ka ji'i
ti,
te ka nduu ti ñuyaka.

³⁰ Te nuu tetniuu ni Espíritu ni, te ka ndakaya ti,
te ja saa sa'a ni, te ndasa'a jaa ni ñuyiu.

³¹ Te nikuii nikani na koye'e kotajan Jito'o,
te na kokusii ini Jito'o jin ja ni sa'a ya.

³² Te nuu ndia'a Jito'o nuu ñuyiu ya'a, te kisi,
te nuu kunjino ya nuu yuku, te kana ñua'a.

³³ Te nini teku san, te kokata san yaa nuu Jito'o,
te nini jichi kanda san, te kokata san yaa nuu ia
Dios san.

³⁴ Te na kondetu ka'nu san ja junkuaan ini ya
nagua ndakani ini san,
chi kusii ini san nuu maa Jito'o.

³⁵ Te na vi naa ñayiu ka sa'a yika kuechi nuu
ñuyiu,
te ni ma vi koo ka ñayiu kue'e.

Na sa'a ka'nu san Jito'o jin ndi'i san jin anu san.
¡Ka'nu kuu Jito'o!

105

Ni sa'a ia Dios tniuu vii tniuu va'a ja ni chituu ya ñayiu Israel

¹ Vi ndakuanta'u ni nuu ia Dios, te vi ndakakune'e ni sivi ya.

Vi ndakani ni nuu ñayiu taka ñuu tniuu na'nu ni sa'a ya.

² Vi kata ni yaa ja ka chiñu'u ni ya,
te vi ka'an ni ndii'i tniuu vii tniuu va'a ja sa'a ya.

³ Te vi kokuu teyii ni ja ia ii kuu Dios ni,
te na vi kokusii ini ñayiu ka ndanduku Jito'o.

⁴ Vi ndanduku ni Jito'o vi jaka'nu ya,
te siun ni vi kondanduku ni ya.

⁵ Vi kondaka'an ni tniuu vii tniuu va'a vi tniuu na'nu ni sa'a ya,

vi tno'o ni ka'an ya ja ni sandaa ya kuechi ñayiu,

⁶ maa ni ja ka kuu ni ndikin tata Abraham,
vi se'e Jacob, tee ni kaji ya.

⁷ Te maa Jito'o kuu ia Dios mao,
te maa ya tatnuni nuu ndi'i ñuyiu.

⁸ Chi siun ni na'a ya tratu ni sa'a ya
vi tno'o ja ni tatnuni ya nuu kuakua'a ñayiu ja
vi koo nuu ya'a kua'a ndeva'a ka kuia.

⁹ Te suu kuu tratu ja ni sa'a ya jin Abraham
vi tno'o ja ni kee yu'u ya nuu Isaac.

¹⁰ Te ni ndasa'a kutu ya jin Jacob ja kuu na kuinio
in ley,

vi jin ñayiu Israel ni ndasa'a kutu ya in tratu ja
koo nikuii nikani,

¹¹ nuu jiña'a ya: "Nuu maa ron taa rin ñu'u ja
oo taka ñuu ja tnii Canaán

ja kuu ñuu'u ja vi ni'i maa ron ja vi sa'a jajin ron".

¹² Te nuu joo ni ñayiu yun ni ka okuu,
te joo kuiti ni ka ojika nda'u nuu ñuu yun,

¹³ te ñuu ñuu ni ka ojikai
vi ni ka ojika nda'ui in in ñuu nuu ka tatnuni rey,
¹⁴ te tu ni jandetu ia Dios ja vi sa'a ndeva'a ña
ñayiu jin,

te ja ja'i guaa ni ka'an xeen ya jin tee ka kuu rey.

¹⁵ Te jiña'a ya: "Ma vi koxna'a ron ñayiu ni kaji
rin,

te ni ma vi kosa'a ron jakue'e jin ñayiu ka
ndakani tno'o rin", jiña'a ya.

¹⁶ Yun te ni tetniuu ia Dios soko nuu ñuu yun,
te ni xnaa ya ndi'i ja vi kaa ñayiu yun.

¹⁷ Su ni tetniuu ya in tee nani José ja kokoxno'o
de nuu ñayiu ñuu de,

ja ni ka xiko ña ja kokunukuechi de nuu ñayiu
inka ñuu.

¹⁸ Te ni ka ju'ní si'in de jin cadena,
te ni ka chi'i ña jin de vekaa,

¹⁹ guaa ndee nuu ni skunkuu tno'o ja ni ka'an
José,

te ni xne'e maa ia Dios ja ndija de tno'o ka'an de.

²⁰ Yun te ni tatnuni rey ja ni ka siaa ña jin de,
te ni siaa ña tee tatnuni nuu ñayiu ñuu yun.

²¹ Te ni jani ña rey yun jin José ja kotatnuni de
nuu ndi'i ñayiu ve'e rey,

vi ni skuiso siki ña de ndi'i ja neva'a de jin José,

²² nagua ja kaxtno'o de nuu tee ka netniuu na'nu,
vi skua'a ña de tno'o ndichi jin tee ka kuu nija'nu

nuu ñuu yun.

- 23** Yun te saa ni jino Israel ja suni nani de Jacob
nuu ñuu Egipto,
te ni oo nda'u ni de ñuu yun ja kuu nuu ka oo
ñayiu tatatno'o Cam.
- 24** Te ni sa'a ia Dios ja ni ka kaya kua'a ndeva'a
ñayiu ñuu ya,
te ni sa'a ya ja inu ndakui kai saa ñayiu Egipto
yun ja ka ka'an u'u ña jin ya.
- 25** Te ni sama ya anu ñayiu Egipto yun ja ni ka
skexikoi ñayiu ñuu ya,
te ni ka ndakani kue'e ini siki ñayiu ka ji-
nokuechi nuu ya.
- 26** Yun te ni tetniuu ña ia Dios jin Moisés, tee
jinokuechi nuu ya,
vi jin Aarón, tee ni kaji ya.
- 27** Te ni ka sa'a de kua'a tniuu na'nu ia Dios,
vi tniuu vii tniuu va'a nuu ñuu ñayiu tatatno'o
Cam.
- 28** Te ni tetniuu ia Dios ñunee ja ni kunee ninii
ñuu yun,
su tu ni ka onini ñayiu Egipto tno'o ni ka'an ya.
- 29** Te ni sa'a ya ja ni ka nduu ndute yun niñi,
te ni ka ji'i chiaka de.
- 30** Te ni ta'u kua'a ndeva'a likuara nuu ñuu
Egipto,
te vi ndee ini ve'e rey ni kiukuei ti.
- 31** Te ni ka'an ia Dios, te ni kikuei kuakua'a
chiukun na'nu
vi chiukun kueli ja ni chitu ti nii ñuu Egipto yun.
- 32** Te ni tetniuu ya ñiñi nuu tniuu sau,
vi ni kuun ñu'u siki ñuu yun.
- 33** Te ni skuechi ña jin tnu uva vi tnu tichi iuu,

vi ni skuechi kueli ña jin ndi'i yutnu ka oo ñuu yun.

³⁴ Te ni ka'an ia Dios, te ni kikuei kua'a ndeva'a ndetnuni tika langosta,
ja ni ka jaa ti yuku kuii.

³⁵ Te ni ka jaa ti ndi'i yuku kuii ja oo nuu ñuu yun,

vi ni ka jaa ti ndi'i ja ka jitu ñayiu nuu ñunde'i.

³⁶ Yun te ni ja'ni ya ndi'i seyii xtnañu'u ñayiu Egipto,

ndi'i seyii xtnañu'u ñayiu nuu ka ochitu chitui jin jandakui.

³⁷ Yun te ni ndene'e ya ñayiu ñuu ya ka ndiso ndei ndatniuu ja kuu oro vi plata,

te tu na in ñayiu ku'u ne'u tatatno'o Israel.

³⁸ Te ni ka kusii ini ñayiu Egipto ja ni ndekuei ñayiu Israel,

chi ka yu'u ndeva'a ñai.

³⁹ Te ni jata ia Dios in viko ja kokuu kati ja kisa'u ña jin ñayiu Israel,

vi in ñu'u ja koye'e tno'o jakuaa.

⁴⁰ Ni ka jikan ñayiu ñuu ya ja vi kai, te ni tetniuu ya kañu'u,

vi ni tetniuu ya xtaa tikute kueli ndee andivi ja ni ka ojai vi ndee ni ka ondutu chii.

⁴¹ Te ni june ya yika kava, te ni jinonta in nuu ka'nú ndute,

ja ni jika de nuu ñu'u yichi, na kuinio in yute.

⁴² Chi ni ndaka'an ya tno'o ii,

ja ni ka'an ya nuu Abraham, tee ni ojinokuechi nuu ya.

43 Saa ni kuu ja ni ndene'e ia Dios ñayiu ñuu ja ni kaji ya,
 te vi sua'a ka kanai ja ka kusii ini ni ndekuei.
44 Te ni jiña'a ya ñunde'i ñayiu inka ñuu nuu ñayiu ñuu ya,
 te ni ka sa'a jajin ja ka jitu ñayiu inka ñuu yun,
45 nagua ja vi kuantno'i tno'o tatnuni ya,
 te vi skunkui ley ya.
 ¡Ka'nu kuu Jito'!

106

Siun ni ka kuso'o ñayiu Israel nuu ia Dios

1 ¡Ka'nu kuu ia Dios!
 Vi ndakuanta'u ni nuu ia Dios, chi ia gua'a kuu ya.
 Te nikuii nikani kunda'u ini ña ya.
2 ¿Na in kuu ka'an na kua'a na'nu tniuu sa'a Jito',
 axi na in kuu ka'an na kua'a ka'nu kuu maa ya?
3 Na ta'u na ndetu ñayiu ka skunkuu tno'o tatnuni ya,
 te siun ni ka sa'a ndai.
4 Ndaka'an ña ni jin san, vi Jito'o, nuu kunda'u ini ni ñayiu ñuu ni,
 ku'un ini ña ni jin san kiuu kii ni ja skaku ni'nu ni ñayiu,
5 nagua ja kuni san ja vi jinkoo va'a ñayiu ni kaji ni,
 te na vi kokusii ini san jin ñayiu ñuu ni,
 te na kokuu teyii san jin ñayiu ni sa'a jajin maa ni.

6 Ni ka sa'a san yika kuechi, inuu jin nagua ni ka
osa'a ndi tata velu san,
ni ka sa'a san jakue'e vi ni ka sa'a san jane'e
jayichi.

7 Chi tu ni ka tanuu ndi tata velu san tniuu vii
tnieuu va'a ni sa'a ia Dios nuu ni ka oi ñuu
Egipto,
te tu ni ka ndaka'in ja kunda'u ini ndeva'a ña ya
jin,
te ni ka ndakoi siki ya yatni yu'u ndute mar
kua'a.

8 Su ni skaku ni'nu ña ya nagua ja na koo jayiñu'u
nuu maa ya,
saa te ni xne'e ya jaka'nu ya.

9 Ni kuxeen ya nuu ndute mar kua'a, te ni yichi
de,
te ni ondeka ña ya ja ni ka ya'a ñayiu Israel ndee
nuu kunu ka'a mar,
na kuinio ja ni ka ya'i in nuu ñu'u te'a.

10 Te ni skaku ni'nu ña ya nuu nda'a ñayiu ka
ka'an u'u ña,
vi nuu nda'a ñayiu ka skexiko ña.

11 Te ni ndachisa'u ña ndute yun jin ñayiu ka
ka'an u'u ña yun,
te ni in tu ni kaku ja koteku.

12 Yun te saa ni ka kandija ñayiu Israel tno'o ni
kee yu'u ia Dios,
te ni ka jitai in yaa ja ni ka sa'a ka'nui ya.

13 Su ñama kuiti ni ka ndunaa ini tniuu na'nu ni
sa'a ya,
te tu ni ka ondetui ja vi kuni tniuu ka'an ya ja
sa'a ya.

14 Te ni ka jio'o ndeva'a ndetnuni ñayiu Israel ja
vi kai kuñu nuu ni ka oi nuu ñu'u te'a yun,
te ni ka jito tnuni ia Dios nuu tu na ñayiu ka oo.
15 Te ni jiña'a ia Dios nagua ni ka jikain,
su suni ni tetniuu ya in kue'e xeen ndeva'a ja ni
ka ji'i kua'a ñayiu.

16 Te nuu ka oi nuu ka ndaa ve'e sa'uin yun,
ni ka kukuasun imi nuu Moisés vi nuu Aarón, tee
ni sa'a ii maa Jito'o.

17 Yun te ni nune nuu ñu'u, te ni koko ña jin
Datán vi ni ka jinkisa'u Abiram,
vi ñayiu ka ndikin ña jin de.

18 Te ni kanda'a ñu'u ja ni teñu'u ña jin ñayiu
yun,
te ni teñu'u ña yaa ñu'u yun jin ndi'i ñayiu kue'e.

19 Te nuu ni ka oo de yuku Horeb, ni ka sa'a de
in chikeru, ni ka xtute de oro,
te ni ka sa'a de in chu'chi, te ni ka chiñu'u ñayiu
Israel.

20 Saa te ni ka xndendoi Dios, ia ye'e tajan,
te ni ka chiñu'i chu'chi ja kuu in isndiki jaa yuku.

21 Te ni ka ndunaa ini Dios, ia ni skaku ni'nu ña
jin,
ja ni sa'a ya tniuu na'nu ñuu Egipto.

22 Vi ni sa'a ya tniuu na'nu ñuu nuu ka oo ñayiu
tatatno'o Cam,

vi tniuu ja sa'u kuii inio jin ndute mar kua'a.

23 Te ni kuini ia Dios ja xnaa ña ya, su ni jinkuiin
ni'nu sagua Moisés, tee ni kaji ya,
te ni ya'a ini ya jin ja kitii ini ya, te tu ni xnaa ña
ya.

- ²⁴ Su ni ka skexiko ñayiu Israel ñuu vii ndeva'a
yun,
te tu ni ka kandijai tno'o ni kee yu'u ia Dios.
- ²⁵ Chi saa sua'a ni ka ka'an kuechi siki ia Dios
nuu ka oi nuu ve'e sa'uin,
te tu ni ka jantno'i tno'o ni tatnuni ya.
- ²⁶ Yun te ni skaa ya nda'a ya nuu ka oo ñayiu
yun,
te ni kee yu'u ya ja vi kui nuu ñu'u te'a yun.
- ²⁷ Te sa'a ya ja junkuei ndikin tatai nuu nda'a
ñayiu sava ka ñuu ja ka ka'an u'u ña,
te katenuu ña ya ja ki'inkuei takas ñuu.
- ²⁸ Yun te nuu kuee ka, te ni ka kiundai ja ni ka
chiñu'i Baal-peor,
te ni ka jai ja ni ka soko nuu chu'chi ja masu teku.
- ²⁹ Te ni ka skiti ini ia Dios jin jakue'e ndeva'a ka
sa'i yun,
te ni tetniuu ya in jakue'e siki.
- ³⁰ Yun te ni ndakoo Finees, te ni sa'a ndaa de,
te ni junkuiin jakue'e yun.
- ³¹ Te ni chikuenta ia Dios tniuu ndaa ja ni sa'a
de,
ja siun ni vi kondaka'an nikuii nikani.
- ³² Te suni ni ka skiti ini ia Dios yu'u ndute nuu
nani Meriba,
te vi ja kuechi ñayiu yun, te ni kendoo kue'e
Moisés nuu ia Dios.
- ³³ Chi ni ka skiti ini ñai jin de, te ñama ni ka'an
de,
te tu ni ndakani ini de na tno'o ni ka'an de.
- ³⁴ Te tu ni ka xnaa de ñayiu takas ñuu
nuu ni ka'an ia Dios ja vi xnaa de.

- 35 Chi saa sua'a ni ka saka tna'a de jin ñayiu taka
ñuu yun,
te ni ka kutua'a de nagua ka sa'a ñayiu yun.
- 36 Te ni ka chiñu'u ñayiu Israel taka chu'chi
ñayiu yun,
te ja ja'a yun kuu ja ni ka kanakaui nuu tnundo'o.
- 37 Chi ni ka ja'ni seyii vi sesi'i ja ni ka sokoi nuu
ja ka kuu tachi yun.
- 38 Te ni ka jati niñi ñayiu tu na kuechi tavi,
niñi seyii vi niñi sesi'i ja ni ka sokoi nuu taka
chu'chi ñayiu ñuu Canaán,
te ni kutne'e ñuu yun jin niñi ja ni ka jati yun.
- 39 Te ni ka kutne'e mai ja siun ni ka sa'i,
chi tu ni ka okui ñayiu ndaa nuu ia Dios jin ndi'i
jakue'e ka sa'i yun.
- 40 Te ni kitini ndeva'a ia Dios nuu ñayiu ñuu ya,
te ni skexiko ya ñayiu ni sa'a jajin ya.
- 41 Te ni xndendoo ña ya nuu nda'a ñayiu sava ka
ñuu,
te ñayiu ka skexiko ña, ni ka otatnuni nui.
- 42 Te ndeva'a ndetnuni ni ka osa'a ña ñayiu ka
ka'an u'u ña jin,
vi ni ka otatnuni xeen ndeva'a.
- 43 Te kua'a jichi ni skaku ni'nú ña ia Dios,
su visi ni saa, te tu ni ka jantno'i tno'o ja ni xteku
ñá ya jin,
te ni ka tnaa ni'nui mai nuu jakue'e ka sa'i.
- 44 Su visi ni saa, te nuu ndia'a ia Dios ja ka
kusuchi ini,
vi nini ya ja ka kana nda'ui ja chituu ña ya,
45 te ni ndaka'an ya tratu ni sa'a ya jin ñayiu yun,

te ja siun nda'u ndeva'a ini ya, te ni ndasama ini
ya ja ni tetniuu ya tnundo'o.

46 Te ni sa'a ya ja suni ni ka kunda'u ini ña ñayiu
ni ka jiso ña jin.

47 Skaku ni'nu ña ni, vi Jito'o, ja kuu ni ia Dios
maa san,
te ndaxtutu ña ni ne'u ñayiu sava ka ñuu,
nagua ja na vi ndakuanta'u san nuu ni,
te sii ini ndeva'a na vi sa'a ka'nu ña san jin ni.

48 Na vi ndakuanta'uo nuu Jito'o, ia Dios ñayiu
Israel, ja oo ya nikuii nikani.

Te ndi'i ñayiu ñuu na vi kachi: "Saa na kokuu".
¡Ka'nu kuu Jito'o!

LIURU KUU U'UN

107

Salmos 107—150

Ni skaku ni'nu ña ia Dios nuu tnundo'o

1 Vi ndakuanta'u ni nuu ia Dios,
chi ia gua'a kuu ya, te nikuii nikani kunda'u ini
ñña ya.

2 Te na vi ka'an ñayiu ni ndatau Jito'o ja ia gua'a
kuu ya,
ñayiu ni ndatau ya ja ni ka oi nuu nda'a ñayiu
ka ka'an u'u ña,

3 vi ñayiu ni ndaxtutu ya nuu ndi'i ñuu,
ja mandikuei ichi nuu jinonta nikandii vi ichi
nuu makee,
vi ichi norte vi ichi sur.

- ⁴ Te ni ka ojika ndoñu'i nuu ñu'u te'a nuu tu na
    ñayiu ka oo,
te tu ni ka ni'i in ichi ja vi ni'i in ñuu nuu vi koi.
- ⁵ Te ka yichi vi ka kokin,
te vi ja mavikuita kuiti ja vi sandee ni ka ja vi
    kui.
- ⁶ Yun te nuu ka kusuchi ndeva'a ini, te ni ka kana
    nda'ui nuu Jito'o,
te ni skaku ni'nu ña ya nuu tnundo'o ka tna'i.
- ⁷ Yun te ni jaka ña ia Dios in ichi ndaa
guaa ndee ni kentakuei in ñuu nuu vi koi.
- ⁸ Na vi ndakuanta'u ñayiu yun nuu Jito'o, chi
    kunda'u ini ña ya jin,
vi sa'a ya tniuu vii tniuu va'a ja ja'a ñayiu.
- ⁹ Chi jiña'a ya ndute ka ji'i ñayiu ka yichi,
te jiña'a ya ja gua'a ka jaa ñayiu ka kokin.
- ¹⁰ Te sava ñayiu ka oo ñunee ja vi ja yatni ja vi
    kui,
te ka yi'i vekaa vi ka kusuchi ini vi ka nu'ni jin
    cadena.
- ¹¹ Chi ni ka kuso'i nuu tno'o ni tatnuni Jito'o,
te ni ka skexikoi tno'o ja ni xtekü ña ia oo ndee
    sukun yun.
- ¹² Te yun kuu ja ni sa'a ia Dios ja ni ka satniuu
    ndee ndeva'i,
te ni junkuei nuu tnundo'o, te tu na in ni chituu
    ñá jin.
- ¹³ Yun te nuu ka kusuchi ndeva'a ini, te ni ka
    kana nda'ui nuu Jito'o,
te ni skaku ni'nu ña ya nuu tnundo'o ka tna'i.
- ¹⁴ Te ni ndatau ña ia Dios nuu ñunee ja vi ja yatni
    ja vi kui

vi ni ja'nde ya cadena ja ka nu'n'i.

¹⁵ Na vi ndakuanta'u ñayiu yun nuu Jito'o, chi kunda'u ini ña ya jin,

vi sa'a ya tniuu vii tniuu va'a ja ja'a ñayiu.

¹⁶ Chi ni skuechi ya ye'e kaa ja kuu bronce,

vi ni skuechi kueli ya ndakaa ja yi'i ye'e yun nuu ni skaku ni'nu ña ya.

¹⁷ Te sava ñayiu vasa, chi ni ka ndakoi siki ia Dios,

te ni ka tna'i tno'o suchi ini ja ja'a jakue'e ka sa'i yun.

¹⁸ Te ni ka kukini ini ndi'i ndei ja ka jai,

te vi ja yatni ni ka ja vi kui.

¹⁹ Su nuu ni ka kusuchi ndeva'a ini, te ni ka kana nda'ui nuu Jito'o,

te ni skaku ni'nu ña ya nuu tnundo'o ka tna'i.

²⁰ Yun te ni tetniuu ya tno'o ya, te ni ndasa'a ña ya,

te ni skaku ni'nu ña ya nuu yau ñaña.

²¹ Na vi ndakuanta'u ñayiu yun nuu Jito'o, chi kunda'u ini ña ya jin,

vi sa'a ya tniuu vii tniuu va'a ja ja'a ñayiu.

²² Vi soko ni kitu ja ka ndakuanta'u ni nuu Jito'o,

te vi ndakani sii ini ni ndi'i tniuu vii tniuu va'a ja sa'a ya.

²³ Yun te ni ka skaka tee ka xiko ndatniuu jin barco,

te ni ka jiondita de nuu ndute mar.

²⁴ Te ndee nuu kunu ka nuu ndute mar yun

ni ka jini de tniuu na'nu vi tniuu vii tniuu va'a ja sa'a Jito'o.

- 25 Chi ni ka'an ia Dios, te ni junki'i in tachi ni'i
ndeva'a,
te ni ka ndakoo sukun ola ndute mar,
- 26 te ni ndaa ndute yun guaa ndee andivi, vi ni
nuu de ndee ka'a ndute mar.
- Te vi tu ka na inu anu de ja ka yu'u ndeva'a de
nuu jakue'e yun.
- 27 Te vi sua'a ka ni'i de, te ka ndondiso de na
kuinio ñayiu ka jini,
te tu nagua ni jiniu'u sa'un ja ka jini gua'a de
naxa ka jika de jin barco yun.
- 28 Su nuu ni ka kusuchi ndeva'a ini de, te ni ka
kana nda'u de nuu Jito'o,
te ni skaku ni'nu ña ya nuu tnundo'o ka tna'a de.
- 29 Te ni sama ya sau tachi yun jin in tachi vita ni,
vi ni ka junkuiin ola ndute mar yun.
- 30 Te nuu ni ka jini de ja ni junkuiin ola ndute
mar yun, te ni ka kusii ini de.
- Te ni jaka ña ia Dios ja kua'ankuei de in ñuu kaa
yu'u ndute mar,
saa te ni kentakuei de nuu ka ndioo ini de ja
ki'inkuei de.
- 31 Na vi ndakuanta'u ñayiu yun nuu Jito'o, chi
kunda'u ini ña ya jin,
vi sa'a ya tniuu vii tniuu va'a ja ja'a ñayiu.
- 32 Vi sa'a ka'nu ni ya nuu ka ndututu ni ja ka kuu
ni ñayiu ñuu ya.
- Vi sa'a ka'nu ni ya nuu ka ndututu ni ja ka kuu
ni ñayiu ka kuu nija'nu.
- 33 Ni sa'a ia Dios ja ni ka yichi yute,
vi ni sichi ya nuu kee ndute ja ni nduu ñu'u yichi.

34 Te ni sa'a ya ja tu kuva'a ka ñunde'i ja ni
okuva'a vii ndeva'a,
ja ja'a jakue'e ka sa'a ñayiu ka oo nuu ñunde'i
yun.

35 Te suni ni sa'a ya ja ñu'u te'a yun ni nduu in
nuu ñu'u ndute,
te ñu'u yichi yun ni nduu in nuu kee ndute.

36 Te yun ni jiña'a ya in nuu vi koo ñayiu ka ji'i
soko,
te ni ka sa'a mai in ñuu nuu vi koi.

37 Te ni ka jitui nuu ñunde'i vi ni ka ndaxtei tnu
uva,
te ni kuva'a vii ndeva'a ñunde'i yun.

38 Te ni sa'a vii ni sa'a va'a ña ia Dios, te ni ka
ndakaya kua'a ndeva'i,
vi ni ka kaya kitu ka neva'i.

39 Su nuu ndeva'a ndetnuni ni ka sa'a ña jin,
te ni kii jakue'e siki vi trundo'o ja ni ka tna'i,
saa te ni ka ji'i, te ni ka nduu joo ni.

40 Te ja ja'a yun kuu ja ni skexiko ña ia Dios jin
tee ka kuu nija'nu ja ni ka sa'a jakue'e yun,
te ni sa'a ya ja ni ka ndoñu'u de, te ya'a yun ni
ka jika de.

41 Su ndatau ya ñayiu ka kunda'u nuu tno'o suchi
ini ja ka tna'i,
te sa'a ya ja vi ndakaya kua'a ñayiu ve'i na kuinio
ndikachi.

42 Te nuu vi kuni ñayiu ndaa ja siun sa'a ya, te
vi kokusii ini,
su ndi'i ñayiu kue'e, chi vi kasi yu'i.

43 Na in kuu ñayiu ndichi, te na ku'un ini tno'o
ya'a,

te na jinkui'nu ini ja kunda'u ndeva'a ini ña
Jito'o.

108

*Ndee ja ñu'u ka maa ia Dios te vi kundeo
Yaa ni tee David*

- 1 Oo yutnu anu san, ja kata san yaa nuu ni, vi
Dios,
te kata san jin ndi'i san jin anu san yaa ja sa'a
ka'nu ña san jin ni.
- 2 Te ndoto ron ja kuu ron xtnuu kaxin ja oo uxi
tuchi, vi arpa,
te na vi xtoto inka kiuu jaa.
- 3 Te sa'a ka'nu ña san jin ni ne'u ñayiu ñuu ni,
vi Jito'o,
te kata san yaa nuu ni ne'u ñayiu ninii ñuyiu.
- 4 Chi ka'nu ndeva'a ka ja nda'u ini ni saa andivi,
te tniuu ndaa ja sa'a ni kenta ndee andivi.
- 5 Chi ka'nu ndeva'a kuu maa ni ndee ichi siki
andivi, vi Dios,
te ja ye'e tajan ni kenta ninii ñuyiu,
- 6 nagua ja na vi kaku ni'nu ñayiu kutoo maa ni.
Te konini ni joo tno'o ka ka'an san, te skaku ni'nu
ñá ni jin jaka'nu ni.
- 7 Te ni kachi ia Dios ndee ve'e ii nuu oo ya:
"Kusii ini rin ja ni kundee rin, te ka'nde rin ñu'u
Siquem
vi chikua'a rin chiko'i Sucot ja kuña'a rin vi koo
ñayiu ñuu rin.
- 8 Chi kuuenta maa rin kuu ñuu Galaad vi ñuu nuu
ka oo ndikin tata Manasés,

te ndikin tata Efraín ka kuu na kunio ixini kaa
 ja ñuu'u xini rin,
 te ndikin tata Judá ka kuu na kunio yutnu nee
 rin ja tatnuni rin.

⁹ Te ñuu Moab kuu na kunio in tija'an nuu nda'a
 rin,
 te siki ñuu Edom skunta rin ndijan rin,
 te kana sii ini rin ja ni kundee rin siki ñayiu
 filisteo."

¹⁰ Su ni kachi san: "¿Na in kondeka ña jion ja
 ki'on nuu oo ñuu ja yikorra gua'a yun?
 ¿Vi na in kondeka ña jion ki'on ja kentao guaa
 ndee ñuu Edom?"

¹¹ Tu na inka, chi maintno'o ni maa ni, vi Dios,
 guaa junsia'a ña ni,
 maa ni, ja ni skexiko ña ni jin san,

te tu ka ja'an ni jin soldado san ja chituu ni de.

¹² Chituu ña ni ja na vi kundee san siki ñayiu ka
 ka'an u'u ña jin san,
 chi tu nagua jiniu'u ja vi chituu ña ñayiu ñuyiu
 jin san.

¹³ Chi jin maa ia Dios, te vi sa'o tniuu na'nu,
 te kua'in ni'nu maa ya ñayiu ka ka'an u'u ña jion.

109

*Skaku ni'nu ña ni nuu tnundo'o, vi Jito'o
 Yaa ni tee David*

¹ Maa ni kuu Dios san, ia sa'a ka'nu san.

Te nuu ndakuatu san nuu ni, ma kasi yu'u ni,

² chi tee kue'e vi tee tno'o ka ka'an kue'e siki san,
 te chia inu tno'o de ja ka xtavi kuechi ña de jin
 san.

³ Te ka jionduu ña de jin tno'o kitinini,

vi ka ndakoo de siki san, visi masu nagua sa'a
san.

⁴ Te visi ka'an too san jin de, su ka ndatniuya'u
kue'e de, chi ka ka'an kue'e de siki san,
su sein, chi ndakuatu san ja ja'a de.

⁵ Te nuu tniuu ja sa'a san java'a jin de, te ka
ndatniuya'u de jin jakue'e,
te sein, chi ka'an too san jin de; su maa de, chi
ka skexiko ña de jin san.

⁶ Te kani ni in tee kue'e ja na ndakoo siki de,
te ichi nda'a kua'a de, na koo Tachi ja koka'an
kuechi ja ja'a de.

⁷ Te na tavi kuechi de nuu ki'in de ja kundaa ja
ja'a de,
te tno'o ja ka'an de nuu ndakuatu de na kokuu
ja xtavi kuechi ña jin de.

⁸ Te joo ni kiuu na koteku de,
te inka ñayiu na nukonee tniuu ni onee de.

⁹ Te na vi kendoo nda'u se'e de, vi na kendoo
nda'u ñasi'i de.

¹⁰ Te na vi kokaka nda'u se'e de,
te na vi kokakain ja vi skuta'u ña ñayiu jin,
te ndee jika nuu kaa ve'e tikundai, na vi ndukui
ja vi kai.

¹¹ Te na kikuei ñayiu ka ndita nuu de, te na vi
kindei ndi'i ja neva'a de,
te na vi su'u ñayiu inka ñuu ndi'i ja ni ni'i de ja
ni jinkoneva'a de.

¹² Te ni in ñayiu ma vi kunda'u ini ña jin de,
te ni in, ma vi ka'an nda'u se'e de ja ni ka
ndonda'ui.

¹³ Te na vi naa ndikin tata de, te na naa in jichi
ni sivi de,

te ma vi kuni uun ka ña ñayiu vajikuei nuu kuee ka.

¹⁴ Te na ndaka'an Jito'o jakue'e ni sa'a tata de, te ma xnaa ya yika kuechi ni sa'a nana de.

¹⁵ Te siun ni na kondaka'an Jito'o yika kuechi yun,

te na xnaa ña ya nuu ñuyiu ya'a, nagua ja ma vi kondaka'an ka ña ñayiu jin de.

¹⁶ Chi tu ni ndaka'an de ja kunda'u ini de ñayiu ka kunda'u,

vi ñayiu ka kusuchi ini vi ñayiu tu nagua ka neva'a sa'un,

chi saa sua'a ni sondikin ña de guaa ndee ni ja'ni ña de.

¹⁷ Chi too de ja xtau tnia'a de ñayiu, te na nanakau tnia'a yun siki maa de.

Te ja siun tu ni kuini de ja ka'an vii ka'an va'a de jin ñayiu,

te na kujioo javii java'a ia Dios nuu oo de.

¹⁸ Te na kekui'nu de tnia'a yun na kuinio sa'un de,

te na kiundo'o nuu jiti de na kuinio ndute,

vi na kenta ndee nuu yiki de na kuinio ndute xe'en.

¹⁹ Te na kondii de tnia'a yun na kuinio in sa'un,

te suni na koxtatnuu chii de na kuinio sinchu de.

²⁰ Te ya'a na kokuu ya'u ja kuña'a Jito'o nuu ñayiu ka ka'an kuechi siki san,

vi nuu ñayiu ka ka'an kue'e ja ja'a san.

²¹ Su maa ni, vi Jito'o, sa'a ni java'a jin san ja na koo jayiñu'u nuu ni.

Skaku ni'nu ña ni jin ja nda'u ndeva'a ini ni vi
ja kutoo ña ni.

²² Chi tna'u ini san, te tu sa'un nagua neva'a san,
vi kusuchi ndeva'a ini san.

²³ Chi ndi joo ndi joo kua'an san mayichi san, na
kuinio kuanda'u ja kua'an manaa,
te ka siu'u ña jin san na kuinio tika langosta.

²⁴ Te vi sua'a ka kisi ko'ndo san ja mavikuita ja
kua'a jichi ondite san,

te vi sa'un ni makuxii san, te tu oo ndakui ka san.

²⁵ Te kuu san na ni kuinio in ja ka jaku ndee
ñayiu,

te nuu ka ndia'a ñai jin san, te ka skuiko xini ja
ka sa'a kuasun ñai.

²⁶ Chituu ña ni, vi Jito'o, ja kuu ni ia Dios maa
san.

Skaku ni'nu ña ni jin ja nda'u ini maa ni.

²⁷ Saa te na vi kuni ñayiu yun, ja jin nda'a maa
ni, vi Jito'o san, kuu ja ni sa'a ni ya'a.

²⁸ Te tu ni ja sa'i ja ka xtau tnia'a ña jin san, su
sa'a vii sa'a va'a ña maa ni jin san,

te nuu vi ndakoo de siki san, te vi kendoo kanoo
maa de,

su maa san ja jinokuechi san nuu ni, chi kokusii
ini san.

²⁹ Te na vi kendoo kanoo maa tee ka ka'an kuechi
siki san,

te na vi kakondii de ja kanoo yun na kuinio in
sa'un.

³⁰ Te jin yu'u maa san ndakuanta'u san nuu
Jito'o,

te sa'a ka'nu san ya ne'u nuu ka oo kuakua'a
ñayiu.

³¹ Chi ka'an ni'nu maa ya ja ja'a ñayiu ka
kunda'u,
nagua ja skaku ni'nu ña ya nuu nda'a ñayiu ka
xtavi kuechi ña.

110

*Ni jiña'a Jito'o Dios in tniuu ka'nu nuu rey
Yaa ni tee David*

¹ Jiña'a Jito'o Dios nuu Jito'o san:
"Jinkoo ichi nda'a kua'a rin,
vi guaa ndee na sa'a rin ja ka ka'an u'u ña jin
ron
ndee chii ja'a ron".

² Te ndee Sión taa Jito'o Dios vara ya ja kuu tniuu
ka'nu skuiso ña ya ja kotatnuni ni,

te kokuu nija'nu ni nuu ja ka ka'an u'u ña jin ni.

³ Ñayiu maa ni, chi maa ni mai jakuei ja vi koi
jin ni,

kiuu xne'e ni jaka'nu ni ja kundee ni.

Te ka ye'e ñayiu maa ni nuu ka oi nuu ni,

na kuinio nuu inka ni ye'e ja matuu inka kiuu.

Te kuu ni na kuinio suchi kuechi, chi yeye'e ni,
na kuinio yuyu ja oo tno'o ne'e.

⁴ Ni kee yu'u Jito'o Dios, te ma ndatna'nu ini ya:
Maa ron kuu sutu ja oo nikuii nikani,
te kokuu inuu ron jin naxa oo Melquisedec.

⁵ Te oo maa Jito'o Dios ichi nda'a kua'a ni,
te kiuu na kitu ini ya, te xnaa ya tee ka kuu rey.

- 6** Te kiuu ja sandaa ya kuechi ñayiu ñuyiu,
te tatutu ya yiki kuñu ndiyi,
vi kaxin yuu ya xini ñayiu ninii ñuyiu.
7 Te nuu kua'an Jito'o nuu ichi, te ko'o ya ndute
nuu in yute,
te ndundakui ya.

111

*Na vi sa'a ka'nuo ia Dios, chi kua'a tniuu na'nu
sa'a ya*

- 1** ¡Ka'nu kuu Jito'o!
Sa'a ka'nu san Jito'o jin ndi'i san jin anu san nuu
ka ndututu ndi'i ñayiu ka sa'a ndaa.
2 Na'nu tniuu sa'a Jito'o,
te ndi'i ñayiu ka junkuaan ini, ka ndachikua'a
tnieuu sa'a ya.
3 Te luu kaa tniuu na'nu ja sa'a ya vi ye'e tajan,
te nikuii nikani oo tniuu ndaa ja sa'a ya.
4 Te ni sa'a ya ja vi kondaka'on tniuu vii tniuu
va'a sa'a ya,
chi ka'nu ini Jito'o vi nda'u ini ya.
5 Te jiña'a ya ja ka jaa ñayiu ka nee yiñu'u nuu
ya,
te siun ni na'a ya tratu ja ni sa'a ya jin ñayiu.
6 Te ni xne'e ya jaka'nu ya jin tniuu sa'a ya
nuu ni jiña'a ya ñu'u ñayiu inka ñuu ja vi sa'a
jajin ñayiu ñuu ya.
7 Te tniuu sa'a ya kuu tniuu ndija vi tniuu ndaa,
te ndi'i tno'o tatnuni ya kuu tno'o ndaa ja kukanu
inio.
8 Te oo yutnu nikuii nikani,
chi ni kuva'a jin tno'o ndija vi tno'o ndaa.
9 Chi ni ndatau ia Dios ñayiu ya,

te ni sa'a ya jin ñayiu yun in tratu ja siun ni koo.
Te Dios kuu ia ii vi ia yu'u ndeva'o.

¹⁰ Nuu yu'u ni'nuo Jito'o kuu nuu keja'a ja kuu
ndichio,
te ndi'i ñayiu ja ka skunkuu tno'o tatnuni ia Dios
ka kuu ñayiu ja ka jinkui'nu gua'a ini.
Te nikuii nikani na vi kosa'a ka'nuo ia Dios.

112

Ñayiu yu'u ni'nu ia Dios chi koo vii koo va'i

¹ ¡Ka'nu kuu Jito'o!

Na ta'u na ndetu ñayiu yu'u ni'nu Jito'o,
te junkuaan ndeva'a ini tno'o ja tatnuni ya.

² Te vi kokuu na'nu ndikin tatai nuu ñuyiu,
te vi ni'i ndikin tata ñayiu ndaa javii java'a ia
Dios.

³ Te koneva'a kua'i jakuika nuu ve'i,
te siun ni kosa'a ndai.

⁴ Te koo in ñu'u ja koye'e ni'nu ma'ñu sagua
ñunee nuu ka oo ñayiu ndaa,
chi ka'nu ndeva'a ini ia Dios vi nda'u ini ya vi
sa'a ndaa ya.

⁵ Ñayiu nda'u ini, te jiña'a nui nuu inka ñayiu,
chi kevii keva'i, te jini sa'a ndai jin ja neva'i.

⁶ Te yun kuu ja ma kendoo kue'e sa'uin,
te siun ni vi kondaka'an ña jin ñayiu ndaa yun.

⁷ Te ma koyu'i nuu ka ka'an ñayiu ja koo
tnundo'o,
chi oo yutnu anui, te kukanu ini Jito'o.

⁸ Te kukanu ini ja oo yutnu anui, te tu yu'i,
guaa ndee na kuni ja vi skunaa ñayiu ka ka'an
u'u ña jin.

⁹ Te ja'ndeい ja neva'i ja skuta'ui ñayiu ka kunda'u,

te siun ni kosa'a ndai, saa te kokuu ka'nui, te ni'i
kua'a jayiñu'u.

¹⁰ Te nuu vi kuni ñayiu kue'e ya'a,
te vi kitinini ndeva'i, te vi ndaka'ñi no'i,
su ndi joo ndi joo te vi nai,
te suni naa ja ni ka ondioo ini ñayiu kue'e ja vi
ni'i.

113

Sa'a ka'nu ña ia Dios jin ñayiu ka kunda'u

¹ ;Ka'nu ndeva'a kuu Jito'o!
Maa ni ja ka jinokuechi ni nuu ia Dios, vi sa'a
ka'nu ni Jito'o,
vi sa'a ka'nu ni sivi Jito'o.

² Na vi chiñu'o Jito'o, ndee kiuu vitna vi nikuii
nikani.

³ Na vi sa'a ka'nuo Jito'o, guaa ndee nuu jinonta
nikandii
vi guaa ndee nuu makee.

⁴ Ka'nu ndeva'a kuu Jito'o ja oo ya siki ndi'i ñuu,
te ja ye'e tajan ya oo ndee siki andivi.

⁵ Tu na inka ja kintna'a inuu jin Jito'o, ia kuu
Dios mao,
ja nukoo ya ndee sukun yun tatnuni ya.

⁶ Su ndee yun jinkindei ya, te ndia'a ya andivi vi
nuu ñuyiu.

⁷ Te ndone'e ya ñayiu ka kuu nda'u guaa ndee
nuu ñuyaka,
vi ndatau ya ñayiu tu sa'un nagua ka neva'a guaa
ndee nuu mi'i.

⁸ Te juntaa ña ya jin ñayiu ka kuu na'nu,

ja ka kui ñayiu ka nee tniuu na'nu nuu ñui.

⁹ Te jiña'a ya in ve'e nuu vi koo ñasi'i ja tu kuu
ja vi koo se'e ña,
vi jiña'a ya in jasii ini nuu ñasi'i yun ja kuu vi
koo se'e ña.
¡Ka'nu kuu Jito'o!

114

*Ni sa'a ia Dios javii java'a nuu ni ndekuei
ñayiu Israel ñuu Egipto*

¹ Nuu ni ndekuei ñayiu Israel ñuu Egipto,
te ni ka xndendoo ndikin tata Jacob inka ñuu ja
ka ka'an inka nuu sa'an,
² te Judá ni nduu veñu'u maa ia Dios,
te Israel ni jinkokuu nuu tatnuni ya.

³ Te nuu ni jini ña ndute mar jin ñayiu Israel, te
ni jino yu'u de,
vi ni ndakaka yata ndute yute Jordán.

⁴ Te ni ka kanta sukun yuku na'nu na kuinio
karneru,
vi ni ka kanta sukun tinduu na kuinio lelu kueli.

⁵ ¿Te nagua ni ndo'o ron ndute mar?
¿Nau ja ni jino yu'u ron?
Te roon yute Jordán, ¿nau ja ni ndakaka yata
ron?

⁶ Te roon yuku na'nu, ¿nau ja ni ka kanta sukun
ron na kuinio karneru?
Te roon tinduu, ¿nau ja ni ka kanta sukun ron
na kuinio lelu kueli?

⁷ Te tnaa ron ñu'u nuu oo ndia'a Jito'o,

vi tnaa ron nuu oo ndia'a Dios, ia ni ochiñu'u ndi Jacob.

⁸ Te maa ia Dios sa'a ja in kava ni nduu nuu ñu'u ndute,
chi kava yun ni nduu in nuu jinonta nuu ndute.

115

Ndee andivi oo ia Dios mao

¹ Ma sa'a ni ja na koo jayiñu'u nuu in in san, vi Dios,

chi ndi'i jayiñu'u na koo nuu maa ni,
chi maintno'o maa ni kuu ia ka'nu, chi kunda'u ini ña ni vi sa'a ndaa ni.

² Chi ¿nau ja vi kokakan tno'o ña ñayiu sava ka ñuu

ndenu oo ia Dios ni vitna?

³ Te ia Dios mao, chi ndee andivi oo ya,
te sa'a ya ndi'i nagua kuini maa ya.

⁴ Su chu'chi ñayiu sava ka ñuu yun, chi nino'o ni oro vi plata ka kuu,

ja ni ka sa'a ñayiu jin nda'i ka kuu.

⁵ Ka oo yu'u, su tu kuu vi ka'an,
ka oo nduchi nuu, su tu kuu vi kondia'a.

⁶ Ka oo so'o, su tu kuu vi konini,
ka oo xtnii, su tu kuu vi tna'nii.

⁷ Ka oo nda'a, su tu kuu vi ke'e,
ka oo si'in, su tu kuu vi kaka,
ni tu kuu ja vi kañu yoo sukun.

⁸ Te na kandaa chu'chi yun saa kandaa maa ñayiu ka sa'a ña jin,
vi suni saa kandaa ñayiu ka kukanu ini ña jin chu'chi yun.

⁹ Te maa ni, ñayiu Israel, vi kukanu ini ni Jito'o,

chi maa ya kuu ia chituu ña vi jito jini ña ya jin
in in ni.

¹⁰ Te maa ni ja ka kuu ni tatatno'o Aarón, vi
kukanu ini ni Jito'o,

chi maa ya kuu ia chituu ña vi jito jini ña ya jin
in in ni.

¹¹ Te ndi'i maa ni ja ka yu'u ni'nu ni Jito'o, vi
kukanu ini ni ya,

chi maa ya kuu ia chituu ña vi jito jini ña ya jin
in in ni.

¹² Chi ni ndaka'an ña Jito'o jion, te sa'a vii sa'a
va'a ña ya,

chi sa'a vii sa'a va'a ya ñayiu Israel, vi sa'a vii
sa'a va'a ya ñayiu ka kuu tatatno'o Aarón.

¹³ Te sa'a vii sa'a va'a ya ndi'i ñayiu ka yu'u ni'nu
Jito'o,

vi sa'a vii sa'a va'a ya ñayiu na'nu ka vi ñayiu
nda'u ka.

¹⁴ Te sa'a vii sa'a va'a ña ia Dios jin ni,
ja vi kaya kua'a ndikin tata ni vi ndikin tata se'e
ni.

¹⁵ Te na sa'a vii sa'a va'a ña Jito'o,

ia ni sa'a andivi vi ñuyiu.

¹⁶ Andivi kuu nuu oo maa Jito'o,

su ni jiña'a ya ñuyiu ja ka oo ñayiu.

¹⁷ Te ndiyi ja ni ka ji'i ja kua'ankuei chii ñu'u chii
nde'i nuu tu na in ka'an na in kuu,

chi ma kuu vi sa'a ka'nui Jito'o.

¹⁸ Su yoon ja ka tekuo, chi vi kosa'a ka'nuo Jito'o
ndee kiuu vitna vi nikuii nikani.

¡Ka'nu kuu Jito'o!

116

*Na vi ndakuanta'uo nuu Dios, ia skaku ni'nu
ña jion*

- ¹ Kutoo san Jito'o, chi nini ya tno'o ja jikanta'u
san nuu ya.
- ² Chi chindei ya xini ya, te nini ya tno'o ja ka'an
san nuu ya,
te yun guaa kondakakune'e san ya ndi'i ni kiuu
ja teku san.
- ³ Te vi ja oo san ja kuu san, te ni junkuntna'a san
jin tno'o suchi ini
ja vi sandee ni ka ja kanakau san nuu yau ñaña,
chi ni tna'a san tnundo'o vi tno'o suchi ini.
- ⁴ Yun te ni ndakakune'e san Jito'o, te jiña'a san:
"Jikanta'u san nuu ni, vi Jito'o san, ja skaku ni'nu
ña ni jin san".
- ⁵ Ka'nu ndeva'a ini Jito'o vi ia ndaa kuu ya,
chi ndija ja kunda'u ndeva'a ini ña ia Dios mao.
- ⁶ Te jito jini ña Jito'o jin ñayiu ka sa'a nda'u ka
sa'a kee,
chi nuu vi ja ni kuita sa'un san, te ni skaku ni'nu
ña ya jin san.
- ⁷ Vitna te kuu ndatatu sii ini ron, vi anu,
chi ni sa'a gua'a ña Jito'o jin ron.
- ⁸ Chi ni skaku ni'nu ña ni jin san, vi Dios, ja tu ni
ji'i san,
te ni ja'a ni tenuu san,
vi tu ni jandetu ni ja ndondiso san.
- ⁹ Te yun kuu ja siun ni kokaka san nuu ichi maa
ni, vi Jito'o,
nuu ka oo ñayiu ñuyiu.

- 10** Ni kandija san ia Dios, te yun guaa ni ka'an
san:
“Tna'a ndeva'a san tno'o suchi ini”,
11 te nuu tu ni ni'i ini ka san nagua sa'a san,
te ni kachi san: “Ndi'i ñayiu inu tno'o”.
- 12** ¿Te nagua kuu ja tniuya'u san nuu Jito'o,
jin ndi'i jagua'a ja ni sa'a ña ya jin san?
13 Te soko san vinu nuu Jito'o ja ndakakune'e san
ya
ja ni skaku ni'nu ña ya jin san.
14 Te skunkuu san tno'o ni kee yu'u san nuu Jito'o
jin nuu ndi'i ñayiu ñuu ya.
15 Te kusuchi ndeva'a ini Jito'o nuu ndia'a ya
ja ka ji'i ñayiu vii maa ya.
16 Te jandaa, vi Jito'o, ja maa san kuu tee
jinokuechi nuu ni,
chi maa san kuu seyii ña'a jinokuechi nuu ni,
te ni ja'nde ni kaa ja ni onu'ni san.
17 Te soko san kitu ja ndakuanta'u san nuu ni,
te ndakakune'e san sivi ni, vi Jito'o san.
18 Te skunkuu san tno'o ni kee yu'u san nuu ni,
vi Jito'o,
jin nuu ndi'i ñayiu ñuu ni,
19 ini nuu oo veñu'u maa ni, vi Jito'o,
ma'ñu sagua nuu oo maa ron, vi Jerusalén.
¡Ka'nu kuu Jito'o!

117

Yaa ja ka sa'a ka'nu ñayiu Jito'o

- 1** Vi sa'a ka'nu ni ia Dios, maa ni ja ka oo ni ndi'i
ni ñuu

vi ndi'i maa ni ja ka kuu ni ñayiu sava ka
tatatno'o,
vi kata ni yaa nuu ia Dios.

² Chi nda'u ndeva'a ini ya jin in in yoon,
te siun ni skunkuu ndaa ya.

Ia ka'nu ndeva'a kuu Jito'o.

118

Nikuii nikani kunda'u ini ña ia Dios

¹ Vi ndakuanta'u ni nuu ia Dios, chi ia gua'a kuu
ya,
te nikuii nikani kunda'u ini ña ya.

² Vi ka'an maa ni, ñayiu Israel:
"Nikuii nikani kunda'u ini ña ia Dios".

³ Vi ka'an maa ni, ñayiu ka kuu tatatno'o Aarón:
"Nikuii nikani kunda'u ini ña ia Dios".

⁴ Vi ka'an maa ni, ñayiu ka yu'u ni'nu Jito'o:
"Nikuii nikani kunda'u ini ña ia Dios".

⁵ Nuu ni tna'a ndeva'a san tno'o suchi ini, te ni
ndakakune'e san Jito'o,
te ni onini ya tno'o ni ka'an san, te ni ndatau ña
ya nuu tnundo'o.

⁶ Oo maa Jito'o jin san, te ma koyu'u san
ja nagua vi sa'a ña ñayiu jin san.

⁷ Oo maa Jito'o jin san, te maa ya kuu ia chindee
chituu ña jin san,
te yun kuu ja kuni san ja vi ndee ñu'u vi konduei
ñayiu ka ka'an u'u ña jin san.

⁸ Gua'a ka kuu ja vi kukanu inio Jito'o,
masu ja vi kukanu inio in ñayiu.

⁹ Gua'a ka kuu ja vi kukanu inio Jito'o,

masu ja vi kukanu inio tee ka tatnuni.

10 Ni ka jionduu ña ñayiu ndi'i ñuu jin san,

su jin sivi maa Jito'o, te ni xnaa san ñayiu yun.

11 Ni ka jionduu ña ñayiu jin san, te ni ka tnaa
ma'ñu ña,

su jin sivi maa Jito'o, te ni xnaa san ñayiu yun.

12 Ni ka jionduu ña na kunio ñuñu,

te ñama ni naa ja ka kiti ini ndeva'a na kunio
ñu'u, ja ñama teñu'u ña jin tnu iñu,

chi jin sivi maa Jito'o, te ni xnaa san ñayiu yun.

13 Ni ka chinda'a ni'i ndeva'a ñia jin san, nagua
ja na ndonso san,

su ni chituu ña maa Jito'o jin san.

14 Maa Jito'o taa jandakui san, te jita san yaa nuu
maa ya,

chi maa ya kuu ia skaku ni'nu ña.

15 Te ka kana ñayiu ndaa vi ka jitai ndee nuu ve'i,

ja ka kusii ini ja ni skaku ni'nu ña ya,

te jin jaka'nu maa Jito'o, sa'a ya tniuu na'nu.

16 Te jin jaka'nu maa Jito'o, xne'e ja ia ka'nu
ndeva'a kuu ya,

te jin jaka'nu maa Jito'o, sa'a ya tniuu ja sa'u kuii
inio.

17 Te ma kuu san, chi koteku san,

nagua ja ndakani san tniuu na'nu sa'a Jito'o.

18 Ni tna'a ndeva'a san tnundo'o, ni tetniuu Jito'o,
su tu ni jandetu ya ja kuu san.

19 Vi ndakune ni ye'e veñu'u nuu oo tno'o ndaa,
nagua ja kiuu san, te ndakuanta'u san nuu Jito'o.

20 Te ye'e veñu'u ya'a kuu ye'e maa Jito'o,
te ye'e ya'a kiukuei ñayiu ndaa.

21 Te ndakuanta'u san nuu ni, vi Jito'o,
chi ni onini ni tno'o ni jikanta'u san nuu ni, te ni
skaku ni'nu ña ni jin san.

22 Kava ja ni ka skexiko tee ka sa'a ve'e,
ni nduu kava ka'nu ja yituu skina ve'e.

23 Tniuu ya'a ni sa'a maa Jito'o,
te vi ni ka sa'u kuii inio ka ndia'o.

24 Vitna kuu kiuu ja ni sa'a maa Jito'o, te na vi
kokusii inio,
te vi kosii inio nuu ya.

25 Jikanta'u san nuu ni, vi Jito'o, ja skaku ni'nu
ñá ni jin in in san.

Jikanta'u san nuu ni, vi Jito'o, ja sa'a ni ja na
kekuei gua'a san.

26 Na ta'u na ndetu ñayiu vaji jin sivi maa Jito'o,
chi ndee nuu ka oo san ve'e maa Jito'o, ka
jikanta'u san ja na sa'a vii sa'a va'a ña ya
jin.

27 Maa Jito'o kuu ia Dios mao, te ye'e ya nuo.
Vi ku'ni ni kiti ja vi soko ni nuu ya, te kua'ankuei
ni jin ti ndee nuu oo ndiki nuu altar.

28 Maa ni kuu ia Dios san, te ndakuanta'u san
nuu ni,
vi sa'a ka'nu ña san jin ni, vi Dios.

29 Vi ndakuanta'u ni nuu ia Dios, chi ia gua'a kuu
ya,
te nikuii nikani kunda'u ini ña ya.

119

Na ta'u na ndetu ñayiu ka jika nuu ichi ia Dios

- ¹ Na ta'u na ndetu ñayiu ka jika nuu ichi ndaa,
te ka sa'i nagua kaxtno'o maa Jito'o.
- ² Na ta'u na ndetu ñayiu ka jantno'o tno'o tatnuni
ya,
te vi ni ini ni anui ka ndandukui ia Dios.
- ³ Te ñayiu ya'a, chi tu sa'un na jakue'e ka sa'i,
chi ka jikai nuu ichi maa ya.
- ⁴ Chi ni skuiso siki ña ni tno'o tatnuni ni,
ja na vi skunkuu ndaa kuiti san.
- ⁵ Vaa nuu sua'a te kuu kaka yutnu san nuu ichi
ni,
nagua ja skunkuu san nuu tno'o xtaku ni,
- ⁶ te ma kendoo kanoo san, nuu na kuantno'o san
ndi'i tno'o tatnuni ni.
- ⁷ Te sa'a ka'nu ña san jin in anu ndaa san,
nuu na kutua'a san tniuu ndaa ja sa'a ni.
- ⁸ Kuini san ja skunkuu san tno'o tatnuni ni,
te ma xndendoo sa'un ña ni jin san.

- ⁹ ¿Naxa sa'a in suchi kuechi ja koo vii anui?
Kuini ja sa'i nagua ka'an nuu tno'o ni.
- ¹⁰ Te jin ndi'i san jin anu san ndanduku ña san
jin ni, vi Dios,
te ma kuandetu ni ja kujioo san nuu tno'o tatnuni
ni.
- ¹¹ Chi ndee ini ndee anu san tava'a san tno'o
ka'an ni,
nagua ja ma sa'a san yika kuechi nuu ni.
- ¹² Ka'nu ndeva'a kuu maa ni, vi Jito'o,
te kaxtno'o ni tno'o ja xtaku ni nuu san.
- ¹³ Te jin yu'u maa san ndakani san,

ndi'i tno'o ni ka'an ni ja tatnuni ni.

¹⁴ Kusii ini ndeva'a ka san ja kaka san nuu ichi
nagua tatnuni ni,

masu ja koneva'a san ndi'i jakuika.

¹⁵ Te ndachikua'a san tno'o tatnuni ni,
te kinuu gua'a san nuu ichi ni.

¹⁶ Te kokuu sii ini san ja sa'a san nagua xtaku ni
nuu san,
te ma ndunaa sa'un ini san nagua ka'an nuu
tno'o ni.

¹⁷ Sa'a ni java'a jin san ja jinokuechi san nuu ni,
ja na koteku san,

te na kuantno'o san nagua ka'an nuu tno'o ni.

¹⁸ Kune ni nduchi nuu san, nagua ja na kondia'a
san,
ja luu ndeva'a ka'an nuu tno'o kaxtno'o ni.

¹⁹ Chi in ñayiu jikanuu nda'u ni kuu san ñuyiu
ya'a,

te ma tayu'u ni tno'o tatnuni ni nuu san.

²⁰ Te vi ndi'i ni ore kuita ndeva'a anu san,
ja ndioo ndeva'a ini san ja kuni san tno'o ja xtaku
ni nuu san.

²¹ Chi tetniuu ni tnundo'o ka tna'a ñayiu ka sa'a
teyii maa,
vi ñayiu ni ka tau tnia'a, ja ka kujioo nuu tno'o
tatnuni ni.

²² Xtajioo ni ñayiu ka kane'e ña jin san, vi ñayiu
ka skexiko ña,
chi jantno'o san tno'o tatnuni ni nuu san.

²³ Te visi ka ndatno'o tna'a tee ka tatnuni ja vi
sa'a ña de jakue'e jin san,
su maa san ja jinokuechi san nuu ni, chi
ndachikua'a san nuu ley ni.

- 24** Chi kusii ini san jin tno'o tatnuni ni,
te suu kuu tno'o ja xtekua ña jin san.
- 25** Te vi ndee nuu ñuyaka ni ka katuu san, ndataa
ni ja na koteke san,
nagua ni ka'an ni nuu tno'o ni.
- 26** Ni xne'e san nagua sa'a san nuu ni, te ni janta'u
ni.
Vitna te kaxtno'o ni tno'o ja xtaku ni nuu san.
- 27** Chituu ña ni ja na jinkui'nu ini san naxa ka'an
tno'o tatnuni ni,
te na ndachikua'a san tniuu vii ndeva'a sa'a ni.
- 28** Te vi ja ni kuita sa'un anu san ja kusuchi
ndeva'a ini san,
ndasa'a yutnu ña ni nuu tno'o ni, nagua ni kee
yu'u ni.
- 29** Xtajioo ña ni nuu ichi ka jika ñayiu inu tno'o,
te ka'an nda'u ka'an kee ña ni ja na kondikin san
tno'o kaxtno'o ni nuu san.
- 30** Chi ni kaji san ichi ndaa ja kaka san,
te ndioo ini san ja kondikin san tno'o ja xtaku ni
nuu san.
- 31** Te kuini san ja kondikin guagua'a san tno'o
tatnuni ni, vi Jito'o san,
te ma kuandetu ni ja kendoo kanoo san.
- 32** Te nduku ndee san ja skunkuu san tno'o
tatnuni ni,
chi sa'a ni ja jinkui'nu gua'a ka ini san.
- 33** Te kaxtno'o ni nuu san, vi Jito'o, ja na kondikin
san ichi ja xtaku ni nuu san,
te na kondikin san guaa ndee kiuu sandi'i ja
koteke san.

³⁴ Taa ni tno'o ndichi ja jinkui'nu ini san, nagua
ja tava'a san ley ni,
te skunkuu san ndii'san jin anu san.

³⁵ Te kondeka ña ni ichi nuu tatnuni ni,
chi yun kuu nuu ni'i san jasii ini ja oo jin san.

³⁶ Sa'a ni ja na ndioo ini anu san tno'o tatnuni
ni,
te masu ja ndioo ini san ja koneva'a san ja kua'a
ja ioo.

³⁷ Te ma kuandetu ni ja kondia'a san nuu ja tu
jiniu'u.

Taa ni ja koteku san, nagua ja na kaka san nuu
ichi ni.

³⁸ Te skunkuu ni tno'o ni kee yu'u ni nuu san,
ja kuu san tee jinokuechi nuu ni, nagua sa'a ni
jin ñayiu ka yu'u ni'nu ña jin ni.

³⁹ Xtajoo ni tno'o kanoo ja ka ka'an ñayiu jin
san, chi yun kuu ja yu'u ka san,

chi oo gua'a tno'o ja xtaku ni nuu san.

⁴⁰ Chi ndioo ini san tno'o tatnuni ni,
te taa ni ja koteku san jin ma'ñu sagua tniuu
ndaa ja sa'a ni.

⁴¹ Ne'e ni, te ka'an nda'u ka'an kee ña ni jin san,
vi Jito'o san.

Skaku ni'nu ña ni jin san, nagua ni kee yu'u ni
ja sa'a ni.

⁴² Saa te ni'i san tno'o ja ndajione'e san nuu
ñayiu ka skexiko ña jin san,
chi kukanu ini san tno'o ka'an ni.

⁴³ Te ni in jichi ma kindee ni tno'o ndaa nuu yu'u
san,
chi ndetu ka'nus san tno'o xtaku ni nuu san.

- ⁴⁴ Te nikuii nikani kosa'a san nagua ka'an nuu
tno'o kaxtno'o ni.
- ⁴⁵ Saa te tu na in kasi ichi,
chi ni ndanduku san tno'o tatnuni ni.
- ⁴⁶ Te ka'an san tno'o tatnuni ni nuu tee ka kuu
rey,
te ma kukanoo san.
- ⁴⁷ Te kusii ini san jin tno'o tatnuni ni,
chi kutoo ndeva'a san.
- ⁴⁸ Kee yu'u san ja skunkuu ndaa san tno'o tatnuni
ni, chi kutoo san,
te ku'un ini san tno'o ja xtaku ni nuu san.
- ⁴⁹ Te ndaka'an ni tno'o ni ka'an ni nuu san, ja
jinokuechi san nuu ni,
chi jin tno'o yun, te ni sa'a ni ja ndetu ka'nu ña
san jin ni.
- ⁵⁰ Chi tno'o maa ni kuu ja ndataa jasii ini nuu
san nuu kusuchi ini san.
Te tno'o ni kee yu'u ni, taa ja teku san.
- ⁵¹ Te ka jaku ndee ña ñayiu ka sa'a teyii ndeva'a
jin san,
su sein, chi ma kujioo san nuu ley ni.
- ⁵² Chi ni ndaka'an san tno'o ja xtaku ni nuu san,
ndee ja ni kuu nana'a, vi Jito'o san,
te yun ndani'i san jasii ini.
- ⁵³ Te kiti ini ndeva'a san nuu ndia'a san ñayiu
kue'e,
ja ka kujioo nuu tno'o kaxtno'o ni.
- ⁵⁴ Te tno'o ja xtaku ni nuu san kuu yaa
ja jita sii ini san nuu oo san inka ñuu.
- ⁵⁵ Te ndaka'an ña san jin ni tno'o jakuaa, vi Jito'o
san,
chi kuini san ja sa'a san nagua kaxtno'o ni.

56 Te ni ni'i san javii java'a,
chi ni jantno'o san tno'o tatnuni ni.

57 Maa ni, vi Jito'o san, kuu in ja kuta'u kundetu
san,
Te kee yu'u san ja sa'a san nagua ka'an nuu tno'o
ni.

58 Te ndi'i san jin anu san jikanta'u san nuu ni.
Kunda'u ini ña ni jin san, nagua ni kee yu'u ni ja
sa'a ni.

59 Chi ni ndakani ini guagua'a san nagua sa'a san,
te ni ndajiokuuin san nuu ni, nagua ja skunkuu
san tno'o tatnuni ni.

60 Ni onuu ini san, te tu ni okukuee san,
ja sa'a san nagua tatnuni ni.

61 Ni ka jionduu ña in tnii ka'nu ñayiu ka sa'a
jakue'e jin san,
su visi ni saa, te tu ndunaa ini san tno'o kaxtno'o
ni.

62 Te ndakoo san sau ñuu ja ndakuanta'u san nuu
ni,
chi oo ndaa tno'o ja xtaku ni nuu san.

63 Te ka ndeka tna'a gua'a maa san jin ndi'i ñayiu
ka yu'u ni'nú ña jin ni,
vi ka jantno'i tno'o tatnuni ni.

64 Te kunda'u ini ni ndi'i ja oo ñuyiu ya'a, vi Jito'o
san.

Te kaxtno'o ni nuu san naxa ka'an tno'o tatnuni
ni.

65 Ni sa'a ni in java'a jin san ja jinokuechi san
nuu ni, vi Jito'o san,
nagua ni ka'an ni ja sa'a ni.

66 Kaxtno'o ni nuu san, ja na kuni san tno'o ndaa,
 vi na jinkui'nu ini san,
 chi kandija san tno'o tatnuni ni.

67 Chi ama ka ja tna'a san tnundo'o, te ni ojika
 ndoñu'u san nuu ichi ni,
 su vitna, te jantro'o san nagua ka'an nuu tno'o
 ni.

68 Maa ni kuu ia gua'a, te sa'a ni java'a.
 Kaxtno'o ni nuu san naxa ka'an tno'o tatnuni ni.
69 Chi visi ni ka ka'an tno'o ñayiu ka sa'a teyii
 mai siki san,

su sein, chi skunkuu san tno'o tatnuni ni jin ndi'i
 san jin anu san.

70 Chi ni ka kundee ndeva'a ini anu ñayiu yun,
 na kuinio xe'en ja ni jija,

su sein, chi kusii ini san nuu tno'o kaxtno'o ni.

71 Gua'a kuu ja ni tna'a ndeva'a san tnundo'o,
 chi saa te kutua'a san naxa ka'an tno'o ja xtaku
 ni nuu san.

72 Te ja nuu maa san, chi gua'a ndeva'a ka kuu
 tno'o kaxtno'o maa ni jin yu'u ni,
 masu kuakua'a mil xu'un ka kuu oro vi plata.

73 Chi jin nda'a maa ni, ni sa'a ña ni jin san,
 te taa ni ja jinkui'nu ini san, nagua ja na kutua'a
 san tno'o tatnuni ni.

74 Te na vi kusii ini ñayiu ka yu'u ni'nu ña jin ni,
 nuu vi kuni ñai jin san,

chi kukanu ini san nagua ka'an nuu tno'o ni.

75 Chi jini san, vi Jito'o, ja oo ndaa tno'o ja xtaku
 ni nuu san,

te ndija ni ja tetniuu ni tnundo'o siki san.

76 Su vitna, te ka'an nda'u ka'an kee ña ni jin san,
 te ndataa ni tno'o sii ini,

nagua ni kee yu'u ni ja sa'a ni jin san, ja
jinokuechi san nuu ni.

⁷⁷ Ne'e ni, te ka'an nda'u ka'an kee ña ni jin san,
nagua ja na koteku san,
chi kusii ini san jin tno'o kaxtno'o ni.

⁷⁸ Sa'a ni ja na vi kendoo kanoo maa ñayiu ka
sa'a teyii mai,
chi ka xtavi kuechi ñai jin san jin tno'o tno'o, su
masu nagua ni sa'a san jin,
te sein, chi ñu'u ini san tno'o tatnuni ni.

⁷⁹ Na vi ndututu san jin ñayiu ka yu'u ni'nu ña
jin ni,
te na vi kutua'i naxa ka'an nuu tno'o ni.

⁸⁰ Te ndi'i san jin anu san na kuantno'o ndaa
kuiti san tno'o ja xtaku ni,
nagua ja ma kendoo kanoo san.

⁸¹ Te vi makuita sa'un anu san ndetu san, na kiuu
guaa skaku ni'nu ña ni jin san,
su ndetu ka'nu ña san jin ni nagua ka'an nuu
tno'o ni.

⁸² Te vi makuita sa'un nduchi nuu san ja ndetu
san tno'o ni kee yu'u ni,
te kachi san: “¿Na kiuu saa kii ni ja ndasa'a sii
ini ña ni?”

⁸³ Chi ni kasun sa'un san na kuinio in itni ñii ja
intakaa nuu ñua'a,
su tu ndunaa ini san tno'o ni xtaku ni.

⁸⁴ ¿Nasaa ka kiuu kuu ja koteku san, ja ji-
nokuechi san nuu ni,
te saa tetniuu ni tnundo'o siki ñayiu ka sondikin
ñia jin san?

⁸⁵ Ni ka jate ñayiu ka sa'a teyii mai in yau ja vi
skanakau ñai jin san.

Te ñayiu yun, chi tu ka ndikin nagua kaxtno'o ni.

⁸⁶ Ndi'i tno'o tatnuni ni kuu tno'o ndaa.

Chituu ña ni, vi Dios, chi ka sondikin ña ñayiu
jin san, su masu na jakue'e sa'a san.

⁸⁷ Chi vi ja yatni ja vi xnaa ñai jin san,

su tu xndendoo san tno'o tatnuni ni.

⁸⁸ Te vi nagua kunda'u ini ña ni jin san, saa taa
ni ja koteku san,

te skunkuu san tno'o tatnuni ni.

⁸⁹ Nikuii nikani oo yutnu tno'o maa ni ndee
andivi, vi Jito'o san.

⁹⁰ Tniuu ndaa ja sa'a ni, chi nikuii nikani oo,
chi maa ni, ni sa'a ñuyiu, te ni junkuiin yutnu.

⁹¹ Te ndi'i nagua ni chiyukun ni ja vi koo, te saa
ka oo ndee kiuu vitna,

chi ndi'i ka jinokuechi nuu maa ni.

⁹² Chi nuu sua'a, te tu ni ndataa tno'o kaxtno'o
ni in jasii ini nuu san,

vaa ja ni naa san nuu tno'o suchi ini ja tna'a san.

⁹³ Te ma ndunaa sa'un ini san tno'o tatnuni ni,
chi jin ma'ñu sagua tno'o yun, te taa ni ja teku
san.

⁹⁴ Skaku ni'nu ña ni jin san, vi Dios, chi ñayiu
maa ni kuu san,

chi ndikin san nagua tatnuni ni.

⁹⁵ Chi ka jito gua'a ña ñayiu kue'e ja vi xnaa ñai
jin san,

su sein, chi ñu'u ini san tno'o tatnuni ni.

⁹⁶ Chi jini san ja ndi'i nagua oo ñuyiu vi naa,
su tno'o tatnuni ni, chi ma naa sa'un.

⁹⁷ Kutoo ndeva'a san tno'o kaxtno'o ni,
te ndi'i ni kiuu ñu'u ini san.

98 Siun ni oo san jin tno'o tatnuni ni,
te sa'a ja kuu ndichi ka san, saa ñayiu ka ka'an
u'u ña jin san.

99 Te jinkui'nu gua'a ka ini san saa tee ka
kaxtno'o nuu san,
chi siun ni ñu'u ini san tno'o kaxtno'o ni.

100 Te jinkui'nu gua'a ka ini san saa tee nije'nu,
chi jantno'o san tno'o tatnuni ni.

101 Te kujoo san nuu ndi'i ichi kue'e,
nagua ja skunkuu san nagua ka'an nuu tno'o ni.

102 Te tu ni kujoo san nuu tno'o ja xtaku ni,
chi saa ni kaxtno'o maa ni nuu san.

103 Chi in ja vixin ndeva'a kuu tno'o ni nuu yu'u
san,

te vixin ndeva'a ka saa nduxi ñuñu.

104 Chi nuu tno'o tatnuni ni, ni'i san ja jinkui'nu
ini san.

Yun kuu ja skexiko san ndi'i tno'o tno'o.

105 Tno'o maa ni kuu in ñu'u ja ye'e nuu ja'a san,
vi in ñu'u ja ye'e ni'nu nuu ichi jika san.

106 Ni kee yu'u san, te skunkuu san tno'o ndaa
ja xtaku ni nuu san.

107 Kusuchi ndeva'a ini san, vi Jito'o.

Taa ni ja koteku san nagua ni ka'an ni nuu tno'o
ni.

108 Jikanta'u san nuu ni, vi Jito'o, ja kuanta'u ni
joo tno'o ja sa'a ka'nu ña san jin ni,

te kaxtno'o ni tno'o ja xtaku ni nuu san.

109 Ndi'i ni kiuu oo san ja kuu san,

su tu ndunaa ini san tno'o kaxtno'o ni.

110 Ni ka nduku ñayiu kue'e ja vi kakui ko ñai jin
san,

su sein, chi tu kujoo san nuu tno'o tatnuni ni.

111 Te nikuii nikani sa'a jajin san tno'o tatnuni ni,
chi suu ndasa'a sii ini anu san.

112 Chi vi ni ini ni anu san kuini san ja skunkuu
san tno'o tatnuni ni,
te siun ni kosa'a san guaa ndee kiuu sandi'i.

113 Skexiko san ñayiu inu jani ini,
su kutoo san tno'o kaxtno'o ni.

114 Maa ni kuu ia tayu'u ña vi ia jito jini ña,
te kukanu ini san tno'o ni.

115 Te maa ni ñayiu ka sa'a jakue'e, vi kujioo ni
nuu oo san,
chi kuini san ja skunkuu san tno'o tatnuni ia Dios
san.

116 Chindee chituu ña ni jin san, nagua ni kee
yu'u ni, te na koteku san,
te ma kendoo kanoo san ja ndetu ka'nu ña san
jin ni.

117 Chindee chituu ña ni jin san, te na kaku ni'nu
san,
te siun ni na koskunkuu san nuu ley ni.

118 Te skexiko ni ñayiu ka kujioo nuu ley ni,
chi nino'o ni ja vi xnda'ui ñayiu ka ndakani ini.

119 Chi skexiko ni ndi'i ñayiu ka sa'a jakue'e nuu
ñuyiu ya'a, na kuinio mi'i.
Yun kuu ja sein, chi kutoo san tno'o tatnuni ni.

120 Te vi sua'a ni'i yiki kuñu san ja yu'u ña san,
te yu'u ni'nu san tno'o ja xtaku ni nuu san.

121 Siun ni sa'a ndaa san,
te ma skanakau ña ni nuu nda'a ñayiu ka sa'a
ndeva'a ña jin san.

122 Sa'a ni java'a jin san ja jinokuechi san nuu ni,

te ma kuandetu ni ja vi sa'a ndeva'a ña ñayiu ka
sa'a teyii mai.

¹²³ Te vi ja makuita sa'un nduchi nuu san ja
ndetu ndeva'a san ja skaku ni'nu ña ni,
chi ndetu ka'nu san ja skunkuu ni tno'o ni ka'an
ni ja sa'a ndaa ni.

¹²⁴ Sa'a ni java'a jin san ja jinokuechi san nuu ni,
nagua kua'a nda'u ini maa ni,
te kaxtno'o ni ja na sa'a san nagua ka'an nuu ley
ni.

¹²⁵ Tee jinokuechi nuu maa ni kuu san, te taa ni
ja jinkui'nu ini san,
nagua ja na kuni san tno'o tatnuni ni.

¹²⁶ Ja oo kiuu ja sa'a na in ni joo, vi Jito'o san,
chi ni ka jiso kava ñayiu ley ni.

¹²⁷ Yun kuu ja kutoo ka san tno'o tatnuni ni,
masu oro,
chi kutoo ka san saa oro ja ni nduvii ndeva'a.

¹²⁸ Yun kuu ja ndakani ini san ja oo gua'a ka ndi'i
tno'o tatnuni ni, saa ndi'i ja oo ñuyiu ya'a,
te skexiko san ndi'i ichi xnda'u ña.

¹²⁹ Te vi ni sa'u kuii ini san nuu tno'o tatnuni ni,
yun kuu ja tava'a san ndee ini ndee anu san.

¹³⁰ Te maa tno'o ni ye'e nuu ñayiu,
te sa'a ja ka jinkui'nu ini ñayiu ka sa'a nda'u ja
tu ka jini.

¹³¹ Ni june san yu'u san, te ni jaka nda'u ini san,
chi ndioo ndeva'a ini san tno'o tatnuni ni.

¹³² Kondia'a ña ni jin san, te ka'an nda'u ka'an
kee ña ni,
nagua sa'a ni jin ñayiu ka kutoo ña jin ni.

133 Kondeka ña ni jin san ja na kaka san nagua
ka'an nuu tno'o ni,
te ma kuandetu ni ja ni in jakue'e ma kundee
kuu njija'nu nuu san.

134 Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu ka sa'a
ndeva'a ndetnuni ña jin san,
nagua ja na skunkuu san tno'o tatnuni ni.

135 Ka'an nda'u ka'an kee ña ni jin san ja
jinokuechi san nuu ni,
te kaxtno'o ni ley ni nuu san.

136 Te nuu nda'i san, te jika tee nuu san na kuinio
in yute,
chi tu ka jantno'o ñayiu tno'o kaxtno'o ni.

137 Maa ni kuu ia ndaa, vi Jito'o san,
te oo ndaa tno'o xtaku ni nuu ñayiu.

138 Te tno'o tatnuni ni, ja ni skuiso siki ña ni jin
san,
kuu tno'o ndaa vi tno'o ja kukanu ini san.

139 Te vi sua'a kai anu san ja ndi'ni ndeva'a san,
chi ni ka ndunaa ini ñayiu ka ka'an u'u ña jin
san naxa ka'an tno'o ni.

140 Tno'o vii ndeva'a kuu tno'o ni,
te kutoo maa san ja jinokuechi san nuu ni.

141 In tee sa'a nda'u sa'a kee ni kuu san, te ka
skexiko ña ñayiu jin san,
su tu ndunaa ini san tno'o tatnuni ni.

142 Te nuu ja'nde ni kuechi, chi siun ni sa'a ndaa
ni,
te tno'o ja kaxtno'o ni kuu tno'o ndaa.

143 Tna'a ndeva'a san tnundo'o vi tno'o suchi ini,
su tno'o tatnuni ni ndataa jasii ini nuu san.

144 Te tno'o tatnuni ni, chi siun ni kuu tno'o ndaa.

Taa ni ja jinkui'nu ini san nagua ja na kuu koteku san.

145 Te jin ndi'i san jin anu san kana san nuu ni,
vi Jito'o.

Tanunda'a ni konini ni joo tno'o ka'an san, te na
skunkuu san nagua ka'an nuu Ley ni.

146 Nuu maa ni kana san, ja skaku ni'nu ña ni,
te skunkuu san tno'o tatnuni ni.

147 Te ama ka ja tuu ja ndaki'in inka kiuu, te
ndakoo san jikanta'u san nuu ni, ja chituu
ñá ni jin san,

chi ndetu ka'nu ña san jin ni, nagua ka'an nuu
tno'o ni.

148 Te vi niñuu niñuu ni nduku ndee san ja ndito
san,

nagua ja ndaka'an san naxa ka'an nuu tno'o ni.

149 Konini ni joo tno'o ka'an san, vi Jito'o, nagua
kua'a nda'u ini ni,

te taa ni ja koteku san nagua kua'a sa'a ndaa ni.

150 Chi ni ka kuyatni ñayiu ka sondikin ña jin san
ja vi sa'a ñai jakue'e,

su ni ka kuu jikai nuu tno'o kaxtno'o ni.

151 Yatni ñu'u oo ni, vi Jito'o,

te ndi'i tno'o tatnuni ni kuu tno'o ndaa.

152 Te ndee ja ni kuu nana'a, ni jini san tno'o
tatnuni ni,

ja ni sa'a ni ja koo nikuii nikani.

153 Kondia'a gua'a ni tnundo'o tna'a san, te skaku
ni'nu ña ni,

chi tu ndunaa ini san tno'o kaxtno'o ni.

154 Kuiin ni'nu kuiin sagua ni ja ja'a san, te
ndatau ña ni nuu tnundo'o.

Taa ni ja koteku san nagua ni ka'an ni nuu tno'o ni.

¹⁵⁵ Jika oo ja vi kaku ni'nu ñayiu ka sa'a jakue'e, chi tu ka ndandukui ley ni ja vi kondikin.

¹⁵⁶ Ka'nu ndeva'a ja nda'u ini ni, vi Jito'o.

Taa ni ja koteku san nagua kua'a sa'a ndaa ni.

¹⁵⁷ Kuakua'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin san, vi kua'a ñayiu ka sondikin ña,
su tu kujoor san nuu tno'o tatnuni ni.

¹⁵⁸ Ndia'a san ñayiu kachi yata tno'o ni, te kiti ini ndeva'a san,
chi tu ka jantno'i nagua ka'an nuu tno'o ni.

¹⁵⁹ Kondia'a ni, vi Jito'o, ja kutoo ndeva'a san tno'o tatnuni ni.

Taa ni ja koteku san nagua kua'a kunda'u ini ña ni.

¹⁶⁰ Ndi'i tno'o maa ni kuu tno'o ndaa,
te ndi'i tno'o ndaa ja xndaku ni koo nikuii nikani.

¹⁶¹ Ni ka sondikin ña tee ka tatnuni jin san, su masu na jakue'e ni sa'a san de.

Su maa san, chi yu'u ni'nu san tno'o ni.

¹⁶² Kusii ini ndeva'a san jin tno'o ni kee yu'u ni, nagua kusii ini in ñayiu ni ndani'i in jakuika ndeva'a.

¹⁶³ Skexiko san tno'o tno'o vi tu janta'u san,
su kutoo san tno'o kaxtno'o ni.

¹⁶⁴ Te uja jichi sa'a ka'nu ña san jin ni in in kiuu,
chi tno'o ndaa kuu tno'o ja xndaku ni nuu san.

¹⁶⁵ Ka oo mani ndeva'a ñayiu ka kutoo tno'o kaxtno'o ni,

te tu sa'un na in guaa skanakau ña jin.

¹⁶⁶ Ndetu san ja skaku ni'nu ña ni jin san, vi Jito'o san,

vi sa'a san nagua tatnuni ni.

¹⁶⁷ Skunkuu san tno'o tatnuni ni,
vi kutoo ndeva'a san.

¹⁶⁸ Jantno'o san tno'o tatnuni ni vi tno'o xtaku ni
nuu san,
chi jini maa ni ndi'i nagua sa'a san.

¹⁶⁹ Ndetu ka'nu san ja na kenta tno'o ja kana
nda'u san.

Konini ni, vi Jito'o san, te taa ni ja jinkui'nu ini
san nagua ka'an nuu tno'o ni.

¹⁷⁰ Te na kenta tno'o ja ndakuatu san nuu ni,
te skaku ni'nu ña ni, nagua ni kee yu'u ni ja sa'a
ni.

¹⁷¹ Te na kana in yaa nuu yu'u san ja sa'a ka'nu
ñia san,
chi kaxtno'o maa ni naxa ka'an nuu ley ni.

¹⁷² Te na kata san in yaa ja ka'an tno'o ni kee
yu'u ni ja sa'a ni,
chi ndi'i tno'o tatnuni ni kuu tno'o ndaa.

¹⁷³ Te kotua'a ni ja chituu ña ni,
chi ni kaji san tno'o tatnuni ni ja kondikin san.

¹⁷⁴ Ndioo ndeva'a ini san ja skaku ni'nu ña ni jin
san, vi Jito'o san,
chi kusii ini san jin tno'o kaxtno'o ni.

¹⁷⁵ Kuandetu ni ja koteku san, nagua ja na kosa'a
ka'nu ña san jin ni,
te na chituu ña tniuu ndaa ja sa'a ni jin san.

¹⁷⁶ Ni ojika ndoñu'u san, na kuinio in ndikachi ja
ni ndoñu'u ti,
su ne'e ni, te ndanduku ña ni jin san ja ji-
nokuechi san nuu ni,

chi tu sa'un ndunaa ini san tno'o tatnuni ni.

120

Na vi ndakuatuo nuu ka tna'o tnundo'o

Yaa ka jita ñayiu nuu mavindanui Jerusalén

- ¹ Nuu tna'a san tno'o suchi ini, te kana nda'u san
nuu Jito'o,
te nini ya tno'o ka'an san.
- ² Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu inu tno'o, vi
Jito'o san,
vi nuu nda'a ñayiu tu ka ka'an ndaa.
- ³ Te maa ni ñayiu ka'an tno'o tno'o, ¿nagua ni'i
ka ni,
axi nagua vi taa nuu ni ja ka'an tno'o ni?
- ⁴ Ja ni'i ni kuu yutnu ndugua tee jixin tna'a,
vi ñu'u tikayi tnu itni ja kai koko koko.
- ⁵ Su nda'u ni ka san ja jika nda'u san ne'u nuu
ka oo ñayiu ñuu Mesec,
vi oo san ne'u nuu ka ndaa ve'e sa'un ñayiu
Cedar.
- ⁶ Te ja kuu kua'a tiempu oo san ne'u ñayiu,
ka skexiko ja vi koo mani.
- ⁷ Sein chi ka'an san ja koo mani san,
su nuu ka'an san ja vi koo mani san jin ñayiu
yun,
te ka ka'in ja vi kaxin tna'i jin san.

121

Maa Jito'o kuu ia jito jini ña

Yaa ka jita ñayiu nuu mavindanui Jerusalén

- ¹ Nuu ndakoto ni'ni san nuu yuku ka'nu yun
te ndakani ini san, ¿ndenu kii ia chituu ña jion?
- ² Te ia chituu ña jin san kuu maa Jito'o,

ia ni sa'a andivi vi ñuyiu.

³ Te ma kuandetu ya ja kecaa ni ja ndonso ni,
te ni ma kusun sa'un ia jito jini ña jin ni.

⁴ Chi tu sa'un kixin ia jito ña jin ñayiu Israel,
te ni tu kixin ndei ya.

⁵ Maa Jito'o Dios kuu ia jito jini ña,
te nuu kati maa ya ka oo ni.

Te oo ya ichi nda'a kua'a ni ja chituu ña ya.

⁶ Te ma teñu'u ña nikandii tno'o nduu,
ni ma sa'a kue'e ña nda'a yoo tno'o jakuaa.

⁷ Chi maa Jito'o Dios kuu ia tava'a ña nuu ndi'i
jakue'e.

Maa ya kuu ia tava'a ña jin ni.

⁸ Chi maa Jito'o Dios kuu ia jito jini ña ndee nuu
kee ni ve'e ni
vi ndee nuu ndajioküiin ni,
ndee vitna vi nikuii nikani.

122

*Vi ndakuatuo ja ja'a ñuu Jerusalén
Yaa ni tee David ja ka jiita ñayiu nuu mavin-
danui Jerusalén*

¹ Ni kusii ini san jin ñayiu nuu ni ka kachi:
“Na no'okueio ve'e maa Jito'o Dios”.

² Jerusalén, ja ni ndiukuei rin ndee ye'e ron.

³ Te Jerusalén, kuu ron in ñuu ja ni kuva'a gua'a,
na kuinio in ñuu ja inuu tutu ka oo ñayiu.

⁴ Te nuu maa ron ndakuei ñayiu ka kuu tatatno'o
maa Jito'o Dios,
nagua ja vi chiñu'u ñai jin ya,

nagua ni tatnuni ya nuu ñayiu Israel.

⁵ Chi nuu maa ron oo ve'e tniuu nuu ka sandaa
kuechi,
vi nuu ka tatnuni ndikin tata rey David.

⁶ Vi ndakuatu ni nuu ia Dios ja na koo jamani
Jerusalén, te vi kachi ni:

“Na vi koo vii vi koo va'a ñayiu ka kutoo ña jin
maa ron, vi Jerusalén.

⁷ Te na koo jamani ini muro ron,
te na vi koo vii vi koo va'a ñayiu ini ve'e tniuu
ron.”

⁸ Te suni ja ja'a ñani rin vi ñayiu ka ndeka tna'a
gua'a jin rin,
ka'an rin jin ron, vi Jerusalén: “Ja na koo jamani
nuu ron”.

⁹ Te ja ja'a ve'e Jito'o Dios mao,
nduku rin ja koo vii koo va'a ron.

123

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios ja na chindee chituu
ña ya jion*

Yaa ka jita ñayiu nuu mavindanui Jerusalén

¹ Ndanenuu san te jito ni'ni san ichi nuu oo ni,
vi Dios,

ichi nuu oo maa ni ja tatnuni ni ndee andivi jian.

² Nagua ndia'a nda'u in tee jinokuechi nuu nda'a
jito'o de,

vi nagua ndia'a nda'u in ña'a jinokuechi nuu
nda'a ña'a xiin nuu jinokuechi ña,

Saa ka ndia'a nda'u san nuu ni, vi Jito'o, ja kuu
ni ia Dios san,

guua ndee na kunda'u ini ña ni jin in in san.

³ Kunda'u ini ña ni jin san, vi Jito'o.

Kunda'u ini ña ni jin in in san,
chi ja ni ka tunini ndeva'a san ja ka skexiko ña
ñayiu jin san.

⁴ Ja ni kuu kua'a ndeva'a tnundo'o ka tna'a san,
ja ka sa'a kuasun ña ñayiu ka oo gua'a ja tu
nagua ka ja'ni ña jin,
vi ka skexiko ña ñayiu ka sa'a teyii mai.

124

*Ni skaku ni'nu ña ia Dios nuu nda'a ñayiu
kue'e*

*Yaa ni tee David ja ka jita ñayiu nuu mavin-
danui Jerusalén*

¹ ¿Naxa kaa ja vi ndo'o, nuu sua'a te tu ni chituu
ñá Jito'o jion?

Vitna te na vi ka'an ñayiu Israel:

² Nuu sua'a te tu ni chituu ñá Jito'o jion,
na ni ka ndakoo ñayiu yun sikio ja ni ka jaki'in
ñai,

³ nuu saa, te vaa vi ka teku kao, te ja ni ka koko
nii ñai,
chi ni ka kiti ini ndeva'i.

⁴ Te nuu saa, vaa vi ja ni ka xnaa ñá jion, na
kuinio nuu ndachitu ndute,
te xnaa de ndi'i nagua oo, te ni jiso ñá teñu'u
jion,

⁵ te kuiso ñá ndute jika ni'i yun jion nuu siun.

⁶ Su ka'nu kuu Jito'o ja tu ni jandetu ya ja vi xnaa
ñá ñayiu yun jion,
nagua sa'a in kiti xeen, ja jin no'o ti skuechi kueli
ti ja ni'i ti jaa ti.

- ⁷ Te ni ka kakuo, na kuinio in tisala ja kaku ti
nuu ñunu ñayiu ka kakuiko ti,
Chi ni te'nde ñunu yun, te ni ka kakuo.
⁸ Chi maa Jito'o kuu ia chindee chituu ña jion,
vi maa ya kuu ia ni sa'a andivi vi ñuyiu.

125

*Maa ia Dios jito jini ña jin ñayiu ñuu ya
Yaa ka jita ñayiu nuu mavindanui Jerusalén*

- ¹ Ñayiu ka kukanu ini ña jin Jito'o,
ka kui na kuinio yuku Sión, ja tu kanda sa'un,
chi nikuii nikani ni oo.
² Nagua ni ka jionduu ña tinduu jin ñuu
Jerusalén,
saa jionduu ña Jito'o jin ñayiu ñuu ya,
ndee vitna vi nikuii nikani.
³ Te masu vi siun ni vi kotatnuni tee kue'e,
nuu ñuu ja ni jiña'a ia Dios nuu ñayiu maa ya,
nagua ja ma vi koka'an ñayiu maa ia Dios ja vi
sa'i jakue'e.
- ⁴ Sa'a ni javii java'a jin ñayiu va'a ini,
vi jin ñayiu ka sa'a ndaa, vi Jito'o san.
⁵ Su xnaa ni ñayiu ja kua'ankuei nuu ichi kue'e,
inuu jin ñayiu ka sa'a jakue'e ndeva'a, vi Dios.

¡Na koo jamani ia Dios jin ñayiu Israel!

126

*Ka ndakuatu ñayiu ja na sa'a ia Dios ja vi
ndusii ini
Yaa ka jita ñayiu nuu mavindanui Jerusalén*

¹ Nuu ni sa'a Jito'o Dios ja ni ka ndajokuiin san
ñuu san Sión,
ja ni ka jika nda'u san inka ñuu,
te kuu na kunio nuu ka jani san.

² Chi saa te ni ka jaku sii san vi ni ka jita san yaa
nuu ia Dios.
Yun te ni ka kachi ñayiu sava ka ñuu:
“Ka'nu ndeva'a tniuu ni sa'a Jito'o Dios jin ñayiu
yun”.

³ Te saa kuu, chi ka'nu ndeva'a tniuu ni sa'a Jito'o
Dios jin san,
te yun kuu ja ka kusii ini san.

⁴ Vitna te sa'a ni ja na vi ndasama san, te vi koo
gua'a san,
nagua sa'a ni ja ndajokuiin yute nuu ñu'u yichi
Neguev, vi Jito'o san.

⁵ Chi na ñayiu jate ndikin tata jin tenui,
te kokusii ini nuu ndaxtutui ja kee nuu ñunde'i.

⁶ Te na ñayiu nda'i kua'in nuu jatei triu tatai,
te vi sua'a jitai ja kusii ini ndajokuiin jin nu'ní
trui.

127

*Ndi'i javii java'a vaji nuu Jito'o
Yaa ni tee Salomón ja ka jita ñayiu nuu
mavindanui Jerusalén*

¹ Nuu ja masu maa Jito'o sa'a in ve'e,
te tu jiniu'u, visi ka satniuu ndeva'a ñayiu ka sa'a
ve'e yun.

Te nuu ja tu in ni'nu in sagua maa Jito'o ja koto
ya in ñuu,
te tu jiniu'u, visi oo ñayiu jito guagua'a ñuu yun.

² Te tu jiniu'u visi ne'e ndeva'a ka ndakoo ni ka satniuu ni,
te ndee ñini sa'un, te saa ka ndatatu ni,
te vi jin kuakua'a tnundo'o, te ka ni'i ni ja ka jaa ni.

Chi maa Jito'o kuña'a ja vi kaa ñayiu kutoo ya nini ka kixin.

³ Te se'e kuelio ka kuu in javii java'a, in ja ndee ya'u ndeva'a,

ja ni ka kuta'uo nuu Jito'o.

⁴ Te suchi ka kaku nuu kuechio
ka kui na kuinio yutnu ndugua ja nee tee jaxin tna'a.

⁵ Te na ta'u na ndetu tee neva'a chitu jatnu de jin yutnu ndugua de,

ja ka kuu se'e de,
chi ma kendoo kanoo de nuu ñayiu ka ka'an u'u ñia jin de

nuu ka'an ni'nu de ja ja'a de nuu tee ka ja'nde kuechi ja ka oo ye'e ñuu.

128

Sa'a vii sa'a va'a ia Dios nuu ve'e ñayiu ka yu'u ni'nu ya

Yaa ka jita ñayiu nuu mavindanui Jerusalén

¹ Na ta'u na ndetu ndi'i maa ñayiu ka yu'u ni'nu Jito'o,

vi ka jikai nuu ichi ya.

² Te nuu jaa ni ja ni'i ni nuu satniuu ni jin nda'a ni,

te kokusii ini ni vi kevii keva'a ni.

³ Te ñasi'i ni kokuu ña na kuinio tnu uva, ja kuun
vii ndeva'a kiti vixin nuu ve'e ni.

Te se'e ni vi kokui na kuinio nda'a tnu olivo ja vi
konukoi xiin yutnu nuu jaa ni xtaa.

⁴ Saa sa'a vii sa'a va'a ña ia Dios jin ñayiu ka yu'u
ni'nu ya.

⁵ Te ndee yuku Sión na tetniuu Jito'o javii java'a
ya nuu oo ni,

te kuni ni ja koo vii koo va'a ñuu Jerusalén, ndi'i
ni kiuu ja koteku ni.

⁶ Te kenta ni ja kuni ni señani ni.

¡Na koo jamani ia Dios jin ñayiu Israel!

129

*Ni skaku ni'nu ña ia Dios nuu nda'a ñayiu ka
ka'an u'u ña*

Yaa ka jita ñayiu nuu mavindanui Jerusalén

¹ Kuakua'a ñayiu ni ka otaa tno'o suchi ini guaa
ndee nuu kuechi san.

Te na vi ka'an ñayiu Israel vitna:

² Kuakua'a ñayiu ni ka otaa tno'o suchi ini guaa
ndee nuu kuechio.

Su tu ni ka kundee ja vi xnaa ña jion.

³ Te ni ka xtaji yatao nuu ni ka kuun ni ka kani
ña jin ñii,

te ni ka junkuiin jichi yatao, na kuinio ñu'u nuu
ka jani ñayiu yukun.

⁴ Su ia ndaa kuu Jito'o, te ni skaku ni'nu ña ya
nuu nda'a ñayiu kue'e yun.

⁵ Te sa'a ni ja ndi'i ñayiu ka ka'an u'u ña jin ñayiu
ñuu Sión,
na vi kendoo kanoi, te na vi ndakaka yatai.

⁶ Te na vi kokui na kuinio yuku ja nana xtuu ve'e,
ja vi kueli ni, te ka yichi,

⁷ ja vini ja tu ni'i ñayiu ja'nde yuku yun ja chitu
nuu nda'i,
te ni ja ni'i ñayiu ku'ni ja sa'a nu'ni.

⁸ Te ni in ñayiu ka ya'a yun, ma vi ka'in nuu
ñayiu ka ka'an u'u ña yun:

“Na sa'a vii sa'a ña Jito'o jin in in ni”.

Te ni ma vi ka'in: “Jin sivi maa Jito'o ka sa'a vii
ka sa'a va'a ña san”.

130

Na vi kondetu ka'nuo Jito'o Dios

Yaa ka jita ñayiu nuu mavindanui Jerusalén

¹ Visi ja oo san ndee kunu kunu nuu trundo'o,
te ndakakune'e ña san jin ni, vi Jito'o san.

² Te konini ni tno'o ka'an san.

Tanunda'a ni konini gua'a ni joo tno'o jikanta'u
san nuu ni, vi Jito'o san.

³ Nuu ja na sa'a ni kuenta yika kuechi ñayiu,
te tu na in kuu ja koo nuu ni.

⁴ Su maa ni, chi jaka'nu ini ni yika kuechi ñayiu,
yun guaa ka nee yiñu'i nuu ni.

⁵ Ndetu ka'nu san Jito'o Dios jin ndi'i san jin anu
san,

te kukanu ini san tno'o ka'an ya.

⁶ Ndetu ka'nu ka san Jito'o Dios

saa nagua ka ndetu ñayiu ka jito ñuu ja tuu inka
kiuu.
Ndetu ka maa san saa nagua ka ndetu ñayiu ka
jito ñuu ja tuu inka kiuu.

- ⁷ Saa vi kondetu ka'nu maa ni, ñayiu Israel, jin
Jito'o Dios,
chi siun ni kunda'u ini ña ya jin ni,
te nuu maa ya oo ndi'i ja ndatau ña ya nuu yiaka
kuechi ni.
⁸ Te maa ya ndatau ña jin ñayiu Israel nuu ndi'i
yiaka kuechi.

131

*Na vi kondetu ka'nuo ia Dios
Yaa ni tee David ja ka jita ñayiu nuu mavin-
danui Jerusalén*

- ¹ Tu sa'a teyii san maa san, vi Jito'o,
te ni tu ndia'a san maa san ja ñayiu kanuu ka,
kuu san,
te ni tu nduku san jana'nu, te ni ja luu ndeva'a
ka na'a ja ni'i san ja koneva'a san.
² Te vi jandaa ja titi'i ni oo san, te tu ka'an sa'un
san,
na kuinio in lulu ja ni ndondee ja tu jaxin kai, te
ñundee ña nanai.
Kuu san na kuinio in lulu ni ndondee.
³ Te maa ni, ñayiu Israel, vi kondetu ka'nu ni
Jito'o,
ndee vitna vi nikuii nikani.

132

*Ni kee yu'u ia Dios in tno'o ndaa nuu David
Yaa ka jita ñayiu nuu mavindanui Jerusalén*

- ¹ Ndaka'an ni naxa ni ndo'o David, vi Jito'o,
vi ndi'i tnundo'o ni tna'a de.
- ² Ndaka'an ni tno'o ni kee yu'u de nuu ni, vi Jito'o
san,
vi tno'o ja ni ka'an de nuu ni, ja kuu ni ia Dios
ndakui ndi Jacob.
- ³ Te kachi de: "Ma ndiuu sa'un san ve'e san,
te ni ma jinkotuu san nuu jito san ja ndatatu san,
- ⁴ te ni ma ndakuene san,
te ni ma kusun ndei san,
- ⁵ guaa ndee na ni'i san in nuu koo Jito'o,
vi in nuu koo veñu'u ia ndakui ndi Jacob".
- ⁶ Chi guaa ndee ñuu Efrata ka oo san, te ni ka
onini san ka ka'an ñayiu ja ja'a jatnu ii ni,
te ni ka ndani'i san nuu ñunde'i ñayiu tatatno'o
Jaar.
- ⁷ Na ki'inkueio te na kiukueio ndee ini ve'e ii
Jito'o,
te na vi jinkuiin jitio ndee nuu ja'a ya.
- ⁸ Ndakoo ni, vi Jito'o, jin jatnu ii nuu oo jaka'nu
ni,
te ne'e ni nuu koo ni ja ndatatu ni.
- ⁹ Te na vi kui'nu sutu ni na kuinio in sa'un ja vi
sa'a ndaa de,
Te na vi kana ñayiu maa ni nuu ka jitai ja ka
kusii ini.
- ¹⁰ Te ja ja'a ja kutoo ni David, tee jinokuechi nuu
ni,

te ma chiyata ni tee ni kaji maa ni.

11 Te jandaa ja ni kee yu'u Jito'o nuu David,

te ma ndasama ya tno'o ni ka'an ya,

te jiñ'a ya: "Kani rin in ndikin tata ron ja
kotatnuni nuu tniuu maa ron".

12 Te nuu ja na vi skunkuu se'e ron tratu ni sa'a
rin jin ron,

vi tno'o tatnuni rin ja kaxtno'o rin nui,

te suni vi kotatnuni se'i nikuii nikani, nagua ni
otatnuni maa ron.

13 Te ni kaji Jito'o yuku Sión,

chi yun ni kuini ya ja koo ve'e nuu koo ya.

14 Te ni kachi ya: Ya'a kuu nuu koo rin nikuii
nikani ja ndatatu rin.

Ya'a kuu nuu koo rin, chi saa junkuaan ini maa
rin.

15 Te sa'a vii sa'a va'a rin ñuu ya'a,

ja vi koneva'a kua'a ndeva'a ron ja vi kokaa ron,
te suni vi koneva'a kua'a ñayiu ka kunda'u xtaa
ja vi kokai.

16 Te skui'nu rin sutu ron na kuinio in sa'un ja vi
kaku ni'nu de,

te vi kokata ñayiu maa rin yaa ja ka kusii ini.

17 Te yun sa'a rin ja nana ndee in tee ndakui ja
kotatnuni ne'u ndikin tata David,

chi ja ni sa'a tua'a rin in ñu'u ja koye'e nuu tee
ni kaji rin.

18 Te sa'a rin ja vi kukanoo ndeva'a ñayiu ka
ka'an u'u ña jin de,

su maa de, chi sa'a rin ja ye'e tajan de jin tniuu
ka'nun ee de.

133

*Nase luluu kuu nuu ka otutu ñayiu ka skua'a
Yaa ni tee David ja ka jita ñayiu nuu mavindanui Jerusalén*

¹ Vi kondia'a ni nase guagua'a vi nase luluu kuu nuu ka ndututuo jin ñanio vi kua'o ja vi inuu inuu ka kintna'o.

² Chi kuu na kuinio tatna xiko ja ni ka joso xini ndi sutu Aarón,
te makee ndee nuu ixi nuu de,
te kunjino ndee yu'u sa'un ni'nu de.

³ Te suni kuu na kuinio yuyu ja makuun nuu yuku Hermón,
te kunjino ndee nuu yuku Sión,
chi ndee yun tetniuu Jito'o Dios javii java'a ya,
vi ja vi kotekuo nikuii nikani.

134

*Ka chiñu'u ñayiu ia Dios
Yaa ka jita ñayiu nuu mavindanui Jerusalén*

¹ Ne'ekuei ni, na vi chiñu'o Jito'o Dios,
ndi'i maa ni ja ka jinokuechi ni nuu ya,
ja ka oo ni tno'o jakuaa ve'e maa Jito'o.

² Vi ndane'e ni nda'a ni ichi nuu oo ve'e ii maa ia Dios,
te vi chiñu'u ni ya.

³ Te ndee Sión na tetniuu Jito'o Dios javii java'a ya siki ni,
ia ni sa'a andivi vi ñuyiu.

135

Ka'nu ndeva'a kuu ia Dios

¹ ¡Ka'nu kuu Jito'o!

Vi sa'a ka'nu ni sivi Jito'o.

Maa ni ja ka jinokuechi ni nuu ya, vi sa'a ka'nu
ni ya,

² maa ni ja ka oo ni ini veñu'u maa Jito'o,
vi maa ni ja ka oo ni ini nuu oo veñu'u ia Dios
mao.

³ Vi sa'a ka'nu ni Jito'o, chi ia gua'a kuu ya,
vi kata ni yaa ja ka sa'a ka'nu ni sivi ya, chi ia
luu ndeva'a ini kuu ya.

⁴ Chi ni kaji ña Jito'o jin Jacob ja suni kuu Israel,
ja vi kokui ñayiu maa ya.

⁵ Chi jini gua'a san ja ia ka'nu kuu Jito'o,
te ka'nu ndeva'a ka, kuu ia Dios mao saa ndi'i
chu'chi.

⁶ Te sa'a Jito'o ndi'i nagua ka'an maa ya ja koo
andivi vi nuu ñu'u vi nuu ndute mar vi ndi'i ndee
ka'a ndute mar.

⁷ Chi sa'a ya ja nukoo viko ninii ñuyiu,
vi sa'a ya ja kani tajan nuu kuun sau,
vi sa'a ya ja junki'i ni'i tachi, ndee ni nuu ni kuu.

⁸ Maa ia Dios ni sa'a ja ni ka ji'i seyii xtnañu'u
ndi'i ñayiu Egipto,

te ni ka ji'i seyii xtnañu'u ñayiu yun, vi ni ka ji'i
se'e xtnañu'u ndi'i kiti tatai.

⁹ Te ni sa'a ya kua'a tniuu na'nu vi javii java'a
nuu ñuu Egipto,

vi ni tetniuu ya tnundo'o siki Faraón vi siki ndi'i
ñayiu ka jinokuechi nuu de.

¹⁰ Te ni xnaa ya ñayiu nuu kua'a ñuu na'nu,

vi ni ja'ni ya tee ka kuu rey ja inu ndakui
ndeva'a.

11 Ni ja'ni ya Sehón tee ni okuu rey ñayiu
amorreo,

vi Og, tee ni okuu rey ñayiu Basán,

vi ni ja'ni ya ndi'i tee ni ka okuu rey ñayiu ñuu
Canaán.

12 Te ni jiña'a ya ñu'u ñayiu yun nuu ñayiu Israel,
te ni ka sa'a jajin ñayiu ñuu ya.

13 Nikuii nikani oo sivi ni, vi Jito'o san,
te siun ni vi kondaka'an ña ñayiu jin ni.

14 Chi sa'a ndaa Jito'o ja ja'a ñayiu ñuu ya,
te kunda'u ini ya ñayiu ka jinokuechi nuu ya.

15 Te chu'chi ñayiu sava ka ñuu yun, chi nino'o
ni oro vi plata ka kuu,

ja ni ka sa'a ñayiu jin nda'i ka kuu.

16 Ka oo yu'u, su tu kuu vi ka'an,

ka oo nduchi nuu, su tu kuu vi kondia'a,

17 Ka oo so'o, su tu kuu vi konini,

ka oo xtnii, su tu kuu vi ndakuantachi.

18 Te na kandaa chu'chi yun saa kandaa maa
ñayiu ka sa'a ña jin,

vi suni saa kandaa ndi'i ñayiu ka kukana ini ña
jin chu'chi yun.

19 Maa ni ja ka kuu ni ñayiu Israel, vi sa'a ka'nú
ni Jito'o,

vi maa ni ja ka kuu ni tatatno'o Aarón, vi sa'a
ka'nú ni Jito'o,

20 vi maa ni ja kuu ni tatatno'o Leví, vi sa'a ka'nú
ni Jito'o,

vi maa ni ja ka yu'u ni'nu ni Jito'o, vi sa'a ka'nu
ni ya.

²¹ Maa ni ja ka oo ni yuku Sión, vi sa'a ka'nu ni
Jito'o,
ia oo ñuu Jerusalén.

¡Ka'nu kuu Jito'o!

136

Nikuii nikani kunda'u ini ña ia Dios jion

¹ Vi sa'a ka'nu ni Jito'o, chi ia gua'a kuu ya,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

² Vi sa'a ka'nu ni ia Dios, chi ia ka'nu ka kuu ya
saa sava ka chu'chi,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

³ Vi sa'a ka'nu ni Jito'o, chi ia ka'nu ka kuu ya
saa sava ka jito'o,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

⁴ Te maintno'o maa ya kuu ia sa'a tniuu vii tniuu
va'a,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

⁵ Te maa ya ni sa'a andivi jin ja ndichi ini maa
ya,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

⁶ Te maa ya ni jata ñuyiu siki ndute mar,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

⁷ Te maa ya ni sa'a nikandii vi yoo andivi,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

⁸ Ni sa'a ya nikandii nagua ja koye'e tno'o nduu,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

⁹ Ni sa'a ya yoo andivi vi kimi nagua ja vi koye'e
tno'o jakuua,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

- 10** Te maa ya ni ja'ni seyii xtñañu'u ndi'i ñayiu
Egipto,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 11** Te maa ya ni ndatau ñayiu Israel, ne'u ñayiu
Egipto,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 12** Te ni skaa ya nda'a ya jin jaka'nu ndeva'a ya,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 13** Te maa ya ni ja'nde sagua ndute mar kua'a,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 14** Te maa ya ni sa'a ja ni ka ya'a ñayiu Israel
ma'ñu ndute mar yun,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 15** Te maa ya ni tnaa ña jin Faraón vi soldado de
nuu ndute mar kua'a,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 16** Te maa ya ni jito ni jini ña jin ñayiu ñuu ya ja
ni ka jikai nuu ñu'u te'a,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 17** Te maa ya ni ja'ni rey, tee ka kuu na'nu
ndeva'a,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 18** Vi ni ja'ni ya rey, tee inu ndakui ndeva'a,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 19** Ni ja'ni ya Sehón, tee ni okuu rey ñayiu
amorreo,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 20** Vi ni ja'ni ya Og, tee ni okuu rey ñayiu Basán,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 21** Te ni ja'nde ya ñu'u ñayiu yun,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.
- 22** Te ni jiña'a ya ñu'u yun ja vi sa'a jajin ñayiu
Israel ja ka jinokuechi nuu ya,

chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

23 Te maa ya kuu ia ndaka'an ña jion nuu ja ka
kuita sa'uon,

chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

24 Te maa ya ni skaku ni'nu ña jion nuu nda'a
ñayiu ka ka'an u'u ña,

chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

25 Te maa ya jiña'a ja ka jaa ndi'i tu'u ja ka jichi
ka kanda nuu ñuyiu,

chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

26 Vi sa'a ka'nu ni ia Dios oo ndee andivi,
chi nikuii nikani kunda'u ini ña ya jion.

137

Ka ndaka'an ñayiu Israel ñuu Jerusalén

1 Ni ka ojunkoo san yu'u yute ja ya'a ñuu
Babilonia,
te ni ka onda'i san, ja ni ka ondaka'an san ñuu
Sión.

2 Te nuu tnu ñuu ja oo ñuu yun,
ni ka ojatacaa san arpa san.

3 Te ñayiu ni ka kakuiko ña ja ka jinokuechi san
nuu,
ka jikan ja na vi kata san in yaa.
Chi ñayiu ka sa'a ndeva'a ndetnuni ña ka jikan
ja vi kosii ini san,

te ka kachi: "Vi kata ni in yaa ñuu Sión".

4 ¿Te naxa vi kata san yaa ja vi sa'a ka'nu san
Jito'o,

nuu ka oo san inka ñuu?

5 Te nuu ja na ndunaa ini ña rin jin ron, vi Jerusalén,
te na yichi nda'a kua'a rin.

6 Te na ndatnindee yaa rin la'la rin,
nuu ja ma ndaka'an ña rin jin ron, vi Jerusalén,
nuu ja tu sa'a ka'nu ña rin jin ron,
ja maa ron kuu ja sa'a ja kusii ini ndeva'a rin.

7 Ndaka'an ni, vi Jito'o, jakue'e ni ka sa'a ñayiu Edom,
kiuu ja ni ka xnai ñuu Jerusalén, te ka kachi:
“Vi xnaa ni ñuu Jerusalén. Vi xnaa ndi'i ni guaa
ndee ka'a ve'e.”

8 Te maa ni, ñayiu ñuu Babilonia, chi vi naa ni.
Te na ta'u na ndetu tee tetniuu tnundo'o siki ni,
chi vi ndani'i vi ndatna'a ni nagua ni ka sa'a ña
ni jin san.

9 Te na ta'u na ndetu tee kakuiko suchi kueli ni,
te kani ña de jin yika kava vi ndee skuechi kueli
ñaa de.

138

Vi sa'a ka'nuo ia Dios

Yaa ni tee David

1 Sa'a ka'nu ña san jin ni jin ndi'i san jin anu san,
vi Jito'o,

te kata san in yaa ja sa'a ka'nu ña san jin ni nuu
taka ia ka oo andivi.

2 Te junkuiin jiti san ichi nuu oo veñu'u ii ni,
te sa'a ka'nu ña san jin ni, chi kunda'u ini ña ni
vi ia ndaa kuu ni,
chi ni sa'a ka'nu ka ni maa ni vi ni sa'a ka'nu ka
ni tno'o ka'an ni saa ndi'i tu'u.

³ Chi kiuu ja ni kana nda'u san nuu ni, te ni onini
ni tno'o ni ka'an san,
te ni ndataa ni tno'o ndee ini vi ni ndataa ni
jandakui san.

⁴ Te ndi'i tee ka kuu rey nuu ñuyiu, vi sa'a ka'nu
ña de jin ni, vi Jito'o san,
nuu ka nini de tno'o ka'an ni.

⁵ Te vi kata de yaa ja ka'an taka tniuu na'nu sa'a
Jito'o,
chi ka'nu ndeva'a ja ye'e tajan ya.

⁶ Chi visi ndee sukun oo Jito'o, te chindee chituu
ya ñayiu ka sa'a nda'u mai,
su jika ni ndia'a ña ya jin ñayiu ka sa'a teyii mai.

⁷ Te visi tna'a ndeva'a san tno'o suchi ini,
su maa ni sa'a ja teku san ndee vitna.
Te jin jaka'nu ni, skaku ni'nu ña ni jin san, nuu
nda'a ñayiu ka ka'an u'u ña,
visi ka kiti ini ndeva'i nuu san.

⁸ Te skunkuu maa ni, vi Jito'o, ja sa'a ni nagua
kuini ni, ja chituu ña ni jin san.

Chi nikuii nikani kunda'u ini ni jin ñayiu maa ni,
te ma xndendoo ni tniuu ja ni keja'a ni sa'a ni jin
san, vi Jito'o san.

139

Ndi'i ni ja jini maa ia Dios

Yaa ni tee David

¹ Ja ni skua'a guagua'a ni naxa oo san, vi Dios,
te jini ni na ñayiu kuu san.

² Ja jini maa ni nagua sa'a san vi guaa ndee nuu
nukoo san vi guaa ndee nuu ndakoo san.

Te visi jika oo ni, su jini ni nagua ndakani ini san.

³ Ja ni skua'a guagua'a maa ni, te jini ni a jika
san axi ndatatu san,
chi jini ni ndi'i na ichi jika san.

⁴ Chi vi kuini ka ja ka'an san in tno'o,
te ndi'i ja jini maa ni, vi Jito'o san.

⁵ Chi vi ninii san ni jionduu ña ni,
te ni chisa'u gua'a ña ni jin nda'a ni.

⁶ Te ja jini ni ja ja'a san kuu in ja sa'u kuii ini
maa san,
in jaka'nu ndeva'a, ja tu kenta san ja jinkui'nu
ini san.

⁷ ¿Ndenu kuu ki'in san ja kuu jika san nuu
espíritu ni?

¿Axi ndenu kuu ki'in san ja kuu jika san nuu maa
ni, vi Dios?

⁸ Chi visi na kaa san ndee andivi, te yun oo ni.
Axi visi na kee san ndee chii ñu'u nuu ka yiyu'u
ndiyi,
te suni yun oo ni.

⁹ Chi visi na ndagua san ki'in san ichi nuu kana
nikandii,
axi visi na koo san ndee inka jioo yu'u ndute mar
nuu kee ya,

¹⁰ te ndee yun te kokoto ña ni jin san,
te kotnii gua'a ña ni jin nda'a kua'a ni.

¹¹ Axi kachi san: "Na tayu'u nuo nuu ñunee,
axi na kuneer nuu ñu'u ye'e ja ni jionduu ña jion
nagua ja na tayu'u ña".

¹² Su vi ni ñunee, ma kuu tayu'u ña jin san nuu
maa ni.

Te jakuaa, chi ye'e na ni kuinio tno'o nduu,

chi inuu ni kuu janee jin jaye'e nuu maa ni.

13 Chi maa ni ni sa'a ndi'i jiti san,
te maa ni ni sa'a ña jin san ndee chii si'i san.

14 Sa'a ka'nu ña san jin ni, chi luu ndeva'a ni sa'a
ñá ni,

te vi ni sa'u kuii ini san tniuu sa'a ni,
chi ja jini gua'a san ja luu ndeva'a sa'a ni.

15 Chi tu ni oyu'u nuu maa ni naxa ni kuva'a ndi'i
yiki kuñu san,

visi oyu'u nuu ni kuva'a san.

Te ni tniuu tna'a ña ni ndee kunu kunu chii ñu'u,
ja kuu chii si'i san.

16 Chi ni ondia'a ni naxa ni kuva'a san,
te ndi'i yun ni jinkoso nuu liuru ni.

Te ja ni chikua'a ni nasaa kiuu koteku san,
visi chia'an ka ja koo san ni in kiuu.

17 Nase luluu kuu nuu maa san tno'o ja ndakani
ini ni, vi Dios.

Te nase kuakua'a tno'o ndakani ini ni.

18 Chi nuu ja na ka'u san, te kuakua'a ka kuu saa
ñuti.

Te nuu ndoto san, te vi oo ni san jin ni.

19 Nuu ja sua'a te kuu, te kindee ni ja ka jichi ka
kanda ñayiu kue'e, vi Dios,

te xtajoo ni ñayiu ka ja'ni ndiyi nuu oo san.

20 Chi ka kane'e ña ñayiu yun jin ni,
te ñayiu ka ka'an u'u ña,

chi ka jantniuu kue'i sivi ni.

21 Chi ka'an u'u san nuu ñayiu ka ka'an u'u ña
jin ni, vi Jito'o san,

te kitu ini san nuu ñayiu ka ndakoo siki ni.

²² Chi ka'an u'u san nui jin ndee ini ndee anu
san,
te ka'an san ja ka kui na ni kuinio ñayiu ka nee
u'u tna'a jin san.

²³ Skua'a guagua'a ni naxa oo san, vi Dios,
te kuni ni naxa oo anu san.
Koto tnuni ña ni, te kuni ni nagua ndakani ini
san.
²⁴ Saa te kuni ni a jika san nuu ichi kue'e,
te kondeka ña ni ja na kaka san nuu ichi oo nikuii
nikani.

140

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios ja na koto na kuni
ña ya jion*

Yaa ni tee David

- ¹ Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu kue'e, vi
Jito'o san,
te koto kuni ña ni jin san nuu ñayiu inu yachi
ndeva'a ini.
- ² Chi nino'o ni jakue'e ka ndakani ini ja vi sa'i,
te ndi'i ni kiuu ka skaxin tna'i ñayiu.
- ³ Te tno'o ka ka'in kuu na kuinio yaa ndugua in
koo,
te ñu'u chitu texeen koo yun nuu yu'i.
- ⁴ Koto kuni ña ni jin san, vi Jito'o, nuu nda'a
ñayiu ka sa'a jakue'e,
te skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu inu yachi
ndeva'a ini,
ja ka kuini ja vi skanakau ñai jin san.
- ⁵ Chi ni ka jakin yu'u ñayiu inu teyii ndeva'a yun
in xeyu

vi yo'o kuiñi nuu ichi jika san, ja vi kakuiko ñai
jin san.

⁶ Te jiña'a san nuu Jito'o: "Maa ni kuu ia Dios
san,

te tanunda'a ni, konini ni joo tno'o ka'an san nuu
jikanta'u san nuu ni.

⁷ Jito'o, maa ni kuu ia Dios san, ia ndakui ja skaku
ni'nu ña ni jin san.

Maa ni kuu na kuinio in ixini kaa ja yisa'u ni xini
san, kiuu ja ka jaxin tna'a san.

⁸ 'Ma kuandetu ni ja vi ni'i ñayiu kue'e yun
nagua ka ndioo ini mai, vi Jito'o,

te ni ma kuandetu ni ja vi sa'i nagua ka ndakani
ini, nagua ja ma vi kokuu teyii.

⁹ Te sa'a ni ja na nanakau jakue'e ni ka ka'an
maa ñayiu ka jionduu ña jin san siki mai,

te na vi ndani'i vi ndatna'a mai,

¹⁰ te na junkuei ñu'u tikayi ja kai koko koko siki
mai.

Te tnaa ni jin nuu ñu'u, in nuu jitnu kunu
ndeva'a, nagua ja ma nanakuei sa'un kai.

¹¹ Te ma vi koo ka ñayiu ka ka'an tno'o kue'e nuu
ñuyiu ya'a,

te na kenta jakue'e siki ñayiu inu yachi ndeva'a
ini, te na xnaa ña jin.

¹² 'Chi jini san ja sa'a ndaa Jito'o ja ja'a ñayiu ka
kunda'u,

te kuiin ni'nu kuiin sagua ya ja ja'a ñayiu ka
kusuchi ini.

¹³ Chi ndija ja vi sa'a ka'nú ñayiu ndaa sivi ni,

te vi koo ñayiu ka sa'a gua'a nuu ndia'a maa ni,
vi Dios."

141

*Na vi kakanta'uo nuu ia Dios ja na chindee
chituu ña ya jion*

Yaa ni tee David

¹ Nuu maa ni kana nda'u san, vi Jito'o. Ne'e
ñama ni, te chituu ña ni jin san.

Konini ni joo tno'o ka'an san nuu jikanta'u san
nuu ni.

² Te na kenta tno'o ja ndakuatu san guaa ndee
nuu ni,

na kuinio in xiko asin nuu kai suja vixin.

Te ja kane'e san nda'a san ichi nuu oo maa ni,
kuu na kuinio in kitii ja soko san nuu ni ore
mañini.

³ Koto ni yu'u san, vi Jito'o, nagua ja ma ka'an
san tno'o kue'e.

⁴ Te ma kuandetu ni ja ndakani ini san sa'a san
in jakue'e,

ni ma kuandetu ni ja sa'a san jakue'e, nagua ka
sa'a ñayiu ka sa'a jane'e jayichi,
te ni ja kaa san ndei ka jaa ñayiu kue'e yun nuu
ka sa'i viko.

⁵ In java'a kuu nuu maa san, nuu ja in ñayiu ndaa
na kani ñai jin san,

te tno'o ja ka kuxeen nuu san kuu na kuinio in
tatna xiko ja ka chi'i xini san.

Su siun ni kondakuatu san siki ja ka sa'a ñayiu
kue'e yun.

6 Te nuu junkuei tee ka tatnuni nuu ñayiu ka sa'a
jakue'e yun in yu'u kava,

saa te vi kuni ja tno'o ndaa kuu tno'o ka'an san.

7 Te na kuinio ja junkuiin jichi nuu ñu'u ja ka
jani yukun,

saa vi kutenuu yiki ñayiu kue'e yun yu'u yau
ñaña.

8 Nuu maa ni yinuu gua'a san, vi Jito'o san,
chi kukanu ini ña san jin ni, te ma kuandetu ni
ja vi ka'ni ña jin san.

9 Te koto kuni ña ni jin san, nagua ja ma kanakau
san nuu xeyu vi nuu ñunu

ja ka jakin ñayiu ka sa'a jakue'e, ja vi kakuiko ña
jin san.

10 Te na vi nanakau maa ñayiu ka sa'a jakue'e
nuu ñunu ja ka jakin yun.

Su sein, chi na ya'a jioo ni san, ki'in san.

142

*Na yi ndakuatuo nuu ia Dios nuu ka tna'o
tnundo'o*

Yaa ni tee David nuu ni oo de in kava ve'e

1 Kana jaa san nuu jikanta'u san ja na chituu ña
Jito'o,

vi kana jaa san nuu jikan san ja na kunda'u ini
ñña ya jin san.

2 Te nuu maa ya ka'an kuechi san siki tnundo'o
tna'a san,

vi nuu maa ya kaxtno'o san tno'o suchi ini ja
tna'a san.

³ Te nuu vini ja tu ka na anu san ja kusuchi
    ndeva'a ini san,
su jini maa ni na ichi jika san, vi Dios.

Te nuu ichi jika san ni ka tayu'u in xeyu ja vi
    kakuiko ña jin san.

⁴ Kondia'a ni ichi nda'a kua'a san, te kuni ni,
ja tu na in ñayiu kii ja chituu ña jin san,
te tu na ndenu tayu'u nuu san,
ni tu na in ndi'ni ja ja'a san a kuu san axi koteku
san.

⁵ Ni kana nda'u san nuu ni, vi Jito'o,
te kachi san: "Maa ni kuu ia jito jini ña.
Maa ni kuu ndi'i ja neva'a san nuu teku san
    ñuyiu ya'a."

⁶ Konini ni joo tno'o kana nda'u san nuu ni,
chi ja makuita sa'un san ja kusuchi ndeva'a ini
san.

Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu ka sondikin
    ñá jin san,
chi inu ndakui kai saa sein.

⁷ Ndatau ña ni nuu tnundo'o tna'a san ya'a ja
    kuu na kunio vekaa,
nagua ja na kuu sa'a ka'nú san sivi ni.
Te vi kionduu ña ñayiu ndaa,
nuu vi kuni ja ni sa'a ni in jagua'a jin san.

143

*Vi kukanu inio ia Dios
Yaa ni tee David*

¹ Konini ni joo tno'o ndakuatu san nuu ni, vi
    Jito'o.

Tanuu ni joo tno'o ja jikanta'u san nuu ni.
 Chituu ña ni jin san, chi ia ndaa kuu ni, vi sa'a
     ndaa ni.

² Te ma kana ña ni ja sandaa ni kuechi san ja
     jinokuechi san nuu ni,
 chi tu na in ñayiu kachi ja tu na kuechi tavi nuu
     ni.

³ Chi ni ka sondikin ña ñayiu ka ka'an u'u ña jin
     san,
 te ka kuini ja vi skunta ñai ndee ñu'u jin san.
 Te ka tenini ñai ja koo san nuu nee,
 na kuinio in ñayiu ja ni kuu na'a ni ji'i.

⁴ Te vi sua'a kanta anu san ja kusuchi ndeva'a ini
     san,
 te vini ja tu na anu ka san.

⁵ Te ndaka'an san ndi'i tniuu na'nu ni sa'a ni,
     ndee tiempu ja ni kuu nana'a,
 te ndakani ini san ndi'i ja ni sa'a ni jin jaka'nu
     ni.

⁶ Te kane'e san nda'a san ichi nuu oo ni,
 chi yichi kokin san ja koo san jin ni, na kuinio
     ñu'u yichi jin sau.

⁷ Ne'e ñama ni, te chituu ña ni jin san, vi Jito'o
     san, chi makuita sa'un anu san.
 Ma chiyata ña ni jin san, chi nuu tuu, te kokuu
     san na kuinio ndiyi,
 ja kua'an jinkoyu'u nuu yau ñaña.

⁸ Te ndee tno'o ne'e xne'e ni nuu san, ja kunda'u
     ini ña ni jin san,
 chi kukanu ini ña san jin ni.
 Xne'e ni nuu san na ichi kaka san, chi soko san
     maa san nuu ni.

⁹ Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu ka ka'an u'u
    ñá jin san,

chi nuu maa ni nduku san ja tava'a ña ni jin san.

¹⁰ Kaxtno'o ni nuu san ja sa'a san nagua kuini ni,
    chi maa ni kuu ia Dios san.

Te maa espíritu gua'a ni, na kondeka konduu ña
    jin san ja na kaka san ichi ndaa.

¹¹ Te jin sivi maa ni, vi Jito'o, te taa ni ja koteku
    san,

chi ia sa'a ndaa kuu ni, te skaku ni'nu ña ni nuu
    tno'o suchi ini tna'a san.

¹² Te jin ja kunda'u ini ña ni, te xnaa ni ñayiu ka
    ka'an u'u ña jin san.

Xnaa ni ndi'i ñayiu ka taa tno'o suchi ini nuu
    san,

chi tee jinokuechi nuu maa ni kuu san.

144

*Vi ndakuatuo nuu ia Dios ja na koto na kuni
    ñá ya*

Yaa ni tee David

¹ Ka'nu kuu Jito'o, ia kuu kava ja jito jini ña ya,
chi maa ya sa'a tua'a nda'a san vi yinda'a san ja
    ka jaxin tna'a san.

² Maa ya kuu ia kunda'u ini ña jin san, vi maa
    ya kuu in ve'e sukun nuu koo gua'a san.

Maa ya taa ja ndakui san, vi maa ya skaku ni'nu
    ñá jin san.

Maa ya kuu kaa tikute ja ndesi ni'nu ya nuu oo
    san, te kukanu ini san ya.

Te maa ya kuu ia sa'a ja ka janyu'u ka jandetu
    ñayiu ñuu san nuu tatnuni san.

³ ¿Nagua ka kuu ñayiu ja kondakani ini ni ja ja'i?
Axi ¿nagua ka kuu se'e ñayiu ñuyiu ja kondi'ni
ni ja ja'i, vi Jito'o san?

⁴ Te ñayiu, chi ñama ka nai na ni kuinio nuu jaka
inio,
te ñama ya'a kiuu ja ka tekui na ni kuinio
kuanda'u ja nunuu ni oo, te naa.

⁵ Ndakune ni andivi, te makuun ni ndee nuu
ñu'u, vi Jito'o.

Ke'e ni xtuu yuku sukun, te na vi kana ñua'a ja
ka kai.

⁶ Tetniuu ni tajan ja na kuun, te katenuu ni ñayiu
ka ka'an u'u ña jin ni.

Skunta ni yutnu ndugua ni, te skunu ni jin na
ki'inkuei.

⁷ Skaa ni nda'a ni ndee sukun jian, te ndatau ña
ni nuu tnundo'o tna'a san,
ja kuu na kuinio nuu jika ni'i ndute.

Skaku ni'nu ña ni nuu nda'a ñayiu inka ñuu,

⁸ ja ka ka'in nino'o tno'o tno'o,
te ka kane'i nda'a kua'i ja ka kee yu'i nino'o tno'o
xnda'u ña.

⁹ Te kata san in yaa jaa nuu ni, vi Dios,
te tee san xtnuu kaxin ja oo uxi tuchi ja kata san
yaa nuu ni.

¹⁰ Chi maa ni sa'a ja ka kundee tee ka kuu rey
nuu ja jaxin tna'a de.

Te maa ni skaku ña jin san ja kuu san David, tee
jinokuechi nuu ni, nuu yuchi kani tee inu
kue'e ndeva'a.

¹¹ Skaku ni'nu ña ni, vi ndatau ña ni nuu nda'a
ñayiu inka ñuu,
ja ka ka'in nino'o tno'o tno'o,

te ka kane'i nda'a kua'i ja ka kee yu'i nino'o tno'o
xnda'u ña.

¹² Sa'a ni ja na vi kua'nu seyii san nuu kuechi,
nagua ka ja'nu yutnu ndoko ja ka nukuiin tnu
nuu ñu'u yi'i ja'an.

Te sesi'i san na vi kokui na kuinio in kava ja ni
ka tuji vii, ja koo skina ve'e ja ndukutu in
ve'e tniuu.

¹³ Te na vi ku'un chitu ve'e san jin ndi'i nuu ja vi
kokaa san.

Te sa'a ni ja na vi ndakaya kua'a kiti tata san,
te na vi koo kua'a ndeva'a kiti tata san nuu
ñunde'i san.

¹⁴ Te na vi koo ndakui isndiki san ja vi satniuu
san jin ti.

Te ma kiukuei ñayiu ja vi su'u ñuu san,
te ni ma vi kuiso ña ja ki'inkuei san inka ñuu,
te ni ma vi koo ñayiu vi konda'i ja ka tna'i
tnundo'o nuu ñuu san.

¹⁵ Na ta'u na ndetu ñayiu ja ka oi jin javii java'a
ya'a,

vi na ta'u na ndetu ñayiu ñuu ja maa ia Dios kuu
Jito'i.

145

*Ndi'i tu'u ñayiu na vi sa'a ka'nu ia Dios
Yaa ni tee David*

¹ Sa'a ka'nu ña san jin ni, vi Dios, vi rey,
te nikuii nikani koka'an vii koka'an va'a san jin
ni.

² Te in kiuu in kiuu koka'an vii koka'an va'a san
jin ni, vi Dios,
te nikuii nikani kosa'a ka'nu ña san jin ni.

³ Chi ka'nu kuu ni, vi Jito'o Dios, te kanuu ja na
koo ndi'i jayiñu'u nuu ni.
Te ka'nu ndeva'a kuu jaka'nu ni ja ma kentakuei
san ja vi jinkui'nu ini san.

⁴ Vi kondakani tata nuu se'e de vi nuu señani de
tnieuu sa'a ni,
te vi kondakani taka tniuu na'nu ja sa'a ni.

⁵ Vi koka'in ja luu ndeva'a kaa ni vi ye'e tajan ni,
te ndakani ini maa san siki tniuu vii ndeva'a ja
sa'a ni.

⁶ Te vi ka'an ñayiu ja ja'a jaka'nu ja sa'a ni tniuu
gua'a,

te suni ndakani maa san siki tniuu na'nu sa'a ni.

⁷ Te vi kana ndoso ñayiu ja vi kondaka'in ja ia
gua'a ndeva'a kuu ni,

te vi kata ñayiu yaa ja ia sa'a ndaa kuu ni.

⁸ Ka'nu ndeva'a ini Jito'o Dios vi nda'u ini ya.
Kuekuee kiti ini ya, vi kutoo ndeva'a ña ya jion.

⁹ Chi va'a ini Jito'o Dios jin ndi'i ñayiu,
te kunda'u ini ya ndi'i ja ni sa'a ya.

¹⁰ Na vi sa'a ka'nu ña ndi'i ja ni sa'a ni jin ni, vi
Dios,
te na vi ka'an vii vi ka'an va'a ñayiu maa ni jin
ni.

¹¹ Na vi ka'in ja ye'e tajan nuu tatnuni ni,
te na vi ndakani tniuu na'nu ja sa'a ni,

¹² nagua ja na vi kuni ñayiu tniuu na'nu ja sa'a
ni,

vi ja vii ndeva'a ye'e tajan nuu tatnuni ni.

¹³ Chi nuu tatnuni ni kuu in nuu tatnuni nikuii
nikani,

te siun ni kuu nija'nu ni,
 [chi skunkuu ni, vi Jito'o Dios, tno'o ni kee yu'u
 ni,
 te luu ini ni jin ndi'i ja sa'a ni].*

14 Chi ndone'e ni ndi'i ñayiu ka kanakau, vi Jito'o
 Dios,

te tnii gua'a ni ñayiu ka tna'a tnundo'o.

15 Ndi'i ñayiu ka yinuu nuu ni, te ka ndetu ka'nui
 ja kuña'a ni ja vi kai mamaa kiuu ja ka kuini.

16 Kune ni nuu nda'a ni, te kuña'a ni kua'a javii
 java'a ni,

nagua ja na vi ni'i ja ka jichi ka kanda nagua ka
 ja'ni ña jin.

17 Ndi'i ichi Jito'o Dios kuu ichi ndaa,
 te luu ini ya jin ndi'i ja ni sa'a ya.

18 Yatni ñu'u oo Jito'o Dios nuu ndi'i ñayiu ka
 ndakakune'e ya,

ñayiu ja vi jandaa ja ka ndakakune'i ya.

19 Chi skunkuu ya nagua ka ndioo ini ñayiu ka
 yu'u ni'nu ya,

chi nini ya tno'o ka ka'in nuu ka jikanta'ui nuu
 ya,

te skaku ni'nu ña ya.

20 Chi jito jini ña Jito'o Dios jin ñayiu ka kutoo
 ya,

su xnaa ya ndi'i ñayiu kue'e.

21 Na koka'an ni san ja ia ka'nun deva'a kuu Jito'o
 Dios,

* **145:13** 145:13 Masu ndi'i nuu tutu ii yoso tno'o ya'a.

te ndi'i ñayiu ñuyiu na vi koka'an vii vi koka'an
va'i jin ya,
ndee vitna vi nikuii nikani.

146

Vi kosa'a ka'nuo ia Dios ndi'i ni kiuu ja ka tekuo

¹ ¡Ka'nu kuu Jito'o!

Sa'a ka'nu san ia Dios jin ndi'i san jin anu san.

² Kosa'a ka'nu san Jito'o ndi'i ni kiuu ja teku san.
Kokata san yaa nuu ia Dios san nini teku san.

³ Ma kukanu ini ni tee ka kuu na'nu,
te ni ñayiu ja ji'i, chi ma kuu vi skaku ni'nu ñai
jin ni.

⁴ Chi ka kana anui te ka ji'i, te ka ndajiokuiin ka
ndui ñuyaka.

Te vi maa kiuu yun ka naa ndi'i ja ka ndakani ini
ja vi sa'i.

⁵ Su na ta'u na ndetu ñayiu ja chindee chituu ña
ia Dios ndi Jacob,
jin ñayiu ja ka ndetu ka'nu ña jin Jito'o, ia kuu
Dios mai.

⁶ Chi maa ya ni sa'a andivi vi ñuyiu vi ndute mar
vi ndi'i tu'u ja oo nuu,

te siun ni skunkuu ya tno'o ndaa ja ka'an ya.

⁷ Te sa'a ndaa ya ja ja'a ñayiu ka tna'a tno'o suchi
ini,

te jiña'a ya ja ka jaa ñayiu ka kokin,
vi kene'e ya ñayiu ka ndesi vekaa.

⁸ Vi ndassa'a Jito'o nduchi nuu ñayiu ka ndesi
nuu,

vi ndone'e ña Jito'o jin ñayiu ka ndondiso,
vi kutoo ña Jito'o jin ñayiu ndaa.

⁹ Te jito jini ña Jito'o jin ñayiu inka ñuu ja ka jika
nuu nda'u,
vi chituu ña ya jin suchi ka kuu la'u vi ñasi'i ja
ni ka ndonda'u.
Su sa'a ya ja ka kujoo ñayiu ka sa'a jakue'e nuu
ichi ndaa.

¹⁰ Te siun ni kotatnuni Jito'o.

Te nikuii nikani kotatnuni ia Dios maa ni, ja ka
kuu ni ñayiu ñuu Sión.

¡Ka'nu kuu Jito'o!

147

Vi katao nuu ia Dios ja vi sa'a ka'nuo ya

¹ ¡Ka'nu kuu Jito'o!

Nase gua'a kuu ja vi katao yaa ja ka sa'a ka'nuo
ia Dios mao,
chi luu ndeva'a kuu ja vi katao yaa ja ka sa'a
ka'nuo ya.

² Chi ndasa'a Jito'o ñuu Jerusalén,
te ndatatutu ya ñayiu Israel ja ni jatenuu ya ja
ka oi nuu sava ka ñuu.

³ Te maa ya ndasa'a ñayiu ka kusuchi ini anui,
te kasi ya in sa'un nuu ni ka tuji.

⁴ Te maa ya ni chikua'a nasaa kimi ka oo andivi,
te kana sivi ya ndi in ndi in ti.

⁵ Ka'nu ndeva'a kuu Jito'o, vi ka'nu kuu jaka'nu
ya,
te ndi'i kuiti ni ja jinkui'nu ini ya.

6 Te ndasa'a sukun ña Jito'o jin ñayiu ka sa'a
nda'u ka sa'a kee mai,
su ndee ñuñu'u nune'e ya ñayiu ka sa'a jakue'e.

7 Vi kata ni yaa ja ka sa'a ka'nu ni Jito'o.
Vi kata ni yaa jin xnuu kaxin ja ka ndakuanta'u
ni nuu ia Dios mao.

8 Chi maa ya sa'a ja ndachitu viko andivi,
te maa ya tetniuu sau ja kuun nuu ñunde'i,
vi maa ya sa'a ja nana yuku kuii taku nuu yuku.

9 Te maa ya jiña'a ja ka jaa kití,
vi jiña'a ya ja ka jaa tikaka yikin nuu ka nda'i ti.

10 Te tu kusii ini ya jin ja inu ndakui kuai,
te ni tu junkuaan ini ya ja inu ñama si'in teyii ja
vi kunu de.

11 Chi ja junkuaan ini ya kuu ja vi koyu'u ni'nu
ñá ñayiu jin ya,
vi ñayiu ka ndetu ka'nu ja kunda'u ini ña ya jin.

12 Te maa ni, ñayiu ñuu Jerusalén, vi sa'a ka'nu
ni Jito'o.

Vi maa ni, ñayiu ñuu Sión, vi sa'a ka'nu ni ia
Dios maa ni.

13 Chi ni ndasa'a ndakui ya ndakaa yi'i ye'e ñuu
ni,

vi ni sa'a vii ni sa'a va'a ya ñayiu ka oo ñuu ni.

14 Te maa ya sa'a ja koo jamani nuu ñuu ni,

te taa ya kua'a ndeva'a nuni gua'a ja vi kokaa ni.

15 Te tetniuu ya tno'o ya nuu ñayiu ñuyiu,
te ñama kuiti jika jino tno'o ya.

16 Te sa'a ya ja junkau yaa ti iñu ninii nuu ñu'u
na kuinio kachi,

te skuun ia Dios ti iñu na kuinio yaa oo nuu ñu'u.

¹⁷ Te skuun ya ñiñi na kuinio yuu kueli,
te tu na in kundee ini ja vijin ndeva'a.

¹⁸ Yun te tetniuu ya tno'o ya, te xtute ña jin yua'a
yun.

Sa'a ya ja junki'i in tachi ni'i, te xtute ña jin, te
jika ndute yua'a yun.

¹⁹ Te ni xne'e ia Dios tno'o ya nuu ndikin tata
Jacob,

vi ni jiña'a ya tno'o tatnuni ya vi tno'o kaxtno'o
ya nuu ñayiu Israel.

²⁰ Te tu ni sa'a ya siun jin ñayiu sava ka ñuu,
te ni tu ni ka jini ñayiu yun tno'o tatnuni ya.

¡Ka'nu kuu Jito'o!

148

*Ndi'i ja ni sa'a ia Dios na vi sa'a ka'nu ña jin
ya*

¹ ¡Ka'nu kuu Jito'o!

Roon ja ka oo ron ndee andivi, vi sa'a ka'nu Jito'o.

Roon ja ka oo ron ndee sukun, vi sa'a ka'nu ya.

² Ndi'i roon, ia ka jinokuechi nuu Dios, vi sa'a
ka'nu ya,

vi ndi'i roon ka oo ron ndee andivi ja ka jixin
tna'a ron ja ja'a ya, vi sa'a ka'nu ya.

³ Roon ja ka kuu ron nikandii vi yoo andivi, vi
sa'a ka'nu ya,

vi ndi'i roon ja ka kuu ron kimi ja ka ye'e ron, vi
sa'a ka'nu ya.

⁴ Vi roon ja ka kuu ron andivi oo ndee sukun,
vi roon ndute, ja oo ron siki andivi, vi sa'a ka'nu
ya.

- ⁵ Vi sa'a ka'nu sivi Jito'o,
chi ni tatnuni ya, te ndi'i ni ka junkoo.
- ⁶ Te ni sa'a ia Dios ndi'i, nagua ja na vi koo nikuii
nikani.
Te ni tatnuni ya in tno'o ja tu na in kuiso kava
sa'un.
- ⁷ Te roon ja ka oo ron ndee nuu ñu'u, vi sa'a
ka'nu Jito'o,
vi suni roon, kitu na'nu ja ka ñu'u nuu ndute mar,
vi roon ka'a ndute mar,
- ⁸ vi roon, tajan vi ñiñi vi ti iñu vi viko no'o,
vi roon, tikacha ni'i ndeva'a, ja ka sa'a ron nagua
tatnuni ya,
- ⁹ vi roon, yuku sukun vi ndi'i roon tinduu,
vi yutnu ja ka kuun kitu vixin vi ndi'i roon tnu
itni,
- ¹⁰ vi kitu yuku vi kitu tata, koo, vi kitu ndagua,
¹¹ vi tee ka kuu rey vi ndi'i ñayiu ñuyiu,
ñayiu ka tatnuni vi ndi'i ñayiu ka ja'nde kuechi
nuu ñuyiu,
- ¹² teyii vi ñasi'i, suchi kuechi vi ñayiu nija'nu,
- ¹³ ndi'i tu'u na vi sa'a ka'nu sivi Jito'o,
chi maintno'o sivi maa ya kuu sivi ka'nu ndeva'a,
te ye'e tajan ya nii nuu ñu'u vi andivi.
- ¹⁴ Chi ni jiña'a ya jaka'nu ya nuu ñayiu ñuu ya,
te ndi'i ñayiu ka skunkuu ndaa ka sa'a ka'nui ya,
ja ka kui ñayiu Israel, vi ka kui ñayiu ñuu ya,
ja ka oo yatni nuu oo ya.

¡Ka'nu kuu Jito'o!

149

*Ndi'i ñayiu ñuu maa ia Dios ka sa'a ka'nu ña
jin ya*

¹ ¡Ka'nu kuu Jito'o!

Vi kata ni in yaa jaa nuu Jito'o,

Vi sa'a ka'nu ni ya nuu ka ndututu ni jin ñayiu
maa ya.

² Vi kokusii ini maa ni, ñayiu Israel, nuu Dios, ia
ni sa'a ña jin ni.

Vi kokusii ini maa ni, ñayiu ñuu Sión, nuu ia kuu
rey ni.

³ Vi kata ja'a ni nuu ya ja ka sa'a ka'nu ni sivi ya.
Vi kata ni yaa nuu ya jin nagua ka tee xtnuu
kaxin vi jin pandero.

⁴ Chi kusii ini Jito'o jin ñayiu ñuu ya,
te kuña'a ya jayiñu'u nuu ñayiu ka sa'a nda'u ka
sa'a kee mai,
nuu skaku ni'nú ña ya.

⁵ Vi kokusii ini maa ni ja ka kuu ni ñayiu maa
ya,
ja ye'e tajan ya nuu ka oo ni,
te visi ka nduei ni nuu jito ni, te vi kata ni yaa ja
ka kusii ini ni nuu ya.

⁶ Te vi kana jaa ni ja ka sa'a ka'nu ni ia Dios.

Te vi konee ni in yuchi kani ja xeen nduu jioo
nuu,

⁷ nagua ja vi ndaxtenaa ni ñayiu sava ka ñuu,
te vi tetniuu ni tnundo'o vi tna'a ñayiu ja tu ka
jini ia Dios.

⁸ Saa te vi ku'ni ni tee ka kuu rey jin cadena,
te vi ku'ni ni tee inu ndakui jin yo'o gua'a ja kuu
nino'o kaa,

⁹ nagua ja na skunkuu nagua yoso nuu tutu ii ja
vi tna'a de tnundo'o.
Te yun kokuu in jayiñu'u ndeva'a nuu ndi'i ñayiu
maa ya.

¡Ka'nu kuu Jito'o!

150

Na vi kata ndi'i tu'o nuu ia Dios

¹ Vi sa'a ka'nu ni ia Dios ini veñu'u.
Vi sa'a ka'nu ni ya ndee andivi nuu oo jandakui
ya.

² Vi sa'a ka'nu ni ya ja ja'a tniuu na'nu ja sa'a ya.
Vi sa'a ka'nu ni ya, chi ia ka'nu ndeva'a kuu ya.

³ Vi sa'a ka'nu ni ya nuu ka tiuu ni trompeta.

Vi sa'a ka'nu ni ya nuu ka tee ni xtnuu kaxin vi
arpa.

⁴ Vi sa'a ka'nu ni ya jin pandero vi nuu ka jita
ja'a ni nuu ya.

Vi sa'a ka'nu ni ya jin yutnu kaxin vi nuu ka tiuu
ni tnu yoo.

⁵ Vi sa'a ka'nu ni ya jin nuu ka skaxin ni kaa
tikute ja kaxin kuiñi,
vi nuu ka skaxin ni kaa tikute ja kaxin ndee.

⁶ Te ndi'i tu'u ja ndakuantachi na sa'a ka'nu
Jito'o.

¡Ka'nu kuu Jito'o!

**Tutu ii - Ka'an ia Dios nuu ndi'i ñayiu
Mixtec, Northern Tlaxiaco: Tutu ii - Ka'an ia Dios
nuu ndi'i ñayiu New Testament+
La Santa Biblia en el mixteco del norte de Tlaxiaco**
copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Northern Tlaxiaco

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
1d46d274-fabd-5c6b-bfec-c3e776510466